

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ระดับประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ระดับประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ศูนย์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ร่วมมือกันจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเพื่อให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและเป็นแนวทางไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาหน่วยการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการปลูกฝังค่านิยม “อยู่อย่างพอเพียง” ให้แก่เยาวชนคนไทย เป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ

สาระสำคัญประกอบด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประถมศึกษา และได้จัดองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติไว้ในภาคผนวกสำหรับไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อไปได้อีกครั้ง

ขอขอบคุณ ดร.ปริญญ์ ธรรมเปีย ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และคณะผู้จัดทำ ผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ ที่เสียสละเวลา อุทิศ พุ่มเท ภูมิปัญญาและประสบการณ์ ทำให้เอกสารเล่มนี้สำเร็จเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

คำชี้แจงประกอบการใช้หน่วย

1. คณะผู้จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

คณะผู้จัดทำชุดตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนจากสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประสบการณ์ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

2. หลักคิดในการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

2.1 เอกสารเล่มนี้ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

ส่วนที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ส่วนที่ 2 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1)

ส่วนที่ 3 ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 สาระหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพุทธศักราช 2551 อยู่ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายใต้มาตรฐาน ส 3.1 ซึ่งกำหนดให้ “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ” โดยมีตัวชี้วัดทั้งหมด ดังนี้

ป.1 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.1/1, 1/2, 1/3

ป.2 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.2/1, 2/2, 2/3, 2/4

ป.3 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.3/1, 3/ 2, 3/3

ป.4 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.4/1, 4/ 2, 4/3

ป.5 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.5/1, 5/2, 5/3

ป.6 ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.6/1, 6/2, 6/3

3. ขั้นตอนการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

3.1 การจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละชั้นปีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในแต่ละชั้น แล้วจึงจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักคิดและหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้อีก 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

3.2 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงไม่เคร่งครัดในรูปแบบของการเขียนหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้สามารถปรับใช้ได้ตามธรรมชาติของวิชา ระดับชั้น ตามบริบทของโรงเรียนแต่คงหัวข้อสำคัญไว้ ได้แก่ (1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (เป้าหมายการเรียนรู้) (2) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด (3) จุดประสงค์การเรียนรู้ (4) สาระการเรียนรู้ (5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (7) ชิ้นงาน/ภาระงาน (8) กิจกรรมการเรียนรู้ (9) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ (10) การวัดและประเมินผล และ (11) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ได้นั้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ปลูกฝังวิธีการคิด และเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยคุณลักษณะความพอเพียงโดยยึดหลักการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานของการใช้คุณธรรมนำความรู้ ซึ่งรวมถึงความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และการใช้ความรู้ทางหลักวิชาการ อย่างรอบรู้รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านสมดุล 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.3 ความพิเศษของหน่วยการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้ จะแสดงวิธีคิดของการจัดทำแผน เพื่อให้ ครูเข้าใจว่า นำมาใช้ในการจัดทำแผนอย่างไร และการจัดทำแผนมีวัตถุประสงค์อย่างไร *โดยได้จัดพิมพ์เป็นตัวที่บ เอียง ชี้แจงต่อจากหน่วยการเรียนรู้*

4. ขั้นตอนการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้

4.1 ขั้นเตรียม

- (1) ครูต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- (2) ครูต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
- (3) ศึกษาความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจในเรื่อง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม และสมดุล 4 มิติ
- (4) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำความเข้าใจสาระการเรียนรู้ที่ควรสอนในแต่ละชั้นปีที่จะนำไปใช้สอนอย่างเป็นองค์รวม ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรโดยรวมทุกช่วงชั้นให้เห็นความเชื่อมโยงพัฒนาหลักสูตรโดยรวม
- (5) ศึกษาหน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย
 - 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้
 - 2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
 - 3) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
 - 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 5) สาระการเรียนรู้
 - 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 8) ชิ้นงาน/ภาระงาน
 - 9) กิจกรรมการเรียนรู้
 - 10) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้
 - 11) การวัดและประเมินผล
 - 12) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (6) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยในแต่ละชั่วโมงให้เข้าใจ ได้แก่ ศึกษาชิ้นงาน/ภาระงาน วิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การวัด
- (7) จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ระบุไว้ในหน่วยให้พร้อม และพอเพียงสำหรับนักเรียนในชั้นเรียนก่อนถึง ชั่วโมงสอน
- (8) จัดเตรียมเครื่องมือวัดผลประเมินผลตามที่ระบุไว้ให้ครบทุกชนิด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมิน ใบงาน แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

4.2 ขั้นตอนการใช้หน่วยการเรียนรู้

(1) นำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่สำเร็จไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในหน่วย ซึ่งประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และขั้นสรุป

(2) ในการนำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนสามารถปรับเวลาการสอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา โดยให้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของแต่ละชั้นปีเป็นหลัก

(3) เมื่อนำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปทดลองใช้แล้วให้บันทึกผลหลังการใช้

(4) หลังครูผู้สอนได้ทดลองใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอข้อชี้แนะในการปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.3 ขั้นสรุป/ประเมินผล

(1) ประเมินผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงจากแบบประเมิน

(2) วิเคราะห์และสรุปผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

(3) รายงานผล ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อต้นสังกัดและสาธารณชน

4.4 ขั้นติดตามผล

(1) ติดตามผลการขยายเครือข่ายการใช้หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

(2) สรุปผล จัดแสดงนิทรรศการผลงาน/เปิดบ้านพอเพียง/การจัดตลาดนัดความรู้

4.5 ขั้นนำผลไปใช้ปรับปรุง/พัฒนาสู่ความยั่งยืน

(1) นำผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ที่บกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหน่วยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(2) นำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่พัฒนาแล้วไปใช้กับโรงเรียนเครือข่าย เป็นการขยายการใช้หน่วยการเรียนรู้ให้มากขึ้น

(3) ขยายเครือข่ายการจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปยังหน่วยอื่น และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำชี้แจง	
ส่วนที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1
ส่วนที่ 2 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1)	6
1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	6
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	22
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	40
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	61
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	99
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	138
ส่วนที่ 3 ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	173
1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	173
• ศิลปะ	
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	198
• คณิตศาสตร์	
• การงานอาชีพและเทคโนโลยี	
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	244
• ภาษาอังกฤษ	
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	277
• สุขศึกษาและพลศึกษา	
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	304
• วิทยาศาสตร์	
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	354
• ภาษาไทย	
ส่วนที่ 4	381
ภาคผนวก ก เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร	381
ภาคผนวก ข แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา	385
ภาคผนวก ค ตามรอยพ่อชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	396
คณะผู้จัดทำ	407

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่จะบ่งบอรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจะเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการเตรียมที่จะพัฒนาคนของประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและมีคุณภาพได้ตามมาตรฐานสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จุดหมาย สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ

การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึก รักสิ่งแวดลอม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

2. จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสำคัญในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมสัมพันธอันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดนิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ ดังนี้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่อสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุมีผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด

5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม

5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพยากรของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 5.1.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี 5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.2.1 วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล และข่าวสาร 5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะพบว่า มีปรากฏชัดเจนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เป็นหลัก คือ

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว จะระบุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในตัวชี้วัดอย่างชัดเจนในทุกตัวชี้วัดตั้งแต่ ป.1-ม.6 ตัวอย่างเช่น

มาตรฐาน ส 3.1 ป.1/3 ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด
ป.4/3 อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ของตนเอง

ม.1/3 อธิบายความเป็นมา หลักการ และความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงต่อสังคมไทย

ม.3/1 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจ
และสังคมของประเทศ

นอกจากนี้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะปรากฏอยู่ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/3 อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ม.4-6/11 วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาของประเทศแบบยั่งยืน
หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น
ประเทศและโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

ม.3/4 วิเคราะห์และอธิบายทรัพยากรธรรมชาติด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จะเห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น มีรายละเอียดที่สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของ
ทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างพอเพียง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และ
เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อ
ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย
ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) **กิจกรรมนักเรียน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

- กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
- กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) **กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสามารถกำหนดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” เช่น ชุมนุมพอเพียง ชุมนุมออมทรัพย์พอเพียง และชุมนุมธนาคารโรงเรียน ชุมนุมเยาวชนคนดีที่โรงเรียนพอเพียง เป็นต้น

ส่วนที่ 2

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1) รหัสวิชา ส11101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง “พอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 11101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
- ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกัน และการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ
- ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง
- ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 11101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาเรื่องการพึ่งตนเองในกิจวัตรประจำวัน รู้จักแบ่งปันสิ่งของและช่วยเหลือผู้อื่น ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด

โดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่การสร้างประสบการณ์ใหม่ โดยการใช้ภาพ ข้าว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต ตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ และสรุปความรู้ที่ได้เป็นแผนผังความคิด กระตุ้นให้แสดง ความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เพื่อร่วมกันหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมการทำงานกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นำไปสู่การยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน สังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มุ่งมั่นในการทำงาน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และบริหารจัดการการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสม และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีแนวคิดที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

ส 3.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3

รวมทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

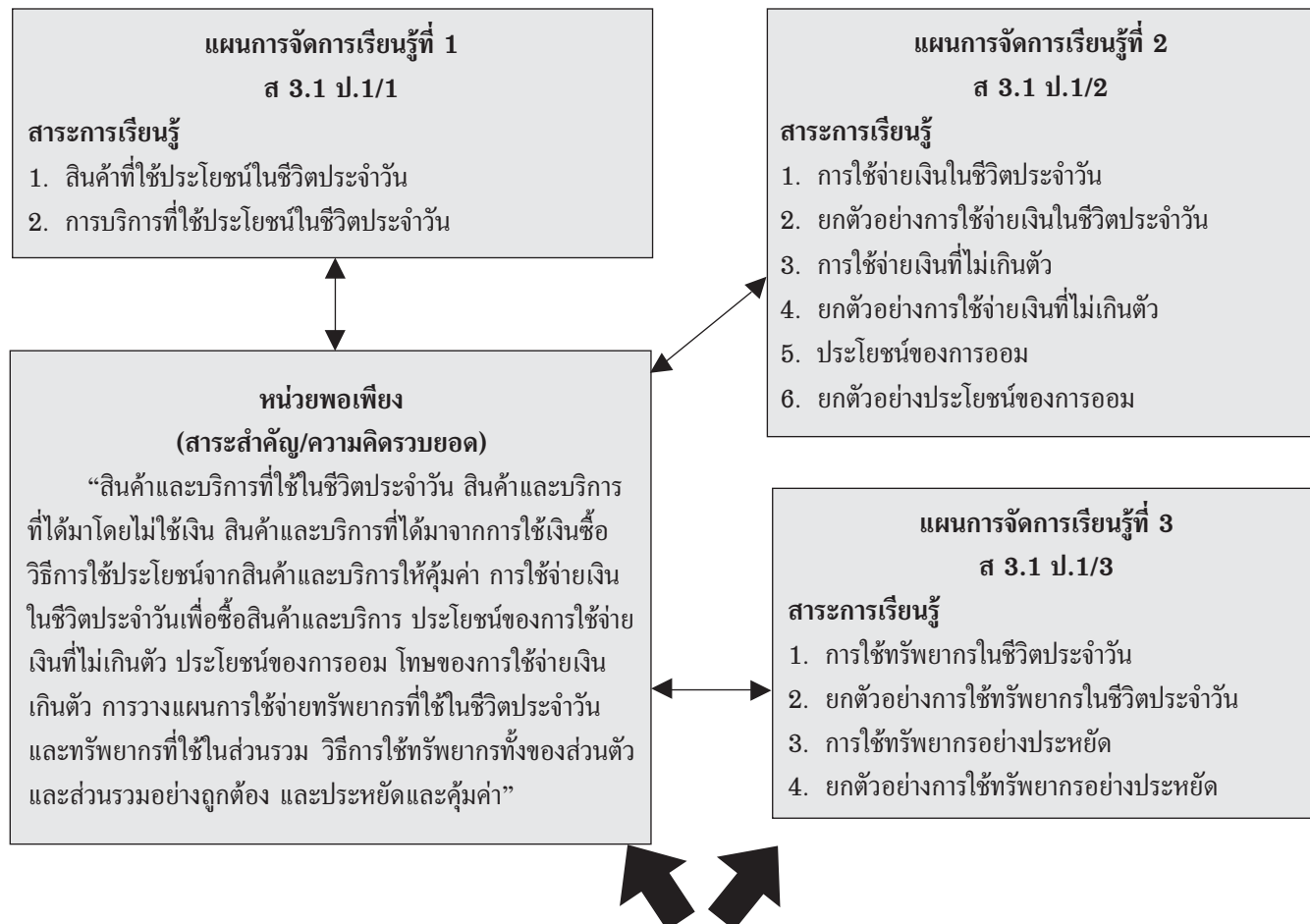
หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
พอเพียง	ส 3.1 ป.1/1 ส 3.1 ป.1/2 ส 3.1 ป.1/3	สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ วิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว ประโยชน์ของการออม โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว การวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และทรัพยากรที่ใช้ในส่วนรวม วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้องและประหยัดและคุ้มค่า	- การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเลือกใช้สินค้าและบริการที่มีประโยชน์และคุ้มค่า - ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน - Mind Map รูปแบบสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน - วาดภาพสื่อเรื่องราวประโยชน์การออม (กระปุกออมสิน) - นิทานช่อง (นิทานหน้าเดียว)	6	20

หมายเหตุ คำอธิบายรายวิชาและกำหนดการจัดการเรียนรู้จัดทำเฉพาะหน่วย พอเพียง ครูต้องทำเพิ่มเติมให้ครอบคลุมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

รหัสวิชา ส 11101 รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีประโยชน์และคุ้มค่า 2. ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน 3. Mind Map รูปแบบสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน 4. วาดภาพสื่อเรื่องราวประโยชน์การออม (กระปุกออมสิน) 5. นิทานช่อง (นิทานหน้าเดียว)	1. ความสามารถในการสื่อสาร 1.1 อธิบาย 1.2 พูดย่อยคำถาม 1.3 แสดงความคิดเห็น 2. ความสามารถในการคิด 2.1 ออกแบบ Mind Map 2.2 นิทานช่อง (นิทานหน้าเดียว) 3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 3.1 ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงิน 3.2 กระบวนการกลุ่ม	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. อยู่อย่างพอเพียง 4. มุ่งมั่นในการทำงาน

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

รหัสวิชา ส 11101 รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ดูการ์ตูนแอนิเมชัน “วิถีชีวิตพอเพียง” และ “เงินทองเป็นของมีค่า”
2. นักเรียนสำรวจสินค้าและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
3. สรุปองค์ความรู้ผ่านการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับสินค้าและบริการ (กระบวนการกลุ่ม)
4. ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน
5. สรุปผลงานการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัดเป็น (Mind Map)

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. CD/วีดิทัศน์ เรื่องวิถีชีวิตพอเพียง	2. เรื่องเล่าจากครู/ผู้รู้ (นิทาน)	3. ร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน
4. ไปรษณีย์เครื่องใช้	5. ห้องสมุด	6. หนังสือสังคมศึกษา ชั้น ป.1
7. อินเทอร์เน็ต (Internet)		
- เวลา 6 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

เป้าหมายการเรียนรู้

- มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
ส 3.1 ป.1/1 ป.1/2 ป.1/3
- สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
“สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ
วิธีการประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า การใช้จ่ายเงิน
ในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ประโยชน์ของการ
ใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว ประโยชน์ของการออม โทษของการใช้จ่าย
เงินเกินตัว การวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
และทรัพยากรที่ใช้ในส่วนรวม วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัว
และส่วนรวมอย่างถูกต้อง และประหยัด และคุ้มค่า”
- สาระการเรียนรู้
1. ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัว
และเห็นประโยชน์ของการออม
3. ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย
3. อยู่อย่างพอเพียง 4. มุ่งมั่นในการทำงาน

หลักฐานการเรียนรู้

- ชิ้นงาน/ภาระงาน
1. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการเลือกใช้สินค้าและบริการ
ที่มีประโยชน์และคุ้มค่า
2. ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน
3. Mind Map รูปแบบสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน
4. วาดภาพสื่อเรื่องราวประโยชน์การออม (กระปุกออมสิน)
5. นิทานช่อง (นิทานหน้าเดียว)
- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
1. ประเมินพฤติกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม
(สังเกต)
2. การตอบคำถาม
3. ชิ้นงาน
4. การนำเสนอผลงาน

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.1/1 ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ส 3.1 ป.1/2 ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม

ส 3.1 ป.1/3 ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ วิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว ประโยชน์ของการออม โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว การวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันและทรัพยากรที่ใช้ในส่วนรวม วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้องและประหยัดและคุ้มค่า

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4.1.1 สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ยาสีฟัน กระดาษ ฯลฯ

4.1.2 สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่ใช้เงิน เช่น มีผู้ให้หรือการใช้ของแลกเปลี่ยน

4.1.3 สินค้าและบริการที่ได้มาจากการใช้เงินซื้อ เช่น ซื้ออาหาร จ่ายค่าบริการ ขนส่ง ของเล่น โทรศัพท์

4.1.4 วิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า

4.2 ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม

4.2.1 การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการ

4.2.2 ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัว

4.2.3 ประโยชน์ของการออม

4.2.4 โทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัว

4.2.5 วางแผนการใช้จ่าย

4.3 ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด

4.3.1 ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สมุด ดินสอ ยางลบ กระดาษ เสื้อผ้า อาหาร ไฟฟ้า น้ำ ฯลฯ

4.3.2 ทรัพยากรที่ใช้ในส่วนรวม เช่น โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน สาธารณูปโภคต่าง ๆ

4.3.3 วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้องและประหยัดและคุ้มค่า

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 อธิบาย

5.1.2 พูดยตอบคำถาม

5.1.3 แสดงความคิดเห็น

- 5.2 ความสามารถในการคิด
 - 5.2.1 สังเกตวิเคราะห์จำแนกประเภท
 - 5.2.2 ระบุวิธีการใช้ประโยชน์
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 5.3.1 กระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ซื่อสัตย์สุจริต
 - นักเรียนวาดภาพที่ประทับใจด้วยตนเองโดยไม่ลอกเลียนแบบคนอื่น
- 6.2 มีวินัย
 - ประพฤติตนตามกติกาและข้อตกลงของกลุ่ม/ของห้องเรียน
- 6.3 อยู่อย่างพอเพียง
 - ใช้ความรู้และคุณธรรมมาตัดสินใจเลือกใช้สินค้าในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับความจำเป็น

และเศรษฐกิจของครอบครัวร่วมกันออกแบบการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

- 6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - วาดภาพเรื่องราวสื่อการออม สรุปความรู้แสดงหลังห้องด้วยความมุ่งมั่นอดทน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 7.1 วาดภาพที่ประทับใจจากสิ่งที่ได้ดูได้ฟัง
- 7.2 การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับสินค้าและบริการ
- 7.3 ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน
- 7.4 วาดภาพของใช้ส่วนตัวและของส่วนรวม
- 7.5 Mind Map รูปแบบสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน
- 7.6 วาดภาพสื่อเรื่องราวประโยชน์การออม (กระปุกออมสิน)
- 7.7 พูดยุติแสดงความคิดเห็นในการใช้เงินของตนเอง
- 7.8 นิทานช่อง (นิทานหน้าเดียว)

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 8.1 ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม (สังเกต)
- 8.2 การตอบคำถาม
- 8.3 ชิ้นงาน
- 8.4 การนำเสนอผลงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. ดูการ์ตูนแอนิเมชัน “วิถีชีวิตพอเพียง” และ “เงินทองเป็นของมีค่า”
2. ให้นักเรียนวาดภาพที่ประทับใจจากสิ่งที่ได้ดูได้ฟัง

ชั่วโมงที่ 2 (กระบวนการกลุ่ม)

3. นักเรียนสำรวจสินค้าและบริการที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน มีอะไรบ้างที่มีความ

จำเป็นต้องใช้

4. นักเรียนแยกประเภทเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคนว่าอะไรเป็นสินค้า อะไรเป็นบริการ อะไรเป็นสินค้าที่มีประโยชน์ต่อการอุปโภคหรือบริโภค

5. นักเรียนแบ่งกลุ่มละเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาของสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มว่าที่มาอย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่มีที่มาจากการใช้เงินซื้อหรือไม่ใช้เงินซื้อ ใช้เงินตนเองหรือผู้ปกครองซื้อให้

6. จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการอย่างไร ให้คุ้มค่า ครูใช้คำถามกระตุ้นคิดว่า “นักเรียนมีวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่าอย่างไร”

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างคุ้มค่าผ่านการแสดงบทบาทสมมุติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1 (กระบวนการกลุ่ม)

1. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าในชีวิตประจำวัน
2. ครูและนักเรียนร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเพื่อบริการในชีวิตประจำวัน
3. นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นในการใช้เงินของตนเอง
4. นักเรียนร่วมกันออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงิน เพื่อซื้อสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน (แบ่งกลุ่มละเท่า ๆ กัน)

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนทุกคนสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้จ่ายอย่างประหยัด
2. นักเรียนบอกประโยชน์ของการออม
3. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเกินตัวและบอกโทษของการใช้จ่ายเงินเกินตัวจะเป็นอย่างไร
4. ให้นักเรียนวาดภาพสื่อเรื่องราวประโยชน์การออม (กระปุกออมสิน)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันจากโปสเตอร์สิ่งของเครื่องใช้
2. ครูและนักเรียนสำรวจเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นส่วนรวมและส่วนตัวจากโปสเตอร์สิ่งของเครื่องใช้
3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นส่วนรวมและส่วนตัว
4. ให้นักเรียนวาดภาพทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นส่วนรวมและส่วนตัว
5. นักเรียนแบ่งกลุ่มเท่า ๆ กันหาวิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้อง และประหยัดและคุ้มค่า

ชั่วโมงที่ 2

1. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานวิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้อง และประหยัด และคุ้มค่า
2. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลงานการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัดเป็น (Mind Map)
3. นำผลงานการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างประหยัด ไปแสดงไว้ที่หลังห้องเรียน

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

คำถาม

1. สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง
2. สิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาอย่างไร
3. สินค้าชนิดใดบ้างที่นักเรียนได้มาโดยต้องจ่ายเงินซื้อ
4. สินค้าชนิดใดบ้างที่นักเรียนได้มาโดยไม่จ่ายเงินซื้อ
5. นักเรียนมีวิธีการใช้ประโยชน์ของสินค้าให้คุ้มค่าอย่างไร
6. มีวิธีการใช้ประโยชน์ของการบริการให้คุ้มค่าอย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

คำถาม

1. การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันเพื่อซื้อสินค้าและบริการของนักเรียนเป็นอย่างไร
2. การใช้จ่ายเงินคืออะไร
3. การใช้จ่ายเงินเกินตัวจะเป็นอย่างไร
4. ประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินไม่เกินตัวจะเป็นอย่างไร
5. นักเรียนมีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้คุ้มค่าได้อย่างไร
6. เล่าเรื่องประสบการณ์จริงของตนเองเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

คำถาม

1. ทรัพยากรคืออะไร
2. ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักมีอะไรบ้าง
3. ทรัพยากรที่เป็นของส่วนตัวมีอะไรบ้าง
4. ทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวมมีอะไรบ้าง
5. การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าทำให้เกิดผลอย่างไร
6. ถ้าไม่มีทรัพยากร เช่น กระดาษ เสื้อผ้า ไฟฟ้า น้ำ อาหารใช้ นักเรียนจะทำอย่างไร
7. ทรัพยากรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเราอย่างไรบ้าง
8. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ ความเข้าใจ มโนทัศน์	- คำถาม - แบบประเมิน - แบบประเมิน	- ใช้คำถาม กระตุ้นคิด - สังเกต - ประเมิน	- ตอบคำถามถูก 6/8, - ระดับ พอใช้ - ระดับ พอใช้	- ครู - ครู - ครู	- ระหว่างเรียน - ระหว่างเรียน - หลังเรียน	- ห้องเรียน - ห้องเรียน - ห้องเรียน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ ทักษะการทำงานกลุ่ม	แบบประเมิน	ประเมิน	ระดับ พอใช้	ครู	หลังเรียน	ห้องเรียน
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ แบบมิตติคุณภาพ (Rubrics Scoring)	ประเมิน	ระดับ ดี	ครู	หลังเรียน	ห้องเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐาน การเรียนรู้ และตัวชี้วัด และจัดเนื้อหา สาระให้เหมาะสมกับบริบทของ ชุมชน เวลา และวัยของผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ ตามลำดับง่ายไปหายากบรรลุ วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดจัดเรียงลำดับเนื้อหา จากง่ายไปหายาก เนื้อหาที่เป็น เรื่องใกล้ตัวไปถึงเรื่องไกลตัว
เวลา	ศึกษาโครงสร้างเวลาในหลักสูตร กำหนดเวลาเหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา วัยของผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ได้เต็มตามศักยภาพผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์	วางแผนการใช้เวลาในการทำงาน ได้เหมาะสม กำหนดขั้นตอน การปฏิบัติกิจกรรมให้ชัดเจน ตามเวลาที่มี และเผื่อเวลาไว้ รองรับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลง ในขณะทำกิจกรรม

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับเนื้อหา กิจกรรม และจำนวนนักเรียน - กำหนดกิจกรรม ภาระงาน การสืบค้น การนำเสนอ โดยการอภิปราย เขียนสรุปในรูปของผังมโนทัศน์ (Mind Map) ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในเวลาที่กำหนด	- ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ - เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน	- ครูชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่ม และการเรียนรู้แบบ Jigsaw ให้ชัดเจน และให้คำแนะนำ/ปรึกษาอย่างใกล้ชิด ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม - ผู้สอนมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา และวัยของผู้เรียน
แหล่งเรียนรู้	- การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม งบประมาณ เวลาในการทำกิจกรรม และวัยของผู้เรียน - เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น	- เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์	- สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น จัดเตรียมความพร้อมประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง - จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้สำรองไว้ในกรณีที่แหล่งเรียนรู้นั้นมีปัญหา
สื่อ/อุปกรณ์	- การเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม วัยผู้เรียน และมีจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เรียน - กำหนดชิ้นงานและภาระงานให้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และระดับชั้นของนักเรียน	- ผู้เรียนใช้สื่ออุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด - ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์	- จัดวางสื่อตามกำหนดขั้นตอน ก่อนหลังการใช้ให้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ กับจำนวนผู้เรียนและมีสำรองไว้ในกรณีที่สื่อชำรุดใช้การไม่ได้ - ตรวจสอบและทดลองสภาพความพร้อมของสื่อโปรเจคเตอร์/เครื่องเล่น VCD
การประเมินผล	- ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด - การประเมินผลเหมาะสมกับ ธรรมชาติ วิชา กิจกรรม เนื้อหา วัยของผู้เรียนและเวลาที่กำหนด	- เพื่อวัดและประเมินให้ตรงตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร - วัดและประเมินผลได้ชัดเจน ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเพิ่มเติมตามศักยภาพ	- วางแผนการวัดและประเมินผลให้เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินข้อสอบมีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้มีความเชื่อมั่น และเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด - มีเครื่องมือวัดผลเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ความรู้เกี่ยวกับสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน - ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขยันอดทน เสียสละ รักและเมตตาต่อศิษย์ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ยึดหยุ่น ความเป็นกัลยาณมิตรและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. ผู้เรียนจัดแบ่งหน้าที่การทำงานในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน 2. ใช้เวลาในการศึกษาและปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด 3. ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 4. เข้าร่วมกิจกรรมตามความรู้ความสามารถได้อย่างเหมาะสม	- ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ - ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ - นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	- มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบให้ทันตามกำหนดเวลา - เคารพกฎ กติกา และยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม - ปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนรู้ตามเทคนิคผังมโนทัศน์ (Mind Map) - ระมัดระวังรอบคอบในการใช้วัสดุอุปกรณ์
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด - ประโยชน์และโทษของการใช้จ่ายเงินไม่เกินตัว - วางแผนการใช้จ่ายเงิน - สินค้าและบริการรวมทั้งทรัพยากร - การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด - ทรัพยากรส่วนตัวและส่วนรวม - วิธีการใช้ทรัพยากรทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างถูกต้อง ประหยัด และคุ้มค่า - ทรัพยากรส่วนตัวและส่วนรวม		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความสามัคคี มีวินัย ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ประหยัด		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		รู้วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดคุ้มค่าและปลอดภัย	- รู้กระบวนการทำงานกลุ่ม - ความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม - การช่วยเหลือแบ่งปัน - การเคารพกฎ ระเบียบ กฎหมาย และมีวินัยในสังคม	- รู้วิธีการใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม	-
ทักษะ		- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวัง คุ้มค่า และประหยัด - การเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับงาน	- เกิดทักษะในการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกันในกลุ่ม - นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - ทักษะชีวิต	- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและถูกวิธี - เลือกใช้สินค้าและบริการที่จำเป็น และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	-
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	- เห็นคุณค่าของความสามัคคี มีน้ำใจ - เห็นความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	เห็นคุณค่าของการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีในห้องเรียน	-

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 11101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ใช้สินค้าในชีวิตประจำวันให้คุ้มค่า

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.1/1 ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันที่ได้มาโดยจ่ายเงิน และไม่ใช้เงินมีวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายสิ่งที่เป็นสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 จำแนกประเภทของสินค้าและบริการ

3.3 เห็นความสำคัญของสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 บอกชื่อสินค้าที่ได้มาโดยไม่จ่ายเงินและจ่ายเงินซื้อ

3.5 บอกชื่อบริการที่ได้มาโดยไม่จ่ายเงินและจ่ายเงินซื้อ

3.6 อธิบายวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 ประเภทของสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

4.3 สินค้าและบริการที่ได้มาโดยไม่จ่ายเงินและจ่ายเงินซื้อ

4.4 วิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่า

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 อธิบาย

5.1.2 พูดยตอบคำถาม

5.1.3 แสดงความคิดเห็น

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 สังเกตวิเคราะห์จำแนกประเภท

5.2.2 ระบุวิธีการใช้ประโยชน์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 กระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ชื่อสัตย์สุจริต

- นักเรียนวาดภาพที่ประทับใจด้วยตนเอง

6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

- นักเรียนร่วมกันออกแบบการใช้จ่ายเงิน วาดภาพเรื่องราวสื่อการออม และสรุปความรู้หลัง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- การรู้จักเลือกใช้สินค้าในชีวิตประจำวันที่มีประโยชน์และคุ้มค่า

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การแสดงผลบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีประโยชน์และคุ้มค่า

8. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ดูการ์ตูนแอนิเมชัน “วิถีชีวิตพอเพียง” และ “เงินทองเป็นของมีค่า” (เนื้อหาและรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชันเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1)

2. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ดู

3. ให้นักเรียนวาดภาพที่ประทับใจจากสิ่งที่ได้ดูได้ฟังจากการ์ตูนแอนิเมชัน “วิถีชีวิตพอเพียง” และ “เงินทองเป็นของมีค่า” (การเลือกตัดสินใจวาดภาพที่ตนเองประทับใจ นักเรียนต้องใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจว่าประทับใจภาพนั้นเพราะเหตุใด)

4. นักเรียนสำรวจสินค้าและบริการที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน มีอะไรบ้างที่มีความจำเป็นต้องใช้ (การคิดตัดสินใจว่าสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันของแต่ละคนจำเป็นต้องใช้ตามวัยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีอะไรบ้างต้องคำนึงถึงหลักมีเหตุผลและความพอประมาณ การใช้สินค้าที่ราคาแพงเกินวัย เช่น โทรศัพท์มือถือราคาแพงเป็นการขาดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1)

5. นักเรียนแยกประเภทเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ว่าอะไรเป็นสินค้า อะไรเป็นบริการ อะไรเป็นสินค้าที่มีประโยชน์ต่อการอุปโภคหรือบริโภค

6. นักเรียนแบ่งกลุ่มละเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาของสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มว่าที่มาจากอย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่มีที่มาจากการใช้เงินซื้อหรือไม่ใช้เงินซื้อ ใช้เงินตนเองหรือผู้ปกครองซื้อให้

7. จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการอย่างไรให้คุ้มค่า ครูใช้คำถามกระตุ้นคิดว่า “นักเรียนมีวิธีการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการให้คุ้มค่าอย่างไร”

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างคุ้มค่า ผ่านการแสดงผลบทบาทสมมุติ (การเลือกเนื้อหาเพื่อแสดงผลบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างคุ้มค่า นักเรียนต้องคำนึงถึงความมีเหตุผล และความพอประมาณในการวางแผนกำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคน กำหนดบทบาทสนทนาและระยะเวลาที่ใช้ในการแสดงให้เหมาะสม สมาชิกทุกคนต้องรับรู้บทบาทสมมุติโดยรวมของทุกคนร่วมกัน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในการแสดงผลบทบาทสมมุติ สามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือแสดงแทนกันได้ ในกรณีเกิดขาดตัวแสดง)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 CD/วีดิทัศน์ เรื่องวิถีชีวิตพอเพียง และ เงินทองเป็นของมีค่า

9.2 เรื่องเล่าจากครู/ผู้รู้ (นิทาน)

9.3 ร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน

9.4 หนังสือสังคมศึกษา ชั้น ป.1

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

10.1 ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม (สังเกต)

10.2 การตอบคำถาม

10.3 การแสดงความคิดเห็น

10.4 การเล่นบทบาทสมมุติ

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ	สังเกต	แบบประเมิน	มีเกณฑ์การผ่าน ดังนี้ 18-20 คะแนน ดีมาก 15-17 คะแนน ดี 12-14 คะแนน พอใช้ ต่ำกว่า 11 คะแนน ปรับปรุง
การตอบคำถาม	ตอบคำถาม	คำถาม 6 ข้อ	มีเกณฑ์การผ่าน ดังนี้ ตอบถูก 6 ข้อ ดีมาก ตอบถูก 5 ข้อ ดี ตอบถูก 4 ข้อ พอใช้ ตอบถูก 3 ข้อ ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การวางแผนปฏิบัติงาน	การวางแผนปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอนและเหมาะสม	การวางแผนปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน	การวางแผนปฏิบัติงานได้ถูกต้อง	การวางแผนปฏิบัติงานได้ถูกต้องบางส่วน
2. ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานเป็นส่วนใหญ่	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานเป็นบางขั้นตอน	ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานเป็นบางส่วน
3. การใช้ภาษา	การใช้ภาษาสื่อความหมายเข้าใจชัดเจน ไม่วกวน และออกเสียงอักขระถูกต้องทุกแห่ง	การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้อง	การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	การใช้ภาษาสื่อความหมายไม่เข้าใจ
4. ความรับผิดชอบ	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และผลงานสมบูรณ์ ส่งงานตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และผลงานสมบูรณ์ ส่งงานไม่ตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และผลงานไม่สมบูรณ์ ส่งงานตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และผลงานไม่สมบูรณ์ ส่งงานไม่ตรงตามเวลากำหนด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
5. มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์	มีแนวคิดใหม่ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมทุกครั้ง	มีแนวคิดใหม่ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมเกือบทุกครั้ง	มีแนวคิดใหม่ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมเป็นบางครั้ง	ไม่มีแนวคิดใหม่ ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิม

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ.....ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

12.2 กระบวนการ

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “พอเพียง”
วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 12101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง “พอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 12101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
- ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกัน และการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ
- ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง
- ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 12101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาเรื่องราวทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม

โดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่การสร้างประสบการณ์ใหม่ โดยการใช้ภาพ ข้าว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต ตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ และสรุปความรู้ที่ได้เป็นแผนผังความคิด กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น อย่างหลากหลาย เพื่อร่วมกันหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมการทำงานกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมนำไปสู่ การยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงการปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เห็นคุณค่า ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลาย และประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม แสวงหารายได้ที่ดีที่สุด และสามารถลดรายจ่ายได้ด้วยการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม มีเงินออมและนำเงินที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ช่วยการกุศล และนำหลักคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

รหัสตัวชีวิต

ส 3.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4

รวมทั้งหมด 4 ตัวชีวิต

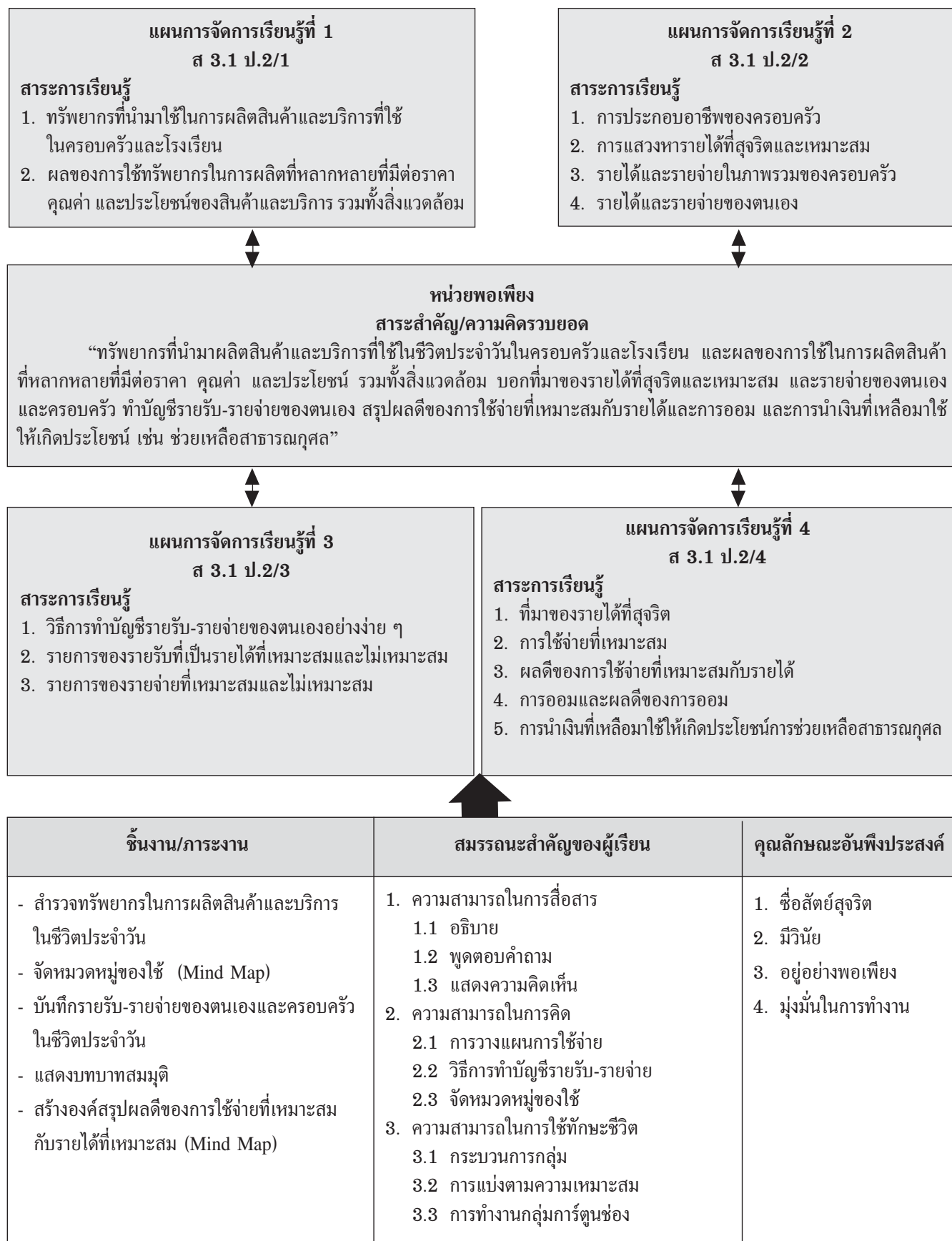
กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชีวิต	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
พอเพียง	มาตรฐานการเรียนรู้ ส 3.1 เข้าใจและสามารถ บริหารจัดการทรัพยากร ในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ จำกัดได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และคุ่มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่าง มีดุลยภาพ	ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้า และบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในครอบครัวและโรงเรียน และผลของการใช้ในการผลิต สินค้าที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ รวมทั้ง สิ่งแวดล้อม บอกที่มาของรายได้ ที่ดีที่สุดและเหมาะสม และรายจ่าย ของตนเองและครอบครัว ทำบัญชี รายรับ-รายจ่ายของตนเอง	- สสำรวจทรัพยากรในการ ผลิตสินค้าและบริการ ในชีวิตประจำวัน - จัดหมวดหมู่ของใช้ (Mind Map) - บันทึกรายรับ-รายจ่าย ของตนเองและครอบครัว ในชีวิตประจำวัน - แสดงบทบาทสมมติ - สร้างองค์สรุปผลดีของ การใช้จ่ายที่เหมาะสม กับรายได้ที่เหมาะสม (Mind Map)	6	20

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	ตัวชี้วัด ป.2/1 ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ป.2/2 บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ป.2/3 บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง ป.2/4 สรุปผลดีของค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม และการนำเงินที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือสาธารณกุศล			

หมายเหตุ คำอธิบายรายวิชาและกำหนดการจัดการเรียนรู้เสนอเฉพาะหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Bachward Design)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้ผู้เรียนดูซีดีรายการกบนอกกะลา ตอน กระดาดไม่มีวันตาย หรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับประโยชน์ของกระดาด 2. นักเรียนสำรวจสินค้าและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน 3. สำรวจรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว (กระบวนการกลุ่ม) 4. ออกแบบการวางแผนใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน 5. สรุปผลงานการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัดเป็น (Mind Map)

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

สหกรณ์โรงเรียน-ธนาคารโรงเรียน-สมุดบัญชีเงินฝาก-บ้าน/โรงเรียน-ซีดีรายการกบนอกกะลา (ตอน กระดาดไม่มีวันตาย) หรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับประโยชน์ของกระดาด-โปสเตอร์ตัวอย่างสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านและในโรงเรียน-เรื่องเล่าจากครู/ผู้รู้ (นิทาน)-ห้องสมุด-หนังสือสังคมศึกษา ชั้น ป.1-อินเทอร์เน็ต (Internet)

- เวลา 6 ชั่วโมง

เป้าหมายการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 ป.2/1 ป.2/2 ป.2/3 ป.2/4

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

“ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในครอบครัวและโรงเรียน และผลของการใช้ในการผลิตสินค้าที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่าและประโยชน์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม บอกที่มาของรายได้ที่สุจริตและเหมาะสม และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออมและการนำเงินที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ช่วยเหลือสาธารณกุศล”

สาระการเรียนรู้

1. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว
3. แบบบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง
4. สรุปผลดีของค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. อยู่อย่างพอเพียง
4. มุ่งมั่นในการทำงาน

หลักฐานการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน

- สำรวจทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน
- จัดหมวดหมู่ของใช้ (Mind Map)
- บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวในชีวิตประจำวัน
- แสดงบทบาทสมมติ
- สร้างองค์สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ที่เหมาะสม (Mind Map)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม (สังเกต)
2. การตอบคำถาม
3. ชิ้นงาน
4. การนำเสนอผลงาน

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ส 3.1 ป.2/1 ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ส 3.1 ป.2/2 บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

ส 3.1 ป.2/3 บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง

ส 3.1 ป.2/4 สรุปผลดีของค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวันในครอบครัวและโรงเรียน และผลของการใช้ในการผลิตสินค้าที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม บอกที่มาของรายได้ที่สุจริตและเหมาะสม และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ และการออม และการนำเงินที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ช่วยเหลือสาธารณกุศล

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียน

4.2 ผลการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม

4.3 การประกอบอาชีพแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสมของครอบครัว

4.4 รายได้และรายจ่ายของตนเองและในภาพรวมของครอบครัว

4.5 วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย ๆ

4.6 รายการของรายรับ-รายจ่ายที่เป็นรายได้และรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

4.7 ที่มาของรายได้ที่สุจริตและผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้

4.8 การออมและผลดีของการออม การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ช่วยเหลือสาธารณกุศล

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 อธิบาย

5.1.2 พูดยตอบคำถาม

5.1.3 แสดงความคิดเห็น

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 การวางแผนการใช้จ่าย

5.2.2 วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

5.2.3 จัดหมวดหมู่ของใช้

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 กระบวนการกลุ่ม การแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม และการทำงานกลุ่มการตั้งข้อ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ชื่อสัตย์ สุจริต

- การแสดงความรู้สึกรู้สึกต่อการแสดงบทบาทสมมติ

6.2 มีวินัย

- ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- วางแผนการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

- คิดวิเคราะห์เพื่อการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย นำเสนองานการ์ตูนช่อง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 สำรวททรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน

7.2 จัดหมวดหมู่ของใช้ (Mind Map)

7.3 บันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวในชีวิตประจำวัน

7.4 แสดงบทบาทสมมติ

7.5 สร้างองค์สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ที่เหมาะสม (Mind Map)

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม (สังเกต)

8.2 การตอบคำถาม

8.3 ชิ้นงาน

8.4 การนำเสนอผลงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (เวลา 2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูซักถามเกี่ยวกับการจัดตั้งร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนของเรา ต้องมีปัจจัยอะไรบ้าง
2. ให้นักเรียนช่วยกันหาทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมาจากสิ่งใดบ้าง (Card and Chart)

ให้ตอบในกระดาษ 1 เรื่อง 1 แผ่น (แผ่นเล็กที่เราตัดจากกระดาษ A4)

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ระดมความคิด ตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้

3.1 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในครอบครัวมีอะไรบ้าง

3.2 ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในโรงเรียนมีอะไรบ้าง

4. ครูและนักเรียนช่วยกันหาทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันทั้งครอบครัวและโรงเรียน

ร่วมกัน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูกับนักเรียนทบทวนเกี่ยวกับการนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันทั้งในครอบครัวและโรงเรียน

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน ระดมความคิด ตามหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้

2.1 การนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลาย จะทำให้เกิดผลต่อสิ่งใดบ้าง

2.2 นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

- 2.3 นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรจึงจะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 2.4 นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรให้มีราคาและคุณค่ามากที่สุด
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าที่หลากหลายเป็น (Mind Map)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (เวลา 2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับอาชีพและชีวิตประจำวันของครูให้นักเรียนฟัง แล้วซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน
2. ครูซักถามเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของครอบครัวนักเรียนทำอะไรบ้าง
3. ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติในอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนอยากประกอบอาชีพนั้น แล้วให้เพื่อน ๆ ทาย
4. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายคืออะไร ตอบเป็นรายบุคคล
5. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับรายได้ของตนเอง ได้อย่างไร และรายจ่ายอย่างไร
6. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับรายจ่ายของครอบครัว ได้อย่างไร และรายจ่ายอย่างไร
7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการแสวงหารายได้และอาชีพที่สุจริตและเหมาะสมเป็นอย่างดี

ชั่วโมงที่ 2

1. ให้นักเรียนสำรวจรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวใน 1 วัน มีรายรับจากอะไรบ้าง และจ่ายอะไรบ้าง
2. ครูสอนวิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองแบบง่าย ๆ
3. ให้นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองใน 1 วัน
4. ให้นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครอบครัวใน 1 วัน
5. ครูและนักเรียนมาช่วยกันวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของแต่ละคน ดังนี้
 - 5.1 รายได้ที่เหมาะสม
 - 5.2 รายได้ที่ไม่เหมาะสม
6. สรุปโดยการให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - 6.1 ถ้ารายรับมากกว่ารายจ่ายคิดว่าควรทำอย่างไร
 - 6.2 ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายรับคิดว่าควรทำอย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (เวลา 2 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนฟังบทกลอนเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน 1 รอบ และพานักเรียนอ่าน
2. ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับบทกลอนเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินที่ได้ฟัง นักเรียนควรใช้จ่ายอย่างไร
3. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับวิธีการใช้จ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมเป็นอย่างดี
4. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ (การจ่ายตลาด)
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ทำวิธีการใช้จ่ายที่เหมาะสม (การ์ตูนช่อง)
6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูให้นักเรียนฟังเพลงออมเงิน 1 รอบ และพานักเรียนร้องตาม
2. ครูซักถามนักเรียนการออมเงินคืออะไร มีกี่ประเภท
3. ครูสนทนากับนักเรียนมีวิธีการออมเงินอย่างไรบ้าง
4. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร
5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับผลดีของการออม

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

คำถาม

1. การจัดตั้งร้านค้าสหกรณ์โรงเรียนของเรา ต้องมีปัจจัยอะไรบ้าง
2. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมาจากสิ่งใดบ้าง
3. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในครอบครัวมีอะไรบ้าง
4. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในโรงเรียนมีอะไรบ้าง
5. การนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลาย จะทำให้เกิดผลต่อสิ่งใดบ้าง
6. นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด
7. นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรจึงจะไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
8. นักเรียนจะใช้ทรัพยากรมาผลิตสินค้าและบริการอย่างไรให้มีราคาและคุณค่ามากที่สุด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

คำถาม

1. สมาชิกในบ้านของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง และคิดว่าแต่ละอาชีพมีข้อดีอย่างไร
2. ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติในอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนอยากประกอบอาชีพนั้น แล้วให้เพื่อน ๆ ทาย
3. ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้จากสิ่งใดบ้าง และรายได้ใดที่เหมาะสมกับไม่เหมาะสม
4. ครอบครัวของนักเรียนต้องใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง และมีความจำเป็นในการใช้จ่ายอย่างไร
5. นักเรียนมีรายได้จากที่ใดบ้าง และรายได้ใดที่เหมาะสมกับไม่เหมาะสม
6. ถ้ารายรับมากกว่ารายจ่ายและรายจ่ายมากกว่ารายรับคิดว่าควรทำอย่างไร
7. การทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองมีประโยชน์อย่างไร
8. นักเรียนมีวิธีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันให้คุ้มค่าได้อย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

คำถาม

1. การออมเงินคืออะไร มีกี่ประเภท
2. นักเรียนมีวิธีการออมเงินอย่างไรบ้าง
3. นักเรียนมีวิธีการการนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไร
4. ถ้าครอบครัวนักเรียนไม่มีเงินออมจะเกิดผลอย่างไร
5. นักเรียนมีการใช้จ่ายอย่างไรจึงเหมาะสมและไม่เหมาะสม
6. การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้มีประโยชน์อย่างไร
7. นักเรียนมีวิธีการลดรายจ่ายในครอบครัวได้อย่างไร
8. นักเรียนสามารถใช้จ่ายอย่างไรให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้	คำถาม	ใช้คำถามกระตุ้นคิด	ตอบคำถามถูก 6/8	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
ความเข้าใจ มนทัศน์	แบบประเมิน	สังเกต	ระดับ พอใช้	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
	แบบประเมิน	ประเมิน	ระดับ พอใช้	ครู	หลังเรียน	ห้องเรียน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ ทักษะการทำงานกลุ่ม	แบบประเมิน	ประเมิน	ระดับ พอใช้	ครู	หลังเรียน	ห้องเรียน
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ แบบมิตติคุณภาพ (Rubrics Scoring)	ประเมิน	ระดับ ดี	ครู	หลังเรียน	ห้องเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ พอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด และจัดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เวลา และวัยของผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจตามลำดับง่ายไปหายาก บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	ศึกษาหลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จัดเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวไปถึงเรื่องไกลตัว
เวลา	ศึกษาโครงสร้างเวลาในหลักสูตร กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม/เนื้อหา/วัยของผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์	วางแผนการใช้เวลาในการทำงานได้เหมาะสม กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมให้ชัดเจนตามเวลาที่มี และเผื่อเวลาไว้รองรับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงในขณะทำกิจกรรม

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับเนื้อหา กิจกรรม และจำนวนนักเรียน - กำหนดกิจกรรม ภาระงาน การสืบค้น การนำเสนอโดยการอภิปราย เขียนสรุปในรูปของผังมโนทัศน์ (Mind Map) การให้เหมาะสมกับเนื้อหาในเวลาที่กำหนด	- ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ - เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน	- ครูชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่ม และการเรียนรู้แบบ Jigsaw ให้ชัดเจน และให้คำแนะนำ/ปรึกษาอย่างใกล้ชิด ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม - ผู้สอนมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา และวัยของผู้เรียน
แหล่งเรียนรู้	- การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม งบประมาณ เวลาในการทำกิจกรรม และวัยของผู้เรียน - เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น	- เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์	- สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น จัดเตรียมความพร้อมประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง - จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้สำรองไว้ในกรณีที่แหล่งเรียนรู้นั้นมีปัญหา
สื่อ/อุปกรณ์	- การเลือกใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์/ในการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม วัยผู้เรียน และมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน - กำหนดชิ้นงานและภาระงานให้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และระดับชั้นของนักเรียน	- ผู้เรียนใช้สื่ออุปกรณ์อย่างประหยัด คุ้มค่า อย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด - ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์	- จัดวางสื่อตามกำหนดขั้นตอน ก่อนหลังการใช้ให้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ กับจำนวนผู้เรียนและมีสำรองไว้ในกรณีที่สื่อชำรุด ใช้งานได้ - ตรวจสอบ และทดลองสภาพความพร้อมของสื่อ โปรเจคเตอร์/เครื่องเล่น VCD
การประเมินผล	- ออกแบบวิธีการวัด/ประเมินผลให้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด - การประเมินผลเหมาะสมกับ ธรรมชาติ วิชา กิจกรรม เนื้อหา วัยของผู้เรียนและเวลาที่กำหนด	- เพื่อวัด/ประเมินให้ตรงตามตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร - วัด/ประเมินผลได้ชัดเจน ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเต็มตามศักยภาพ	- วางแผนการวัด/ประเมินผลให้เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินข้อสอบมีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้มีความเชื่อมั่น และเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด - มีเครื่องมือวัดผลเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- เรื่องที่สอน เช่น การสหกรณ์ การผลิตและการบริการสินค้า การออมเงิน เป็นต้น - มีความรู้และมีทักษะในการใช้สื่อและอุปกรณ์ - ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขยันอดทน เสียสละ รักและเมตตาต่อศิษย์ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ยึดหยุ่น มีความเป็นกัลยาณมิตร และมีวินัยในตนเองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนจัดแบ่งหน้าที่การทำงานในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน - ใช้เวลาในการศึกษาและปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด - ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด - เข้าร่วมกิจกรรมตามความรู้ความสามารถได้อย่างเหมาะสม	- ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายในกลุ่มด้วยเหตุผลเพื่อให้งานบรรลุตามจุดประสงค์ - ตัดสินใจเลือกแสดงบทบาทสมมุติตามที่กำหนดได้ - นำความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์คำตอบในคำถามกระตุ้นคิดของครูได้	- มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบให้ทันตามกำหนดเวลา - เคารพกฎ กติกา และยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม - ปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนรู้ตามเทคนิคผังมโนทัศน์ (Mind Map) - ระมัดระวังรอบคอบในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ให้ปลอดภัย
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและโรงเรียน - ผลการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลายที่มีต่อราคา คุณค่า และประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม - การประกอบอาชีพของครอบครัว - การแสวงหาและที่มาของรายได้ที่สุจริตและเหมาะสม - รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว - วิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอย่างง่าย - รายการของรายรับที่เป็นรายได้ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม - การออมและผลดีของการออม - การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และการช่วยเหลือสาธารณกุศล		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความสามัคคี มีวินัย ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ประหยัด ซื่อสัตย์		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		รู้วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดคุ้มค่าและปลอดภัย	- รู้กระบวนการทำงานกลุ่ม - ความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม - การช่วยเหลือแบ่งปัน - การเคารพกฎ ระเบียบ กฎหมาย และมีวินัยในสังคม	-	ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูล/การเก็บออมตามวิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น
ทักษะ		- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวัง คุ้มค่า และประหยัด - เลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับงาน	- เกิดทักษะในการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกันในกลุ่ม - นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - ทักษะชีวิต	-	ช่วยเหลือผู้อื่นและเก็บออมตามวิถีการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	- เห็นคุณค่าของความสามัคคี มีน้ำใจ - เห็นความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	เห็นคุณค่าของการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีในห้องเรียน	-

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 12101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ใช้จ่ายให้เหมาะสม ระดมเงินไว้ออม

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดวิถีชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.2/4 สรุปผลดีของค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็นจะทำให้มีเงินเหลือเก็บออมไว้ใช้ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในอนาคต

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายรายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

3.2 บอกที่มาและการแสวงหารายได้ที่สุจริต

3.3 อธิบายผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้

3.4 อธิบายถึงการออมและผลดีของการออมได้

3.5 ตระหนักถึงคุณค่าของการนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์และช่วยเหลือสาธารณกุศล

4. สาระการเรียนรู้

4.1 รายการของรายจ่ายที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

4.2 ที่มาของรายได้ที่สุจริต

4.3 การใช้จ่ายที่เหมาะสม

4.4 ผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้

4.5 การออมและผลดีของการออม

4.6 การนำเงินที่ออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การช่วยเหลือสาธารณกุศล

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 อธิบาย

5.1.2 พูดยตอบคำถาม

5.1.3 แสดงความคิดเห็น

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 สังเกต คิดวิเคราะห์ หาวิธีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

5.2.2 คิดวางแผนนำเงินออมมาใช้ประโยชน์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 กระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ซื่อสัตย์ สุจริต

- การแสดงความรู้สึกลักษณะซื่อสัตย์ที่มีต่อการแสดงบทบาทสมมุติการจ่ายตลาด

6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

- การวิเคราะห์ สรุปผลการใช้จ่ายเป็นการ์ตูนช่อง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 การแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน

7.2 สร้างองค์ความรู้สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้ที่เหมาะสม (การ์ตูนช่อง)

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติการจ่ายตลาด (ครูสร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมุติ ถ้านักเรียนมีเงิน 50 บาท) ผู้เรียนจะใช้จ่ายอย่างไร (การคิดวางแผนเพื่อแสดงบทบาทสมมุติการใช้จ่ายเงิน 50 บาท อย่างไรจึงจะเหมาะสมต้องอาศัยหลักความมีเหตุผลและความพอประมาณในการตัดสินใจในการแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงาน และเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องรู้เกี่ยวกับบทบาทสมมุติที่จะแสดงทั้งหมด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี สามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการแสดงหรือสามารถแสดงแทนกันได้)

2. ครูจัดทำชุดบัตรคำสินค้า เช่น สมุด ดินสอ ยางลบ สีสันสอ ขนมอบเคี้ยว ออมสิน เมล็ดผัก พร้อมเขียนราคาในบัตรคำแต่ละใบเมื่อเล่นเกมเสร็จแล้ว ครูตั้งคำถามกระตุ้นการคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้จ่ายเงินของนักเรียน (การตั้งคำถามกระตุ้นคิดให้นักเรียนตอบตามหลักเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงตัดสินใจใช้จ่ายเงินเช่นนั้น สินค้าใดมีความจำเป็น มีประโยชน์ หรือมีโทษ)

ขั้นสอน

1. นักเรียนมีความรู้สึกลักษณะซื่อสัตย์ และได้เรียนรู้ข้อดีจากการเล่นบทบาทสมมุติการจ่ายตลาด

2. ครูและนักเรียนสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนที่ผ่านมา (ที่มาของรายรับ-รายจ่าย และบันทึกการรายรับ-รายจ่ายของตนเอง (นักเรียนบอกที่มาของรายรับ-รายจ่าย และการบันทึกการรายรับ-รายจ่ายเป็นความพอประมาณ และหลักความมีเหตุผล)

3. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แต่ละกลุ่มเลือกบันทึกการรายรับ-รายจ่ายของสมาชิกในกลุ่ม 1 คน เพื่อใช้ในการเรียนรู้

4. รายจ่ายของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ที่เลือกมานั้นมีรายการใช้จ่ายอะไรบ้าง การใช้จ่ายใดที่ผู้เรียนคิดว่าจำเป็น และไม่จำเป็นบ้าง

5. ในอนาคตผู้เรียนจะสามารถตัดรายจ่ายใดได้บ้าง เพราะเหตุใด จะเกิดอะไรขึ้นถ้ารายได้นั้นเท่าเดิม แต่รายจ่ายลดลง (นักเรียนรู้จักการลดรายจ่ายไม่จำเป็นถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ ครูให้คำแนะนำนักเรียน แต่ละคนวิเคราะห์บันทึกการรายรับ-รายจ่ายของตนเอง แล้วสรุปผลดีของการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นเป็นการ์ตูนช่อง เช่น ได้เงินจากแม่ 50 บาท → ซื้อนม 1 กล่อง 13 บาท → นำกล่องนมบริจาคทำหลังคาบ้าน → อิ่มใจ → เหลือเงิน 7 บาท → ออมสุขใจ (การวิเคราะห์การบันทึกการรายรับ-รายจ่ายที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ โดยใช้วิธีการนำเสนอการ์ตูนช่อง เป็นการตัดสินใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณกับวัยและฐานะของตนเอง มีเหตุผล โดยเลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นและมีประโยชน์แบ่งเงินไว้สำหรับการออมถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน
- 9.2 ชุดบัตรคำสินค้า
- 9.3 หนังสือสังคมศึกษา ชั้น ป.2

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 10.1 ประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมและการทำงานกลุ่ม (สังเกต)
- 10.2 การตอบคำถาม
- 10.3 การแสดงบทบาทสมมุติ

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม และการทำงานกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติ	สังเกต	แบบประเมิน	มีเกณฑ์การผ่าน ดังนี้ 18-20 คะแนน ดีมาก 15-17 คะแนน ดี 12-14 คะแนน พอใช้ ต่ำกว่า 11 คะแนน ปรับปรุง
การตอบคำถาม	ตอบคำถาม	คำถาม 8 ข้อ	มีเกณฑ์การผ่าน ดังนี้ ตอบถูก 8 ข้อ ดีมาก ตอบถูก 6 ข้อ ดี ตอบถูก 4 ข้อ พอใช้ ตอบถูก 3 ข้อ ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. การวางแผน ปฏิบัติงาน	การวางแผนปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องตามขั้นตอน และเหมาะสม	การวางแผนปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องตามขั้นตอน	การวางแผนปฏิบัติงาน ได้ถูกต้อง	การวางแผนปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องบางส่วน
2. ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน เป็นส่วนใหญ่	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน เป็นบางขั้นตอน	ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงาน เป็นบางส่วน
3. การใช้ภาษา	การใช้ภาษาสื่อความหมาย เข้าใจชัดเจน ไม่วกวน และ ออกเสียงอักขระถูกต้อง ทุกแห่ง	การใช้ภาษาสื่อความหมาย ได้เข้าใจ แต่ออกเสียง อักขระไม่ถูกต้อง	การใช้ภาษาสื่อความหมาย ได้เข้าใจ แต่ออกเสียง อักขระไม่ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่	การใช้ภาษาสื่อความหมาย ไม่เข้าใจ
4. ความรับผิดชอบ	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และ ผลงานสมบูรณ์ ส่งงานตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และ ผลงานสมบูรณ์ ส่งงาน ไม่ตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และ ผลงานไม่สมบูรณ์ ส่งงานตรงตามเวลากำหนด	การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน และ ผลงานไม่สมบูรณ์ ส่งงาน ไม่ตรงตามเวลากำหนด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
5. มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์	มีแนวคิดใหม่ ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมทุกครั้ง	มีแนวคิดใหม่ ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมเกือบทุกครั้ง	มีแนวคิดใหม่ ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิมเป็นบางครั้ง	ไม่มีแนวคิดใหม่ ๆ นอกกรอบจากแนวคิดเดิม

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ.....ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....
 (.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

12.2 กระบวนการ

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
 (.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

บทกลอน

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

ตัวอย่างการตูนช่อง

1. ได้เงินจากแม่ 50 บาท	2. ชื้อนม 1 กล่อง 13 บาท	3. นำกล่องนมบริจาค ทำหลังคาบ้าน	4. อิ่มใจ	5. ออมเงิน	6. สุขใจ ที่ได้วางแผน การออม
→	→	→	→	→	→
ภาพวาด	ภาพวาด	ภาพวาด	ภาพวาด	ภาพวาด	ภาพวาด

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “การวางแผนการใช้จ่ายเงิน”
วิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส 13101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง “การวางแผนการใช้จ่ายเงิน” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 13101 วิชา เศรษฐศาสตร์

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว
- เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 13101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนา และศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย พุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพาน ประวัติของศาสนาที่ตนนับถือ การดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ความสำคัญของพระไตรปิฎก คัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ พระรัตนตรัย การปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เห็นคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ความสำคัญและการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย ยกตัวอย่างประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว ท้องถิ่นการดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย ความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ บุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชน โดยวิธีการออกเสียงโดยตรง และการเลือกตัวแทนการออกเสียงการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนที่เป็นผลจากการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่ม

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต การใช้จ่ายของตนเอง และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดซึ่งมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้า และบริการของรัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน ความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี การแข่งขันทางการค้าที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย เปรียบเทียบ ตระหนัก การใช้แผนที่ แผนที่ และภาพถ่ายในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนแผนผังง่าย ๆ แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน ลักษณะกายภาพกับลักษณะทางสังคมของชุมชน การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน การพึ่งพา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการประกอบอาชีพ มลพิษและการก่อให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์ ความแตกต่างของเมืองและชนบท การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในชุมชน

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสืบค้น กระบวนการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางจริยธรรม กระบวนการประชาธิปไตย

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการสื่อสาร และเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความสื่อสัตย์ สุจริต รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

รหัสตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4, ป.3/5, ป.3/6, ป.3/7

ส 1.2 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3

ส 2.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4

ส 2.2 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3

ส 3.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3

ส 3.2 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3

ส 5.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3

ส 5.2 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4, ป.3/5

รวมทั้งหมด 31 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

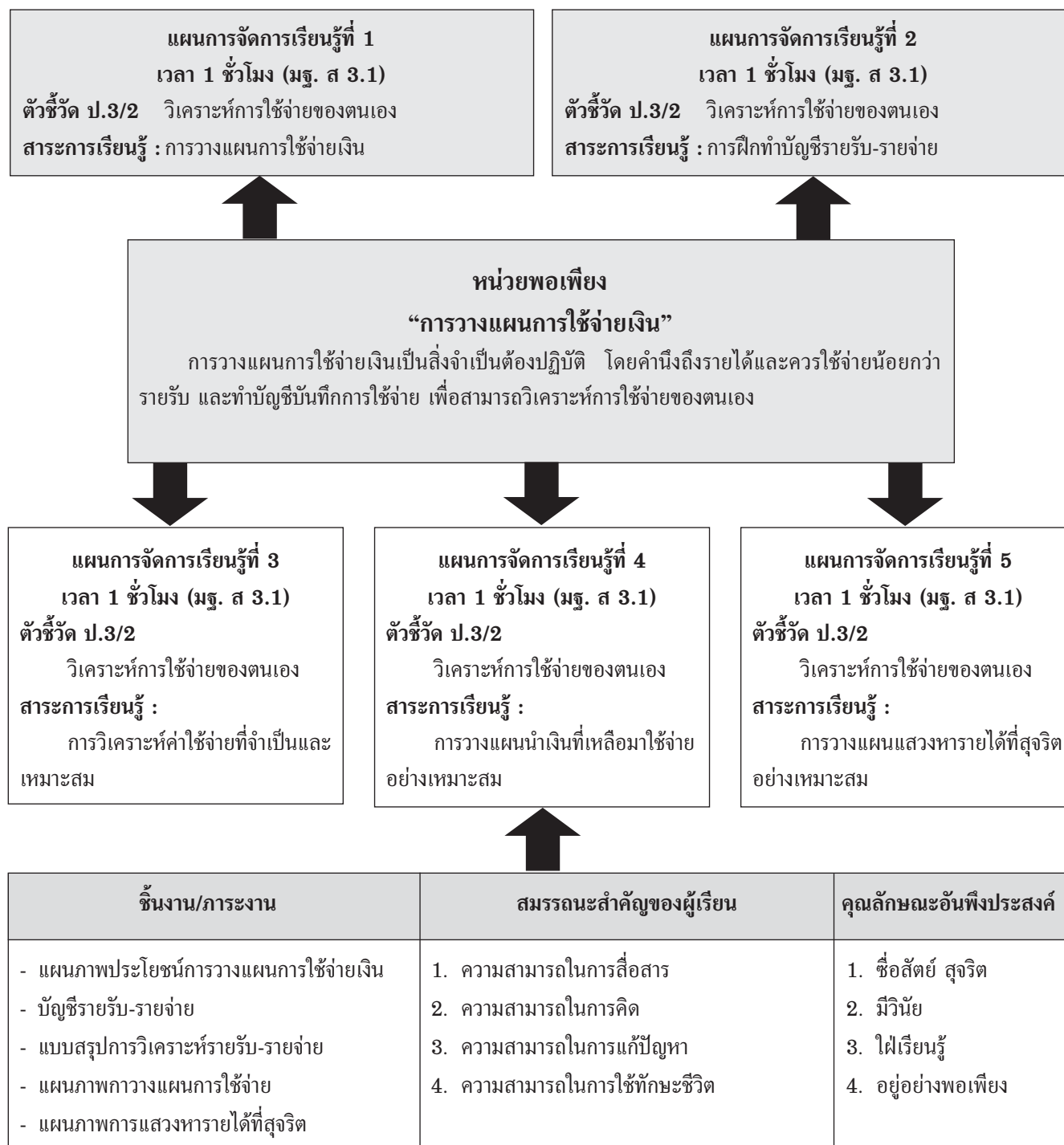
หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
หน่วยที่ 2 การวางแผน การใช้จ่าย เงิน	ส 3.1 ป.3/2	การวางแผนการใช้จ่ายเงิน เป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ โดยคำนึงถึงรายได้และ ควรใช้จ่ายน้อยกว่ารายรับ ทำบัญชีบันทึกการใช้จ่าย เพื่อสามารถวิเคราะห์ การใช้จ่ายของตนเอง	- สถานการณ์ รายรับ-รายจ่าย ของครอบครัว - ตัวอย่างบัญชี รายรับ-รายจ่าย - สถานการณ์ตัวอย่าง ที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน - สถานการณ์ที่เกี่ยวกับ การวางแผนหารายได้ ที่สุจริต	- แผนภาพประโยชน์ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน - บัญชีรายรับ-รายจ่าย - แบบสรุปการวิเคราะห์ รายรับ-รายจ่าย - แผนภาพการวางแผน การใช้จ่าย - แผนภาพการแสวงหา รายได้ที่สุจริต	5	

หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพิ่มให้ครอบคลุมตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “การวางแผนการใช้จ่ายเงิน”

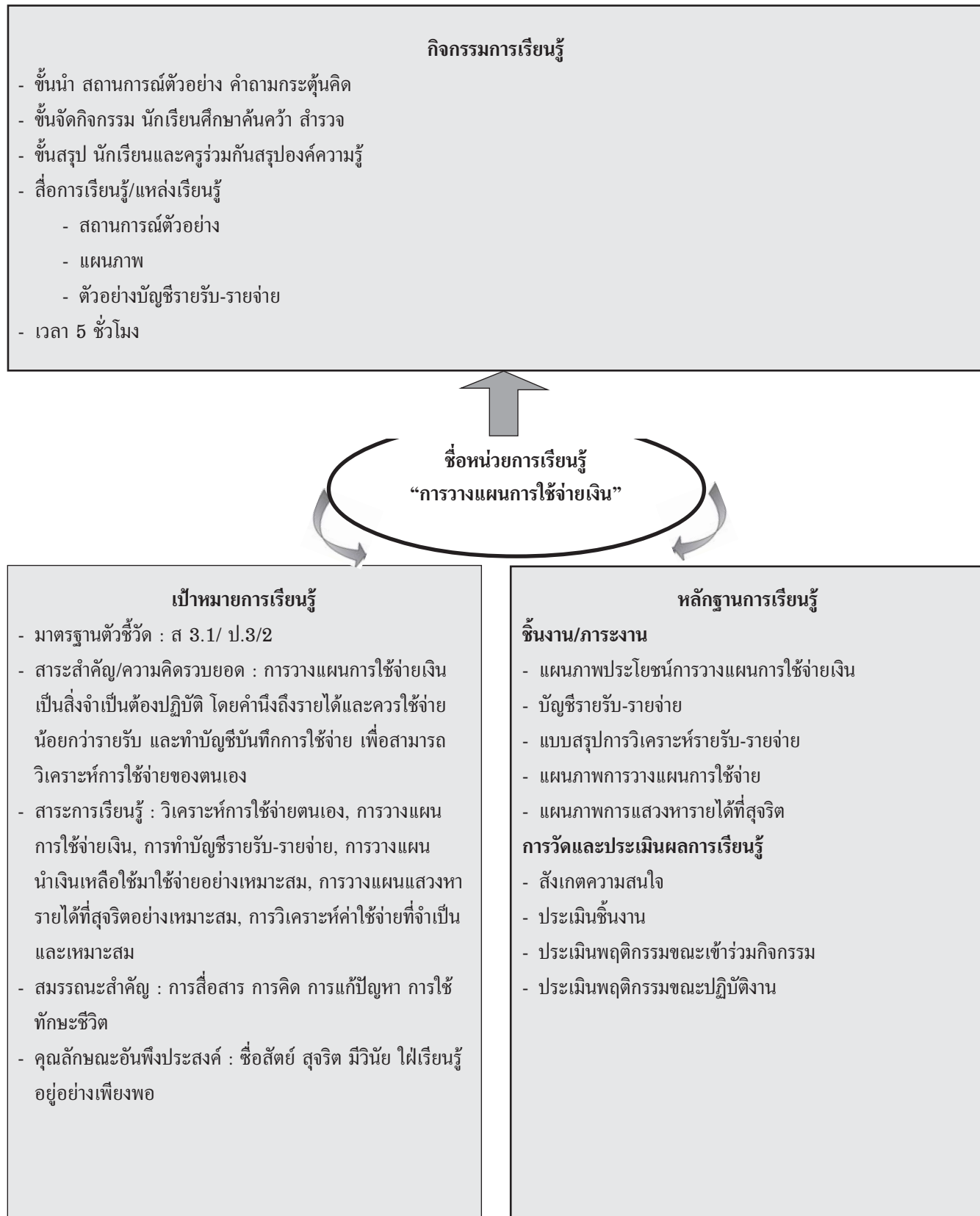
รหัสวิชา ส 13101 รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “การวางแผนการใช้จ่ายเงิน”

รหัสวิชา ส 13101 รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1-2

เวลา 5 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ส 3.1 ป.3/1 จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต

ส 3.1 ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง

ส 3.1 ป.3/3 อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การวางแผนการใช้จ่ายเงินเป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ โดยคำนึงถึงรายได้และควรใช้จ่ายน้อยกว่ารายรับ และทำบัญชีบันทึกการใช้จ่าย เพื่อสามารถวิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง

4. สาระการเรียนรู้

4.1 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง

การวิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง เป็นกระบวนการและเหตุผลเพื่อจำแนกประเภทรายรับ-รายจ่าย ก่อนนำมาบันทึกบัญชี ตลอดจนพิจารณาผลการทำบัญชีสุดท้ายว่ารายรับ-รายจ่าย มีความสมดุลกันหรือไม่

4.2 การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายส่วนตัว

หมายถึง การจดบันทึกรายการด้านการเงินของการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางการเงิน ตลอดจนผลของการดำเนินงานนั้นไว้ว่าคงเหลือหรือไม่

ส่วนประกอบของบัญชีรายรับ-รายจ่าย

1. ชื่อบัญชีรายรับ-รายจ่าย
2. วัน เดือน ปี ที่เกิดรายรับ-รายจ่าย
3. รายการรับเงินหรือจ่ายเงิน
4. จำนวนเงินที่รับหรือจ่ายจริง
5. ยอดรวมรายรับและรายจ่ายทั้งหมด
6. ยอดเงินคงเหลือเมื่อรายรับสูงกว่ารายจ่าย

ประโยชน์ของการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

1. ทำให้มีแผนจัดการรายรับ-รายจ่ายที่มีประโยชน์ ความต้องการและความจำเป็น
2. ทำให้มีหลักฐานในการรับและจ่ายเงินอย่างมีระเบียบ
3. ช่วยลดปัญหาการใช้จ่ายเงินมากกว่ารายรับ
4. ช่วยให้สามารถจัดสรรเงินออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉินได้
5. ช่วยให้เป็นคนที่มีเหตุผลและรู้จักค่าของเงินมากขึ้น
6. สามารถเปรียบเทียบงบประมาณกับบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อผลไปปรับปรุง

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
 - 5.1.1 การฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ การพูดนำเสนอเล่าเรื่อง
- 5.2 ความสามารถในการคิด
 - 5.1.2 สังเกต คิดตัดสินใจ
- 5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 5.1.3 การวางแผนในการใช้จ่ายเงิน
- 5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 5.1.4 การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ซื่อสัตย์ สุจริต
 - มีความจริงใจต่อตนเอง
- 6.2 มีวินัย
 - ปฏิบัติตามข้อตกลง
- 6.3 ใฝ่เรียนรู้
 - ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- 6.4 อยู่อย่างพอเพียง
 - ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล วางแผนการใช้จ่ายของตนเองอย่างเหมาะสม

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 7.1 แผนภาพประโยชน์การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- 7.2 บัญชีรายรับ-รายจ่าย
- 7.3 แบบสรุปการวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย
- 7.4 แผนภาพการวางแผนการใช้จ่าย
- 7.5 แผนภาพการแสวงหารายได้ที่สุจริต

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 8.1 สังเกตความสนใจ
- 8.2 ประเมินชิ้นงาน
- 8.3 ประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- 8.4 ประเมินพฤติกรรมขณะปฏิบัติงาน
- 8.5 ประเมินชิ้นงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้ สนทนาและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงิน จากนั้นสรุปองค์ความรู้ที่ได้ด้วยแผนผังความคิด (Mind Map) ครูประเมินผลตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรม และประเมินจากการเขียนแผนผังความคิด (Mind Map) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างเป็นกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับการใช้จ่ายของตนเอง โดยใช้คำถามกระตุ้นคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สังเกตตัวอย่างบัญชีรายรับ-รายจ่าย พร้อมกับศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของการจัดทำบัญชี จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง ครูประเมินผลตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างเป็นกลุ่มสนทนาโดยใช้คำถามกระตุ้นคิดเกี่ยวกับรายได้ในแต่ละวันของตนเอง แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสรุปความรู้ จากนั้นครูประเมินผลตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การวางแผนนำเงินที่เหลือมาใช้จ่ายอย่างเหมาะสม (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างเป็นกลุ่มสนทนาโดยใช้คำถามกระตุ้นคิดเกี่ยวกับรายได้ในแต่ละวันของตนเอง การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสรุปความรู้เกี่ยวกับการวางแผนนำเงินที่เหลือมาใช้จ่ายอย่างเหมาะสม จากนั้นครูประเมินผลตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และการประเมินชิ้นงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตอย่างเหมาะสม (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้อย่างเป็นกลุ่มสนทนาโดยใช้คำถามกระตุ้นคิด แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อศึกษาค้นคว้า และสรุปความรู้เกี่ยวกับการวางแผนหารายได้ที่สุจริตที่เหมาะสมกับวัยของตนเองด้วยการทำแผนภาพ จากนั้นครูประเมินผลตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และการประเมินชิ้นงาน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
เรื่อง การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

1. ในแต่ละวันนักเรียนมีรายได้มาจากไหนบ้าง
2. ในแต่ละวันนักเรียนมีรายได้ประมาณวันละเท่าไร
3. นักเรียนมีการจดบันทึกการใช้เงินในแต่ละวันหรือไม่
4. นักเรียนคิดว่ารายได้ในครอบครัวมาจากไหนบ้าง
5. นักเรียนคิดว่าอาชีพที่สุจริตได้แก่อาชีพใดบ้าง
6. เมื่อได้เงินมาเราจะวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างไร

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
เรื่อง การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ การวางแผน การใช้จ่ายเงิน/ การจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย/การวางแผน แสวงหารายได้ที่สุจริต	แบบทดสอบ	ทดสอบ	ร้อยละ 80	ครูผู้สอน	หลังเรียน	ในห้องเรียน
ด้านทักษะ กระบวนการ ออกแบบแผนภาพ	แบบประเมิน ชิ้นงาน	ประเมิน	คุณภาพระดับ 3	ครูผู้สอน	ระหว่างเรียน	ในห้องเรียน
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง	แบบสังเกต	สังเกตพฤติกรรม	คุณภาพระดับ 3	ครูผู้สอน	ระหว่างเรียน	ในห้องเรียน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
เรื่อง การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- เนื้อหาเหมาะสมกับตัวชี้วัด - เนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียน/บริบทของท้องถิ่น	- เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องตรงกับตัวชี้วัด - เป็นเนื้อหาที่นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- จัดเรียงลำดับเนื้อหาให้เข้าใจจากง่าย-ยาก - เลือกเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวน่าสนใจ
เวลา	- กำหนดเวลาให้เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม/ภาระงานที่มอบหมาย/วัยผู้เรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่องบรรลุตัวชี้วัด	- กำหนดเวลาในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องต่อเนื่องและจัดสรรเวลาไว้สำรองกรณีที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง
การจัดกิจกรรม	- มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/เวลา/อุปกรณ์ และบริบทของสถานที่/เนื้อหา	- ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามตัวชี้วัด	- เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อให้พร้อมก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน - เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงชัดเจน
แหล่งเรียนรู้	- กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในบริบทประหยัดค่าใช้จ่าย - เหมาะสมกับวัย/เวลา	- ต้องการให้นักเรียนได้ความรู้/ประสบการณ์ตรงในการสืบค้นข้อมูล	- เตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าและมีความปลอดภัยขณะใช้
สื่อ/อุปกรณ์	- ตัวหนังสือในสื่อมีขนาดเหมาะสมนักเรียนมองเห็นได้ - มีความเหมาะสมกับเนื้อหา/เวลา/กิจกรรม/วัยผู้เรียน/บริบทของห้อง	- เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ - ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้เร็วขึ้น	- วางแผนการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอน - มีความชำนาญในการใช้สื่อและตรวจสอบความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ก่อนสอน
การประเมินผล	- แบบประเมินมีความง่ายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน/เวลา/กิจกรรมการเรียนรู้	- เพื่อประเมินให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด - ต้องการนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียน	- มีการวางแผนวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย - แบบประเมินมีคุณภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อาชีพสุจริต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	มีความรู้พื้นฐานในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวางแผนนำเงินที่เหลือใช้มาใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม และการวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตตามวัยของผู้เรียน	ใช้เหตุผลมากำกับการตัดสินใจในการใช้จ่ายเงินซื้อสิ่งของตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้ถูกต้อง ร่วมกันใช้เหตุผลมาอภิปรายเกี่ยวกับผลงานได้อย่างมีคุณภาพ	วางแผนในการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- การวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง - การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย - การวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตตามวัย		
คุณธรรมของผู้เรียน	มีความรับผิดชอบ ความขยัน อดทน รู้จักการทำงานร่วมกัน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน องค์ประกอบ	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด - มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- มีความรู้ที่จะปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	มีความรู้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด	มีความรู้ในการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดตามวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น
ทักษะ	- ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดรู้คุณค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีภายในกลุ่ม - ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดตามวิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น
ค่านิยม	มีจิตสำนึกในการใช้จ่ายอย่างประหยัด คุ้มค่า เห็นคุณค่าของเงิน และสิ่งของ	เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข	เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม	เห็นคุณค่าของการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายตามวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 13101 วิชา เศรษฐศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตอย่างเหมาะสม

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.3/1 จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต

ส 3.1 ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง

ส 3.1 ป.3/3 อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การวางแผนหารายได้ที่สุจริตที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นการเพิ่มรายได้ และเพื่อมีเงินไว้เก็บออมและใช้จ่ายในยามจำเป็น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นำเสนอแนวทางการวางแผนหารายได้ที่สุจริตที่เหมาะสมกับตนเอง

3.2 จำแนกและออกแบบการวางแผนหารายได้ที่สุจริตที่เหมาะสมกับตนเอง

3.3 ตระหนักการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมและมีนิสัยการออม

4. สาระการเรียนรู้

การวางแผนหารายได้ที่สุจริตที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว เพื่อมีเงินเหลือเก็บไว้สำหรับการออมและไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการคิด

5.1.1 การคิดตัดสินใจ การสังเกต

5.2 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2.1 การฟังจับใจความ การฟังด้วยความเข้าใจ การพูดนำเสนอ

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 การตัดสินใจ การทำงานร่วมกันในกระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 อยู่อย่างพอเพียง

- การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การวางแผนการใช้จ่ายของตนเองอย่างเหมาะสม

6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความอดทน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

Mind Map แผนภาพวางแผนหารายได้ที่สุจริต

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

8.1.1 ให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอที่คนเพลง “อยู่อย่างพอเพียง”

8.1.2 ครูกระตุ้นคิดด้วยคำถาม เช่น

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อดูคลิปวิดีโอที่คนเพลงอยู่อย่างพอเพียง
- ครอบครัวใดที่ปรากฏในเพลงมีความสุขที่สุด เพราะเหตุใด
- จากคลิปวิดีโอที่คนเพลงอยู่อย่างพอเพียง นักเรียนชอบหรือประทับใจเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

8.1.3 นักเรียนตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึกและเหตุผลของแต่ละคน *(การใช้คำถามกระตุ้นคิด เป็นการฝึกให้ใช้เหตุผล และนักเรียนได้พิจารณาคำตอบของเพื่อนจากหลากหลายความคิด ฝึกการฟังอย่างมีสติ ร่วมกัน เกิดมิติทางด้านสังคม)*

8.2 ขั้นสอน

8.2.1 จากคลิปวิดีโอที่คนข้างต้นและจากคำตอบของนักเรียนของคำถามกระตุ้นคิด ครูและนักเรียนได้ประเด็นสำคัญว่า การที่ครอบครัวจะมีความสุขได้ด้วยการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม ต้องมีการวางแผนการใช้จ่าย และรู้จักหารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพที่สุจริตที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเองและครอบครัว *(เนื้อหาของเพลงช่วยให้พิจารณาลักษณะความพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประโยชน์ที่ได้รับ ใช้หลักเหตุผลในการนำมาวิเคราะห์เพลง ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างของการใช้สื่ออย่างเหมาะสมของครู เป็นความพอประมาณ)*

8.2.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าในครอบครัวของนักเรียนมีรายได้มาจากไหนบ้าง และระดมความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพหารายได้ว่า “อาชีพใดบ้างที่เป็นอาชีพสุจริต” *(ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาหาคำตอบ)*

8.2.3 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอาชีพที่สุจริตและไม่สุจริต ให้นักเรียนบันทึกผลการสรุปลงในสมุดบันทึก

8.2.4 ครูแจกกระดาษชาร์ตให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่าจะหารายได้จากอาชีพที่สุจริตได้อย่างไร แล้วร่วมกันเขียน Mind Map แผนภาพการวางแผนหารายได้จากอาชีพที่สุจริต ลงในกระดาษที่แจกให้ โดยใช้เวลาในการทำงาน 15 นาที *(ใช้หลักความมีเหตุผลมาอภิปรายร่วมกันเกิดมิติสังคม นักเรียนทำงานตามศักยภาพของตน/กลุ่มเป็นความพอประมาณ วางแผนการทำแผนผังความคิดเป็นภูมิคุ้มกัน)*

8.3 ขั้นสรุป

8.3.1 นักเรียนทำผลงานแผนภาพการวางแผนหารายได้ที่สุจริตมาติดแสดง ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ศึกษา โดยเลือกสมาชิกในกลุ่มที่เหมาะสมคนเดียวคอยอธิบายประกอบผลงาน คนที่เหลือในกลุ่มไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่นหมุนวนจนครบทุกกลุ่ม และบันทึกเพิ่มเติมสิ่งที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นลงในสมุดบันทึก *(กลุ่มต้องใช้หลักเหตุผลเลือกสมาชิกในกลุ่มที่เหมาะสม มีความสามารถนำเสนอ ใช้หลักเหตุผลและความพอประมาณตามศักยภาพ)*

8.3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง การวางแผนหารายได้ที่สุจริต แล้วครูเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเพิ่มรายได้ และการวางแผนในการใช้จ่ายเงินที่เหลือให้เป็นประโยชน์กับตนเองและครอบครัว แล้วนำความรู้ที่ได้เรียนไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการเพิ่มรายได้และการออมทำให้ผู้เรียนใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นและเหมาะสมนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีพอเพียงและมีชีวิตที่เป็นสุข

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 วิดีทัศน์เพลง “อยู่อย่างพอเพียง”

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ แนวทางการหารายได้ที่สุจริต	- ทดสอบ	- แบบทดสอบ	- ผ่านร้อยละ 80 ขึ้นไป
ด้านทักษะกระบวนการ ออกแบบวางแผนการวางแผน หารายได้ที่สุจริต	- ตรวจผลงาน แผนภาพ	- แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินสมรรถนะ	- ผ่านการประเมินผลงาน ระดับพอใช้ขึ้นไป - ผ่านการประเมินด้านพฤติกรรม ระดับพอใช้ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความตระหนัก	- การสังเกต พฤติกรรมของ ผู้เรียน	“ความสามารถในการคิด/ การสื่อสาร และใช้ทักษะชีวิต” - แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ “อยู่อย่าง พอเพียง”	- ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระดับพอใช้

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
Mind Map แผนภาพ การวางแผน หารายได้ที่สุจริต	มีภาพการประกอบอาชีพ สุจริตที่เป็นแนวทาง หารายได้เหมาะสมกับวัย และความสามารถ และมีความเป็นไปได้ มีคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบ ให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น	มีภาพการประกอบอาชีพ สุจริตที่เป็นแนวทาง หารายได้เหมาะสมกับวัย และความสามารถ และมีความเป็นไปได้ มีคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบ ให้เข้าใจชัดเจนพอสมควร	มีภาพการประกอบอาชีพ สุจริตที่เป็นแนวทาง หารายได้เหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของตนเอง และ มีความเป็นไปได้ ไม่มีคำอธิบายประกอบ	มีภาพการประกอบอาชีพ สุจริตที่เป็นแนวทาง หารายได้ แต่ไม่เหมาะสม กับวัย และความสามารถ และมีความเป็นไปได้ ไม่มีคำอธิบายประกอบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กลุ่ม/ เลขที่	ความสนใจ			การแสดงออก			การมีส่วนร่วม			ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์			รวม คะแนน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
	ระดับคุณภาพ			ระดับคุณภาพ			ระดับคุณภาพ			ระดับคุณภาพ					
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3			

คำชี้แจง ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้
 ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี
 ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก
 นักเรียนได้คะแนน ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะ “ความสามารถคิด/การสื่อสาร และการใช้ทักษะชีวิต”

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				หมายเหตุ
	4	3	2	1	
1. มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง					
2. แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง					
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
4. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
5. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม					
6. มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม					
7. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์					

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง	มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองทุกครั้ง	มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองเกือบทุกครั้ง	มีวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองเป็นบางครั้ง	มีวิธีการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง
2. แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	มีการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องทุกครั้งที่มีโอกาส	มีการแสวงหาความรู้เกือบทุกครั้งที่มีโอกาส	มีการแสวงหาความรู้เป็นบางครั้งที่มีโอกาส	ไม่มีการแสวงหาความรู้
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีทุกครั้ง	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีเกือบทุกครั้ง	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นบางครั้ง	ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นทุกครั้ง	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเกือบทุกครั้ง	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
5. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม	แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมทุกครั้ง	แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมเกือบทุกครั้ง	แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมเป็นบางครั้ง	ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
6. มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทุกครั้ง	มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเกือบทุกครั้ง	มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเป็นบางครั้ง	ไม่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
7. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์	นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทุกครั้ง	นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์เกือบทุกครั้ง	นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นบางครั้ง	ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

เกณฑ์การตัดสินผล

- 24-28 คะแนน หมายถึง มีสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับดีมาก
- 19-23 คะแนน หมายถึง มีสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับดี
- 14-18 คะแนน หมายถึง มีสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับพอใช้
- 0-13 คะแนน หมายถึง มีสมรรถนะความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับควรปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

รายการที่ประเมิน	ผลการประเมิน				หมายเหตุ
	4	3	2	1	
1. นักเรียนใช้จ่ายเหมาะสมกับวัย					
2. นักเรียนใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้					
3. นักเรียนใช้จ่ายตามความจำเป็น					
4. นักเรียนคิดก่อนซื้อสินค้าทุกครั้ง					
5. นักเรียนเลือกซื้อของที่คุ้มค่า เหมาะสมกับราคา					
6. นักเรียนมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ					
7. นักเรียนรู้จักการออมตามศักยภาพของตน					
8. นักเรียนรู้จักคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อ					
9. นักเรียนมีความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
10. นักเรียนมีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่าย					
11. นักเรียนมีวินัยในการใช้เงิน					
12. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตในวิถีชีวิตประจำวัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. นักเรียนใช้จ่ายเหมาะสมกับวัย	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับวัยทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับวัยเกือบทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับวัยเป็นบางครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับวัย
2. นักเรียนใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้ทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้เกือบทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้เป็นบางครั้ง	ใช้จ่ายไม่เหมาะสมกับรายได้
3. นักเรียนใช้จ่ายตามความจำเป็น	มีการใช้จ่ายตามความจำเป็นทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายตามความจำเป็นเกือบทุกครั้ง	มีการใช้จ่ายตามความจำเป็นเป็นบางครั้ง	ใช้จ่ายโดยไม่มีความจำเป็น
4. นักเรียนคิดก่อนซื้อสินค้าทุกครั้ง	มีการคิดก่อนซื้อสินค้าทุกครั้ง	มีการคิดก่อนซื้อสินค้าเกือบทุกครั้ง	มีการคิดก่อนซื้อสินค้าเป็นบางครั้ง	ไม่มีการคิดก่อนซื้อสินค้า
5. นักเรียนเลือกซื้อของที่คุ้มค่า เหมาะสมกับราคา	มีการเลือกซื้อของที่คุ้มค่า เหมาะสมกับราคาทุกครั้ง	มีการเลือกซื้อของที่คุ้มค่า เหมาะสมกับราคาเกือบทุกครั้ง	มีการเลือกซื้อของที่คุ้มค่า เหมาะสมกับราคาเป็นบางครั้ง	เลือกซื้อของที่ไม่ว่างค่า ไม่เหมาะสมกับราคา
6. นักเรียนมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ	มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบทุกครั้ง	มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบเกือบทุกครั้ง	มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบเป็นบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ

รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
7. นักเรียนรู้จักการออมตามศักยภาพของตนเอง	รู้จักการออมตามศักยภาพของตนเองทุกครั้ง	รู้จักการออมตามศักยภาพของตนเองเกือบทุกครั้ง	รู้จักการออมตามศักยภาพของตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่รู้จักการออมตามศักยภาพของตนเอง
8. นักเรียนรู้จักคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อ	มีการพิจารณาคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อทุกครั้ง	มีการพิจารณาคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อเกือบทุกครั้ง	มีการพิจารณาคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อเป็นบางครั้ง	ไม่มีการพิจารณาคุณภาพสินค้าที่เลือกซื้อ
9. นักเรียนมีความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	บอกการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้ถูกต้องครบถ้วน	บอกการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	บอกการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้แต่ไม่ถูกต้อง	ไม่สามารถบอกการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้
10. นักเรียนมีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่าย	บอกหลักการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่ายได้ถูกต้องครบถ้วน	บอกหลักการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่ายได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	บอกหลักการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่ายแต่ไม่ถูกต้อง	ไม่สามารถบอกหลักการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้จ่ายได้
11. นักเรียนมีวินัยในการใช้เงิน	มีวินัยในการใช้เงินทุกครั้ง	มีวินัยในการใช้เงินเกือบทุกครั้ง	มีวินัยในการใช้เงินบางครั้ง	ไม่มีวินัยในการใช้เงิน ไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริต
12. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริตในวิถีชีวิตประจำวัน	มีความซื่อสัตย์ สุจริตในวิถีชีวิตประจำวันทุกครั้ง	มีความซื่อสัตย์ สุจริตในวิถีชีวิตประจำวันเกือบทุกครั้ง	มีความซื่อสัตย์ สุจริตในวิถีชีวิตประจำวันบางครั้ง	ในวิถีชีวิตประจำวัน

เกณฑ์การตัดสินผล

40-48 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงในระดับดีมาก

31-39 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงในระดับดี

22-30 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงในระดับพอใช้

0-21 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียงในระดับควรปรับปรุง

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตอย่างเหมาะสม

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาเหมาะสม กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น/ วัยผู้เรียนและเวลาที่กำหนดไว้	- เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถตรงตามตัวชี้วัด - ผู้เรียนนำความรู้ตามเนื้อหา ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	- จัดเรียงลำดับของเนื้อหาให้น่าสนใจ - เรียงตามลำดับความยากง่าย - ครุมีความรอบรู้ในเรื่องการวางแผน การใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม
เวลา	ใช้เวลาสอน จำนวน 5 ชั่วโมง เหมาะสมตามวัยนักเรียน/กิจกรรม ที่กำหนด	เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างครบถ้วน และต่อเนื่องบรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	- กำหนดเวลาในกิจกรรมต่อเนื่อง ชัดเจน - ดำรงเวลาของการจัดกิจกรรม กรณีที่ไม่อาจไม่ตามแผน ที่กำหนดไว้
วิธีการจัดกิจกรรม	มีกระบวนการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/ เวลาที่กำหนด/เนื้อหาและตัวชี้วัด	- เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถตามตัวชี้วัด - มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จ	- มีการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ให้พร้อม ก่อนที่จะจัดการเรียน การสอน - เรียงลำดับกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง
แหล่งเรียนรู้	-	-	-
สื่อ/อุปกรณ์	ครูเตรียมวีดิทัศน์เพลง “อยู่อย่าง พอเพียง” ที่จะนำเสนอในห้องเรียน ที่เหมาะสมกับนักเรียน/เวลา/ กิจกรรมที่กำหนด	- เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน มีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ - นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเร็วและง่ายขึ้น	วางแผนจัดเตรียมสื่อให้พร้อมทั้ง กิจกรรมการเรียนรู้และป้องกัน ปัญหาที่จะเกิดขึ้นระหว่างการใช้สื่อ
การประเมินผล	- แบบประเมินเหมาะสมกับ กิจกรรม/เวลา/เนื้อหา/ตัวชี้วัด - มีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด - วัดประเมินผู้เรียนตามจุดประสงค์	- วางแผนการใช้วิธีการประเมินผล อย่างหลากหลาย - แบบประเมินมีค่าชี้แจงชัดเจน และมีคุณภาพ
ความรู้ที่ครู จำเป็นต้องมี	- การวางแผนหารายได้ที่สุจริต อาชีพสุจริต - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - จิตวิทยาในการสอน		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- มีความรู้พื้นฐานในการวางแผนหารายได้ที่สุจริตเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน - ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน - ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน - ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม - ร่วมกันวิเคราะห์กิจกรรมอย่างรอบคอบสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนและสำเร็จตามเป้าหมาย - ใช้เหตุผลแก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย	- นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่ม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น - รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบให้งานประสบความสำเร็จ - ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข - เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม - ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- การวางแผนแสวงหารายได้ที่สุจริตตามวัย - การสรุปองค์ความรู้ด้วย Mind Mapping		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความรับผิดชอบ ความขยัน อดทน รู้จักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินและสิ่งของอย่างประหยัดและคุ้มค่าเหมาะสมกับตนเองและครอบครัว	มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตนที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในครอบครัว/สังคมได้อย่างมีความสุข	มีความรู้ในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเต็มตามคุณค่าที่พึงใช้ได้ ทำให้ไม่กระทบสิ่งแวดล้อมมากเกินไป	มีความรู้ในการปรับตนเองให้มีวิถีการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นอย่างพอเพียง
ทักษะ		ใช้จ่ายเงินและสิ่งของอย่างประหยัด คุ้มค่า	ปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	มีส่วนร่วมในการรณรงค์การใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการออม และการพึ่งพาตนเองตามวิถีการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
ค่านิยม		- มีจิตสำนึกในการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด คุ้มค่า - เห็นคุณค่าของเงินและสิ่งของ	ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าเห็นแก่ตัว มีความรักสามัคคีเอื้ออาทรและแบ่งปัน	เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมในการรณรงค์รักษาสีสิ่งแวดล้อม	มีค่านิยมต่อการมีวิถีชีวิตท้องถิ่นแบบพอเพียง

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “ภูมิใจรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 14101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “ภูมิใจ
รู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 14101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศึกษาและเศรษฐศาสตร์
- ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและสังคมโลก

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 14101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นศูนย์รวมการทำความดี และพัฒนาจิตใจ เช่น การฝึกสมาธิ การสวดมนต์ การศึกษาหลักธรรม การประกอบศาสนพิธี การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน และการส่งเสริมพัฒนาชุมชน สรุปพุทธประวัติ พระอัครสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง การสวดมนต์ไหว้พระ การสรรเสริญ คุณพระรัตนตรัย และการแผ่เมตตา ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา วิธีปฏิบัติของการบริหารจัดการและการเจริญปัญญา การฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ การกำหนดรู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ธรรมารมณ์ ให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เบญจศีล เบญจธรรม ทุจจิต 3 สุจจิต 3 พรหมวิหาร 4 มงคล 38 พุทธศาสนสุภาษิต การกตัญญูกตเวทีต่อประเทศชาติ ประวัติศาสดา พระพุทธเจ้า มุขมัต พระเยซู ความรู้เบื้องต้นและความสำคัญของศาสนสถาน การแสดงความเคารพต่อศาสนสถาน การบำรุงรักษาศาสนสถาน มรรยาทของศาสนิกชน การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ การยืน การเดิน และการนั่งที่เหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม การอาราธนาพระปริตร ระเบียนพิธีและการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ การวิเคราะห์ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับตามกฎหมาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่น เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน อานาจอธิปไตยและความสำคัญของระบอบประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ของพลเมืองในกระบวนการเลือกตั้ง ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน หน้าที่เบื้องต้นของเงิน การใช้แผนที่ ภาพถ่ายระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเอง แหล่งทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองด้วย อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในจังหวัด การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในจังหวัด และผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนั้นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด

โดยฝึกใช้กระบวนการปฏิบัติ สำรวจ สรุป วิเคราะห์ แยกแยะ อภิปราย อธิบาย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเรียนรู้ ซึ่งใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งข้อมูล การแสดงบทบาทสมมุติ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ การสืบค้นหาข้อมูล

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน จนสามารถนำเสนอข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ใหม่ และมีความศรัทธายึดมั่นในศาสนาและหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าในการสวดมนต์และแผ่เมตตาเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีสติ เกิดความสามัคคีในชาติ มีส่วนร่วมในการบำรุงศาสนสถาน มีจิตสาธารณะ รักความเป็นไทย มีมรรยาทงาม รู้จักปฏิบัติตน ทำพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา อารังรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรม รวมทั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งแสดงถึงความรักชาติและพระมหากษัตริย์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการใช้ทักษะชีวิตให้ตนเองอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและคุ้มค่า รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชีวิต

ส 1.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4, ป.4/5, ป.4/6, ป.4/7, ป.4/8

ส 1.2 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

ส 2.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4, ป.4/5

ส 2.2 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

ส 3.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

ส 3.2 ป.4/1, ป.4/2

ส 5.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

ส 5.2 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

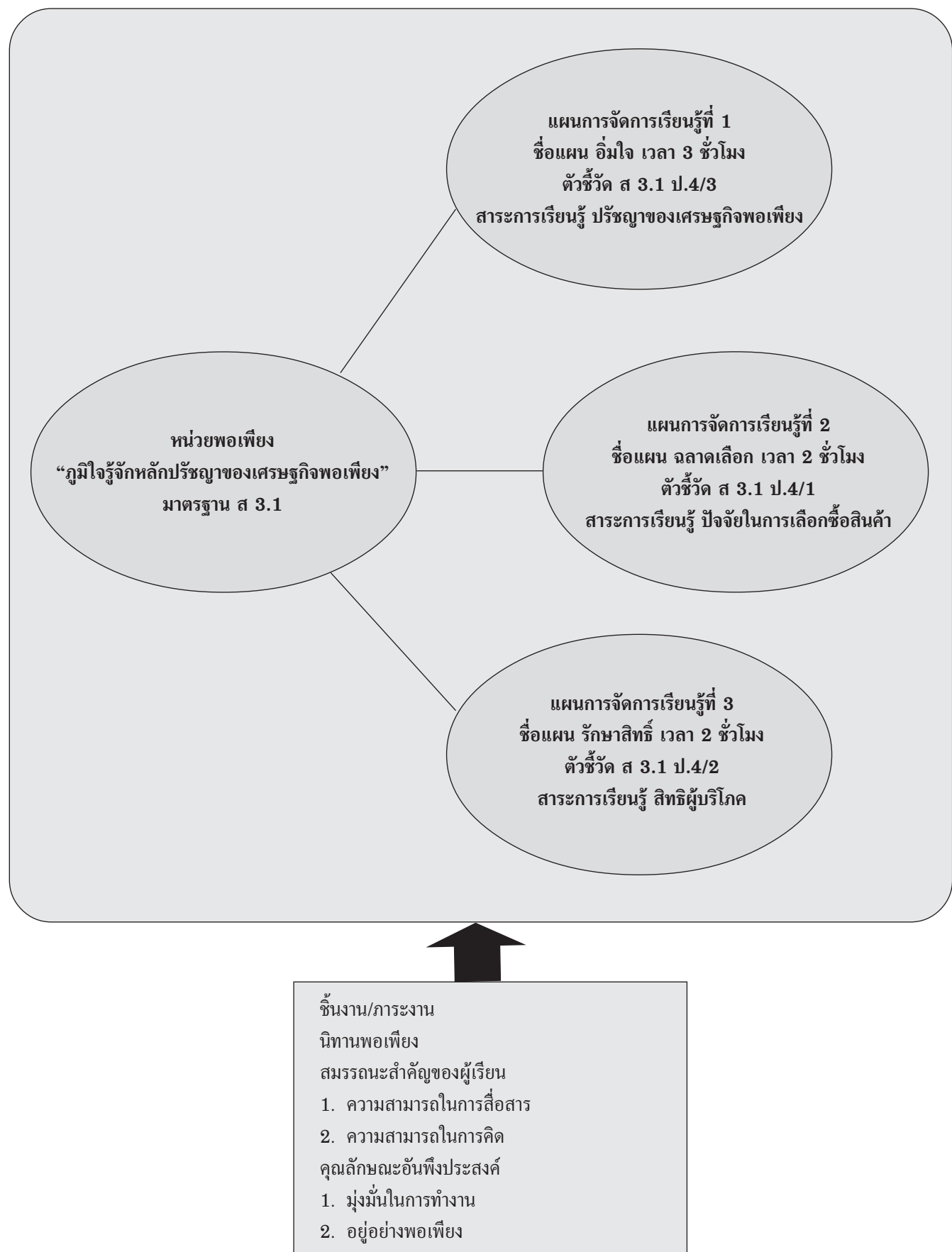
จำนวนทั้งหมด 30 ตัวชีวิต

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชีวิต	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
ภูมิใจรู้จัก หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ตัวชีวิต ส 3.1 ป.4/1 ส 3.1 ป.4/2 ส 3.1 ป.4/3	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่ใช้ ประกอบการตัดสินใจหรือ กำกับการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักความ มีเหตุผล หลักการมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งผู้เรียน สามารถนำไปประยุกต์กับการ เลือกซื้อสินค้าและบริการ และ รักษาสีพื้ฐานของผู้บริโภค อันจะนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ (วัตถุ) สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	นิทานพอเพียง	7	-

หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกตัวชีวิตในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ภูมิใจรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

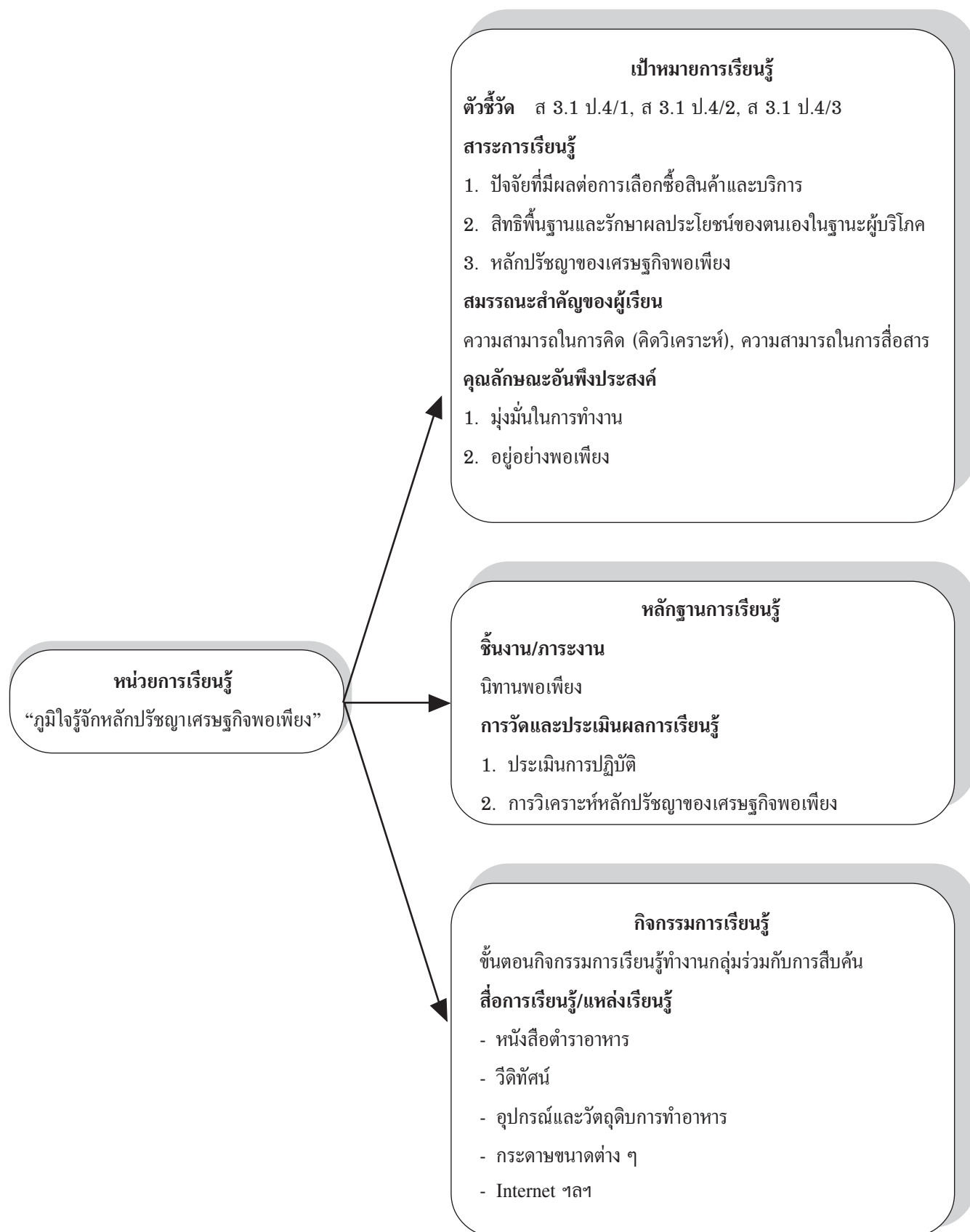

ผังภาพที่ 2

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)

“ภูมิใจรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ภูมิใจรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1-2 เวลา 7 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่ดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.4/1 ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ส 3.1 ป.4/2 บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

ส 3.1 ป.4/3 อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่ใช้ประกอบการตัดสินใจหรือกำกับการดำเนินชีวิต ซึ่งได้แก่ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์กับการเลือกซื้อสินค้าและบริการ และรักษาสีพื้นฐานของผู้บริโภค อันจะนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ (วัตถุ) สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

1. รายได้ของผู้บริโภค รายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรายจ่ายในการบริโภค ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยมีโอกาสซื้อสินค้าและบริการมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย หรือมีโอกาสเลือกซื้อสินค้าและบริการได้มากขึ้นด้วย

2. ราคาของสินค้าและบริการ โดยทั่วไปนั้นหากสินค้าและบริการใดมีราคาถูกและมีคุณภาพจะเป็นที่นิยมซื้อของผู้บริโภค หรือสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเท่ากันแต่ราคาไม่เท่ากัน ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาต่ำกว่า

3. รสนิยมของผู้บริโภคแต่ละคน เช่น ผู้บริโภคบางคนที่มีรายได้น้อยอาจมีรสนิยมในการบริโภคที่หรูหรา ทันสมัย มีราคาแพง ผู้บริโภคบางคนที่มีรายได้มากอาจมีรสนิยมการบริโภคที่ประหยัด

4. การโฆษณา ในปัจจุบันการโฆษณามีผลต่อการตัดสินใจในการใช้จ่ายของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก สินค้าใดมีการโฆษณาบ่อยมีผลให้ผู้บริโภคหันไปซื้อสินค้านั้นมากขึ้น

5. การให้สินเชื่อ โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาแพง การให้ระบบเงินผ่อนในการซื้อสินค้า หรือการให้กู้ยืมเงิน ทำให้ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยมีโอกาสในการซื้อสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการได้

6. ระดับการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องสินค้าที่จะบริโภค ย่อมมีเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ และตรงตามประโยชน์ใช้สอยมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสินค้านั้น

7. ความเชื่อ

8. ฤดูกาล

9. คุณภาพของสินค้า ฯลฯ

4.2 สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ปี 2522 ได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคไว้ 5 เรื่องสำคัญ คือ ต้องได้รับข้อมูลที่แท้จริง มีสิทธิเลือก มีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย มีสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย

4.3 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ 1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา 2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน 3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้ 3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ 3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล 4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ 4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ 4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต 5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.1.2 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

2. อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

นิทานพอเพียง

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2 ประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

8.3 ประเมินผลงานนักเรียนจากการแต่งนิทาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำภาพอาหารที่เป็นอาหารประจำภาคของตนเอง เช่น ส้มตำของภาคอีสาน ข้าวยาของภาคใต้ หรือขนม น้ำผลไม้ที่เด็ก ๆ สนใจที่จะเรียนรู้ อยากทำได้อะไร ทำอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันเสนอและการทำอาหารที่นักเรียน สนใจเกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เลือกอาหาร ขนม หรือน้ำผลไม้ที่อยากเรียนรู้ วิธีการทำ

3. ครูให้โจทย์ว่าถ้าจะทำอาหาร ขนม หรือน้ำผลไม้ที่เลือกไว้ จะต้องเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์อะไรบ้าง และต้องใช้จำนวนเท่าใด โดยสืบค้นจากตำราอาหาร Internet ผู้รู้ในโรงเรียนหรือใกล้โรงเรียน ฯลฯ

4. แต่ละกลุ่มคิดวิธีการทำ วัตถุดิบ อุปกรณ์ที่จะเตรียม ทั้งจำนวนปริมาณที่ทั้งกลุ่มต้องใช้ และการแบ่ง ความรับผิดชอบในการเตรียมการของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน โดยเน้นที่หาได้ในท้องถิ่นและคุณค่าทางอาหาร

5. แต่ละกลุ่มนำเสนอประเภทของอาหารที่จะทำและการรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม

6. นักเรียนร่วมกันทบทวนการทำอาหาร และการเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ของแต่ละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูทำความเข้าใจแต่ละกลุ่มในการเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ และวิธีการทำ

2. ครูแนะนำการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

3. นักเรียนปฏิบัติการทำอาหารของแต่ละกลุ่ม

4. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วให้เก็บอุปกรณ์

5. แต่ละกลุ่มนำอาหารที่ทำเสร็จแล้วมานำเสนอ

4. ครูตั้งคำถามว่าส่วนผสมในการทำอาหารมีผลต่อรสชาติอาหารอย่างไร ทำไมจึงใส่เท่านั้น

6. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า ถ้าเราใส่ส่วนผสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะมีผลต่อรสชาติอาหารอย่างไร และเชื่อมโยงสู่ความพอเพียงด้วยคำถามที่จะนำไปสู่ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

ความพอประมาณ-ทำไมจึงใส่ส่วนผสมของอาหารแต่ละอย่างเท่านั้น

ความมีเหตุผล-ถ้าเราใส่ส่วนผสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะเป็นอย่างไร

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี-ทำอย่างไรให้การทำอาหารของเราสำเร็จตามที่ต้องการ

เงื่อนไขความรู้-วัตถุดิบแต่ละตัวมีคุณสมบัติอย่างไร-ขั้นตอนการทำอาหารมีอย่างไร

เงื่อนไขคุณธรรม-คุณธรรมในการทำงานครั้งนี้ต้องมีอะไรบ้าง

7. ครูให้นักเรียนให้นิยามคำว่าพอเพียง และครูสรุปให้สอดคล้องกับหลักการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการทำอาหารและชี้ให้นักเรียนเห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกเรื่อง ในชีวิตประจำวัน อาจวิเคราะห์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับเรื่องใกล้ตัวอื่น ๆ ร่วมกับนักเรียน เช่น การกิน การนอน การเล่นกีฬา เป็นต้น

ชั่วโมงที่ 3

1. ครูเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ครูตั้งคำถามว่า “การดำเนินชีวิตของตัวละครในวิดีโออะไรบ้างที่สอดคล้องกับคำว่าพอเพียง”
3. ครูให้นักเรียนคิดโดยใช้เครื่องมือคิด Place Mat โดยแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แบ่งพื้นที่เขียนของตนเองในกระดาษชาร์ต แล้วหลอมรวมความคิดลงตรงกลางกระดาษ
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่ม
5. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปเป็นความเข้าใจของตนเองในรูปแบบแผนผังความคิด
6. ครูลุ่มนักเรียนออกมานำเสนอและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
7. ครูให้การบ้านโดยให้นักเรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาใน 3 ชั่วโมง แต่งนิทานพอเพียงคนละ 1 เรื่อง ความยาว 1-2 หน้ากระดาษ A4 (เมื่อตรวจการบ้านแล้ว ใช้เวลานอกเวลาเรียนเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับนิทานที่นักเรียนแต่ง และเชื่อมโยงว่านิทานแต่ละเรื่องเกิดผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน 4 มิติ อย่างไร)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูนำตัวอย่างเสื้อผ้าที่มีคุณภาพเนื้อผ้าที่ต่างกัน เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าสังเคราะห์ และผ้าไหม ซึ่งมีลักษณะของผ้าและราคาต่างกันให้นักเรียนดู ถามนักเรียนว่า “นักเรียนมีหลักในการเลือกซื้อเสื้อผ้าอย่างไร”
2. ครูใช้กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดโดยใช้เทคนิค Card and Chart โดยทุกคนจะได้กระดาษแผ่นเล็กคนละ 4-5 แผ่น อาจแบ่งเป็นสี ผู้หญิง 1 สี ผู้ชาย 1 สีก็ได้ เพื่อให้เห็นถึงความคิดที่แตกต่างระหว่างเพศชายกับผู้หญิง
3. ครูใช้คำถามว่า “ประเภทของสินค้าและบริการมีอะไรบ้าง นักเรียนเลือกซื้อสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงปัจจัยอะไร”
4. นักเรียนทุกคนเขียนคำตอบของตนเอง (ประเภทสินค้า เช่น สินค้าสำหรับอุปโภค บริโภค ปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เช่น ราคา ความจำเป็นที่ต้องใช้ ความพึงพอใจ ฐานะทางการเงิน เป็นต้น) 1 แผ่น ต่อ 1 คำตอบ
5. ครูรวบรวมสิ่งที่นักเรียนเขียนและให้นักเรียนช่วยจัดหมวดหมู่
6. ครูให้นักเรียนจับคู่กัน เพื่อนำสิ่งที่เขียนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่ได้จัดหมวดหมู่ไว้มาแต่งเป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการเป็นการบ้าน และนำมาเล่าในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูทบทวนการเรียนรู้จากชั่วโมงที่แล้วมา และการให้การบ้านแต่งนิทานเป็นคู่
2. นักเรียนแต่ละคู่เล่านิทานที่แต่งไว้ให้ทุกคนฟัง
3. ให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการฟังนิทานของเพื่อน ๆ ช่วยกันสรุปประเภทของสินค้าและบริการ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ครูช่วยเติมเต็มปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการให้ครบถ้วน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูเล่าข่าวเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพทำให้มีผลต่อผู้บริโภคหรือชาวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความไม่ยุติธรรมในการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ
2. ครูใช้คำถาม “นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างไรให้คุ้มค่าและปลอดภัย” ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่ากัน (ตามความเหมาะสมของนักเรียนในห้องเรียน) เพื่อค้นคว้า
ในประเด็น ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ปี 2522
- 2) สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ
- 3) หลักและวิธีการเลือกซื้ออาหารสด เช่น ผักสด ปลาสด เนื้อสด ฯลฯ
- 4) หลักและวิธีการเลือกซื้ออาหารหมักดอง อาหารที่ผสมสี
4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปลงในกระดานชาร์ต
5. ครูให้นักเรียนนำเสนอโดยติดบนบอร์ด กระดาน หรือฝาผนังร่วมกันสรุปในประเด็นสิทธิพื้นฐานของ
ผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ การเลือกบริโภคสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม และให้นักเรียน
กลับไปสำรวจสินค้าที่ทางบ้านซื้อมาทั้งที่คิดว่าเหมาะสมคุ้มค่ากับไม่เหมาะสม

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูทบทวนสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ การเลือกบริโภคสินค้า
และบริการอย่างเหมาะสม
2. ให้นักเรียนช่วยกันจัดกลุ่มสินค้าที่สำรวจมาที่บ้านว่า มีสินค้าชนิดใดบ้างที่เหมาะสมคุ้มค่ากับไม่เหมาะสม
ทั้งประเด็น

- ราคา
- ปริมาณ (ปริมาณกับราคา ปริมาณที่ซื้อมากับที่ใช้จริง)
- คุณค่าหรือคุณภาพ
- การประกันหรือรับรองคุณภาพ
- ความจำเป็นในการบริโภค ฯลฯ

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ
หลักการเลือกซื้ออาหารให้ปลอดภัยและคุ้มค่าว่า สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ประกอบ
การตัดสินใจได้ในทุก ๆ เรื่อง อาจยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นเป็นรูปธรรม เช่น

การเลือกซื้อรองเท้า

ความพอประมาณ-พอประมาณกับราคา จำนวนที่มีอยู่และที่ซื้อใหม่ รายได้ เงินที่มีอยู่ ฯลฯ
ความมีเหตุผล-ทำไมซื้อแบบนี้แบบนี้ มีเงินพอซื้อหรือเปล่า ใช้ได้ในโอกาสไหน คุ้มค่าหรือไม่ ฯลฯ
การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี-การดูแลเก็บรักษาการซ่อมแซม การใช้ให้ถูกกับงาน เวลา สถานที่ ฯลฯ
เงื่อนไขความรู้-ชนิดและคุณสมบัติของวัสดุที่ทำ วัตถุประสงค์ของการผลิตและการใช้ ฯลฯ
เงื่อนไขคุณธรรม-การใช้อย่างคุ้มค่า การแบ่งปัน ฯลฯ

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่านำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับการใช้สินค้าและบริการ
แล้วนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืนในมิติสังคม วัตถุ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างไร

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
ภูมิใจรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ถ้าจะทำอาหาร (ที่นักเรียนเลือก) จะต้องเตรียมวัตถุดิบและอุปกรณ์อะไรบ้าง อย่างละเท่าไร
2. ทำไมจึงใส่ส่วนผสมของอาหารแต่ละอย่างเท่านั้น
3. ถ้าเราใส่ส่วนผสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะเป็นอย่างไร
4. การดำเนินชีวิตของตัวละครในวิดิทัศน์อะไรบ้างที่สอดคล้องกับคำว่าพอเพียง
5. นักเรียนจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร
6. การแสดงละคร แต่งหรือเล่านิทานให้น่าสนใจมีหลักอย่างไร
7. นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง
8. นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างไรให้คุ้มค่าและปลอดภัย

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
ภูมิไจ้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. เครื่องมือประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกือบครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้บ้างในบางประเด็น	ไม่สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

2. เครื่องมือประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การระดมความคิดเห็นของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลแต่บางครั้งขาดภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจากการแต่งนิทาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจากการแต่งนิทาน	แต่งนิทานเอง น่าสนใจ และสรุปถึงการให้แง่คิดในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงได้ชัดเจน	แต่งนิทานเอง น่าสนใจ แต่สรุปถึงการให้แง่คิดในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงได้ไม่ชัดเจน	แต่งนิทานเอง แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	ไม่แต่งนิทานเอง หรือคัดลอกผลงานผู้อื่นมา

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน (ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรค ในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน เกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน เป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรค ในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ ทุกครั้ง	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ เกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ เป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

7. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ เกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ เป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุข คิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคม อย่างมีความสุข คิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้

ภูมิไจ้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ตัวชี้วัดในหลักสูตร/เวลาที่กำหนดไว้ และบริบทท้องถิ่น	มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับตัวชี้วัด	มีการวางแผน เรียงลำดับเนื้อหาให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก ครูมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน
เวลา	ใช้เวลาสอนอย่างเหมาะสม โดยวิเคราะห์เนื้อหาและกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมตามวัยนักเรียนและกิจกรรม	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง	ครูรู้จักการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา และเตรียมการสำหรับการสอนเสริมนอกเวลาเรียน
วิธีการจัดกิจกรรม	มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/เวลา เช่น การใช้คำถามกระตุ้นคิด การปฏิบัติจริง และการสนทนาเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผู้เรียน และเป็นไปตามเนื้อหา ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล	มีการเตรียมกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์สื่อให้พร้อมก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
แหล่งเรียนรู้	กำหนดแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา/เวลา/วัยผู้เรียน	ต้องการให้นักเรียนมีประสบการณ์จริงจากการใช้แหล่งเรียนรู้	- วางแผนเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - เตรียมอุปกรณ์ของนักเรียนให้พร้อมใช้
สื่อ/อุปกรณ์	ใช้สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวชี้วัด กิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผล	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตรงตามที่กำหนดไว้ และกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้	มีการเตรียมสื่อสำรองเพื่อให้สามารถสอนได้ตรงตามเนื้อหา ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในกรณีที่มีสื่อชำรุดหรือนักเรียนไม่ได้นำมาใช้ทำกิจกรรม
การประเมินผล	- ออกแบบเครื่องมือประเมินผลให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ตัวชี้วัด/เนื้อหา/เวลา - มีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน	ทำให้รู้คุณภาพผู้เรียนตามความเป็นจริง และพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด	- ใช้การประเมินตามสภาพจริงระหว่างทำกิจกรรมและชิ้นงานตรงตามเนื้อหาตัวชี้วัด - มีวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย และเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ - แบบประเมินมีคุณภาพเที่ยงตรง
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จิตวิทยาในการสอน การออกแบบประเมินผล		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตากรุณา และยุติธรรม		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	รู้ความสามารถของตนเอง คิด พูด ทำ อย่างพอประมาณ ทั้งกับตนเอง และสังคมรอบข้าง	มีเหตุผลที่จะทำหรือไม่ทำอะไรใด ๆ และเป็นเหตุผลที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามที่ไม่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นเดือดร้อน	มีความรอบคอบระมัดระวัง มีการเตรียมความพร้อม รับความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า
ความรู้ที่ต้องมี ก่อนเรียน	- ความรู้ในเรื่องการใช้เครื่องมือในการปรุงอาหาร พื้นฐานการปรุงอาหาร - การใช้ Internet การสรุปองค์ความรู้ด้วย Mind Mapping		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเพียร รู้จักประหยัด มีจิตอาสาและจิตสาธารณะ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	มีความรู้ในการใช้สิ่งของต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับตนเอง ถูกต้องและคุ้มค่า	มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข	รู้จักวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ อากาศ และ สิ่งรอบตัวที่มนุษย์สร้างขึ้น	ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น อาหาร การแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน
ทักษะ	มีทักษะในการใช้เครื่องมือ ปรุงอาหาร การใช้สื่อต่าง ๆ ในการทำงานและการเรียนรู้	ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	มีส่วนร่วมในการรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งทางตรง และทางอ้อม	มีทักษะในการทำอาหาร และการแบ่งปัน การทำงาน ร่วมกันจนเป็นนิสัย
ค่านิยม	เห็นคุณค่าในการใช้ สิ่งของต่าง ๆ อย่างประหยัดคุ้มค่า	รักความสามัคคี การยอมรับกฎ กติกา ระเบียบของสังคม ความรับผิดชอบ การแบ่งปัน	เห็นคุณค่าของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	รักความเป็นไทย ภูมิใจและเห็นคุณค่า ของอาหารไทย การทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ด้วยความเอื้ออาทรแบบไทย

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 14101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ ชื่อหน่วย ภูมิไจ้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 “อิมใจ” เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.4/3 อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติ ประกอบด้วย หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยการปฏิบัติจริง และนำไปสู่การดำเนินชีวิตประจำวัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

3.2 ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ 1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา 2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน 3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้ 3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ 3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล 4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ 4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ 4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต 5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

4.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การนำเอาหลักการหรือหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำกับการคิด การตัดสินใจ และกำกับการกระทำ มีตั้งแต่ระดับตนเอง ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมใน 4 มิติ ได้แก่ สังคม วัตถุ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

นิทานพอเพียง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูนำภาพอาหารที่เป็นอาหารประจำภาคของตนเอง เช่น ส้มตำของภาคอีสาน ข้าวยาของภาคใต้ หรือขนม น้ำผลไม้ที่เด็ก ๆ สนใจที่จะเรียนรู้ อยากทำได้อะไร ทำอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันเสนอและการทำอาหารที่นักเรียนสนใจเกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร (การนำภาพอาหารแต่ละภาคให้นักเรียนเรียนรู้ตามความสนใจเป็นความพอประมาณ)

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เลือกอาหาร ขนม หรือน้ำผลไม้ที่อยากเรียนรู้วิธีการทำ **(นักเรียนเลือกอาหารที่อยากเรียนรู้เป็นความพอประมาณ)**

2. ครูให้โจทย์ว่าถ้าจะทำอาหาร ขนม หรือน้ำผลไม้ที่เลือกไว้ จะต้องเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์อะไรบ้าง และต้องใช้จำนวนเท่าใด โดยสืบค้นจากตำราอาหาร Internet ผู้รู้ในโรงเรียนหรือใกล้โรงเรียน ฯลฯ **(นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์วัตถุดิบกับอุปกรณ์จำนวนของวัตถุดิบเป็นความมีเหตุผล)**

3. แต่ละกลุ่มคิดวิธีการทำ วัตถุดิบ อุปกรณ์ที่จะเตรียมทั้งจำนวน ปริมาณที่ทั้งกลุ่มต้องใช้และการแบ่งความรับผิดชอบในการเตรียมการของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน โดยเน้นที่หาได้ในท้องถิ่นและคุณค่าทางอาหาร **(นักเรียนได้คิดวิธีและวางแผนในการเตรียมวัตถุดิบเน้นที่หาได้ในท้องถิ่นเป็นความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี)**

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอประเภทของอาหารที่จะทำและการรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันทบทวนการทำอาหาร และการเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ของแต่ละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูทำความเข้าใจแต่ละกลุ่มในการเตรียมวัตถุดิบ อุปกรณ์ และวิธีการทำ

2. ครูแนะนำการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ **(ครูแนะนำใช้อุปกรณ์ให้ปลอดภัยเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

ขั้นสอน

1. นักเรียนปฏิบัติการทำอาหารของแต่ละกลุ่ม

2. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วให้เก็บอุปกรณ์

3. แต่ละกลุ่มนำอาหารที่ทำเสร็จแล้วมานำเสนอ

4. ครูตั้งคำถามว่าส่วนผสมในการทำอาหารมีผลต่อรสชาติอาหารอย่างไร ทำไมจึงใส่เท่านั้น **(นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับส่วนผสมกับรสชาติอาหารได้ถูกต้องเป็นการใช้หลักเหตุผล)**

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า ถ้าเราใส่ส่วนผสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะมีผลต่อรสชาติอาหารอย่างไร และเชื่อมโยงสู่ความพอเพียงด้วยคำถามที่จะนำไปสู่ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **(การวิเคราะห์ส่วนผสมเชื่อมโยงความพอเพียงได้เป็นการใช้หลักเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)** ได้แก่

ความพอประมาณ-ทำไมจึงใส่ส่วนผสมของอาหารแต่ละอย่างเท่านั้น

ความมีเหตุผล-ถ้าเราใส่ส่วนผสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงจะเป็นอย่างไร

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี-ทำอย่างไรให้การทำอาหารของเราสำเร็จตามที่ต้องการ

เงื่อนไขความรู้-วัตถุดิบแต่ละตัวมีคุณสมบัติอย่างไร-ขั้นตอนการทำอาหารมีอย่างไร

เงื่อนไขคุณธรรม-คุณธรรมในการทำงานครั้งนี้ต้องมีอะไรบ้าง

2. ครูให้นักเรียนให้นิยามคำว่าพอเพียง และครูสรุปให้สอดคล้องกับหลักการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำอาหารและชี้ให้นักเรียนเห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน อาจวิเคราะห์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับเรื่องใกล้ตัวอื่น ๆ ร่วมกับนักเรียน เช่น การกิน การนอน การเล่นกีฬา เป็นต้น **(นักเรียนให้นิยามคำว่าพอเพียง การวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับเรื่องใกล้ตัวเป็นความพอประมาณ มีเหตุผล)**

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำ

1. ครูเปิดวิดีโอที่เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ครูตั้งคำถามว่า “การดำเนินชีวิตของตัวละครในวิดีโออะไรบ้างที่สอดคล้องกับคำว่าพอเพียง”

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนคิดโดยใช้เครื่องมือคิด Place Mat โดยแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แบ่งพื้นที่เขียนของตนเองในกระดาษชาร์ต แล้วหลอมรวมความคิดลงตรงกลางกระดาษ **(ใช้เครื่องมือคิด Place Mat หลอมความคิดของกลุ่มเป็นหลักเหตุผล)**

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนสรุปเป็นความเข้าใจของตนเองในรูปแบบแผนผังความคิด

2. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ครูให้การบ้านโดยให้นักเรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาใน 3 ชั่วโมง แต่งนิทานพอเพียงคนละ 1 เรื่อง ความยาว 1-2 หน้ากระดาษ A4 (เมื่อตรวจการบ้านแล้วใช้เวลานอกเวลาเรียนเสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับนิทานที่นักเรียนแต่ง และเชื่อมโยงว่านิทานแต่ละเรื่องเกิดผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน 4 มิติ อย่างไร) **(การที่นักเรียนแต่งนิทานเชื่อมโยงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ 4 มิติ เป็นหลักมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ภาพตัวอย่างอาหาร
- 9.2 หนังสือตำราอาหาร
- 9.3 วิดิทัศน์
- 9.4 อุปกรณ์และวัตถุดิบการทำอาหาร
- 9.5 กระดาษขนาดต่าง ๆ
- 9.6 Internet

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. นิทานพอเพียง	ตรวจสอบผลงานการแต่งนิทาน	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจากการแต่งนิทาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจากการแต่งนิทาน	แต่งนิทานเอง น่าสนใจ และสรุปถึงการให้แง่คิดในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงได้ชัดเจน	แต่งนิทานเอง น่าสนใจ แต่สรุปถึงการให้แง่คิดในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงได้ไม่ชัดเจน	แต่งนิทานเอง แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้	ไม่แต่งนิทานเอง หรือคัดลอกผลงานผู้อื่นมา

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใดๆ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน (ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ เกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ เป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 14101

วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ชื่อหน่วย ภูมิปัญญาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 “ฉลาดเลือก” เรื่อง ปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้า

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดวิถีชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.4/1 ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ได้แก่ รายได้ของผู้บริโภค ราคาสินค้าและบริการ รสนิยม การโฆษณา การให้สินเชื่อ และระดับการศึกษาของผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าและบริการตามความจำเป็นที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกประเภทของสินค้าและบริการได้

3.2 อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ประเภทของสินค้าและบริการ

สินค้าและบริการ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา ประกอบด้วย

1. สินค้าเพื่อการบริโภค หมายถึง สินค้าหรือสิ่งที่สามารถรับประทานหรือดื่มกินได้ เช่น อาหาร ยา

2. สินค้าเพื่อการอุปโภค หมายถึง สินค้าหรือสิ่งของสำหรับใช้สอย เช่น เสื้อผ้า บ้าน รถยนต์

ส่วนบริการ เป็นการได้รับการอำนวยความสะดวก หรือเพื่อการบันเทิง เช่น การโดยสารรถประจำทาง การเข้าชมภาพยนตร์ และการได้รับการบริการอื่น ๆ ซึ่งผู้ใช้บริการต้องเสียค่าตอบแทน

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

1. รายได้ของผู้บริโภค รายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรายจ่ายในการบริโภค ผู้บริโภคที่มีรายได้มาก ย่อมมีโอกาสซื้อสินค้าและบริการมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย หรือมีโอกาสเลือกซื้อสินค้าและบริการได้มากขึ้นด้วย

2. ราคาของสินค้าและบริการ โดยทั่วไปนั้นหากสินค้าและบริการใดมีราคาถูกและมีคุณภาพจะเป็นที่นิยมซื้อของผู้บริโภค หรือสินค้าและบริการที่มีคุณภาพเท่ากันแต่ราคาไม่เท่ากัน ผู้บริโภคจะเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาต่ำกว่า

3. รสนิยมของผู้บริโภคแต่ละคน เช่น ผู้บริโภคบางคนที่มีรายได้น้อยอาจมีรสนิยมในการบริโภคที่หรูหรา ทันสมัย มีราคาแพง ผู้บริโภคบางคนที่มีรายได้มากอาจมีรสนิยมการบริโภคที่ประหยัด

4. การโฆษณา ในปัจจุบันการโฆษณามีผลต่อการตัดสินใจในการใช้จ่ายของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก สินค้าได้มีการโฆษณาบ่อยครั้งมีผลให้ผู้บริโภคหันไปซื้อสินค้าชนิดนั้นมากขึ้น

5. การให้สินเชื่อ โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาแพง การให้ระบบเงินผ่อนในการซื้อสินค้า หรือการให้กู้ยืมเงิน ทำให้ผู้บริโภคที่มีรายได้น้อยมีโอกาสในการซื้อสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการได้

6. ระดับการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องสินค้าที่จะบริโภค ย่อมมีเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ และตรงตามประโยชน์ใช้สอยมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสินค้านั้น

7. ความเชื่อ

8. ฤดูกาล

9. คุณภาพของสินค้า ฯลฯ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์

- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

-

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างเสื้อผ้าที่มีคุณภาพเนื้อผ้าที่ต่างกัน เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าสังเคราะห์ และผ้าไหม ซึ่งมีลักษณะของผ้าและราคาต่างกันให้นักเรียนดู ถามนักเรียนว่า “นักเรียนมีหลักในการเลือกซื้อเสื้อผ้าอย่างไร” (ใช้เหตุผลมาอธิบายสนับสนุนคำตอบของตนเอง)

ขั้นสอน

1. ครูใช้กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดโดยใช้เทคนิค Card and Chart โดยทุกคนจะได้กระดาษแผ่นเล็กคนละ 4-5 แผ่น อาจแบ่งเป็นสี ผู้หญิง 1 สี ผู้ชาย 1 สีก็ได้ เพื่อให้เห็นถึงความคิดที่แตกต่างระหว่างเพศชายกับผู้หญิง (กิจกรรมที่ใช้ทุกคนกระดาษสีขาวหญิงเป็นความพอประมาณ)

2. ครูใช้คำถามว่า “ประเภทของสินค้าและบริการมีอะไรบ้าง นักเรียนเลือกซื้อสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงปัจจัยอะไร”

3. นักเรียนทุกคนเขียนคำตอบของตนเอง (ประเภทสินค้า เช่น สินค้าสำหรับอุปโภค บริโภค ปัจจัยการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เช่น ราคา ความจำเป็นที่ต้องใช้ ความพึงพอใจ ฐานะทางการเงิน เป็นต้น) 1 แผ่นต่อ 1 คำตอบ (นักเรียนเขียนคำตอบจากคำถามกระตุ้นคิดเป็นการใช้เหตุผล)

ขั้นสรุป

1. ครูรวบรวมสิ่งที่นักเรียนเขียนและให้นักเรียนช่วยจัดหมวดหมู่
2. ครูให้นักเรียนจับคู่กัน เพื่อนำสิ่งที่เขียนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่ได้จัดหมวดหมู่ไว้มาแต่งเป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นการบ้านและนำมาเล่าในชั่วโมงต่อไป (นักเรียนจับคู่ นำปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ซื้อสินค้าและบริการจัดหมวดหมู่ แต่งเป็นนิทานได้ เป็นการใช้หลักเหตุผล)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูทบทวนการเรียนรู้จากชั่วโมงที่แล้วมา และการให้การบ้านแต่งนิทานเป็นคู่

ขั้นสอน

นักเรียนแต่ละคู่เล่านิทานที่แต่งไว้ให้ทุกคนฟัง (นักเรียนเล่านิทานเป็นการใช้เหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากการฟังนิทานของเพื่อน ๆ ช่วยกันสรุปประเภทของสินค้าและบริการ รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ครูช่วยเติมเต็มปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการให้ครบถ้วน (สรุปข้อคิดจากการฟังนิทานเป็นหลักมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ตัวอย่างของจริงเสื้อผ้าแบบต่าง ๆ
- 9.2 ห้องสมุด
- 9.3 กระดาษขนาดต่าง ๆ
- 9.4 Internet

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. การตอบคำถามของนักเรียน	ประเมินการตอบคำถาม	แบบประเมินการตอบคำถาม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินการตอบคำถามของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การตอบคำถาม ของนักเรียน	ตรงประเด็น มีเหตุผล มีหลักฐานในการอ้างอิง คำตอบทุกครั้ง	ตรงประเด็น มีเหตุผล มีหลักฐานในการอ้างอิง คำตอบเกือบทุกครั้ง	ตรงประเด็น มีเหตุผล แต่ไม่มีหลักฐาน ในการอ้างอิงคำตอบ	ไม่ตรงประเด็น ไม่มีหลักฐานในการอ้างอิง คำตอบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใดๆ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน (ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและ รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จ ทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จ เกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จ เป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 14101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ ชื่อหน่วย ภูมิรู้จักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 “รักษาสีไทย” เรื่อง สิทธิผู้บริโภค

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อกำหนดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ส 3.1 ป.4/2 บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ผู้บริโภคมีสิทธิในการรักษาผลประโยชน์ของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด ควรเลือกสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ และใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำกับการเลือกและบริโภคอย่างเหมาะสม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคได้

3.2 บอกสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ

3.3 อธิบายหลักการและสามารถเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสม

4. สาระการเรียนรู้

4.1 สิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ปี 2522 ได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคไว้ 5 เรื่องสำคัญ คือ ต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง มีสิทธิเลือก มีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัย มีสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ทำงาน

- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

-

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูเล่าข่าวเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพทำให้มีผลต่อผู้บริโภค หรือชาวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความไม่ยุติธรรมในการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ

ขั้นสอน

1. ครูใช้คำถาม “นักเรียนจะเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างไรให้คุ้มค่าและปลอดภัย” ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ *(ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นกรใช้หลักเหตุผล)*
2. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่ากัน *(ตามความเหมาะสมของนักเรียนในห้องเรียน)* เพื่อค้นคว้าในประเด็น ดังนี้

- 1) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ปี 2522
- 2) สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ
- 3) หลักและวิธีการเลือกซื้ออาหารสด เช่น ผักสด ปลาสด เนื้อสด ฯลฯ
- 4) หลักและวิธีการเลือกซื้ออาหารหมักดอง อาหารที่ผสมสี

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปลงในกระดาษชาร์ต

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนนำเสนอโดยติดบนบอร์ด กระดาน หรือฝาผนังร่วมกันสรุปในประเด็นสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ การเลือกบริโภคสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม และให้นักเรียนกลับไปสำรวจสินค้าที่ทางบ้านซื้อมาทั้งที่คิดว่าเหมาะสมคุ้มค่ากับไม่เหมาะสม *(การร่วมกันสรุปและกลับไปสำรวจสินค้าที่บ้านกับความเหมาะสม คุ้มค่า เป็นหลักมีเหตุผล พอประมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)*

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูทบทวนสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ การเลือกบริโภคสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม

ขั้นสอน

ให้นักเรียนช่วยกันจัดกลุ่มสินค้าที่สำรวจมาที่บ้านว่า มีสินค้าชนิดใดบ้างที่เหมาะสมคุ้มค่ากับไม่เหมาะสมทั้งประเด็น

- ราคา
- ปริมาณ (ปริมาณกับราคา ปริมาณที่ซื้อมากับที่ใช้จริง)
- คุณค่าหรือคุณภาพ
- การประกันหรือรับรองคุณภาพ
- ความจำเป็นในการบริโภค ฯลฯ

(ช่วยกันจัดกลุ่มอธิบายความเหมาะสมของสินค้าที่สำรวจมาที่บ้าน เป็นการใช้หลักเหตุผลและความพอประมาณ)

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ หลักการเลือกซื้ออาหารให้ปลอดภัยและคุ้มค่าว่า สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ประกอบ การตัดสินใจได้ในทุก ๆ เรื่อง อาจยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นเป็นรูปธรรม เช่น

การเลือกซื้อรองเท้า

ความพอประมาณ-พอประมาณกับราคา จำนวนที่มีอยู่และที่ซื้อใหม่ รายได้ เงินที่มีอยู่ ฯลฯ
 ความมีเหตุผล-ทำไมซื้อรุ่นนี้แบบนี้ มีเงินพอซื้อหรือเปล่า ใช้ได้ในโอกาสไหน คุ้มค่าหรือไม่ ฯลฯ
 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี-การดูแลเก็บรักษาการซ่อมแซมการใช้ให้ถูกกับงาน เวลา สถานที่ ฯลฯ
 เงื่อนไขความรู้-ชนิดและคุณสมบัติของวัสดุที่ทำ วัตถุประสงค์ของการผลิตและการใช้ ฯลฯ
 เงื่อนไขคุณธรรม-การใช้อย่างคุ้มค่า การแบ่งปัน ฯลฯ

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่านำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กำกับการใช้สินค้าและบริการ แล้วนำไปสู่ความสมดุล มั่นคง ยั่งยืนในมิติสังคม วัตถุ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างไร

(สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำกับการใช้สินค้าและบริการลงสู่ 4 มิติ เป็นการใช้หลักเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 ตัวอย่างสินค้าที่มีเครื่องหมายประกันคุณภาพ
- 9.3 กระดาษขนาดต่าง ๆ
- 9.4 Internet

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. การตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แบบประเมินการตอบคำถาม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
2. การระดมความคิดเห็น ของนักเรียน	ประเมินการ ระดมความคิดเห็น ของนักเรียน	แบบประเมิน การระดมความคิดเห็น	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรม นักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรม นักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
5. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรม นักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การตอบคำถาม ที่เชื่อมโยงกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	สามารถตอบคำถาม เชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถาม เชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เกือบครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถาม เชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ได้บ้างในบางประเด็น	ไม่สามารถตอบคำถาม เชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงได้

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การระดมความ คิดเห็นของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล แต่บางครั้งขาดภาวะ ผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นเป็นบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขอย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน (ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อ ต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ทุกครั้ง	ทุ่มทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน เกือบทุกครั้ง	ทุ่มทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน เป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มทำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ ทุกครั้ง	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ เกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ เป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงาน ด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

7. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ เกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ เป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “รักษาครอบครัวเท่าทันโลก”
วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 15101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “รักษาครอบครัวเท่าทันโลก” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 15101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศึกษาและเศรษฐศาสตร์
- ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและสังคมโลก

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 15101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษามรดกจากวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย สรรพบุรุษประวัติ โปรดพุทธบิดา พุทธกิจสำคัญ พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก ศาสนิกชนตัวอย่าง องค์ประกอบ และความสำคัญทางพระไตรปิฎก พระรัตนตรัย ไตรสิกขา โอวาท 3 พุทธศาสนสุภาษิต สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัยและแม่เมตตา สมาธิ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมพิธีกรรมทางศาสนา พิธีถวายสังฆทาน งานมงคล มารยาท ของศาสนิกชน สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองดี คุณลักษณะของพลเมืองดี การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็ก เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การอนุรักษ์เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงสร้างการปกครอง อำนาจหน้าที่ ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทหน้าที่และการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารส่วนท้องถิ่น องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะประโยชน์ในชุมชน ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีในการผลิต สินค้าและบริการ พฤติกรรมของผู้บริโภค การผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ การประยุกต์หลักสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน บทบาทหน้าที่ของธนาคาร ดอกเบี้ย การฝาก/การถอน ผลดีผลเสียของการกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบ ตำแหน่ง ระยะเวลา ทิศทาง ภูมิลักษณะ สำคัญของภูมิภาค ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคตนเอง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพล ต่อการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ในภูมิภาค การรักษาและทำลายสภาพแวดล้อมและแนวทางอนุรักษ์

โดยฝึกใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม การสำรวจสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ อภิปรายสรุป และปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

เพื่อให้เกิดความรักและศรัทธาต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหาที่เหมาะสม ภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5, ป.5/6, ป.5/7

ส 1.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 2.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

ส 2.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 3.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 3.2 ป.5/1, ป.5/2

ส 5.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

ส 5.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3

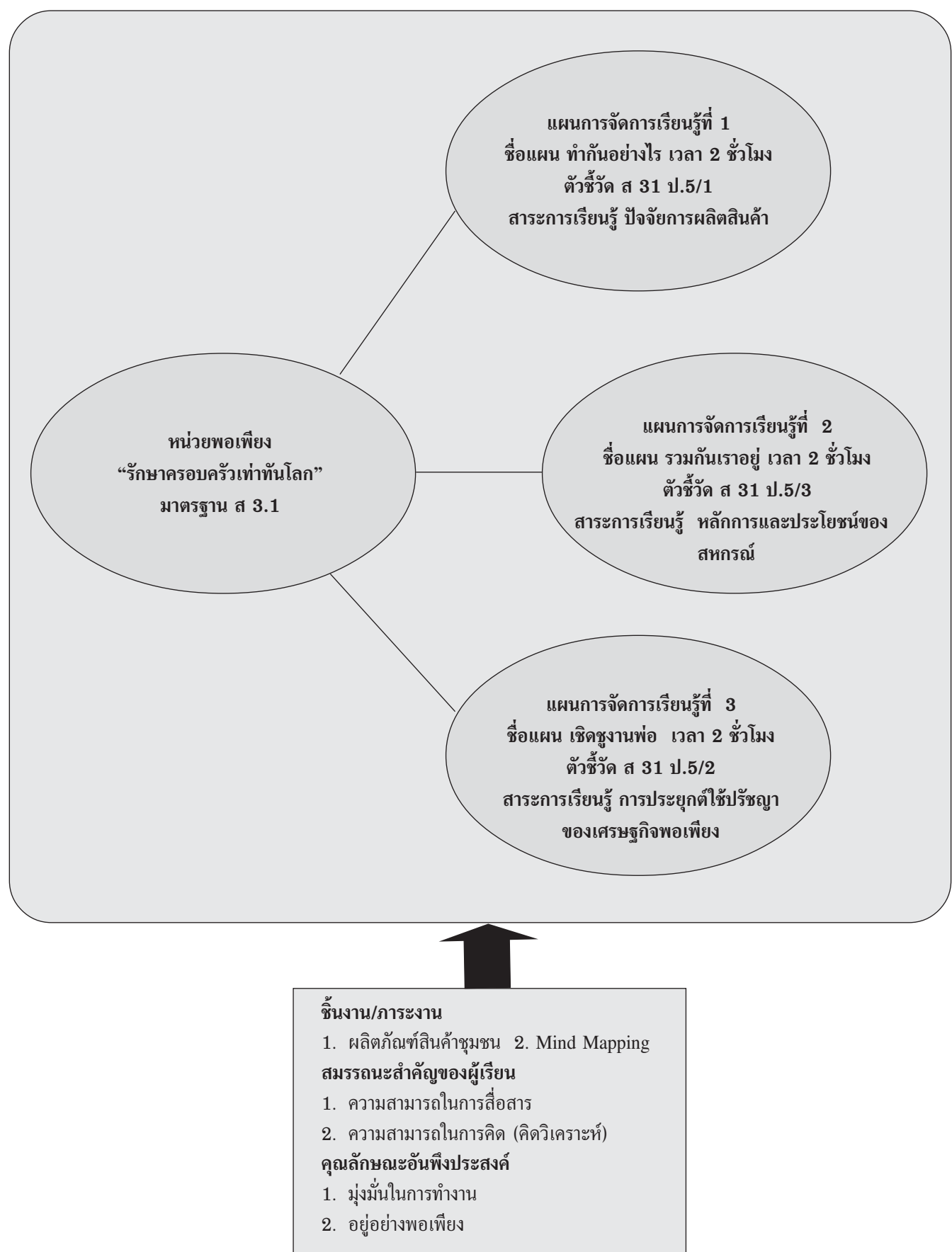
รวมทั้งหมด 28 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
รักษา ครอบครัว เท่าทันโลก	สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.5/1 ส 3.1 ป.5/2 ส 3.1 ป.5/3	ปัจจัยการผลิตสินค้า ประกอบด้วย ที่ดิน พุฒ แรงงาน และผู้ประกอบการ และสหกรณ์ เป็นการรวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกันโดยยึด หลักประชาธิปไตย ทั้งนี้ การดำเนินงานใด ๆ ตั้งแต่ระดับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับการตัดสินใจ และการกระทำ จะทำให้งานสำเร็จและเกิดความสุข ในการดำเนินชีวิต	1. ผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชน 2. Mind Mapping	6	-

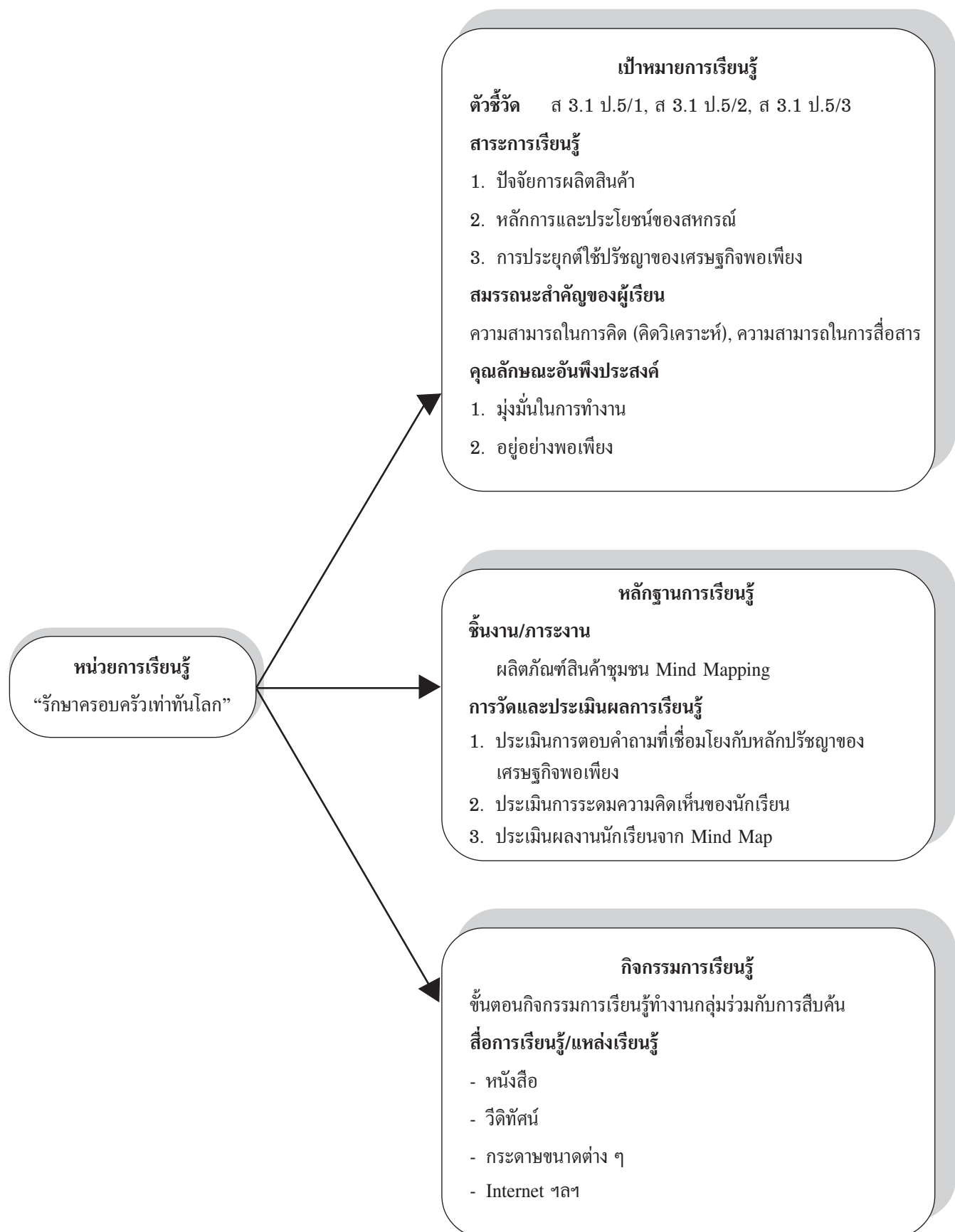
หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ภาพที่ 1 ฝั่งวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “รักษาครอบครัวเท่าทันโลก”

ผังภาพที่ 2
ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)
“รักษาครอบครัวเท่าทันโลก”

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1-2

เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบำรุงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.5/1 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้า

ส 3.1 ป.5/2 ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ส 3.1 ป.5/3 อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัจจัยการผลิตสินค้า ประกอบด้วย ที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ และสหกรณ์เป็นการรวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกันโดยยึดหลักประชาธิปไตย ทั้งนี้ การดำเนินงานใด ๆ ตั้งแต่ระดับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับการตัดสินใจ และการกระทำจะทำให้งานสำเร็จและเกิดความสุขในการดำเนินชีวิต

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ปัจจัยการผลิตสินค้า

ปัจจัยการผลิต ประกอบไปด้วยที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการในการผลิตสินค้า แต่ละครั้งอาจใช้ปัจจัยการผลิตตามที่กล่าวหรืออาจใช้เพียง 2-3 ปัจจัย ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าที่จะทำการผลิตในแต่ละครั้ง ปัจจัยการผลิตทั้ง 4 ได้แก่

1. ที่ดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถจะสร้างเพิ่มได้ ที่ดินในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตที่หมายถึงพื้นผิวโลกทั้งหมด ทั้งส่วนที่เป็นพื้นดิน พื้นน้ำ รวมถึงสิ่งปลูกสร้าง ที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่การเกษตร ไร่ นา ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ ดังนั้น ที่ดินในทางเศรษฐศาสตร์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งใน 4 อย่าง เพราะที่ดินเป็นสถานที่ใช้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมทั้งสามารถก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์สำหรับอุปโภค บริโภค ตลอดจนเป็นวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยการผลิตสินค้าอีกหลาย ๆ อย่าง

2. ทุน ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ จะแตกต่างไปจากทุนที่ใช้โดยทั่วไป ซึ่งพอจะแยกความแตกต่างออกได้ดังนี้ คือ ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้าและค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริง เป็นต้นทุนที่มองไม่เห็น หรือเรียกว่า ต้นทุนเสียโอกาส คือ ผู้ผลิตเสียโอกาสในการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในการผลิตอย่างอื่น เช่น ทำนาในที่นาของตัวเองไม่ได้คิดค่าเช่านา เป็นต้น นอกจากนี้ทุนทางเศรษฐศาสตร์ยังรวมถึงสิ่งที่สามารถใช้เป็นทุนได้ เช่น เครื่องจักร อาคาร โรงงาน รวมถึงเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ ด้วยทุนในทางธุรกิจ คือ ทุนทางบัญชี หมายถึง เงินสดหรือเงินทุนที่นำมาใช้ในการผลิตและดำเนินการ จะเป็นรายจ่ายที่เห็นได้ชัดเจนว่ามีรายจ่ายจริง

3. แรงงาน หมายถึง บุคคลที่ใช้กำลังความคิดทำงานเพื่อให้ได้ผลตอบแทน ซึ่งอาจเป็นเงินหรือสิ่งของ และเงินหรือสิ่งของที่ได้มานั้นสามารถบำบัดความต้องการของบุคคลได้ แรงงานนับว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญชนิดหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการ

4. ผู้ประกอบการ คือ การกำหนดเอาที่ดิน ทุน แรงงาน มาดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ดำเนินการหรือผู้จัดการในการผลิต จึงเรียกว่า ผู้ประกอบการ เพราะได้ทำหน้าที่เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจว่า จะผลิตอะไร และผลิตเพื่อใคร

4.2 ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ ให้เกิดความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต ทั้งในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และขยายไปถึงในระดับสังคม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

7.2 Mind Map การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกับปัจจัยการผลิตสินค้า และการเป็นสมาชิกสหกรณ์

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2 ประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

8.3 ประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Map

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง “เกษตรประณีต” (นาย ก.ข)
2. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด พูดคุยแสดงความคิดเห็น
3. ครูและผู้เรียนวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครในวีดิทัศน์
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาผลิตภัณฑ์ที่ครูแจกให้ เช่น อาหาร เครื่องใช้ ฯลฯ

5. ครูชักเยื่อความคิดระหว่างชนมไทยกับชนมกรุปกรอบ
6. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มนำเสนอสินค้าของตนเอง พร้อมให้เหตุผล
7. นำเสนอชิ้นงาน/นำเสนองาน
8. สรุปองค์ความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง)

1. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด เช่น ทำอย่างไรเกษตรกรจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
2. ครูและผู้เรียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์/ตัวอย่างบุคคล/กลุ่มคน
3. แบ่งกลุ่มผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุปัญหา วิธีการแก้ปัญหา
4. ผู้เรียนนำเสนอชิ้นงาน
5. ผู้เรียนสำรวจสหกรณ์หมู่บ้าน/สหกรณ์โรงเรียน หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ถึงวิธีดำเนินการ
6. เกม “คำนั้นสำคัญไฉน”
7. ผู้เรียนเล่าเรื่องจากบัตรคำ
8. สรุปองค์ความรู้
9. ผู้เรียนแสดงละคร/บทบาทสมมุติ
10. ครูอภิปรายร่วมกับผู้เรียนถึงหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (2 ชั่วโมง)

1. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด เช่น นักเรียนคิดว่าในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเองมีทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ในชุมชนอะไรบ้าง

2. ครูและผู้เรียนสำรวจชุมชน
3. แบ่งกลุ่มผู้เรียนผลิตสินค้า
4. ผู้เรียนนำเสนอสินค้าและแผนดำเนินการ
5. เชิญวิทยากร/ผู้รู้/ปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดวิธีการผลิตสินค้าของท้องถิ่น
6. ผู้เรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น
7. ดำเนินการผลิตสินค้าตามแผน
8. รายงานความคืบหน้าของงาน/ปัญหาอุปสรรค/วิธีการแก้ไข
9. ดูสารคดีภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. ครูและผู้เรียนสรุปอภิปรายสิ่งที่ได้ดู
11. ผู้เรียนนำเสนอสินค้าในรูปแบบโครงงาน/แผนการตลาด
12. สรุปองค์ความรู้
13. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด “นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับปัจจัยการผลิตสินค้าและการเป็นสมาชิกสหกรณ์อย่างไร”
14. ผู้เรียนนำเสนอองค์ความรู้ในรูป Mind Map

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

1. นักเรียนเห็นอะไรบ้างจากสิ่งที่ได้ดูได้ฟังจากวีดิทัศน์ และได้ข้อคิดอะไรบ้าง
2. ระหว่างคนไทยกับชนมกรูบรอบนักเรียนจะเลือกรับประทานอะไร เพราะเหตุใด
3. ทำอย่างไรเกษตรกรจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
4. สหกรณ์หรือร้านค้าชุมชนมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร
5. ในหมู่บ้านหรือชุมชนของเรา มีทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ใดในชุมชนบ้าง
6. ถ้าหากครูให้ผู้เรียนผลิตสินค้าจากทรัพยากรหรือวัสดุที่มีในชุมชนจะอย่างไร เพราะเหตุใด
7. ทำอย่างไรเกษตรกรจึงไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
8. สหกรณ์มีวิธีการดำเนินการและมีความสำคัญอย่างไร
9. สหกรณ์หรือร้านค้าในชุมชนมีวิธีดำเนินงานอย่างไร
10. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ได้กับเรื่องใดบ้าง และมีหลักในการวิเคราะห์อย่างไร
11. นักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกับปัจจัยการผลิตสินค้า และการเป็นสมาชิกสหกรณ์อย่างไร

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

1. เครื่องมือประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกือบครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้บ้างในบางประเด็น	ไม่สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

2. เครื่องมือประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การระดมความคิดเห็นของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลแต่บางครั้งขาดภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และ จัดหมวดหมู่การนำเสนอ ที่ถูกต้อง สวยงาม และ มีความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และ จัดหมวดหมู่การนำเสนอ ที่ถูกต้อง มีความคิด สร้างสรรค์ แต่ขาดความ สวยงาม	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และ จัดหมวดหมู่การนำเสนอ ที่ถูกต้อง แต่ขาดความ สวยงาม และความคิด สร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ ไม่ครบถ้วน และ จัดหมวดหมู่การนำเสนอ ไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

7. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักเพียงพอ ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลา วัยของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ - เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าสถาบันครอบครัว	ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัว เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและอยากเรียนรู้
เวลา	กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วนต่อเนื่องตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการจัดกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/เวลา เช่น การใช้คำถามกระตุ้นคิด การปฏิบัติจริง และการสนทนา เพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผู้เรียน และเป็นไปตามเนื้อหา ตัวชี้วัด การวัด และประเมินผล	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก - ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอน และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แหล่งเรียนรู้	เลือกแหล่งเรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม เวลา บริบทท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - นักเรียนมีประสบการณ์ตรง เข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานกับผู้เกี่ยวข้องของแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - กำหนดเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน - ดูแลความปลอดภัย
สื่อ/อุปกรณ์	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - เตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและเหมาะสมกับห้องเรียน - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้สื่ออุปกรณ์	- เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่ออย่างชัดเจน - ครูมีความชำนาญการใช้สื่ออุปกรณ์ - มีสื่อสำรองกรณีมีปัญหาคณะใช้
การประเมินผล	แบบประเมินผลเหมาะสมกับตัวชี้วัด/วัยผู้เรียน/กิจกรรม/เวลา และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	ทำให้รู้คุณภาพผู้เรียนตามความเป็นจริง และพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด	- มีวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายและเก็บข้อมูลต่อเนื่อง - แบบประเมินมีประสิทธิภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ สหกรณ์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จิตวิทยาในการสอน		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตากรุณา และยุติธรรม		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน - ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน - ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ร่วมกันวิเคราะห์กิจกรรมอย่างรอบคอบสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนและสำเร็จตามเป้าหมาย - ใช้เหตุผลแก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย	- รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบให้งานประสบความสำเร็จ - ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข - เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม - ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	ความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ Internet การสรุปองค์ความรู้ด้วย Mind Mapping		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเพียร รู้จักประหยัด มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้สิ่งของต่าง ๆ อย่างถูกต้องและคุ้มค่า	มีความรู้ในการปฏิบัติตนทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข	มีความรู้วิธีการรักษาสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเหมาะสมกับตนเอง	มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นสินค้าในท้องถิ่นและวิถีการดำเนินชีวิต
ทักษะ		มีทักษะในการใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำงานและการเรียนรู้	ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	มีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม	มีทักษะในการแบ่งปันการทำงานร่วมกันจนเป็นนิสัยเป็นวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
ค่านิยม		มีนิสัยในการใช้สิ่งของต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า	รักความสามัคคี การยอมรับกฎ กติกา ระเบียบของสังคม ความรับผิดชอบ การแบ่งปัน	เห็นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องอนุรักษ์	รักความเป็นไทย ภูมิใจและเห็นคุณค่าของความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทยการทำงานและการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรแบบไทย

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 15101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 “ทำกันอย่างไร” เรื่อง ปัจจัยการผลิตสินค้า

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.5/1 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้า

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัจจัยการผลิตสินค้า ประกอบด้วย ที่ดิน ทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการสร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีต่อตนเองและสังคม จะทำให้มีการใช้ทรัพยากรการผลิตสินค้าอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายความหมายการผลิตและประเภทของปัจจัยการผลิตได้

3.2 อธิบายเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ

3.3 บอกพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ดีและไม่ดีได้ถูกต้อง

3.4 ยกตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต หมายถึง ทรัพยากรที่หน่วยผลิตนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ที่ดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถจะสร้างเพิ่มได้ ที่ดินในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตที่หมายถึงพื้นผิวโลกทั้งหมด ทั้งส่วนที่เป็นพื้นดิน พื้นน้ำ รวมถึงสิ่งปลูกสร้าง ที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่การเกษตร ไร่ นา ป่าไม้ แร่ธาตุต่าง ๆ ดังนั้น ที่ดินในทางเศรษฐศาสตร์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งใน 4 อย่าง เพราะที่ดินเป็นสถานที่ใช้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมทั้งสามารถก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์สำหรับอุปโภค บริโภค ตลอดจนเป็นวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยการผลิตสินค้าอีกหลาย ๆ อย่าง

2. ทุน ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ จะแตกต่างไปจากทุนที่ใช้อยู่โดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งพอจะแยกความแตกต่างออกได้ดังนี้ คือ ทุนในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้าและค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริง เป็นต้นทุนที่มองไม่เห็น หรือเรียกว่า ต้นทุนเสียโอกาส คือ ผู้ผลิตเสียโอกาสในการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในการผลิตอย่างอื่น เช่น ทำนาในที่นาของตัวเองไม่ได้คิดค่าเช่านา เป็นต้น นอกจากนี้ ทุนทางเศรษฐศาสตร์ยังรวมถึงสิ่งที่สามารถใช้เป็นทุนได้ เช่น เครื่องจักร อาคาร โรงงาน รวมถึงเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ ด้วย ทุนในทางธุรกิจ คือ ทุนทางบัญชี หมายถึง เงินสดหรือเงินทุนที่นำมาใช้ในการผลิตและดำเนินการ จะเป็นรายจ่ายที่เห็นได้ชัดเจนว่าการจ่ายจริง

3. แรงงาน หมายถึง บุคคลที่ใช้กำลังความการทำงานเพื่อให้ได้ผลตอบแทน ซึ่งอาจเป็นเงินหรือสิ่งของ และเงินหรือสิ่งของที่ได้มานั้นสามารถบำบัดความต้องการของบุคคลได้ แรงงานนับว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญชนิดหนึ่ง ในการผลิตสินค้าและบริการ

4. ผู้ประกอบการ คือ การกำหนดเอาที่ดิน ทุน แรงงาน มาดำเนินการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ดำเนินการหรือผู้จัดการในการผลิต จึงเรียกว่า ผู้ประกอบการ เพราะได้ทำหน้าที่ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจว่า จะผลิตอะไร และผลิตเพื่อใคร

4.2 เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ

เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ คือ การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ มาผสมผสานกัน เพื่อให้การผลิตมีประสิทธิภาพ เช่น ด้านการผลิตอาหาร การเพาะปลูก อุตสาหกรรม พลังงาน เป็นต้น

4.3 พฤติกรรมของผู้บริโภค

พฤติกรรมของผู้บริโภคมีผลต่อผู้ผลิต เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการบริโภคสินค้าและบริการ และเมื่อประกอบกันอีก เช่น รายได้ของผู้บริโภค ราคาสินค้า รสนิยมของผู้บริโภค กลยุทธ์การขาย ฯลฯ

4.4 ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน

ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน มีแตกต่างกันไป ตามทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน ความถนัดของชุมชน รวมทั้งการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรม ที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ทำผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนจากวัสดุในท้องถิ่น

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

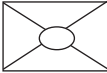
ขั้นนำ

ครูให้ผู้เรียนดูวิดีโอ “เกษตรประณีต” (นาย ก.ข) และร่วมพูดคุยแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถามกระตุ้นคิด “เห็นอะไรบ้างจากสิ่งที่ดู” นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลายตามความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ สมเหตุสมผลของตนเอง

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความเหมาะสมวิเคราะห์วิธีการทำงานและพฤติกรรมของตัวละครในวิดีโอ
2. ครูกระตุ้นด้วยคำถาม “หากนักเรียนจะต้องผลิตสินค้า เราจะต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง” (**การแบ่งกลุ่มเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครตามความเหมาะสมเป็นความพอประมาณ มีเหตุผล**)
3. แบ่งกลุ่มผู้เรียนศึกษาผลิตภัณฑ์ตามที่ครูแจกให้ตามประเภท
 - ของบริโภค (นม น้ำตาล เกลือ)
 - ของอุปโภค (สบู่ กระดาษ)
4. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์และศึกษาว่าผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีขั้นตอนการผลิตอย่างไร โดยสืบค้นเพิ่มเติมจากหนังสือ หรือ Internet (**การให้นักเรียนวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์โดยสืบค้นจาก Internet เป็นความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีที่นักเรียนจะต้องวางแผนอย่างรอบคอบ**)

ขั้นสรุป

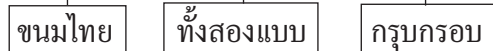
1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ Place Mats คือ การให้นักเรียนระดมความคิด โดยให้นักเรียน วาดรูปวงกลมอยู่ตรงกลางกระดาษแล้วแบ่งด้านนอกวงกลมออกเป็นช่อง ๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ให้แต่ละคนเขียนความคิดเห็นในช่องของตน พื้นที่วงกลมตรงกลางมีไว้สำหรับสรุปแนวคิดรวมของทุกคนในกลุ่ม (**เขียนความคิด สรุปแนวคิดรวม โดยใช้หลักความมีเหตุผล**)
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานในรูปแบบแผนภาพกระบวนการได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์
3. ครูและผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่นำเสนอ (**มิติทางด้านสังคมจากการร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในผลงานของเพื่อนอย่างกัลยาณมิตร**)
4. ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้
5. ให้การบ้านผู้เรียนแต่ละคน โดยให้เลือกทำผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน จากวัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นคนละ 1 อย่าง ตามศักยภาพผู้เรียน โดยมีผู้ปกครองหรือวิทยากรในชุมชน ให้คำชี้แนะ (**การผลิตผลิตภัณฑ์โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นตามความสามารถของนักเรียน ผู้ปกครอง วิทยากรในชุมชน เป็นความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

1. ใช้เครื่องมือชักเย่อความคิดจากการเลือกระหว่างขนมไทยกับขนมกรุบกรอบ นักเรียนจะเลือกบริโภคอะไร เพราะเหตุใด (**การเลือกระหว่างขนมไทยกับขนมกรุบกรอบ ผูกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล**)

2. ครูแจกกระดาษแผ่นเล็กคนละ 1 แผ่น โดยให้นักเรียนเขียนสิ่งที่เลือกพร้อมบอกเหตุผล แล้วนำไปติดบนเส้นเชือก

ชั้นสอน

1. ครูให้ผู้เรียนจับกลุ่มนำเสนอสินค้าของตนเองและบอกเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าในรูปแบบ Place Mats
2. ผู้เรียนส่งตัวแทนในกลุ่มนำเสนอวิธีการเลือกซื้อสินค้าที่ดีที่สุด 3 ข้อ ของกลุ่ม **(ตัวแทนชั้นสรุปเสนอวิธีเลือกซื้อสินค้าเป็นหลักเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

ขั้นสรุป

ผู้เรียนเขียนสรุปองค์ความรู้ในรูปแบบ Mind Map หรือความเรียงในประเด็น

1. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต
2. เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ
3. พฤติกรรมของผู้บริโภคที่ดีและไม่ดี
4. ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชน **(สรุปองค์ความรู้ในรูปแบบ Mind Map เป็นหลักเหตุผลและภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 วิดีทัศน์ “เกษตรประณีต” (นาย ก.ข)
- 9.2 ห้องสมุด
- 9.3 Internet
- 9.4 กระดาษขนาดต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	ตรวจผลงานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชนของ นักเรียน	เป็นผลิตภัณฑ์สินค้า ชุมชนที่นักเรียนสืบค้น จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการผลิต มากที่สุดและมีการประยุกต์ สร้างสรรค์	เป็นผลิตภัณฑ์สินค้า ชุมชนที่นักเรียนสืบค้น จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการผลิต มากที่สุด	เป็นผลิตภัณฑ์สินค้า ชุมชนที่นักเรียนสืบค้น จากภูมิปัญญาในท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการผลิต มาก	เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วม ในการผลิต

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 15101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 “รวมกันเราอยู่” เรื่อง หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดชั้นปี

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.5/3 อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักการของสหกรณ์ คือ การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิก ยึดหลักการมีส่วนร่วมและประชาธิปไตย เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนและนำมาซึ่งความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และมีชีวิตที่มีความสุข

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายหลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ได้

3.2 บอกประเภทของสหกรณ์ได้

3.3 อธิบายหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ในโรงเรียนได้

3.4 ประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วย หลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ คือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

ประโยชน์ของสหกรณ์

1. การรวมกันเป็นสหกรณ์ ทำให้มีอำนาจในการต่อรอง ทั้งในด้านการซื้อและการขายสินค้า หรือผลิตผลที่สมาชิกผลิตได้
2. ทำให้ชุมชนมีความสามัคคีปรองดอง อันจะนำความเจริญมาสู่ประเทศชาติได้ สหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ทำให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
3. สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพหลักสามารถลดต้นทุนการผลิตได้เป็นอย่างดี
4. สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก รู้จักวางแผนการผลิตด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ขายผลิตผลให้ได้ราคาสูงขึ้น
5. ส่งเสริมความเสมอภาคกัน โดยทุกคนมีสิทธิทัดเทียมกันในการออกเสียง การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ ฯลฯ

4.2 ประเภทของสหกรณ์ ได้แก่

ปัจจุบันสหกรณ์ แบ่งเป็น 7 ประเภท

1. สหกรณ์การเกษตร สำหรับเกษตรกรที่ร่วมกันดำเนินการช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพ
2. สหกรณ์ประมง จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง
3. สหกรณ์นิคม ดำเนินการด้านการจัดสรรที่ดินทำกินและสาธารณูปโภค
4. สหกรณ์ร้านค้า จัดหาสินค้าอุปโภค บริโภคสำหรับสมาชิก
5. สหกรณ์บริการ เป็นการรวมตัวกันของคนที่มีอาชีพเดียวกันที่ได้รับความเดือดร้อนและมาร่วมกันแก้ปัญหา
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินอย่างหนึ่งเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นสหกรณ์ที่ตั้งในชุมชน มีการนำเงินมาสะสมเป็นกองทุนให้สมาชิกกู้ยืม

4.3 สหกรณ์ในโรงเรียน

สหกรณ์ในโรงเรียน เป็นการจำลองกิจกรรมสหกรณ์มาดำเนินการในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน เช่น กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมร้านค้า การส่งเสริมการเกษตรและการผลิต สวัสดิการและการศึกษา เป็นต้น

4.4 การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่

1. คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ การประหยัดและออม
2. การพัฒนาตนเอง
3. การหลีกเลี่ยงอบายมุข ฯลฯ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- 5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

- 5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

-

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด “ทำอะไรเกษตรกรจึงไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง” (**คำถามกระตุ้นคิด ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ตามหลักเหตุผล**)

2. ครูเล่าเรื่องจากประสบการณ์หรือยกตัวอย่างบุคคลหรือกลุ่มคนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบด้านราคาสินค้า

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามสมควรให้ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากเรื่องเล่า และเสนอวิธีการแก้ปัญหา
ร่วมกัน

2. ครูใช้คำถามกระตุ้นคิด “สหกรณ์มีวิธีการดำเนินการและมีความสำคัญอย่างไร”

3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปร่วมกันถึงวิธีการดำเนินการและความสำคัญของสหกรณ์ โดยศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือ และ Internet สรุปลงในแผ่นชาร์ต (**ผู้เรียนอภิปรายสรุปและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นหลักความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**)

4. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนนำเสนอชิ้นงานหน้าชั้นเรียน (**ผู้เรียนต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้กับกลุ่มด้วยการช่วยกันวางแผนอย่างรอบคอบให้ทันเวลาที่ครูกำหนด**)

ขั้นสรุป

ครูให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนไปสำรวจในหมู่บ้านของตนเองว่ามีร้านค้าชุมชนหรือสหกรณ์หรือไม่ รวมทั้งสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ว่ากิจกรรมแต่ละประเภทมีวิธีดำเนินงานอย่างไร (**การสำรวจร้านค้าในชุมชนของนักเรียนโดยยึดหลักความพอประมาณให้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง/เวลา และต้องสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการเตรียมอุปกรณ์การบันทึกให้พร้อมก่อนสำรวจ**)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

เกม “คำนั้นสำคัญไฉน” โดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน จากนั้นแจกบัตรคำกลุ่มละ 1 คำ เช่น เงินปันผล กำไร ขาดทุน หุ้น พ่อค้าคนกลาง เกษตรกร สินค้า แล้วให้ผู้เรียนเล่าเรื่องต่อกันจากคำที่ได้หรือพูดนำเสนอคนเดียว (**การฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดหาเหตุผล และเป็นความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน**)

ขั้นสอน

1. ครูใช้คำถาม สหกรณ์หรือร้านค้าในชุมชนมีวิธีดำเนินงานอย่างไร
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิดจากการไปสำรวจในชุมชนหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ว่ามีสหกรณ์/ร้านค้าในชุมชนหรือไม่ และมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร? *(การระดมความคิด การสำรวจ และใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน ผู้เรียนต้องใช้หลักเหตุผลมาสนับสนุนความคิดตนเอง)*
3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามจำนวนให้เหมาะสมกับนักเรียนในห้อง ศึกษาหาคำตอบต่อไปนี้ โดยเขียนคำตอบลงในแผ่นชาร์ต

- 3.1 หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์
- 3.2 ประเภทของสหกรณ์
- 3.3 หลักการดำเนินงานของสหกรณ์ในโรงเรียน
- 3.4. ประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นสรุป

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน
2. ครูมอบหมายงานให้ทุกคนสรุปองค์ความรู้ของทุกกลุ่มเข้าด้วยกันในรูปแบบ Mind Mapping

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ห้องสมุด
- 9.2 Internet
- 9.3 บัตรคำ
- 9.4 กระดาษขนาดต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. การทำงานกลุ่ม	ประเมินการทำงานกลุ่ม	แบบประเมินการทำงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การทำงานกลุ่ม ของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น และทำงานอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจทุกครั้ง	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น และทำงานอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจเกือบทุกครั้ง	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น และทำงานอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น และไม่ช่วยทำงานอย่าง มุ่งมั่นตั้งใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใดๆ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทนย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 15101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย รักษาครอบครัวเท่าทันโลก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 “เชิดชูงานพอ” เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.5/2 ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่ใช้ประกอบการคิด การตัดสินใจ และกำกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งเราสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้กับทุกเรื่อง ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งจะนำความอยู่ดีมีสุขที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับผู้ที่นำไปประพฤติปฏิบัติ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

3.3 ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน

4. สาระการเรียนรู้

4.1 หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หลัก 2 เงื่อนไข ที่ใช้ประกอบการคิด การตัดสินใจ และกำกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามที่คาดหวังไว้

4.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่อง ในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ ให้เกิดความพอเพียงในทุกระดับของการดำเนินชีวิต ทั้งในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และขยายไปถึงในระดับสังคม

4.3 ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่น หรือชุมชน

ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนมีความแตกต่างกันไปตามทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน ความถนัดของชุมชน รวมทั้งการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และเอกชน และเมื่อนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบการผลิตสินค้าและบริการ จะทำให้ท้องถิ่น ชุมชน มีความเจริญก้าวหน้าที่สุด มั่นคง

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

Mind Map การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ครูเชิญวิทยากรที่เป็นผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านมานำเสนอวิธีการและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบจากทรัพยากรในท้องถิ่น **(เชิญผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากร โดยยึดหลักความพอประมาณ ใช้สื่อที่เป็นบุคคลเหมาะสมกับบริบท)**

ขั้นสอน

1. ครูให้ผู้เรียนซักถามวิธีการทำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้ชุดคำถามที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น

1.1 ทำไมถึงทำหรือผลิตสิ่งนี้ (ความมีเหตุผล)

1.2 ทำมานานแค่ไหน ใช้เวลาไหน ใช้เวลาเท่าไร (ความพอประมาณ)

1.3 วางแผนการผลิตอย่างไร ทำอย่างไรให้งานสำเร็จ ทำแล้วจะขายที่ไหน ขายไม่หมดจะอย่างไร (ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

1.4 ก่อนทำต้องมีความรู้เรื่องอะไรมาก่อนบ้าง (เงื่อนไขความรู้)

1.5 ต้องมีความตั้งมั่น มุ่งมั่นอย่างไร มีอุดมการณ์ในการผลิตอย่างไร (เงื่อนไขคุณธรรม)

2. ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่น **(นักเรียนฝึกวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตโดยยึดหลักความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

ขั้นสรุป

ผู้เรียนนำเสนอผลการวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการทำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากวัตถุดิบที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นด้วย Mind Map และครูช่วยเติมเต็มให้ถูกต้องสมบูรณ์

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ

ครูนำตัวอย่างหรือรูปภาพการผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนมาให้ผู้เรียนดู และใช้คำถามว่าทำอย่างไรให้การผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนมีความมั่นคง ยั่งยืน **(ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น และตอบคำถามโดยคำนึงถึงความพอประมาณ)**

ขั้นสอน

1. ครูยกตัวอย่างการทำกิจการที่ล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จในชุมชนหรือข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ว่ากิจการเหล่านั้นขาดการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องใดบ้าง **(นักเรียนได้วิเคราะห์ความสำเร็จและความล้มเหลวจากข่าวสารหรือสื่อในชีวิตประจำวัน เป็นความพอประมาณ มีเหตุผล คิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้เป็นความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

2. ครูกับผู้เรียนร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตัวอย่างการทำกิจการที่ล้มเหลวที่ยกตัวอย่างโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบคิดแก้ปัญหา

3. ให้ผู้เรียนวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตคนละ 1 กิจกรรม

ขั้นสรุป

ครูและผู้เรียนสรุปร่วมกันถึงการใช้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ทั้งเรื่องส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน และการผลิตสินค้าและบริการที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนที่มีความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ตัวอย่างหรือรูปภาพการผลิตสินค้า
- 9.2 ห้องสมุด
- 9.3 Internet
- 9.4 กระดาษขนาดต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. Mind Mapping การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตรวจผลงาน Mind Mapping การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียน Mind Mapping การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
Mind Mapping การวิเคราะห์ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถเชื่อมโยงกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้ครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถเชื่อมโยงกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้เกือบครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถเชื่อมโยงกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ได้บ้างในบางประเด็น	ไม่สามารถเชื่อมโยงกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงได้

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใดๆ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทนย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/ เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “บริโภครักษ์อย่างพอเพียง”
วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 16101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “บริโภครักษ์อย่างพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 16101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศึกษาและเศรษฐศาสตร์
- ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและสังคมโลก

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 16101

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ สรุปพุทธประวัติการปลงอายุสังขาร ปัจฉิมสาวก ปรีณิพพาน การถวายพระเพลิง แลกพระบรมสารีริกธาตุ สังเวชนียสถาน 4 ชาดก ที่ขี้ติโกสลดชาดก สัพพทาจิชาดก พระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ไตรสิกขา โอวาท 3 ไม่ทำชั่ว ทำความดี และทำใจให้บริสุทธิ์ พุทธศาสนสุภาษิต สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา ความหมายของสมาธิและปัญญา วิถีปฏิบัติ ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ ฝึกการกำหนดรู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัสสิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ธรรมารมณ์ ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน เรียนรู้ หลักธรรมของศาสนาอิสลาม หลักธรรมของคริสต์ศาสนา พุทธสาวก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด ปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด ปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการเข้าร่วมพิธีกรรม การบรรพชา การอุปสมบท งานบุญพิธี วันสำคัญทางพุทธศาสนา และศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู มารยาทของชาวพุทธที่ดี การถวายของแก่พระภิกษุ การฟังธรรม ศึกษากรณีชาวพุทธตัวอย่าง เรื่องพ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส และชาวพุทธตัวอย่างในชุมชน ทบพวนศาสนพิธี การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนา พระปริตร พิธีทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ระเบียบงานบุญ งานมงคล พิธีกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมิบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน กฎหมายจราจร กฎหมายยาเสพติดให้โทษ กฎหมายทะเบียนราษฎร เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ อบต. อบจ. บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นและรัฐบาล ส่งเสริมประชาธิปไตย ความหมาย ประเภท ของวัฒนธรรม การยอมรับการเปลี่ยนแปลง การธำรงรักษา การแสดงความรัก การยืน การเดิน การนอน การรับเอา สิ่งของ การรับประทานอาหาร การทักทาย การสนทนา การรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ อธิบายบทบาทของผู้ผลิต ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคารและรัฐบาล ภาษี และหน่วยจัดเก็บภาษี สิทธิของผู้บริโภค และผู้ใช้แรงงาน การหารายได้ รายจ่าย การออมและการลงทุน การรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจในการประสานประโยชน์ในท้องถิ่น การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว วาตภัย ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้นการใช้ทรัพยากรในชุมชน

โดยใช้กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล สืบเสาะหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายสรุปโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นคุณค่า

เพื่อให้เกิดความรักศรัทธาในพระรัตนตรัยและเข้าใจหลักปฏิบัติพุทธศาสนาและหลักศาสนาอื่นเป็นพุทธศาสนิกชน ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีส่วนร่วมในกิจกรรม สามารถปฏิบัติตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข รักและภูมิใจ ความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทย อนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน การใช้ทักษะชีวิตจนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

รหัสตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9

ส 1.2 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4

ส 2.1 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5

ส 2.2 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3

ส 3.1 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3

ส 3.2 ป.6/2, ป.6/2

ส 5.1 ป.6/2, ป.6/2

ส 5.2 ป.6/2, ป.6/2, ป.6/3

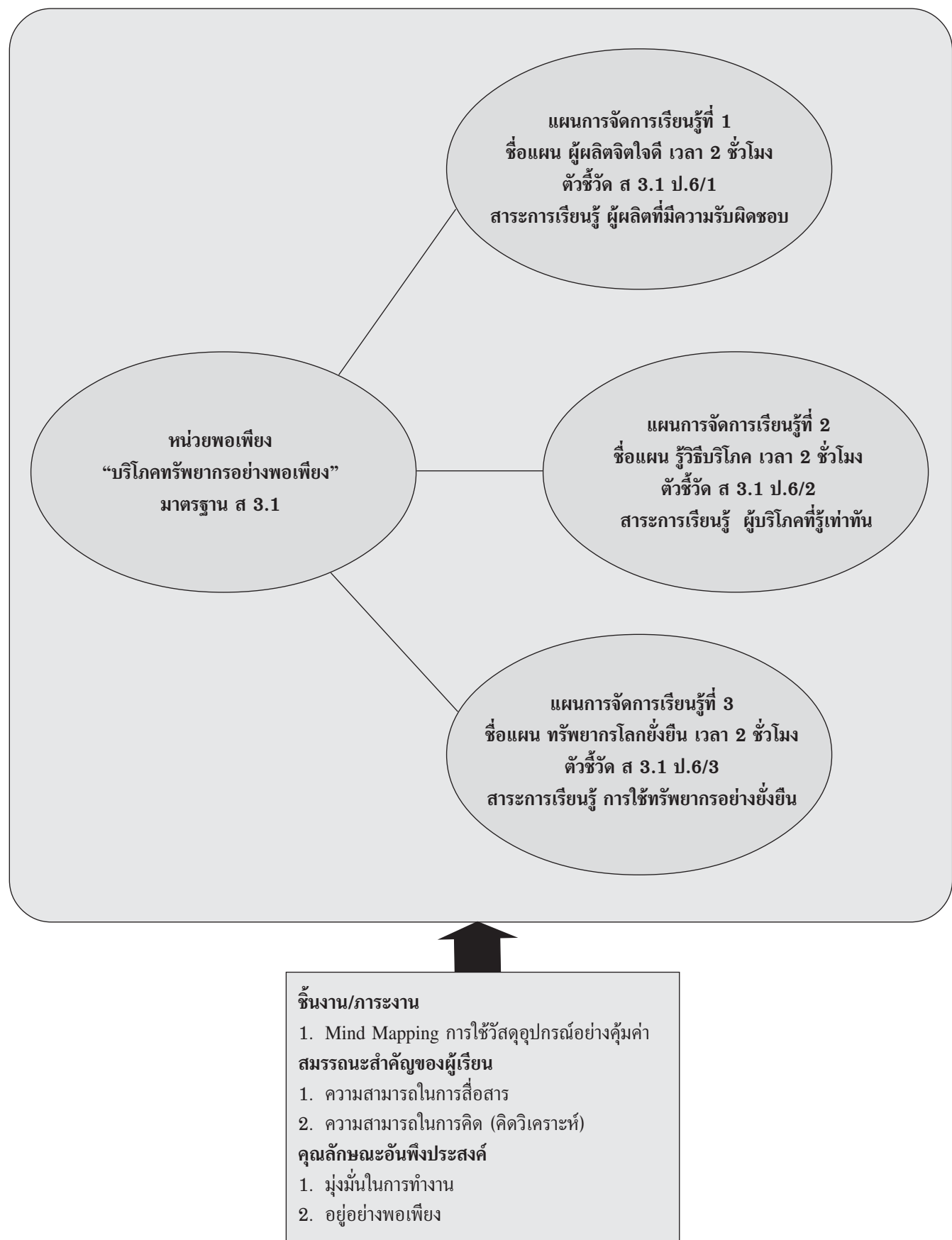
รวมทั้งหมด 31 ตัวชี้วัด

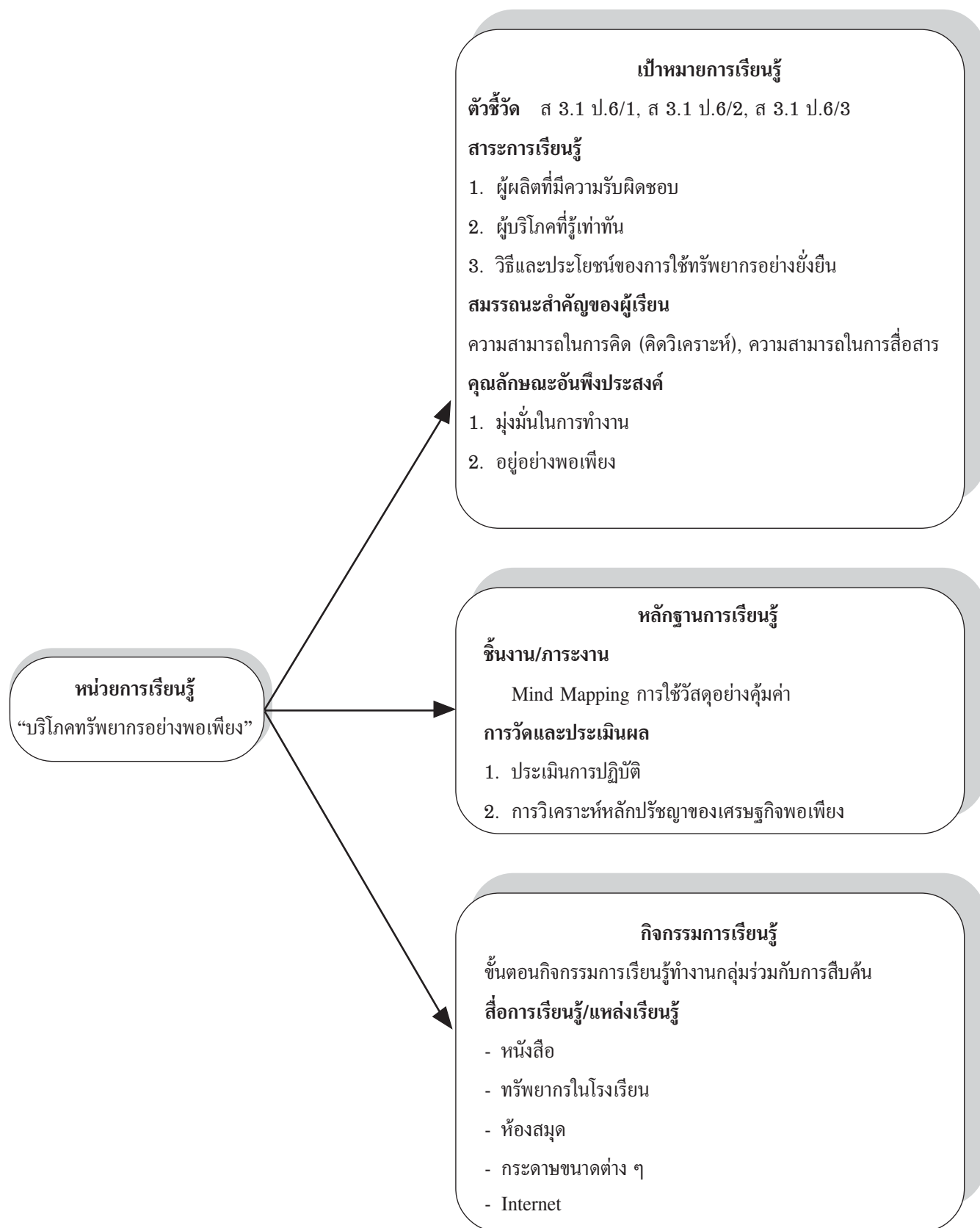
กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
บริโภค ทรัพยากร อย่างพอเพียง	สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ตัวชี้วัด ส 3.1 ป.6/1 ส 3.1 ป.6/2 ส 3.1 ป.6/3	ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต้องไม่เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตนจนไม่คำนึงถึงส่วนรวม มีจรรยาบรรณในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทันควรใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในการกำกับการบริโภค ซึ่งจะทำให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมมีความคุ้มค่าและยั่งยืน	Mind Mapping การใช้วัสดุ อุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า	6	-

หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยอื่น ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง”

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1-2

เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ส 3.1 ป.6/1 อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ

ส 3.1 ป.6/2 อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

ส 3.1 ป.6/3 บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจนไม่คำนึงถึงส่วนรวม มีจรรยาบรรณในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และผู้บริโภคที่รู้เท่าทันควรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการกำกับการบริโภค ซึ่งจะทำให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความคุ้มค่าและยั่งยืน

4. สาระการเรียนรู้

4.1 บทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ

1. มีความรับผิดชอบหรือคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตนอกจากจะต้องใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย และให้ได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุดแล้ว ผู้ผลิตต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติส่วนรวมที่อาศัยอยู่ โดยการ

1.1 ไม่บุกรุกทำลายป่าเพื่อนำพื้นที่ป่ามาทำประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าและการบริการทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2 ต้องบำบัดน้ำเสีย ทั้งจากการผลิตและการบริการ และการอุปโภค บริโภคก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

1.3 ต้องเป็นผู้นำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในสถานที่ตั้งและพื้นที่ใกล้เคียงให้อยู่ในสภาพดีและสวยงาม

2. มีจรรยาบรรณในการผลิต ผู้ผลิตที่ดีควรมีจรรยาบรรณในการผลิต ได้แก่

1.1 ผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ไม่ผลิตสินค้าหรือใช้ปัจจัยการผลิตที่อาจเกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคได้ หรือแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบ ส่วนผสมที่จำเป็นที่ผู้บริโภคควรทราบ และวิธีการใช้สินค้านั้นให้ปลอดภัยและได้ประโยชน์สูงสุด

1.2 มีความซื่อสัตย์ในการกำหนดราคาสินค้าและบริการให้เหมาะสม ไม่ขายสินค้าแพงเกินไปเพื่อให้ได้กำไรมาก ๆ

1.3 ไม่หลอกลวงผู้บริโภคหรือไม่โฆษณาสินค้าหรือการบริการของตนเกินความเป็นจริง

1.4 รับผิดชอบในสินค้าและบริการที่ได้ผลิต และพร้อมที่จะรับฟังข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องในสินค้าและบริการ เพื่อผู้บริโภคจะได้ใช้สินค้าและบริการได้อย่างปลอดภัย สะดวกสบาย และมีความพึงพอใจในสินค้าและบริการ

3. มีการวางแผนเป็นอย่างดีก่อนเริ่มลงมือผลิต ก่อนที่จะมีการผลิตสินค้าและบริการใด ๆ ผู้ผลิตจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิต หาข้อมูลต่าง ๆ มาอย่างครบถ้วน ทั้งในด้านความต้องการของตลาด ปัจจัยการผลิต แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต การขนส่งปัจจัยการผลิต เงินทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แรงงาน เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต การตลาด การขนส่งผลผลิตออกสู่ตลาด และปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการผลิต และแนวทางแก้ไขเพื่อลดการผิดพลาดในการผลิต และลดการสูญเสียที่อาจจะมีขึ้นในการผลิตสินค้านั้น

4. มีการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เทคโนโลยี คือ กรรมวิธีในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งรวมถึงรายละเอียด รูปแบบของเครื่องจักร การวางแผนสถานประกอบการ โรงงาน และวิธีการในการบริหารงานด้วยผลตอบแทนของผู้ผลิตจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่ใช้อยู่ นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีตลอดเวลาจะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น ลดการสูญเสียเนื่องจากผู้ผลิตสามารถผลิตสินค้าและบริการจำนวนหนึ่งโดยใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรการผลิตน้อยลง

4.2 บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

ในชีวิตประจำวันของเรา ต้องมีการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อจัดหาสิ่งที่เป็นสำหรับการดำรงชีวิต การรู้จักซื้อสินค้าและรู้จักการประมาณค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคอย่างเราต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับรายได้ ทั้งนี้ ในการเลือกซื้อสินค้าก็ต้องมีความรอบคอบและยึดหลักซื้อสินค้าที่จำเป็น ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต คือ ปัจจัย 4 นอกจากนี้ในการซื้อก็ควรเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์ คุณภาพดี ราคาเหมาะสม และจะต้องคิดประมาณรายได้และฐานะของเราด้วย ไม่ควรซื้อสินค้าตามสมัยนิยม ตามคำโฆษณา หรือตามชักชวนของผู้อื่น ทำให้เราดำเนินชีวิตอย่างสุขสบาย ไม่เป็นหนี้

จากการที่มีผู้ผลิตสินค้ามากมาย ผู้ผลิตบางรายเป็นผู้ผลิตที่ดี บางรายก็เป็นผู้ผลิตที่ไม่มีคุณธรรม มักเอาเปรียบผู้บริโภคเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ปลอมปนสินค้า หรือผลิตสินค้าที่ไม่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน หรือทำอันตรายแก่ผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถร้องเรียนได้หากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม ในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งให้การคุ้มครองเป็นการทั่วไปแก่ผู้บริโภค และมีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่มีหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดำเนินการเกี่ยวกับฉลากสินค้า การโฆษณาสินค้าอันตราย และการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค เป็นต้น หากผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมและความไม่ปลอดภัยในสินค้าและบริการสามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้โดยตรง จะเป็นการช่วยเหลือสังคมไปในตัวด้วย

หน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทคอยปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เป็นต้น

4.3 วิธีการและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

การนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดี โดยไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั้นด้อยประสิทธิภาพลง หรือกระทบกระเทือนต่อคนรุ่นหลัง

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบายคำตอบ ฟังอย่างตั้งใจและอ่านได้อย่างถูกต้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายด้วยความรอบคอบ มีสติ อดทน และซื่อสัตย์
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

Mind Map การใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8.2 ประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

8.3 ประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

- ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาลงถึงสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันว่ามีอะไรบ้าง แต่ละชนิดมีที่มาและคุณสมบัติต่างกันอย่างไร
- แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5-6 คน รวบรวมวิเคราะห์บทบาทของผู้ผลิตที่ดี จากการค้นคว้าเอกสารและ Internet ดังนี้
 - ผู้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพควรมีลักษณะอย่างไร
 - ผู้ผลิตสินค้าต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง
 - ผู้ผลิตควรมีทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
 - สิ่งที่ได้รับจากการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้แก่อะไรบ้าง
- รวบรวมข้อมูล แยกแยะข้อมูลบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น Mind Mapping ในกระดานชาร์ต
- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการนำเสนอ Mind Map อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมตามที่กำหนด คือ 3 นาที/กลุ่ม
- ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งจากการนำเสนอผลงานของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาลงถึงสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันว่ามีอะไรบ้าง โดยให้นักเรียนเขียนใส่บัตรคำ 3×5 เซนติเมตร คนละ 3 ชนิด
2. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดจำแนกหมวดหมู่ของใช้ เช่น ของใช้ในครัวเรือน ของใช้ในการเกษตร อุปกรณ์การเรียน หรือเครื่องอุปโภค บริโภค
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3-5 คน เปรียบเทียบวิเคราะห์สินค้าอย่างรู้เท่าทัน ใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brain Storming) จากประเด็น ดังนี้
 - 3.1 สินค้าชนิดเดียวกันแต่หลากหลายยี่ห้อคุณสมบัติแตกต่างกัน (โทรศัพท์ น้ำปลา ฯลฯ) ครูไม่ควรระบุยี่ห้อสินค้า แต่ควรระบุคุณสมบัติแทน
 - 3.2 สินค้าชนิดเดียวกันแต่แตกต่างกันของแหล่งที่มา (ผัก-ผลไม้)
 - 3.3 สินค้าแตกต่างกันแต่มีความต้องการเดียวกัน (สารอาหาร + ประโยชน์)
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ (Show and Share) พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ทำไมถึงเลือกสินค้าชนิดนั้น/ประเภทนั้น/แหล่งที่มานั้น เพราะอะไร
5. นักเรียนทำ Mind Mapping สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรคำนึงในฐานะผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (2 ชั่วโมง)

1. ครูแจ้งให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนไปสำรวจทรัพยากรบริเวณโรงเรียน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที ให้สังเกตสิ่งที่เห็นให้มากที่สุด
2. นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นระหว่างไปสำรวจรอบบริเวณโรงเรียน โดยเขียนลงในกระดาษชาร์ต
3. ครูสรุปว่าทั้งหมดที่นักเรียนตอบมา คือ ทรัพยากร ดังนั้น ครูจึงให้ Card แก่ นักเรียนแต่ละคน เขียนความหมายของทรัพยากรตามคำนิยามของตนเองแล้วนำไปติดไว้ที่ Chart
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายทรัพยากรที่ถูกต้องอีกครั้ง (ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่มีชีวิต และสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งที่มีชีวิต)
5. นักเรียนร่วมกันคิด (Brain Storming) ทรัพยากรที่ใช้แล้วสามารถนำมาใช้ทำอะไรได้บ้าง แต่ละกลุ่มสรุปความคิดเป็น Mind Map
6. ครูตั้งประเด็นความคิดว่า “นักเรียนอยากรู้ไหมว่า กว่าจะมาเป็นกระดาษให้เราใช้แต่ละแผ่นมีความเป็นมาอย่างไร” (ใช้กระบวนการกบนอกกะลา)
 - 6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาเส้นทางที่มาของกระดาษจาก Internet และสารานุกรมสำหรับเยาวชน แล้วบันทึกเป็น Flow Chart
 - 6.2 นักเรียนนำเสนอโดยการรายงานหน้าชั้นเรียนตาม Flow Chart ครูชมเชยนักเรียนที่หาข้อมูลได้สมบูรณ์
7. ครูตั้งประเด็นว่าเราจะใช้กระดาษอย่างไรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด
8. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้ทุกคนได้รู้คุณค่าของการใช้ประโยชน์จากกระดาษได้ (แต่ละกลุ่มใช้เทคนิคการคิดแบบ Brain Storming เขียนลงใน Flow Chart) นำเสนอ Flow Chart ตามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม
9. ครูและนักเรียนสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์
10. ครูให้นักเรียนแต่ละคนไปวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าคนละ 1 ชนิด ตามที่ตนเองสนใจ โดยเขียนเป็น Mind Map ส่งครูเป็นชิ้นงาน
11. ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งจากการนำเสนอผลงานของนักเรียน

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง

1. สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้มีอะไรบ้าง
2. บทบาทของผู้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพควรมีลักษณะอย่างไร
3. สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้มีอะไรบ้าง และจะจัดหมวดหมู่ได้อย่างไร
4. ทำไมถึงเลือกซื้อสินค้าชนิดนั้น เพราะอะไร
5. สำรวจบริเวณโรงเรียนแล้วเห็นอะไร
6. นักเรียนเห็นน้ำปลาแล้วนึกถึงอะไร
7. กระดาษที่ใช้แล้วสามารถนำมาใช้ทำอะไรได้บ้าง
8. กว่าจะมาเป็นกระดาษมีความเป็นมาอย่างไร
9. จะใช้กระดาษอย่างไรให้คุ้มค่า

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
บริบททรัพยากรอย่างพอเพียง

1. เครื่องมือประเมินการตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การตอบคำถามที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ครอบคลุม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกือบครบ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้บ้างในบางประเด็น	ไม่สามารถตอบคำถามเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

2. เครื่องมือประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การระดมความคิดเห็นของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล แต่บางครั้งขาดภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจาก Mind Map	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่การนำเสนอที่ถูกต้อง สวยงาม และมีความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่การนำเสนอที่ถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดความสวยงาม	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่การนำเสนอที่ถูกต้อง แต่ขาดความสวยงาม และความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ไม่ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่การนำเสนอไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ซินชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

7. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
บริบททรัพยากรอย่างพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ตัวชี้วัดในหลักสูตรเวลาที่กำหนดไว้ และบริบทท้องถิ่น	มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับตัวชี้วัด	มีการวางแผน เรียงลำดับเนื้อหาให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก ครูมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน
เวลา	ใช้เวลาสอนอย่างเหมาะสม โดยวิเคราะห์เนื้อหาและกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมตามวัยนักเรียนและกิจกรรม	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างครบถ้วน และต่อเนื่อง บรรลุ ตัวชี้วัด	ครูจัดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา และเตรียมการสำหรับการสอนเสริม นอกเวลาเรียน
วิธีการจัดกิจกรรม	มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/เวลา เช่น การใช้คำถามกระตุ้นคิด การปฏิบัติจริง และการสนทนาเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผู้เรียน และเป็นไปตามเนื้อหา ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล	มีการเตรียมกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์สื่อให้พร้อมก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
แหล่งเรียนรู้	กำหนดแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา/เวลา/วัยผู้เรียน	ต้องการให้นักเรียนมีประสบการณ์จริงจากการใช้แหล่งเรียนรู้	- วางแผนเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - เตรียมอุปกรณ์ของนักเรียนให้พร้อมใช้
สื่อ/อุปกรณ์	ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน/เนื้อหา/ตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล	นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตรงตามที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัด และกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้	มีการเตรียมสื่อสำรองเพื่อให้สามารถสอนได้ตรงตามเนื้อหา ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในกรณีที่สื่อชำรุดหรือนักเรียนไม่ได้นำมาใช้ทำกิจกรรม
การประเมินผล	- ออกแบบเครื่องมือประเมินผลให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ตัวชี้วัด/เนื้อหา/เวลา - มีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน	ทำให้รู้คุณภาพผู้เรียนตามความเป็นจริง และพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด	- ใช้การประเมินตามสภาพจริงระหว่างทำกิจกรรมและชิ้นงานตรงตามเนื้อหาตัวชี้วัด - มีวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลายและเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ - แบบประเมินมีคุณภาพเที่ยงตรง
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องผู้ผลิต ผู้บริโภค ทรัพยากร การวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจกรรมการเรียนรู้		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตากรุณา และยุติธรรม		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	รู้ความสามารถของตนเอง คิด พุฒ ทำ กับงานที่มอบหมายอย่างเหมาะสม ทั้งกับตนเอง กลุ่ม และสังคมรอบข้าง	มีเหตุผลที่จะทำหรือไม่ทำอะไรใด ๆ และเป็นเหตุผลที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม จริยธรรม อันดีงามที่ไม่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นเดือดร้อน	มีความรอบคอบระมัดระวัง มีการเตรียมความพร้อม รับความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า
ความรู้ที่ต้องมี ก่อนวัยเรียน	ความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ Internet การสรุป องค์ความรู้ด้วย Mind Mapping		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเพียร รู้จักประหยัด มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	มีความรู้ในการใช้สิ่งของ ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม กับตนเองถูกต้อง และคุ้มค่า	มีความรู้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น อย่างมีความสุข	รู้จักวิธีการรักษา สิ่งแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ อากาศ และสิ่งรอบตัว ที่มนุษย์สร้างขึ้น	ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น การแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน
ทักษะ	มีทักษะในการใช้สื่อต่าง ๆ ในการทำงานและการเรียนรู้	ทักษะการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	มีส่วนร่วมในการรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งทางตรง และทางอ้อม	มีทักษะในการทำอาหาร และการแบ่งปัน การทำงาน ร่วมกันจนเป็นนิสัย
ค่านิยม	มีนิสัยในการใช้สิ่งของ ต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า	รักความสามัคคี การยอมรับกฎ กติกา ระเบียบของสังคม ความรับผิดชอบ การแบ่งปัน	เห็นคุณค่าของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	รักความเป็นไทย ภูมิใจ และ เห็นคุณค่าของการทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ด้วยความเอื้ออารีแบบไทย

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส16101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 “ผู้ผลิตจิตใจดี” เรื่อง ผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบำรุงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.6/1 อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ผู้ผลิตที่มีคุณภาพต้องมีจรรยาบรรณในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเชื่อถือ ส่งผลให้การประกอบการมั่นคง ยั่งยืน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความผิดพลาด และการสูญเสียได้

3.2 บอกทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้

3.3 อธิบายประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อสังคม วางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสีย ฯลฯ

4.2 ทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องไม่เห็นแก่ตัวมุ่งเอากำไรฝ่ายเดียว แต่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค ความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม

4.3 ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพทำให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริโภคว่าเป็นผู้ผลิตที่น่าเชื่อถือ ชื่อสัตย์สุจริต ส่งผลต่อการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบาย

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน
 - ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
 - ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
2. อยู่อย่างพอเพียง
 - วางแผนตัดสินใจเลือกทำงานตามที่มอบหมายเหมาะสมและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

Mind Mapping บทบาทของผู้ผลิตที่ดี

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาลงถึงสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันว่ามีอะไรบ้าง แต่ละชนิดมีที่มาและคุณสมบัติต่างกันอย่างไร (การสนทนาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สินค้าในชีวิตประจำวันเป็นความพอประมาณ)

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5-6 คน รวบรวมวิเคราะห์บทบาทของผู้ผลิตที่ดีจากการค้นคว้าเอกสาร และ Internet ดังนี้

- 1.1 ผู้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพควรมีลักษณะอย่างไร
- 1.2 ผู้ผลิตสินค้าต้องคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง
- 1.3 ผู้ผลิตสินค้าควรมีทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร
- 1.4 สิ่งที่ได้รับจากการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้แก่อะไรบ้าง (การให้นักเรียนแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ ค้นคว้า

ได้เป็นการฝึกใช้เหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

2. รวบรวมข้อมูล แยกแยะข้อมูลบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (การรวบรวมข้อมูลบทบาทของผู้ผลิต ความรับผิดชอบต่อสังคม เกิดคุณธรรมเอื้อเฟื้อ และความรับผิดชอบต่อ)

3. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปบทบาทของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น Mind Map ในกระดานชาร์ต

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ Mind Map อธิบายบทบาทของผู้ผลิตที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อ (การนำเสนอด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้เป็นความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

ขั้นสรุป

ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งจากการนำเสนอผลงานของนักเรียนในประเด็น

1. บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ
2. ทัศนคติในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 หนังสือประกอบการค้นคว้า
- 9.2 Internet
- 9.3 กระดาษขนาดต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. MIND MAP บทบาทของผู้ผลิตที่ดี	ตรวจผลงาน Mind Mapping	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping บทบาทของผู้ผลิตที่ดี

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจาก Mind Map บทบาทของผู้ผลิตที่ดี	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง สวยงาม และมีความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดความสวยงาม	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง แต่ขาดความสวยงาม และความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ไม่ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่อง ใกล้ตัวที่กระทำอยู่ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 คำนิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 16101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 “รู้วิธีบริโภค” เรื่อง ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.6/2 อธิบายบทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ผู้บริโภคที่ดีต้องรู้จักเลือกบริโภคในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามอัตภาพไม่มากไป ไม่น้อยไป ไม่เป็นนักบริโภคนิยมที่ตกเป็นทาสการโฆษณา ซึ่งจะทำให้ตนเอง ครอบคร้ว และสังคมอยู่อย่างมีความสุข

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายถึงคุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดีได้

3.2 อธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่องได้

3.3 บอกคุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ที่มีผลต่อตนเอง ครอบคร้ว และสังคมได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดีควรเลือกซื้อสินค้าที่มีประโยชน์ คุณภาพดี ราคาเหมาะสม และจะต้องคิดประมาณรายได้และฐานะของเราด้วย ไม่ควรซื้อสินค้าตามสมัยนิยม ตามคำโฆษณาหรือตามคำชักชวนของผู้อื่น ทำให้เราดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสบาย

4.2 พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่องจะเป็นผู้ที่จับจ่ายใช้สอย เพื่อจัดหาสิ่งที่ไม่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ขาดการประมาณตน เป็นนักบริโภคนิยม

4.3 คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ทำให้ตนเอง ครอบคร้ว และสังคมมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบาย

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

- ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

Mind Mapping บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาลงถึงสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันว่ามีอะไรบ้าง โดยให้นักเรียนเขียนใส่บัตรคำ 3 x 5 เซนติเมตร คนละ 3 ชนิด **(นักเรียนเขียนรายชื่อสินค้าในบัตรคำเป็นสินค้าที่ใช้ประจำวันเป็นความพอประมาณ)**
2. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดหมวดหมู่ของใช้ เช่น ของใช้ในครัวเรือน ของใช้ในการเกษตร อุปกรณ์การเรียน หรือเครื่องอุปโภค บริโภค **(จัดหมวดหมู่เครื่องอุปโภค บริโภค เป็นการฝึกการคิดวิเคราะห์ตามหลักเหตุผล)**

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3-5 คน เปรียบเทียบวิเคราะห์สินค้าอย่างรู้เท่าทันใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brain Storming) จากประเด็น ดังนี้
 - 1.1 สินค้าชนิดเดียวกันแต่หลากหลายยี่ห้อคุณสมบัติแตกต่างกัน (โทรศัพท์ น้ำปลา ฯลฯ) ครูไม่ควรระบุยี่ห้อสินค้า แต่ควรระบุคุณสมบัติแทน
 - 1.2 สินค้าชนิดเดียวกันแต่แตกต่างกันของแหล่งที่มา (ผัก-ผลไม้)
 - 1.3 สินค้าแตกต่างกันแต่มีความต้องการเดียวกัน (สารอาหาร + ประโยชน์) **(การระดมสมองเป็นการฝึกการคิดวิเคราะห์เป็นหลักเหตุผล)**
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ (Show and Share) พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ทำไมถึงเลือกสินค้าชนิดนั้น/ประเภทนั้น/แหล่งที่มานั้น เพราะอะไร **(การแสดงสินค้าและหาเหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกเป็นความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

ขั้นสรุป

- นักเรียนทำ Mind Map สรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อควรคำนึงในฐานะผู้บริโภคที่รู้เท่าทันในประเด็น
1. คุณสมบัติของผู้บริโภคที่ดี
 2. พฤติกรรมของผู้บริโภคที่บกพร่อง
 3. คุณค่าและประโยชน์ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ที่มีผลต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม **(การสร้างสร้งงานโดยใช้ผังความคิดเป็นการฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล)**

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ตัวอย่างภาพสินค้าอุปโภค บริโภค
- 9.2 ห้องสมุด
- 9.3 กระดาษขนาดต่าง ๆ
- 9.4 Internet

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. Mind Mapping บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	ตรวจผลงาน Mind Mapping	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping บทบาทของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง สบายงาม และมีความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดความสวยงาม	มีการสรุปองค์ความรู้ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง แต่ขาดความสวยงาม และความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ ไม่ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจงเรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อย่างไร

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทนย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 16101 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย บริโภคทรัพยากรอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 “ทรัพยากรโลกยั่งยืน” เรื่อง การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบำรุงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.6/3 บอกวิธีและประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาบริหารจัดการ ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสูงสุดและยั่งยืน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกความหมายและความจำเป็นของทรัพยากรได้

3.2 อธิบายหลักการและวิธีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

3.3 บอกวิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้

3.4 วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายและความจำเป็นของทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เพราะทรัพยากรก่อให้เกิดปัจจัย 4 ที่เราใช้ในทุกวันนี้

4.2 หลักการและวิธีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการนำกลับมาใช้ใหม่ หรือสร้างขึ้นมาทดแทนแล้วแต่ประเภทของทรัพยากร

4.3 วิธีการสร้างจิตสำนึกให้คนในชาติรู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ต้องให้ทุกคนตระหนักว่าการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร จะเกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ทุกคนบนโลกนี้

4.4 วางแผนการใช้ทรัพยากร โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ และทันกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพยากร และความรู้ ความสามารถของผู้วางแผนการใช้ทรัพยากร ทั้งนี้ การประยุกต์เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสูงสุดและยั่งยืน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 พูดอธิบาย เขียนอธิบาย

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน
- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

Mind Mapping การใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนไปสำรวจบริเวณโรงเรียนโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที ให้สังเกตสิ่งที่เห็นทุกอย่างให้ได้มากที่สุด **(ฝึกให้นักเรียนสำรวจสังเกตสิ่งรอบตัวในบริเวณโรงเรียนเป็นความพอประมาณ)**

ขั้นสอน

1. นักเรียนช่วยกันบอกสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นระหว่างไปสำรวจรอบบริเวณโรงเรียน โดยเขียนลงในกระดาษชาร์ต

2. ครูสรุปว่าทั้งหมดที่นักเรียนตอบมา คือ ทรัพยากร ดังนั้น ครูจึงให้ Card แก่ นักเรียนแต่ละคนเขียนความหมายของทรัพยากรตามคำนิยามของตนเองแล้วนำไปติดไว้ที่ Chart

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายทรัพยากรที่ถูกต้องอีกครั้ง (ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งที่มีชีวิต) **(ร่วมกันสรุปความหมายของทรัพยากรตามหลักเหตุผล)**

4. นักเรียนร่วมกันคิด (Brain Storming) กระดาษที่ใช้แล้วสามารถนำมาใช้ทำอะไรได้บ้าง แต่ละกลุ่มสรุปความคิดเป็น Mind Map **(ร่วมกันสรุปเป็นผังความคิดเป็นหลักเหตุผล)**

5. ครูตั้งประเด็นความคิดว่า “นักเรียนอยากรู้ไหมว่ากว่าจะมาเป็นกระดาษให้เราได้แต่ละแผ่นมีความเป็นมาอย่างไร” (ใช้กระบวนการกบนอกกะลา) **(นักเรียนใช้กระบวนการกบนอกกะลา-จะได้ความรู้ ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาเส้นทางที่มาของกระดาษจาก Internet และสารานุกรมสำหรับเยาวชน แล้วบันทึกเป็น Flow Chart

5.2 นักเรียนนำเสนอโดยการรายงานหน้าชั้นเรียนตาม Flow Chart ครูชมเชยนักเรียนที่หาข้อมูลได้สมบูรณ์

6. ครูตั้งประเด็นว่าเราจะใช้กระดาษอย่างไรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด

7. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้ทุกคนได้รู้คุณค่าของการใช้ประโยชน์จากกระดาษได้ (แต่ละกลุ่มใช้เทคนิคการคิดแบบ Brain Storming เขียนลงใน Flow Chart) นำเสนอ Flow Chart ตามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม

8. ครูและนักเรียนสรุปเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

9. ครูให้นักเรียนแต่ละคนไปวางแผนการใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างคุ้มค่าคนละ 1 ชนิด ตามที่ตนเองสนใจ โดยเขียนเป็น Mind Map ส่งครูเป็นชิ้นงาน **(การวางแผนการทำงานตามที่ตนเองสนใจนำเสนอด้วยผังความคิดเป็นความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

ขั้นสรุป

ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งจากการนำเสนอผลงานของนักเรียน

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. ทรัพยากรในโรงเรียน
2. เครื่องเขียน สีแบบต่าง ๆ
3. กระดาษขนาดต่าง ๆ
4. Internet

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. รายการที่วัดและประเมินผล

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. Mind Mapping การใช้วัสดุอุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า	ตรวจผลงาน Mind Mapping	แบบประเมินผลงาน	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
2. ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (คิดวิเคราะห์)	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
3. มุ่งมั่นในการทำงาน	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป
4. อยู่อย่างพอเพียง	ประเมินพฤติกรรมนักเรียน	แบบประเมินพฤติกรรม	เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (พอใช้) ขึ้นไป

2. เครื่องมือประเมินผลงานนักเรียนจาก Mind Mapping การใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ผลงานนักเรียน จาก Mind Mapping การใช้วัสดุอุปกรณ์ อย่างคุ้มค่า	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง สวยงาม และมีความคิด สร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดความสวยงาม	มีการสรุปองค์ความรู้ ได้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอที่ถูกต้อง แต่ขาดความสวยงาม และความคิดสร้างสรรค์	มีการสรุปองค์ความรู้ ไม่ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่ การนำเสนอไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

3. เครื่องมือประเมินการระดมความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การระดมความคิดเห็น ของนักเรียน	มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีภาวะผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล แต่บางครั้งขาดภาวะ ผู้นำผู้ตามที่ดี	มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น เป็นบางครั้ง	ไม่มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

4. เครื่องมือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ความสามารถในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถ ในการคิดพื้นฐาน (การคิดวิเคราะห์)	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้ครบถ้วน	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้เกือบทุกประเด็น	สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้บางประเด็น	ไม่สามารถแจกแจง เรื่องใกล้ตัวที่กระทำอยู่ ว่าตรงกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ใดๆ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

5. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

6. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งมั่นในการทำงาน
(ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงาน อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน
2. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเป็นบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
3. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจเป็นบางครั้ง	ไม่ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (6 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

7. เครื่องมือประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเกือบทุกครั้ง	คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับเป็นบางครั้ง	ไม่คิด พุด ทำ สิ่งใด ๆ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องกำกับ
2. ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเกือบทุกครั้ง	มีการปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงบวกเป็นบางครั้ง	ไม่ปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขคิดเชิงลบ

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 (4 คะแนน) ขึ้นไป

☐ ผ่าน

☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

ชื่อหน่วย “ขนมเทียนลีลาพาชีพอเพียง”

วิชา ศิลปะ รหัสวิชา ศ 11101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง “ขนมเทียนลีลาพาชีพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

รหัสวิชา ศ 11101 วิชา ศิลปะ

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกร่วมจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง
- รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
- รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลง ใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเองมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน
- รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น
- สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม รู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย
- รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการเล่นพื้นบ้าน

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ 11101

รายวิชา ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

จำนวน - หน่วยกิต

เวลา 5 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาและเรียนรู้การสร้างงานทัศนศิลป์เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ ขนาดของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานทัศนศิลป์ การทดลองสีด้วยเทคนิคง่าย ๆ วาดภาพ ระบายสีภาพธรรมชาติตามความรู้สึกของตนเอง การกำเนิดเสียง ลักษณะของเสียงดัง-เบา ความช้า-เร็วของจังหวะ การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น การเคลื่อนไหวท่าทางง่าย ๆ เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด การใช้ภาษาท่า และการประดิษฐ์ทำประกอบเพลง การละเล่นของเด็กไทย การแสดงนาฏศิลป์

โดยใช้กระบวนการสังเกต สำรวจ สืบค้นข้อมูล กระบวนการกลุ่ม การฝึกปฏิบัติ เรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น บอกความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานทัศนศิลป์ ศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถก่อให้เกิดเสียง ลักษณะของเสียงดัง-เบา ความช้า-เร็วของจังหวะ ความเกี่ยวข้องของบทกลอน รู้สิ่งต่าง ๆ ที่สามารถก่อให้เกิดเสียง บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา ความช้า-เร็วของจังหวะ ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ เถาถึงเพลงในท้องถิ่น เข้าใจและแสดงการเคลื่อนไหวท่าทางง่าย ๆ เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด สิ่งที่ตนเองชอบจากการดูหรือร่วมการแสดง ระบุและเล่นการละเล่นของเด็กไทย บอกสิ่งที่ตนเองชอบในการแสดงนาฏศิลป์

เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสวยงามตามธรรมชาติ เกิดความรู้สึกชื่นชมธรรมชาติ สามารถคิด และแสดงความรู้สึกจากการรับรู้ความงาม ความเพลิดเพลิน เกิดความมั่นใจในตนเองในการสร้างงานทัศนศิลป์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของเพลงไทย เกิดความรู้สึกชื่นชมเพลงไทย และสามารถนำกิจกรรมของเพลงไปใช้เพื่อความเพลิดเพลินได้ เห็นคุณค่าและเกิดความชื่นชมนาฏศิลป์ไทย และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

ศ 1.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3, ป.1/4, ป.1/5

ศ 1.2 ป.1/1

ศ 2.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3, ป.1/4, ป.1/5

ศ 2.2 ป.1/1, ป.1/2

ศ 3.1 ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3

ศ 3.2 ป.1/1, ป.1/2

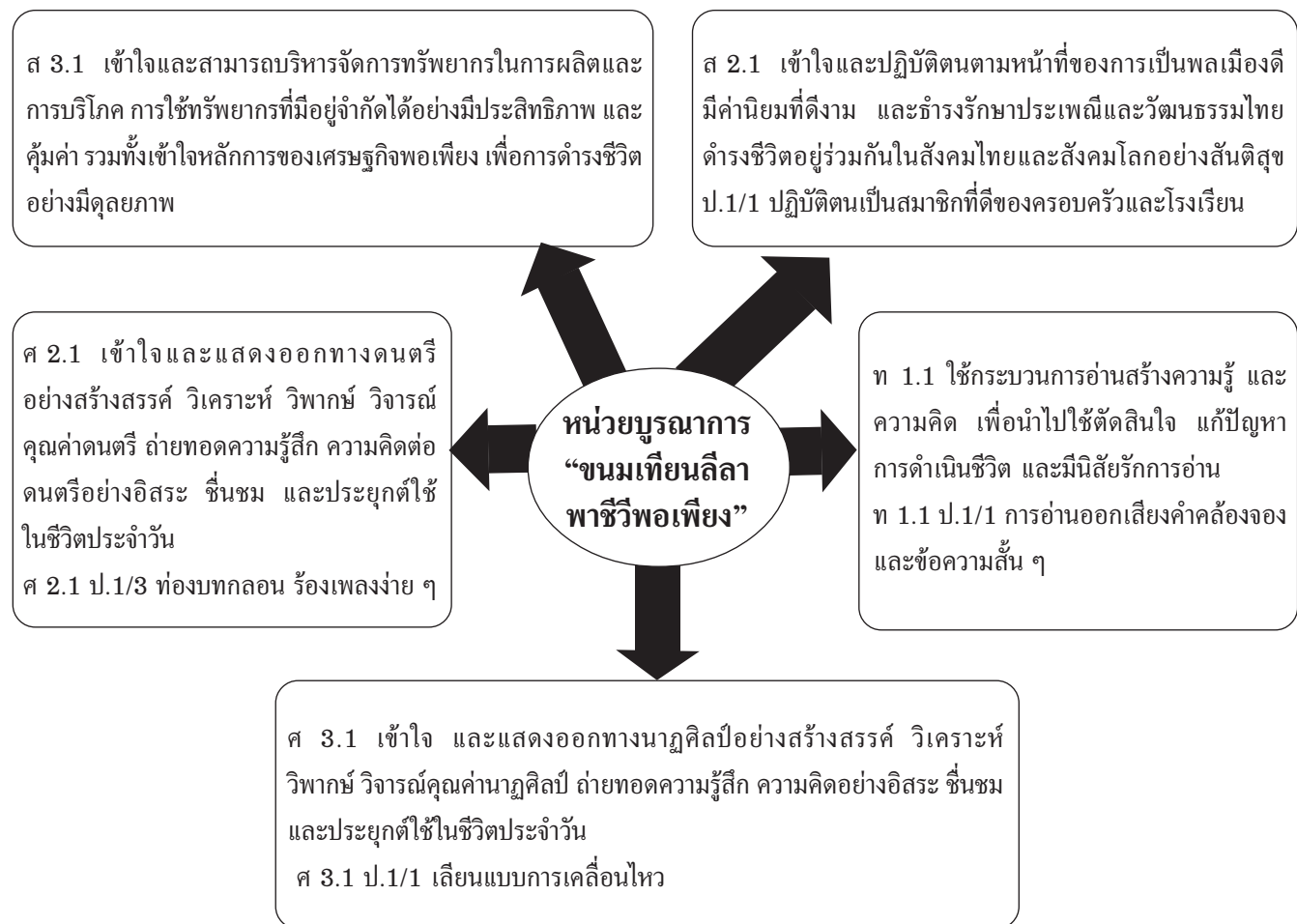
รวมทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
ขนมเทียน ลีลาพาชีวี พอเพียง	ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศ 2.1 ป.1/3 ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศ 3.1 ป.1/1 เลียนแบบการเคลื่อนไหว ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ท 1.1 ป.1/1 การอ่านออกเสียงคำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ส 2.1 ป.1/1 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน	การร้องเพลงประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ ที่เลียนแบบธรรมชาติ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการใช้จริงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การปฏิบัติทำรำเพลงขนมเทียนบ้านเรา	5	10

หมายเหตุ ครูจัดทำหน่วยอื่นให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

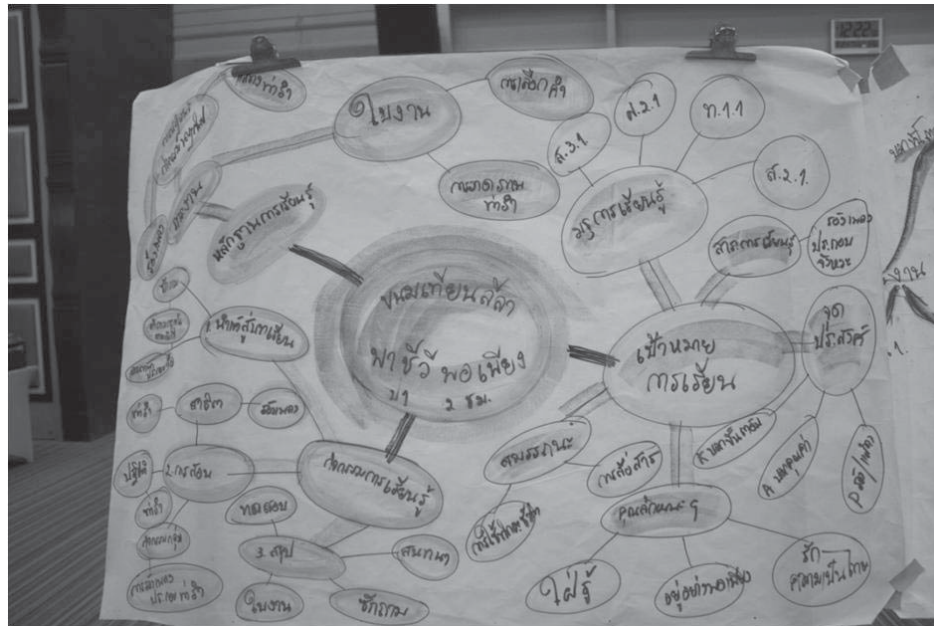
ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “ขนมเทียนลีลาพาชีพอเพียง” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 5 ชั่วโมง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ชิ้นงาน/ภาระงาน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	การปฏิบัติทำรำ เพลงขนมเทียนบ้านเรา	1. ใฝ่เรียนรู้ 2. อยู่อย่างพอเพียง 3. รักความเป็นไทย

ชื่อน่วย “ขนมเทียนลีลาพาชีวิตพอเพียง”

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ขนมหิโยนลีลาพาชีวีพอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 5 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.1 ป.1/3 ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ

ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 3.1 ป.1/1 เลียนแบบการเคลื่อนไหว

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.1/1 การอ่านออกเสียงคำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.1 ป.1/1 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การร้องเพลงประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ ที่เลียนแบบธรรมชาติ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยการปฏิบัติจริงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สาระการเรียนรู้

การร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหว โดยปฏิบัติจริงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร (การแสดงท่าจำ การสื่อสารทางนาฏยศัพท์)

5.2 ความสามารถในการคิด (นักเรียนคิดประดิษฐ์ท่าจำ)

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (นักเรียนร่วมกันวางแผนการประดิษฐ์ท่าจำให้สำเร็จ)

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (นักเรียนนำความรู้เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาไทย)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน (มีความมุ่งมั่นในการประดิษฐ์ท่าจำ)

6.2 อยู่อย่างพอเพียง (ตัดสินใจแสดงท่าจำตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และมีความเอื้ออาทรต่อกัน)

6.3 รักความเป็นไทย (แสดงความภาคภูมิใจในการร้องเพลงและแสดงท่าจำของไทย)

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การปฏิบัติทำรำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ

1. การตรวจผลงานการประดิษฐ์ทำรำ
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน

เครื่องมือ

1. แบบตรวจผลงานการประดิษฐ์ทำรำ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

เกณฑ์การประเมินผล

ใบตรวจผลงาน การประดิษฐ์ทำรำและแบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

- ช่วงคะแนน 80-100 ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง ดีมาก
ช่วงคะแนน 70-79 ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดี
ช่วงคะแนน 60-69 ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง พอใช้
ช่วงคะแนน 50-59 ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลา 5 ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ 1 การขับร้องเพลง และสาธิตการแสดงท่าทาง

ครูสนทนาและซักถามเกี่ยวกับบทเพลงที่นักเรียนเคยร้อง นักเรียนฝึกร้องเพลงและทำท่าประกอบครูแนะนำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

ชั่วโมงที่ 2 การขับร้องเพลงง่าย ๆ พร้อมกับคิดท่าประกอบ (ท่าง่าย ๆ)

นักเรียนทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ โดยการสนทนาและซักถามเกี่ยวกับการแสดงท่าทางประกอบบทเพลงที่นักเรียนเคยร้อง โดยสรุปความหมาย ความแตกต่าง วิธีการ และประโยชน์ โดยกระตุ้นให้นักเรียนตอบอย่างอิสระเพื่อให้เกิดกระบวนการคิด แสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์ (ความมีเหตุผล) ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการวางแผนเพื่อสร้างกระบวนการทำงานอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) กระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลในชั้นเรียน โดยครูประเมินผลตามสภาพจริง ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรม ขณะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และทำใบงาน โดยใช้เกณฑ์การคะแนนการประเมินตามสภาพจริง

ชั่วโมงที่ 3-4 ฝึกทำรำขนมเทียนลีลา

นักเรียนฝึกทักษะการรำขนมเทียนลีลาเป็นรายกลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

ชั่วโมงที่ 5 นำเสนอและประเมินผลงาน

นักเรียนนำเสนอทำรำเป็นรายกลุ่ม จากนั้นครูและนักเรียนกลุ่มที่เหลือร่วมกันประเมินผลการรำ

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะของการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้
เรื่อง ขนบธรรมเนียมลัทธิพหุวัฒนธรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	ลักษณะของการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้								
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	สุขศึกษา และ พลศึกษา	ศิลปะ	การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	ภาษา ต่างประเทศ	กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน
ขั้นนำ (กิจกรรมอุ่นเครื่อง ร้องเพลง และสาธิตการแสดงท่าทาง)	ท 1.1	-	-		-	ศ 2.1	-	-	-
	ป.1/1	-	-		-	ป.1/3	-	-	-
ขั้นจัดการเรียนรู้	ท 1.1	-	-	ส 2.1	-	ศ 2.1/	-	-	-
	ป.1/1	-	-	ป.1/1	-	ป.1/3	-	-	-
						ศ 3.1/	-		
						ป.1/1	-		
ขั้นสรุป	ท 1.1/	-	-	ส 3.1	-	ศ 2.1/	-	-	-
	ป.1/1	-	-	ป.1/1	-	ป.1/3	-	-	-
						ศ 3.1	-	-	-
						ป.1/1	-	-	-

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ ขนมเทียนลีลาพาชีวีพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ความรู้ความจำ ทำรำนานุยศัพพ์	แบบทดสอบ	ตรวจผลงาน	ร้อยละ 80	ครู	สิ้นสุดการจัดกิจกรรม	ห้องเรียน
2. พฤติกรรม การให้ความร่วมมือ/ ความสนใจ	แบบสังเกต	สังเกต	ร้อยละ 80	ครู	ขณะจัดกิจกรรม	ห้องเรียน
3. การปฏิบัติทำรำเพลง ขนมเทียนลีลา	แบบประเมิน	ประเมิน การอ่าน ออกเสียง	คุณภาพ ระดับดีขึ้นไป	ครู/นักเรียน	ขณะจัดกิจกรรม	ห้องเรียน
4. ค่านิยม เห็นความสำคัญของ ศิลปวัฒนธรรมไทย	แบบสังเกต	สังเกต	ร้อยละ 80	ครู	ขณะจัดกิจกรรม	ห้องเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้

ขนมเทียนลีลาพาชีวิตพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- เนื้อหาเหมาะสมกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด - เนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียน/บริบทท้องถิ่น	ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จตามตัวชี้วัด	- เนื้อหาน่าสนใจเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน - เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก - ครูเข้าใจเนื้อหาอย่างดี
เวลา	ใช้เวลาสอน จำนวน 5 ชั่วโมง ซึ่งเหมาะสมกับกิจกรรม และวัยผู้เรียน	เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างครบถ้วน และต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด	ครูรู้จักการวางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนและเหลือเวลาเผื่อไว้กรณีไม่เป็นตามแผน
วิธีการจัดกิจกรรม	- มีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น การสาธิต การปฏิบัติจริง และการสนทนาเพื่อสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน - เหมาะสมกับเวลาและแหล่งเรียนรู้	- เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับผู้เรียน และเป็นไปตามเนื้อหา ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผล - กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	มีการเตรียมกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ สื่อให้พร้อมก่อนที่จะจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
แหล่งเรียนรู้	- แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในท้องถิ่น ประหยัดงบประมาณ - แหล่งเรียนรู้เหมาะกับวัยผู้เรียน และกิจกรรม	ครูสามารถใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนได้ตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามที่กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้	- ครูสามารถสอนได้ตรงตามเนื้อหา ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ - เตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้พร้อมล่วงหน้า - อุปกรณ์ในแหล่งเรียนรู้ปลอดภัย และครูดูแลนักเรียนตลอดเวลาที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์	สื่ออุปกรณ์เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/กิจกรรมที่จัด/บริบทสถานที่ และเวลาที่กำหนดไว้	สามารถทำให้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน และบรรลุตัวชี้วัด	- ครูมีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ - เตรียมอุปกรณ์เครื่องเล่นซีดี ตรวจสอบก่อนนำไปใช้ - ครูมีความชำนาญการใช้สื่อ
การประเมินผล	- แบบประเมินเหมาะสมกับเนื้อหา/ตัวชี้วัด - แบบประเมินยากง่ายเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด ครูเลือกเครื่องมือในการวัดได้ถูกต้อง	- มีวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย - ตรงตามเนื้อหา/ตัวชี้วัดที่จะประเมิน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้วิชาดนตรีนาฏศิลป์จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน มีความเสียสละ ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติ ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	มีความรู้พื้นฐานการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์และการร้องเพลงเหมาะสมตามวัยและความสามารถของผู้เรียน	- ตัดสินใจเลือกที่จะนำทำทางมาออกแบบทำรำในเพลงขนมเทียนบ้านเรา - อธิบายเหตุผลประกอบทำรำแต่ละท่าได้	- ฝึกซ้อมทำรำจนชำนาญ - สามารถเชื่อมโยงทำรำแต่ละท่าอย่างต่อเนื่อง
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	การอ่านออกเสียง การร้องเพลงประกอบจังหวะ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ อดทน รู้จักการทำงานร่วมกัน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		- มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ง่าย ๆ ในการทำขนมเทียน - มีความรู้ในการใช้อุปกรณ์ในการให้จังหวะดนตรีประกอบทำรำ	- หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข - มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น	-	ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนาฏศิลป์ การแสดงทำทางประกอบบทเพลง
ทักษะ		ใช้อุปกรณ์ในการให้จังหวะดนตรีประกอบทำรำได้	- ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น - มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	-	มีทักษะในการแสดงนาฏศิลป์ประกอบเพลงได้
ค่านิยม		เห็นคุณค่าในขนมไทยและอุปกรณ์ให้จังหวะดนตรี	- รู้จักความสามัคคี - การยอมรับกฎ กติการะเบียบของสังคม - ความรับผิดชอบ - การแบ่งปัน	-	ภูมิใจและเห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยและขนมไทย

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ศ 11101 วิชา ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ ชื่อหน่วย ขนบธรรมเนียมลัทธิพิธีพอเพียง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 2.1 ป.1/3 ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ

ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 3.1 ป.1/1 เลียนแบบการเคลื่อนไหว

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.1/1 การอ่านออกเสียงคำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.1 ป.1/1 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การร้องเพลงประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ ที่เลียนแบบธรรมชาติ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ร้องเพลงและเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้

3.2 นำเสนอผลการร้องเพลงและเคลื่อนไหวประกอบจังหวะได้

3.3 มีความตั้งใจศึกษาและแสดงความมุ่งมั่นต่อการร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหว

4. สาระการเรียนรู้

การร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหว โดยปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร (การแสดงท่าจำ การสื่อสารทางนาฏยศัพท์)

5.2 ความสามารถในการคิด (นักเรียนคิดประดิษฐ์ท่าจำ)

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (นักเรียนร่วมกันวางแผนการประดิษฐ์ท่าจำให้สำเร็จ)

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (นักเรียนนำความรู้เชื่อมโยงสู่ภูมิปัญญาไทย)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 มุ่งมั่นในการทำงาน (มีความมุ่งมั่นในการประดิษฐ์ทำ)
- 6.2 อยู่อย่างพอเพียง (ตัดสินใจแสดงทำตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และมีความเอื้ออาทรต่อกัน)
- 6.3 รักความเป็นไทย (แสดงความภาคภูมิใจในการร้องเพลงและแสดงทำของไทย)

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การปฏิบัติทำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 (กิจกรรมอุ่นเครื่อง ร้องเพลง และสาธิตการแสดงทำทาง)

8.1 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนถึงการแสดงทำประกอบเพลง ว่านักเรียนร้องเพลงอะไรได้บ้าง โดยให้แต่ละกลุ่มคิดทำและเพลงอย่างง่าย ๆ ที่นักเรียนทำได้แล้ว เช่น รำวง เพลงช้าง แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ นักเรียนชมเชยกลุ่มที่รำสวย

8.2 ครูถามนักเรียนว่า “ถ้าให้นักเรียนแสดงทำทำให้สวยงาม นักเรียนจะแสดงทำอย่างไร” หลังจากนั้นครูถามนักเรียนว่า “พวกเราต้องการมีทำที่ที่สวยงามไหม ถ้าเราต้องการทำให้สวยงาม นักเรียนจะต้องร้องเพลงให้มาก่อน”

8.3 ครูบอกว่าในการคิดทำต่าง ๆ นั้น เราอาจนำทำมาจากสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราเหมือนกับเพลงที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร้องและแสดงทำทางประกอบ

8.4 ครูถามนักเรียนว่าขนมไทย ๆ ที่เป็นขนมพื้นบ้านที่นักเรียนรู้จักมีขนมอะไรบ้าง ให้นักเรียนร่วมนำเสนอ

8.5 ครูบอกนักเรียนว่านักเรียนรู้จักขนมเทียนหรือไม่ ขนมเทียนมีลักษณะอย่างไร ห่อหุ้มด้วยอะไร ใครบ้างว่าขนมเทียนต้องมีส่วนประกอบอะไรบ้าง และต้องใช้วิธีต้ม หรือย่าง หรือหนึ่ง

8.6 ครูอธิบายถึงส่วนประกอบขนมเทียน และวิธีการทำอย่างง่าย ๆ พอให้นักเรียนรู้จัก

8.7 ครูเขียนเพลงขนมเทียนบ้านเราบนกระดาน ฝึกให้นักเรียนอ่าน และเปิดเพลงขนมเทียนบ้านเราให้นักเรียนฟัง และให้นักเรียนร้องเพลง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

8.7.1 เริ่มจากการนำนักเรียนอ่านเนื้อหาเพลง

8.7.2 การเคาะจังหวะ

8.7.3 ร้องเนื้อเพลงตามครูทีละวรรค จนจบเพลง (*ความพอประมาณ*)

8.7.4 ร้องพร้อมกัน โดยไม่เคาะจังหวะ

8.7.5 ร้องพร้อมกัน โดยมีการเคาะจังหวะ

8.7.6 ร้องพร้อมกับซัดีเพลงขนมเทียนบ้านเรา

8.7.7 ให้นักเรียนฝึกร้องเพลงร่วมกัน โดยฝึกปฏิบัติเอง

8.8 นักเรียนจดเพลงขนมเทียนบ้านเรา ใส่สมุดบันทึกและนำไปฝึกหัดร้องนอกเวลาเรียน

ชั่วโมงที่ 2

8.9 ครูทบทวนเพลงขนมเทียนบ้านเรา โดยให้นักเรียนร่วมกันร้องประกอบจังหวะมือ

8.10 ครูให้นักเรียนเขียนส่วนประกอบในการทำขนมเทียนในบทเพลงขนมเทียนบ้านเรา แล้วเติมในใบงานที่ 1 เรื่อง ขนมเทียนพรรษา (ใช้เวลา 10 นาที)

8.11 ครูสนทนากับนักเรียนในการใช้ทำทางประกอบเพลง ขนมหื่นบ้านเรา โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น และสอบถามความคิดเห็นถึงทำทางต่าง ๆ ที่เหมาะกับทำรำในเนื้อหาของเพลง (ความมีเหตุผล) (20 นาที)

การสอนการร้องเพลง ครูผู้สอนได้กำหนดเนื้อหาที่จะสอนร้องเพลงให้กับนักเรียน โดยสอนทีละวรรคตามขั้นตอนกระบวนการสอนนี้ ครูนำหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ เพราะนักเรียนในวัยนี้ต้องการเรียนรู้ตามลำดับขั้น ยังไม่สามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ โดยครูได้อธิบายเพิ่มเติมสำหรับการเรียนในขั้นตอนนี้ เปรียบเทียบกับการดำเนินชีวิตให้มีความพอดี ยกตัวอย่างการขึ้นบันไดให้นักเรียนที่จะต้องขึ้นทีละขั้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตของตนเอง (พอประมาณตามศักยภาพของตนเอง)

เมื่อครูจะสอนการแสดงประกอบทำทาง ครูสังเกตนักเรียนว่าร้องเพลงและสนใจทุกคน และตั้งใจร้องเพื่อเป็นการแสดงถึงความรอบคอบในการปฏิบัติของครู เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวครูผู้สอน เมื่อครูให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นถึงทำรำที่จะประกอบการแสดง เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแสดงความเป็นเหตุผล และยอมรับกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนในทำรำที่เพื่อน ๆ หรือตนเองได้คิดขึ้น เกิดภาวะผู้นำทางการเรียนอย่างไม่รู้ตัวขึ้น

8.1.2 ครูและนักเรียนสรุปทำรำของเนื้อหาเพลงร่วมกัน และให้นักเรียนแสดงทำรำเพลงขนมหื่นบ้านเราพร้อมกันทั้งชั้นเรียน (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) ครูให้นักเรียนบันทึกทำรำสำหรับเตรียมฝึกปฏิบัติรำในช่วงต่อไป และให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง ขนมหื่นบรรพชาเป็นการบ้าน

การสรุปเนื้อหา สอนการร้องเพลง และการแสดงทำรำ ครูผู้สอนมีความต้องการให้นักเรียนเกิดมีการรอบคอบในการเรียนรู้มีความเข้าใจในการเรียน และปฏิบัติทำรำได้ถูกต้อง (ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งในการสุ่มนักเรียนออกมาทีละคน ครูต้องการให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบ มีการใช้เหตุผล ลำดับทำรำก่อนหลัง เกิดการทบทวน มีการใช้หลักความพอประมาณ ในการถ่ายทอดเนื้อหา และเกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้องพอเหมาะ พอดีกับเวลา

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ซีดีทำนองเพลงของก๊วนคนเมือง (นักร้อง จรัส มโนเพชร)
- 9.2 เครื่องเล่นซีดี
- 9.3 ตัวอย่างขนมหื่น
- 9.4 ใบความรู้ เพลงขนมหื่นบ้านเรา
- 9.5 ใบงานที่ 1 เรื่อง ขนมหื่นบรรพชา
- 9.6 ใบงานที่ 2 เรื่อง ขนมหื่นบรรพชา

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ

1. ตรวจใบงาน
2. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติทำรำเพลงขนมหื่นบ้านเรา
3. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายกลุ่ม

เครื่องมือ

1. แบบประเมินการตรวจใบงาน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติทำรำเพลงขนมหื่นบ้านเรา
3. แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายกลุ่ม

เกณฑ์การประเมิน

ด้านความรู้ (K)

ใบงาน

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 16-24 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 9-16 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

เกณฑ์การประเมิน

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

การปฏิบัติทำรำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 23-30 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 16-22 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-15 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

เกณฑ์การประเมิน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)

การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 13-18 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 7-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-6 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

12.2 กระบวนการ

.....

.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....

.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก

ขนมเทียนบ้านเรา
เป็นของพื้นเมือง
ส่วนผสมนั้นมี
ห่อใบตองกับตัว

เพลง ขนมเทียนบ้านเรา

ทำนอง เพลงของกินคนเมือง (จรัส มโนเพชร)
เนื้อร้อง นายคณศ เทพสุวรรณ

เลือกเอานะเพื่อน
เป็นเรื่องสบาย
น้ำตาล แป้ง มะพร้าวคั่ว
เอามาหนึ่งกินกัน

ใบงานที่ 1

เรื่อง ขนมหี้นครหา

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

1. ให้นักเรียนเลือกคำที่เป็นส่วนประกอบในการทำขนมเทียนในบทเพลงขนมเทียนบ้านเรา มาเติมลงในรูปสามเหลี่ยมข้างล่างนี้ให้ถูกต้อง

ขนมเทียนบ้านเรา

เป็นของพื้นเมือง

ส่วนผสมนั้นมี

ห่อใบตองกับตัว

เลือกเอานะเพื่อน

เป็นเรื่องสบาย

น้ำตาล แป้ง มะพร้าวคั่ว

เอามาปั้นกินกัน

ใบงานที่ 2

เรื่อง ขนมหื่นหรรษา

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนวาดภาพทำรำของเพลงขนมหื่นบ้านเราที่นักเรียนประทับใจลงในกรอบสี่เหลี่ยมข้างล่างนี้
และระบายสีให้สวยงาม

เกณฑ์การให้คะแนนใบงาน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			น้ำหนัก คะแนน
	3	2	1	
1. การอ่าน	อ่านได้ถูกต้องทุกคำ	อ่านได้ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	อ่านได้ถูกต้องน้อยกว่า ร้อยละ 60	2
2. การทำแบบฝึกหัด	ทำแบบฝึกหัดได้ครบถ้วน	ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75	ทำแบบฝึกหัดถูกต้องได้น้อยกว่า ร้อยละ 60	2
3. สะอาดเรียบร้อย	มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาด	มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยแต่มีรอยลบขีดฆ่า 1-3 แห่ง	ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและมีรอยลบขีดฆ่าเกินกว่า 3 แห่ง	2
4. เสร็จตามเวลา	เสร็จตามกำหนดและผลงานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนดแต่ผลงานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนด และผลงานไม่มีคุณภาพ	2

เกณฑ์การประเมินด้านความรู้ (K)

ใบงาน

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 16-24 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 9-16 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

เกณฑ์การให้คะแนนการปฏิบัติทำรำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			น้ำหนัก คะแนน
	3	2	1	
1. ความถูกต้อง	แสดงทำได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรมชาติและสวยงาม	แสดงทำได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ	แสดงทำได้ แต่ไม่ถูกต้อง ขาดความเป็นธรรมชาติ	2
2. ความตั้งใจ	ตั้งใจแสดงทำทาง อย่างครบถ้วนสมบูรณ์	ตั้งใจแสดงทำทาง อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจแสดงทำทาง	2
3. กล้าแสดงออก	ทำทางมั่นใจ พร้อมที่จะแสดงได้ทันที	ทำทางเคอะเขินไม่มั่นใจ	ขาดความมั่นใจ	2
4. ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ นาฏยศัพท์อย่างครบถ้วน	ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ นาฏยศัพท์เป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัตินาฏยศัพท์	2
5. การตรงต่อเวลา	ปฏิบัติตามกำหนด และผลงานมีคุณภาพ	ปฏิบัติไม่ทันกำหนด แต่ผลงานมีคุณภาพ	ปฏิบัติไม่ทันกำหนด และผลงานไม่มีคุณภาพ	2

เกณฑ์การประเมินด้านทักษะกระบวนการ (P)

การปฏิบัติทำรำเพลงขนมเทียนบ้านเรา

ช่วงคะแนน 23-30 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 16-22 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-15 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			น้ำหนัก คะแนน
	3	2	1	
1. ความสนใจ ความตั้งใจ กระตือรือร้น	สนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้น ในการปฏิบัติกิจกรรม ทุกขั้นตอน	สนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้น ในการปฏิบัติบางกิจกรรม	ไม่ค่อยสนใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม	2
2. ความร่วมมือสามัคคี ในกลุ่ม	ให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมแก้ปัญหา ในการทำงาน จนงานสำเร็จ	ให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมแก้ปัญหาในการทำงาน จนงานสำเร็จบางครั้ง	ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ร่วมคิด ไม่ร่วมปฏิบัติงาน และไม่ร่วม แก้ปัญหาในการทำงาน	2
3. เสร็จตามเวลา	เสร็จตามกำหนด และผลงานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนด แต่ผลงานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทันกำหนด และผลงานไม่มีคุณภาพ	2

เกณฑ์การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)

การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม

ช่วงคะแนน 13-18 คะแนน ระดับคุณภาพ 3

ช่วงคะแนน 7-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 2

ช่วงคะแนน 0-6 คะแนน ระดับคุณภาพ 1

ระดับบุคคล นักเรียนมีผลการปฏิบัติระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

ระดับกลุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้คุณภาพ 3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75 ถือว่าการสอนประสบผลสำเร็จ

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ ขนมเทียนลีลาพาชีวิตพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครุมีความรอบรู้ในเรื่องการประดิษฐ์ ทำมาจากชีวิตประจำวัน	มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการ คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหา ในการปฏิบัติงานให้ประสบ ความสำเร็จ	มีการวางแผน บริหารจัดการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อย่างรอบคอบ
เวลา	ใช้เวลาสอน จำนวน 2 ชั่วโมง โดยวิเคราะห์เนื้อหาและกิจกรรม ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ตามวัยนักเรียน	เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง	ครูรู้จักการวางแผนในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา
วิธีการจัดกิจกรรม	มีกระบวนการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น การสาธิต การปฏิบัติจริง และการสนทนา เพื่อสรุปองค์ความรู้ ร่วมกัน	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับผู้เรียน และเป็นไป ตามเนื้อหา ตัวชี้วัด การวัดและ ประเมินผล	มีการเตรียมกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ สื่อนำพร้อมก่อนที่จะจัดการเรียน การสอน เพื่อให้การเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
อุปกรณ์ การจัดการเรียนรู้	เตรียมอุปกรณ์เครื่องเล่นซีดี ตรวจสอบก่อนนำไปใช้	สามารถทำให้อุปกรณ์ในการเรียน การสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่น	ครุมีอุปกรณ์ที่มีความพร้อมที่จะใช้ ในการจัดการเรียนการสอนได้ ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน และบรรลุตัวชี้วัดที่ตั้งไว้
สื่อการจัดการเรียนรู้	ครุเตรียมเนื้อหาเพลงที่จะสอนนักเรียน โดยเขียนขนาดตัวหนังสือที่เหมาะสม กับนักเรียน สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวชี้วัด กิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผล	ครุสามารถใช้สื่อในการจัดการเรียน การสอนได้ตามขั้นตอนของแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ตรงตามที่กำหนดไว้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ ในกิจกรรมการเรียนรู้	ครุสามารถสอนได้ตรงตามเนื้อหา ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้
การประเมินผล	ตรงตามเนื้อหาสาระที่จะประเมิน	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตรงตัวชี้วัด ครุเลือกเครื่องมือในการวัด ได้ถูกต้อง	มีวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครุมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้วิชาดนตรี นาฏศิลป์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับวัยของผู้เรียน		
คุณธรรมของครู	มีความอดทนในการปฏิบัติงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนมีความเสียสละ ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	มีความรู้พื้นฐานการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์และการร้องเพลงตามวัยของผู้เรียน	เลือกที่จะนำทำทางมาออกแบบทำรำในเพลงชนมเทียนบ้านเรา	- มีการวางแผนบริหารจัดการ - นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น - นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	การอ่านออกเสียง การร้องเพลงประกอบจังหวะ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ อดทน รู้จักการทำงานร่วมกัน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการประดิษฐ์ทำง่าย ๆ และมีความรู้ในการใช้ดินสอสีในการวาดรูป	- หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข - มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น	-	ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนาฏศิลป์ การแสดงทำทางประกอบบทเพลง
ทักษะ		ทักษะการใช้ดินสอ กระดาษ และดินสอสีในการทำใบงาน	- ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น - มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	-	มีทักษะในการแสดงนาฏศิลป์ประกอบเพลงได้
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของชนมไทยในการคิดทำรำที่สวยงามและเห็นคุณค่าของความงามด้วยดินสอสี	- รู้จักความสามัคคี - การยอมรับกฎ กติการะเบียบของสังคม - ความรับผิดชอบ - การแบ่งปัน	การนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ในชีวิตประจำวัน	ภูมิใจและเห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยและชนมไทย

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “สูตรคุณธรรม”
วิชา คณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค 12101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง “สูตรคุณธรรม” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

รหัสวิชา ศ 12101 วิชา คณิตศาสตร์

จำนวน หน่วยกิต เวลา 200 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- มีความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกลึกซึ้งจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับไม่เกินหนึ่งแสน และศูนย์ และการดำเนินการของจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหาร พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้
- มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบรูปและอธิบายความสัมพันธ์ได้
- ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- มีความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกลึกซึ้งจำนวนเกี่ยวกับจำนวนนับและศูนย์ เศษส่วนทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง ร้อยละ การดำเนินการของจำนวน สมบัติเกี่ยวกับจำนวน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบวก การลบ การคูณ และการหาร จำนวนนับ เศษส่วน ทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่ง และร้อยละ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ สามารถหาค่าประมาณของจำนวนนับและทศนิยมไม่เกินสามตำแหน่งได้

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ค 12101

รายวิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จำนวน หน่วยกิต

เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 200 ชั่วโมง

ศึกษา ฝึกทักษะการคิดคำนวณ และฝึกการแก้ปัญหาในสาระต่อไปนี้

จำนวนนับ 1 ถึง 1,000 และ 0 การอ่านและการเขียนตัวหนังสือ ตัวเลขฮินดูอารบิก ตัวเลขไทย แทนจำนวน การเขียนในรูปกระจาย ค่าของตัวเลขในแต่ละหลัก และการใช้ 0 เพื่อยึดตำแหน่งของหลัก การเปรียบเทียบจำนวน และการใช้เครื่องหมาย $=$, $\neq$, $>$ และ $<$ การเรียงลำดับจำนวน การนับเพิ่มทีละ 5 ทีละ 10 และทีละ 100 การนับลดทีละ 2 ทีละ 10 และทีละ 100

การบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนนับและศูนย์ การบวกจำนวนที่มีผลบวกไม่เกิน 1,000 การลบจำนวนที่มีตัวตั้งไม่เกิน 1,000 การคูณจำนวนที่มีหนึ่งหลักกับจำนวนที่มีหนึ่งหลัก สูตรคูณहरषा และการบวกลบ คูณหารระคน

โจทย์ปัญหาและสถานการณ์ โจทย์ปัญหาการบวก การลบ การคูณ การหาร โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน

การวัดน้ำหนัก (การชั่ง) การชั่งโดยใช้เครื่องชั่งที่มีหน่วยมาตรฐานเป็นกิโลกรัมและขีด การเปรียบเทียบน้ำหนักในหน่วยเดียวกัน

การวัดปริมาตร (การตวง) การตวงโดยใช้เครื่องตวงที่มีหน่วยมาตรฐานเป็นลิตร การเปรียบเทียบปริมาตรและความจุในหน่วยเดียวกัน

เงิน การจำแนกชนิดของเงินเหรียญและธนบัตร การบอกค่าของเงินเหรียญและธนบัตร การเปรียบเทียบค่าของเงินและการแลกเงิน การบอกจำนวนเงิน

เวลา การบอกเวลาเป็นชั่วโมงกับนาที (ช่วง 5 นาที) เดือน อันดับทีของเดือน และการอ่านปฏิทิน

รูปร่างเรขาคณิตและสมบัติบางประการของรูปร่างเรขาคณิต รูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปวงรี ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม ทรงกระบอก

แบบรูปและความสัมพันธ์ แบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้นทีละ 5 ทีละ 10 และทีละ 100 แบบรูปของจำนวนที่ลดลงทีละ 2 ทีละ 10 และทีละ 100 แบบรูปของเรขาคณิตและรูปอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กันในลักษณะของรูปร่าง ขนาด หรือสี

โดยฝึกใช้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ จำแนก และวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถ่องถ้วนรอบคอบ นักเรียนมีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

ค 1.1 ป.2/1, ป.2/2

ค 1.2 ป.2/1, ป.2/2

ค 2.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4, ป.2/5, ป.2/6

ค 2.2 ป.2/1

ค 3.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3

ค 3.2 ป.2/1

ค 4.1 ป.2/1, ป.2/2

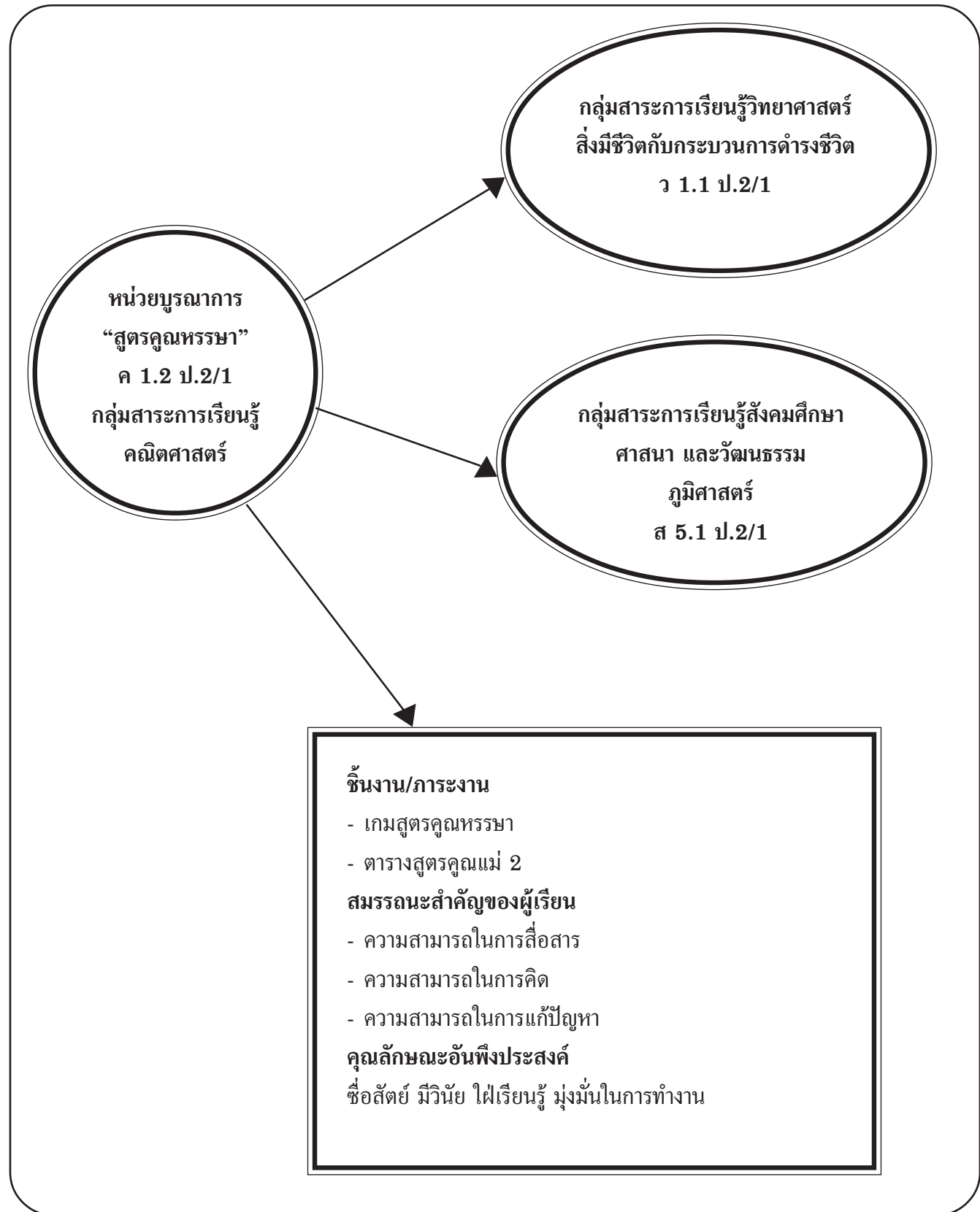
ค 6.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4, ป.2/5, ป.2/6

รวมทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด

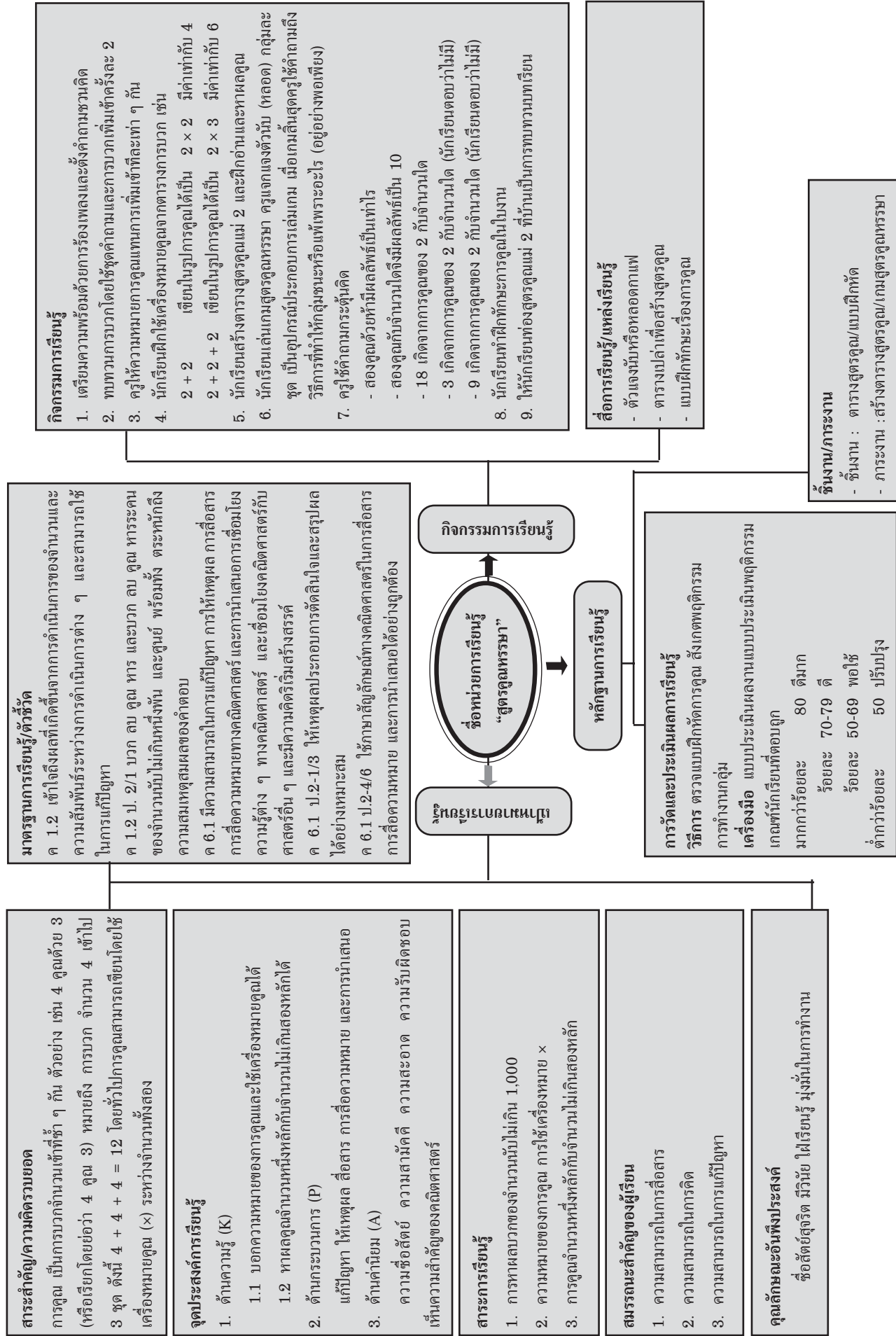
กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
การบวก การลบ ฯลฯ		-	-	-	-
การคูณ	ค 1.2 ป.2/1 ค 6.1 ป.2/1-3 ค 6.1 ป.2/4-6	การคูณ เป็นการบวกจำนวนเข้าที่ซ้ำ ๆ กัน ตัวอย่างเช่น 4 คูณด้วย 3 (หรือเรียก โดยย่อว่า 4 คูณ 3) หมายถึง การบวก จำนวน 4 เข้าไป 3 ชุด ดังนี้ $4 + 4 + 4$ $= 12$ โดยทั่วไปการคูณสามารถเขียน โดยใช้เครื่องหมายคูณ (×) ระหว่าง จำนวนทั้งสอง	1. สร้างตาราง สูตรคูณ 2. เกม สูตรคูณ หรรษา	25	5 (แตกต่างกัน ตามบริบทของ สถานศึกษา)
การหาร	-	ฯลฯ	-	-	-

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “สูตรคูณहरรรษา” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 25 ชั่วโมง

ผังภาพที่ 2 **ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Desiges)** **ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “สูตรคูณหารรรมหา”**

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สู้ตรคุณธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 25 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถใช้ในการดำเนินการในการแก้ปัญหา

ค 1.2 ป.2/1 บวก ลบ คูณ หาร และบวก ลบ คูณ หารระคนของจำนวนนับไม่เกินหนึ่งพันและศูนย์ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ

ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ค 6.1 ป.2-1/3 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ป.2-4/6 ใช้ภาษาสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง

3.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การคูณ เป็นการบวกจำนวนเข้าที่ซ้ำ ๆ กัน ตัวอย่างเช่น 4 คูณด้วย 3 (หรือเรียกโดยย่อว่า 4 คูณ 3) หมายถึงการบวกจำนวน 4 เข้าไป 3 ชุด ดังนี้ $4 + 4 + 4 = 12$ โดยทั่วไปการคูณสามารถเขียนโดยใช้ เครื่องหมายคูณ ($\times$) ระหว่างจำนวนทั้งสอง

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การหาผลบวกของจำนวนนับไม่เกิน 1,000

4.2 ความหมายของการคูณ ใช้เครื่องหมาย $\times$

4.3 การคูณจำนวนหนึ่งหลักกับจำนวนไม่เกินสองหลัก

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 นักเรียนสามารถและประโยคสัญลักษณ์เป็นประโยคภาษาและนำเสนอ

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 นักเรียนแก้ปัญหาในกิจกรรมการคูณและคิดร่วมกันเพื่อตอบคำถามครู

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

5.3.1 นักเรียนแก้ปัญหการทำงานเป็นกลุ่มในเกมสู้ตรคุณธรรม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ซื่อสัตย์สุจริต

- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

6.2 มีวินัย

- นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มและครู

6.3 ใฝ่เรียนรู้

- นักเรียนคิดหาข้อสรุปเป็นความเข้าใจของตนเองที่ถูกต้อง นักเรียนตั้งใจฟังครูสอน

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

- นักเรียนทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนดระยะเวลา

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

สร้างตารางสูตรคูณแม่ 2-12

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 การประเมินด้านความรู้

นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้อง	ร้อยละ	80-100	ดีมาก
นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้อง	ร้อยละ	70-79	ดี
นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้อง	ร้อยละ	50-69	พอใช้
นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้อง	ร้อยละ	0-49	ปรับปรุง

เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนทำแบบทดสอบ/แบบฝึกทักษะ ถูกต้อง ร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

8.2 การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง	16-20	ดีมาก
นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง	10-15	ดี
นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง	0-9	พอใช้

เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

8.3 การประเมินด้านค่านิยม

นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	16-20	ดีมาก
นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	10-15	ดี
นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ	0-9	พอใช้

เกณฑ์การตัดสิน

นักเรียนมีคุณลักษณะที่ต้องการ ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสูตรคูณแม่ 2 ครูทบทวนการบวกของจำนวนที่เท่ากัน เพื่อไปสู่ความหมายของสัญลักษณ์การคูณ เมื่อนักเรียนเข้าใจความหมายของการคูณแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยกันสร้างตารางสูตรคูณแม่ 2 และฝึกทักษะการคูณสูตรคูณแม่ 2 ด้วยการเล่นเกม เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญแล้วจึงทดสอบนักเรียนด้วยการตอบคำถามครูและทำแบบฝึกทักษะการหาผลคูณของสูตรคูณแม่ 2

ชั่วโมงที่ 3-25 กิจกรรมการเรียนรู้ สูตรคูณแม่ 3-12 เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนจะดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามที่ครูได้ออกแบบไว้

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะของการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง สูตรคูณहरषा ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กิจกรรมการเรียนรู้	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	สุขศึกษา และ พลศึกษา	ศิลปะ	การงาน อาชีพและ เทคโนโลยี	ภาษาต่างประเทศ
กิจกรรม ชั้นนำเข้าสู่ บทเรียนด้วย การร้องเพลง และใช้ชุด คำถาม	-	-	สิ่งมีชีวิตกับ กระบวนการ ดำรงชีวิต ว 1.1 ป.2/1	ภูมิศาสตร์ ส 5.1 ป.2/1	-	-	-	-

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ สูตรคูณहरषा

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ 1. นักเรียนรู้ความหมายของการคูณใช้เครื่องหมายคูณได้ 2. นักเรียนหาผลคูณของจำนวนไม่เกินหนึ่งพัน	- แบบสังเกต - ใบงาน - การเล่นเกม	ผลการตอบคำถาม การตรวจใบงาน การคูณ	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50	ครู	ระหว่างเรียน	โรงเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	แบบสังเกต	ผลการสรุปความรู้ พฤติกรรมการทำงาน เป็นกลุ่ม	สรุปแบบสังเกต พฤติกรรม ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 10	ครู	ขณะปฏิบัติกิจกรรม	โรงเรียน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบสังเกต	ผลการสรุปความรู้ พฤติกรรมการทำงาน เป็นกลุ่ม	สรุปแบบสังเกต พฤติกรรม ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 10	ครู	- ระหว่างเรียน - ขณะปฏิบัติกิจกรรม	โรงเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ สูตรคูณहरषा

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับตัวชี้วัด - เนื้อหาเหมาะสมกับบริบทและวัยผู้เรียน	เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	เรียงลำดับเนื้อหาในการสอนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์สอดคล้องกันทั้งพื้นฐานความรู้เดิมและเนื้อหาใหม่
เวลา	- กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ - เวลาแต่ละช่วงของการทำกิจกรรมเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	- ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความต่อเนื่อง - นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเต็มที่	- วางแผนการใช้เวลาในแต่ละขั้นตอนสอนชัดเจน - เหลือเวลาไว้เล็กน้อยเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการจัดกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรึกษาช่วยเหลือกันตามความสามารถของแต่ละคน - ครูจัดกิจกรรมเชื่อมโยงเหมาะสมบนประสบการณ์เดิมโดยใช้พื้นฐานความรู้เรื่องการบวกไปสู่การคูณ - กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด/บริบท/วัยผู้เรียน	- ครูมีเหตุผลในการจัดกิจกรรมด้วยเพลงและเกม เพื่อให้นักเรียนสนุกในการเรียนรู้อยากเรียนรู้ - กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายตัวชี้วัดได้ - การเรียนรู้โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม นอกจากจะได้รับความรู้โดยตรงแล้วยังให้เห็นว่าทุกคนสำคัญเท่าเทียมกัน	- ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - ครูจัดกิจกรรมจากง่ายไปหายาก เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน - ยกตัวอย่างใกล้ตัวทำให้นักเรียนอยากเรียน
แหล่งเรียนรู้	ครูจัดแหล่งเรียนรู้โดยสร้างบรรยากาศในห้องให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่น่าเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนมีความปลอดภัยมากกว่านอกห้องเรียน ไม่เสียเวลาและสิ้นเปลือง ครูใช้ห้องเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถดูแลนักเรียนได้ทุกคนทั่วถึง	จัดเตรียมแหล่งเรียนด้วยการสร้างบรรยากาศที่น่าเรียน
สื่อ/อุปกรณ์	- ครูจัดเตรียมสื่อให้มีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องเหมาะสมกับสาระที่สอนและวัยของนักเรียน - สื่อที่จัดหามีขนาดพอเหมาะกับวัยและระดับสายตาของผู้เรียน	- ครูมีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงต่อเนื่องกับเรื่องที่สอน - ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่ายและเร็วขึ้นตรงตัวชี้วัด	- จัดเตรียมสื่อไว้ให้พร้อมก่อนการสอน - มีลำดับการใช้สื่อชัดเจน - อธิบายวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์ให้นักเรียนเข้าใจก่อนการปฏิบัติ

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
การประเมินผล	- มีการออกแบบการวัดและการประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน - แบบประเมินมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	- มีการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดตรงตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร - ต้องการนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน	- มีการวางแผนการวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินผลมีการตรวจสอบวัดและปรับปรุง มีความเชื่อมั่นเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	1. ครูผู้สอนต้องรู้ความหมายของการคูณ 2. ครูต้องมีความรอบรู้ในการเชื่อมโยงความรู้พื้นฐานเดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	1. มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม 2. มีความอดทน		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- นักเรียนได้ใช้ความรู้ตามความสามารถของแต่ละคนตามศักยภาพในการตอบคำถามของครู - นักเรียนรู้จักแบ่งหน้าที่รับผิดชอบวางตัวบุคคลในการทำงานร่วมกันได้อย่างเหมาะสมตามเอกัตภาพของแต่ละคน - ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำชิ้นงานอย่างประหยัดคุ้มค่า	- ตัดสินใจเลือกใช้วิธีการในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ เช่น ใช้การบวก หรือการลบ หรือการคูณ หรือการหาร - นักเรียนใช้เหตุผลในการหาข้อสรุปในการทำงาน และแก้ปัญหาาร่วมกัน - ใช้หลักเหตุผลมาอธิบายคำตอบในคำถามชวนคิดได้อย่างเหมาะสม	- นักเรียนมีทักษะในการจำสูตรคูณ และสามารถหาผลคูณได้แม่นยำรวดเร็ว - นักเรียนมีการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จและถูกต้อง
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	1. นักเรียนมีความรู้เรื่องการบวก 2. นักเรียนมีความรู้ในการวิเคราะห์งานอย่างง่าย ๆ		
คุณธรรมของผู้เรียน	1. นักเรียนมีความรู้เรื่องการบวก 2. นักเรียนมีความรู้ในการวิเคราะห์งานอย่างง่าย ๆ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม	
ความรู้	มีความรู้ในการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข - มีความรู้ในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การยอมรับและการใช้เหตุผลเพื่อหาข้อสรุปอย่างสันติ	มีความรู้ในการจัดเก็บของให้เป็นระเบียบเรียบร้อยโดยไม่ทำลายบรรยากาศของห้องเรียนหรือสิ่งแวดล้อมอื่น	นักเรียนได้เรียนรู้ในการสร้างข้อตกลงร่วมกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรม เช่น การไหว้แสดงการขอบคุณหรือการปรบมือเพื่อชมเชย	
	ทักษะ	เลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	เข้ากลุ่มอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นทำให้เกิดทักษะการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข	จัดเก็บของให้เป็นระเบียบเรียบร้อยโดยไม่ทำลายบรรยากาศของห้องเรียนหรือสิ่งแวดล้อมอื่น	ปฏิบัติตามมารยาทไทยอันดี
ค่านิยม	ความตระหนักและเห็นคุณค่าใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- มีความรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน - มีความเสียสละและอดทน	เห็นคุณค่าการจัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบทำให้สิ่งแวดล้อมสะอาดเป็นระเบียบ	เห็นคุณค่าของการแสดงความเคารพ การมีน้ำใจ มีจิตอาสา การเข้าแถวตามลำดับ การยกย่องชมเชย จนเกิดเป็นวัฒนธรรมไทยในห้องเรียน	

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ศ 22101 วิชา คณิตศาสตร์พื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์พื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ ชื่อหน่วย สุนทรคุณธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง สุนทรคุณแม่ 2

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถใช้ในการดำเนินการในการแก้ปัญหา

ค 1.2 ป.2/1 บวก ลบ คูณ หาร และบวก ลบ คูณ หารระคนของจำนวนนับไม่เกินหนึ่งพันและศูนย์ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ

ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ค 6.1 ป.2-1/3 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ป.2-4/6 ใช้ภาษาสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การคูณ เป็นการบวกจำนวนเข้าที่ซ้ำ ๆ กัน ตัวอย่างเช่น 4 คูณด้วย 3 (หรือเรียกโดยย่อว่า 4 คูณ 3) หมายถึงการบวกจำนวน 4 เข้าไป 3 ชุด ดังนี้ $4 + 4 + 4 = 12$ โดยทั่วไปการคูณสามารถเขียนโดยใช้ เครื่องหมายคูณ ($\times$) ระหว่างจำนวนทั้งสอง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกความหมายของการคูณและใช้เครื่องหมายคูณได้

3.2 หาผลคูณระหว่างจำนวนไม่เกินสองหลักกับ 2 ได้

3.3 มีความรับผิดชอบ

3.4 มีการสังเกต

3.5 มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.6 เห็นความสำคัญของการคูณ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การหาผลบวกของจำนวนนับไม่เกิน 1,000

4.2 ความหมายของการคูณ การใช้เครื่องหมาย $\times$

4.3 การคูณจำนวนหนึ่งหลักกับจำนวนไม่เกินสองหลัก

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร (นักเรียนฟังและอ่านเพลงการบวก)
- 5.2 ความสามารถในการคิด (นักเรียนคิดวิเคราะห์คำถามที่ครูกระตุ้นให้คิด)
- 5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (แก้ปัญหากิจกรรมเกมสูตรคูณหาร)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ซื่อสัตย์ (ทำงานด้วยตนเอง)
- 6.2 มีวินัย (เคารพกติกาการเล่น)
- 6.3 ใฝ่เรียนรู้
- 6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน (สร้างตารางสูตรคูณ)

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 7.1 ตารางสูตรคูณแม่ 2
- 7.2 เกมสูตรคูณหาร

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน แบบสมัครใจ **(ครูต้องการให้นักเรียนได้เรียนอย่างสุขใจ เมื่อมีเพื่อนที่รู้จักกัน)** ครูต้องการให้นักเรียนมีสติ สมาธิ และพร้อมรับการเรียนรู้โดยให้นักเรียนฟังเพลงที่ครูร้อง **(เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้รู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย)** แล้วคิดตาม เพื่อตอบคำถามของครูตามเนื้อเพลง ดังนี้

เพลง จิ้งจก (ครูต้องการบูรณาการวิชาวิทยาศาสตร์/สังคมศึกษา)

จิก จิก จิก	เสียงจิ้งจกร้อง จิก จิก จิก
จิ้งจกมีสี่ขา	อยู่ข้างฝาและบนเพดาน
กินแมลงเป็นอาหาร	โรงเรียน บ้าน ที่อยู่อาศัย
ตัวเล็กกว่าตุ๊กแก	คอยชะง่อนร้องทักใคร ใคร
ออกลูกมาเป็นไข่	แอบเอาไว้ไม่ให้ใครมอง

เมื่อครูร้องเพลงจบ ครูสุ่มเรียกให้นักเรียนตอบว่ารู้อะไรบ้างในเนื้อเพลง เช่น เพลงที่ครูร้องนั้น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร (จิ้งจก) จิ้งจกมีกี่ขา อาศัยอยู่ที่ไหน กินอะไรเป็นอาหาร ขนาดเป็นอย่างไร ร้องเสียงอย่างไร ออกลูกเป็นตัวหรือเป็นไข่ เป็นต้น

(ครูมีเหตุผลในการสุ่มถามนักเรียนเป็นรายบุคคล เพราะต้องการฝึกฟังอย่างลึกซึ้ง นักเรียนจะตื่นตัวสนใจเรียนรู้และฟังมากขึ้นเพื่อที่เมื่อถูกถามจะตอบคำถามของครูให้ได้ และครูสามารถนำเข้าสู่การบูรณาการในวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาได้ตามสาระการเรียนรู้ที่ครูสอน)

8.2 ครูติดชาร์ตเนื้อเพลงการบวกบนกระดาน และให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงการบวก **(เพื่อทบทวนการบวกและเชื่อมโยงสู่การสอนเรื่องการคูณ)** ดังนี้

เพลง การบวก (ทำนองคุณลำไย)

ยังจำไม่เคยลืมเลือน ครูเตือนพวกเธอเอาไว้
จำนวนสามหลักนั้นไซ้ การบวกทำได้โดยบวกทีละหลัก
(พูด) เริ่มบวกทีละหลักหน่วยก่อน นะแม่แกมจงใจมาหลักสิบ
จากนั้นไปที่หลักร้อย แล้วแม่แกมน้อยก็ไม่ต้องรีบ
ตรวจสอบความสมเหตุสมผล นะแม่แกมลจจจจจจจจจจ
(ที่มาของเพลง : แผนการสอนการคูณ ป.2 บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด)

จากเนื้อเพลง ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์หลักการบวกเลขและนำเสนอ **(ทักษะการสื่อสาร)**
ครูตั้งโจทย์การบวก $17 + 21$ และ $234 + 562$ อาสานักเรียนออกมาหาผลบวกบนกระดาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจ
นักเรียนที่เหลือช่วยกันตรวจสอบ เมื่อนักเรียนทำได้ถูกต้อง ให้ตบมือชมเชย **(การปรบมือถือเป็นวัฒนธรรมในการชื่นชมหรือชื่นชอบ)**

8.3 ครูสนทนา นักเรียนเรามาเรียนรู้เรื่องการบวกเลขจำนวนที่ซ้ำ ๆ กัน **(เงื่อนไขความรู้เพื่อเชื่อมโยงสู่การคูณ)** โดยครูกำหนดโจทย์เลขการบวกบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนหาผลบวก ดังนี้

$2 + 2$ ครูให้นักเรียนหาผลบวก ซึ่งนักเรียนตอบเท่ากับ 4

$2 + 2 + 2$ ครูให้นักเรียนหาผลบวก ซึ่งนักเรียนตอบเท่ากับ 6

$2 + 2 + 2 + 2$ ครูให้นักเรียนหาผลบวก ซึ่งนักเรียนตอบเท่ากับ 8

ครูกล่าวกับนักเรียนว่า นักเรียนสามารถหาคำตอบของการบวกเลขด้วยจำนวนที่ซ้ำ ๆ กันได้ โดยใช้การคูณ
ซึ่งต่อไปนี้จะใช้สัญลักษณ์เครื่องหมายคูณ ($\times$)

8.4 ครูฝึกทักษะการใช้เครื่องหมายคูณ โดยครูอธิบายบนกระดาน ดังนี้ $2 + 2 + 2$ หมายถึง การบวก
จำนวน 2 ทีละเท่า ๆ กัน 3 ชุด เขียนในรูปการคูณเป็น 2×3 อาจเรียกว่า 2 คูณด้วย 3 **(หรือเรียกว่า 2 คูณ 3)** ซึ่ง
มีค่าเท่ากับ 6 ครูยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับความหมายการคูณ ดังนี้

$2 + 2 + 2 + 2$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 2×4 มีค่าเท่ากับ 8

$3 + 3 + 3 + 3$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 3×4 มีค่าเท่ากับ 12

$5 + 5 + 5$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 5×3 มีค่าเท่ากับ 15

$10 + 10$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 10×2 มีค่าเท่ากับ 20

$7 + 7 + 7 + 7 + 7 + 7$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 7×6 มีค่าเท่ากับ 42

$8 + 8 + 8 + 8 + 8 + 8 + 8$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น 8×7 มีค่าเท่ากับ 56

8.5 ครูให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้เครื่องหมายคูณ โดยให้นักเรียนฝึกทักษะในใบงานที่ 1 เรื่อง
ความหมายของการคูณ เป็นการทบทวนที่บ้าน

ชั่วโมงที่ 2

8.6 ครูทบทวนความหมายของการคูณ โดยยกตัวอย่าง 2×4 บนกระดาน แล้วถามนักเรียนว่า หมายถึง
อะไร มีความหมายอย่างไร และมีค่าเท่าไร (อาจยก 2-3 ตัวอย่าง)

8.7 ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มคล่องความสามารถ ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาจับชุดสร้างตารางสูตรคูณ
(ตารางเปล่าเพื่อสร้างสูตรคูณ สูตรคูณ หลอดกาแฟกลุ่มละถุง และกล่องเปล่ากลุ่มละ 1 ใบ) เพื่อเรียนรู้เรื่องการคูณ
(ครูใช้ของที่หาง่าย พบเห็นทั่วไป ราคาไม่แพง เป็นความพอประมาณนักเรียนเกิดมิติด้านวัตถุ โดยให้นักเรียนเข้าแถว

ตามลำดับมาก่อนหลัง และชมเชยนักเรียนที่ไหวสวย เกิดมิติด้านวัฒนธรรม) แล้วให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้ทราบความหมายของการคูณ ดังนี้

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหยิบหลอดใส่ถุงครึ่งละ 2 หลอด พร้อมกัน ๆ และตอบคำถามของครู ดังนี้

ให้นักเรียนหยิบหลอดใส่กล่องครั้งที่ 1 แล้วนักเรียนนับว่าในกล่องมีหลอดกี่หลอด เมื่อนักเรียนตอบ 2 หลอด ให้ครูบันทึกผลไว้บนกระดาน ดังนี้

ให้นักเรียนหยิบหลอดใส่กล่องครั้งที่ 2 แล้วนักเรียนนับว่าในกล่องมีหลอดกี่หลอด เมื่อนักเรียนตอบ 4 หลอด ให้ครูบันทึกผลไว้บนกระดาน ดังนี้

ครั้งที่	1											
หยิบครึ่งละ 2	2											

ให้นักเรียนหยิบหลอดใส่กล่องครั้งที่ 3 แล้วนักเรียนนับว่าในกล่องมีหลอดกี่หลอด เมื่อนักเรียนตอบ 6 หลอด ให้ครูบันทึกผลไว้บนกระดาน ดังนี้

ครั้งที่	1	2										
หยิบครึ่งละ 2	2	4										

จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างตารางการคูณ จนถึงครั้งที่ 12

8.8 ครูกล่าวกับนักเรียนถึงการบันทึกผลการหยิบเพิ่มทีละเท่า ๆ กันครึ่งละ 2 เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ เราเรียก

ครั้งที่	1	2	3									
หยิบครึ่งละ 2	2	4	6									

ตารางสูตรคูณแม่ 2 และฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียงแบบสูตรคูณแม่ 2 ทุกคน 2 เที้ยว

ครั้งที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
หยิบครึ่งละ 2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24

8.9 ครูตรวจสอบการคูณด้วยการถาม เช่น 2×3 หรือ 2×35 ถามแล้วให้นักเรียนตอบ (นักเรียนบางคนอาจดูจากตารางสูตรคูณของกลุ่ม) ให้นักเรียนเล่นเกม สูตรคูณพรรษา เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการคูณ (สูตรคูณแม่ 2) และเสริมสร้างอุปนิสัยพอเพียงให้กับนักเรียน (ครูมีเหตุผลในการเลือกการเล่นเกมนี้อาจเพราะการคูณด้วย 2 เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนที่ชอบการเรียนรู้แบบเล่นทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น)

เกมสูตรคูณหาร

กติกาการแข่งขัน

1. นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำหลอดกาแฟที่ครูได้แจกให้แล้ววางไว้กลางโต๊ะ
2. นักเรียนกำหนดเบอร์หมายเลขประจำตัวให้เพื่อน ๆ ในกลุ่ม เช่น เด็กชายแดง เป็นหมายเลข 1 เด็กชายต๋อย เป็นหมายเลข 2 เป็นต้น
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันหีบหลอดตามคำสั่งของครู กลุ่มที่พร้อมตอบคำถามของครูให้ยืนชูหลอดขึ้น กลุ่มที่ยืนชูหลอดได้ถูกต้องจะได้แต้ม 1 แต้ม (หากมีการเสมอกัน ให้กลุ่มเสมอกันแข่งขันตามคำสั่งของครูในรอบต่อไป)

4. คำสั่งที่ครูใช้ในการแข่งขัน

“ให้นักเรียนหมายเลข.....หีบหลอดให้จำนวนหลอดเท่ากับของผลคูณของ 2 กับ 5”

“ให้นักเรียนหมายเลข.....หีบหลอดให้จำนวนหลอดเท่ากับของผลคูณของ 2 กับ 8”

“ให้นักเรียนหมายเลข.....หีบหลอดให้จำนวนหลอดเท่ากับของผลคูณของ 2 กับ 12”

“ให้นักเรียนหมายเลข.....หีบหลอดให้จำนวนหลอดเท่ากับของผลคูณของ 2 กับ 9” เป็นต้น

“ให้นักเรียนหมายเลข.....หีบหลอดให้จำนวนหลอดเท่ากับของผลคูณของ 2 กับ 2”

(ครูกำหนดหมายเลขเองเพื่อความสนุกสนาน)

(ครูฝึกทักษะตามความเหมาะสมกับเวลา) จนสิ้นสุดการเล่น

8.10 นักเรียนนำหลอดคืนครูให้เรียบร้อย **(ฝึกการจัดเก็บของไว้ที่เดิมถือเป็นมิติด้านสิ่งแวดล้อม)** และครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด **(ครูจะต้องเชื่อมโยงให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการมี “หลักคิด” บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดและพูดด้วยคำพูดที่ง่ายต่อความเข้าใจ)** เช่น

8.10.1 นักเรียนกลุ่มไหนที่ได้แต้มมากที่สุดกลุ่มไหน

8.10.2 พวกเราตบมือให้เพื่อนหน่อย

8.10.3 นักเรียนกลุ่มที่ชนะทำอย่างไรกลุ่มนักเรียนถึงชนะ

8.10.4 ต่อไปถ้ามีการแข่งขันอย่างนี้อีก นักเรียนจะอย่างไรจึงจะให้ได้ดีแต้มมาก ๆ นักเรียนจะช่วยกันตอบ ช่วยเพื่อนคิดหาคำตอบ ช่วยกันตรวจสอบคำตอบช่วยเพื่อนหีบหลอด ตั้งใจฟังคำถามของครูให้ดี ช่วยจับเพื่อนให้ยืนชูหลอด และต้องแม่นยำในสูตรคูณ **(เป็นภูมิคุ้มกัน)**

8.11 ครูสรุปดังนี้ ถ้านักเรียนมีน้ำใจต่อกัน ได้ช่วยเหลือกัน มีความสามัคคีกันงานก็จะสำเร็จด้วยดี

8.12 ครูตรวจสอบความรู้ก่อนนักเรียนก่อนให้ทำใบกิจกรรมที่ 2 โดยให้ครูใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ดังนี้

- สองคูณด้วยห้ามีผลลัพธ์เป็นเท่าไร

- สองคูณกับจำนวนใดจึงมีผลลัพธ์เป็น 10

- 18 เกิดจากการคูณของ 2 กับจำนวนใด

- 3 เกิดจากการคูณของ 2 กับจำนวนใด (นักเรียนตอบว่าไม่มี)

- 9 เกิดจากการคูณของ 2 กับจำนวนใด (นักเรียนตอบว่าไม่มี)

- 15 เกิดจากการคูณของ 2 กับจำนวนใด (นักเรียนตอบว่าไม่มี ทำไม่ละ) นักเรียนบางคน อาจสังเกต

ผลลัพธ์จากการคูณด้วย 2 จะมีผลลัพธ์เป็นจำนวนคู่ (ถ้านักเรียนยังไม่รู้จักจำนวนคู่ จำนวนคี่ ชูคำถาม 3 คำถามสุดท้าย ผู้สอนอาจไม่กล่าวถึงก็ได้)

8.13 ให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง การคูณแม่ 2 เป็นการบ้าน เพื่อฝึกทักษะการคูณ เกิดความแม่นยำ และให้นักเรียนฝึกท่องสูตรคูณแม่ 2 ในช่วงเวลาที่ว่าง

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. หลอดกาแฟ
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความหมายของการคูณ
3. ใบงานที่ 2 เรื่อง การคูณแม่ 2
4. ตารางเปล่าเพื่อสร้างสูตรคูณ
5. กล้องเปล่า

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ 1. เข้าใจความหมายของการคูณ 2. หาผลคูณจำนวนหนึ่งหลักกับจำนวนไม่เกินสองหลักได้	นักเรียนปฏิบัติ 1. ใบงานที่ 1 และ 2 2. สร้างตารางสูตรคูณ 3. หาผลคูณได้จากการเล่นเกม	1. แบบตรวจใบงานที่ 1 และ 2 2. ตรวจสอบสูตรคูณ 3. การสังเกต	นักเรียนที่ตอบถูก มากกว่าร้อยละ 80 ดีมาก ร้อยละ 70-79 ดี ร้อยละ 50-69 พอใช้ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ปรับปรุง
ด้านทักษะ/กระบวนการ 1. การแก้ปัญหา 2. การให้เหตุผล 3. การสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอ 4. การเชื่อมโยง	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	สรุปแบบสังเกตพฤติกรรม ได้คะแนนตั้งแต่ 16-20 ดี ได้คะแนนตั้งแต่ 10-15 พอใช้ ได้คะแนนต่ำกว่า 10 ปรับปรุง
ค่านิยม 1. มีระเบียบวินัย 2. มีความรับผิดชอบ 3. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. ตระหนักในคุณค่าของการคูณ	การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	สรุปแบบสังเกตพฤติกรรม ได้คะแนนตั้งแต่ 16-20 ดี ได้คะแนนตั้งแต่ 10-15 พอใช้ ได้คะแนนต่ำกว่า 10 ปรับปรุง

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบงานที่ 1

ความหมายของการคูณ

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนเติมจำนวนในช่องว่างในแต่ละข้อดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง	$2 + 2 + 2 + 2$	เขียนในรูปการคูณได้เป็น	$.....2 \times 4.....$	มีค่าเท่ากับ	$.....8.....$
	$3 + 3 + 3 + 3$	เขียนในรูปการคูณได้เป็น	$.....3 \times 4.....$	มีค่าเท่ากับ	$.....12.....$
	$5 + 5 + 5$	เขียนในรูปการคูณได้เป็น	$.....5 \times 3.....$	มีค่าเท่ากับ	$.....15.....$

- $2 + 2 + 2$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $4 + 4$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $7 + 7 + 7 + 7$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $12 + 12 + 12$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $6 + 6 + 6 + 6 + 6$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10 + 10$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....
- $9 + 9 + 9 + 9 + 9 + 9$ เขียนในรูปการคูณได้เป็น.....มีค่าเท่ากับ.....

ใบงานที่ 2
การคูณแม่ 2

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนหาค่าของผลคูณของจำนวนในแต่ละข้อต่อไปนี้

1. 2×1 มีค่าเป็น.....
2. 2×3 มีค่าเป็น.....
3. 2×5 มีค่าเป็น.....
4. 2×2 มีค่าเป็น.....
5. 2×7 มีค่าเป็น.....
6. 2×10 มีค่าเป็น.....
7. 2×9 มีค่าเป็น.....
8. 2×11 มีค่าเป็น.....
9. 2×8 มีค่าเป็น.....
10. 2×12 มีค่าเป็น.....
11. 2×6 มีค่าเป็น.....
12. 2×4 มีค่าเป็น.....

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

สูตรคูณแม่ 2

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหาได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด วัยผู้เรียน/บริบทแหล่งเรียนรู้	เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และพฤติกรรม ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน	- เรียงลำดับเนื้อหาในการสอน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ สอดคล้องกันทั้งพื้นฐานความรู้เดิม และเนื้อหาใหม่ - เนื้อหาน่าสนใจอยากเรียน
เวลา	กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม/ วัยผู้เรียนและเหมาะสมกับภาระงาน ที่มอบหมายนักเรียน	- ต้องการให้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความต่อเนื่องบรรลุ ตัวชี้วัด - ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนการใช้เวลาในแต่ละขั้น ของการสอนชัดเจนรอบคอบ - สำรองเวลาไว้หากมีการเปลี่ยนแปลง จากแผนที่กำหนดไว้
วิธีการจัดกิจกรรม	- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความ สม่ัครงใจเพื่อให้ผู้เรียนได้ปรึกษา ช่วยเหลือกันตามความสามารถ ของแต่ละคน - ครูจัดกิจกรรมบนประสบการณ์เดิม โดยใช้พื้นฐานความรู้เรื่อง การบวกไปสู่การคูณ - กิจกรรมที่จัดเน้นการมีส่วนร่วม ของนักเรียนทุกคน - กิจกรรมที่กำหนดมีการสังเคราะห์ ความรู้บนกิจกรรมสูตรคูณ ของหนูมีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	- ครูมีเหตุผลในการจัดกิจกรรม ด้วยเพลงและเกม เพื่อให้ นักเรียนอยากเรียนรู้ สนุกในการเรียนรู้ - การเรียนรู้โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม นอกจากจะได้รับความรู้โดยตรง แล้วยังให้เห็นว่าทุกคนสำคัญ เท่าเทียมกัน	กิจกรรมที่กำหนดเป็นการสร้างวินัย ในการทำงานเพราะกิจกรรม ที่กำหนดมีการแข่งขันกันนักเรียน ต้องมีการวางแผนการทำงานและ เพิ่มความระมัดระวัง
แหล่งเรียนรู้	จัดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ กิจกรรม/วัยผู้เรียน/เวลาที่กำหนด	แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนมีความ ปลอดภัยดูแลทั่วถึง ไม่เสียเวลา และสิ้นเปลืองเงิน	- จัดแหล่งเรียนรู้ไว้ให้น่าสนใจ - มีป้ายนิเทศอธิบายขั้นตอนการ ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน
สื่อ/อุปกรณ์	- ครูจัดเตรียมสื่อตัวนับให้มี จำนวนเพียงพอ และสอดคล้อง เหมาะสมกับสาระที่สอนและวัย ของนักเรียน - สื่อที่จัดหาไม่มีการลงทุนเป็นสื่อ การสอนที่หยิบจับได้เหมาะกับ ความสนใจของผู้เรียน	ครูมีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อ เพราะหาง่าย หยิบเก็บสะดวก และต้องการเน้นความซื่อสัตย์	สื่อการเรียนรู้ที่ครูนำมาใช้ประกอบ การสอน ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ความเสียหายใด ๆ สื่อที่ใช้นักเรียน จะได้หยิบจับต้องของจริง และเกิด การยอมรับทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระ ที่สอนยิ่งขึ้น

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
การประเมินผล	มีการออกแบบการวัดและการประเมินผลได้เพียงพอกับตัวชี้วัดและเหมาะสมกับเวลาและวัยของผู้เรียน	มีการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดตรงตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	- มีการวางแผนการวัดและประเมินผลเป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินผลมีการตรวจสอบวัดและปรับปรุงมีความเชื่อมั่นเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูผู้สอน มีความรู้ในเนื้อหาสาระที่สอนเรื่องการคูณ - ครูต้องมีความรอบรู้ในการเชื่อมโยงความรู้พื้นฐานเดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม - มีความอดทน		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- นักเรียนรู้จักแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ วางตัวบุคคลในการทำงานร่วมกัน ได้อย่างเหมาะสมตามเอกัตภาพของแต่ละคน - เลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมาย อย่างประหยัดคุ้มค่า	- นักเรียนใช้เหตุผลและผลในการวิเคราะห์และตัดสินใจสร้างตารางสูตรคูณเองโดยไม่ต้องอาศัยตัวนับ - นักเรียนใช้เหตุผลในการหาข้อสรุปในการทำงานร่วมกัน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน	- นักเรียนรู้จักวางแผนการทำงาน เพื่อให้งานเสร็จทันเวลาที่กำหนด - ศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจก่อนปฏิบัติกิจกรรม
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- นักเรียนมีความรู้เรื่องการบวก - นักเรียนมีความรู้ในการวิเคราะห์งานอย่างง่าย ๆ		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตและตรงต่อเวลา - นักเรียนมีความรับผิดชอบ - มีความยอมรับซึ่งกันและกัน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์มาจัดทำตารางสูตรคูณเองโดยไม่ต้องอาศัยตัวนับได้อย่างคุ้มค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข - นักเรียนมีความรู้ในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	- มีความรู้ในการจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อยโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศของห้องเรียน	มีความรู้ในการสร้างข้อตกลงร่วมกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรม เช่น การไหว้แสดงการขอบคุณหรือการทบทวนเพื่อชมเชย
		เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์มาจัดทำตารางสูตรคูณเองโดยไม่ต้องอาศัยตัวนับได้อย่างคุ้มค่า	มีทักษะในการเข้ากลุ่มอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้เกิดทักษะการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข	- เล่นเกมที่ไม่ก่อให้เกิดเสียงดังและไม่ทำลายสมาธิของเพื่อน - จัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อยโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศของห้องเรียน	สร้างข้อตกลงร่วมกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรม เช่น การไหว้แสดงการขอบคุณหรือการทบทวนเพื่อชมเชย
		ความตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ประหยัดคุ้มค่า	- มีความรับผิดชอบการทำงานของกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีความเสียสละและอดทน	เห็นคุณค่าของการดูแลรักษาความสะอาดของห้อง/แหล่งเรียนรู้และจัดเก็บสิ่งของสะอาดเป็นระเบียบ	เห็นคุณค่าของการแสดงความเคารพ มีน้ำใจ มีจิตอาสา การเข้าแถว การยกย่องชมเชยจนเกิดเป็นวัฒนธรรมในห้องเรียน

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “เราทำได้รายจ่ายสมดุล”
วิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี รหัสวิชา ง 12101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง “เราทำได้รายจ่ายสมดุล” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รหัสวิชา ง 12101 วิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน ประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การสร้างของเล่นหรือของใช้อย่างเป็นขั้นตอน ประโยชน์ของข้อมูล ประโยชน์และการรักษาแหล่งข้อมูล อุปกรณ์พื้นฐานที่เป็นส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์
- มีทักษะการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน การสร้างของเล่นหรือของใช้อย่างเป็นขั้นตอน และมีทักษะการใช้อุปกรณ์พื้นฐานที่เป็นส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์อย่างถูกต้องและปลอดภัย
- มีความสามารถในการคิด การใช้ทักษะชีวิต และทักษะการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว
- มีทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการทำงาน การจัดการ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเทคโนโลยี สืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูล การทำงานกลุ่ม
- มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า
- มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ง 12101

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 0.5 หน่วยกิต

เวลา ชั่วโมง/สัปดาห์

เวลา 40 ชั่วโมง

ศึกษาเรียนรู้งานของครอบครัว การแต่งตัวให้ดูดี รู้จักเลือกรับประทานอาหารดีมีคุณภาพ เรียนรู้การเกษตรเบื้องต้น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้เหมาะสมกับงาน ประหยัดและปลอดภัย ประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน การสร้างของเล่นหรือของใช้อย่างเป็นขั้นตอน ประโยชน์ของข้อมูลและรวบรวมข้อมูลที่สนใจจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ ประโยชน์และการรักษาแหล่งข้อมูล อุปกรณ์พื้นฐานที่เป็นส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์

โดยใช้ทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการทำงาน การจัดการ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเทคโนโลยี สืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูล การทำงานกลุ่ม

เพื่อให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยในการทำงานที่ดี ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ มีมารยาทในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีคุณธรรมในการทำงาน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

ง 1.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3

ง 2.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3, ป.2/4

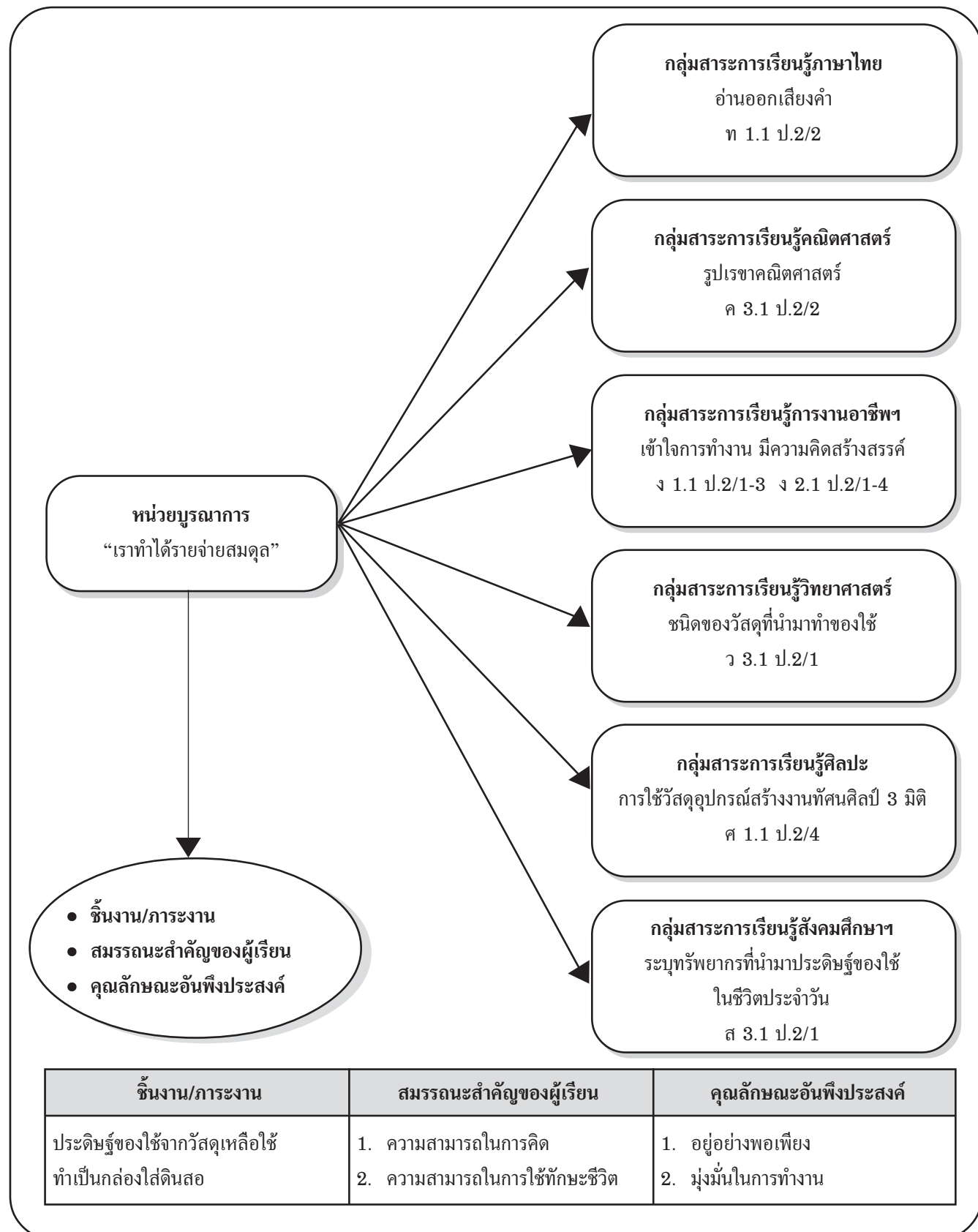
ง 3.1 ป.2/1, ป.2/2, ป.2/3

รวมทั้งหมด 10 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1. งานของ ครอบครัว	ง 1.1 ป.2/1-3	- บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว - การทำความสะอาดบ้านและของใช้	การทำ ความสะอาดบ้าน	4	10
2. แต่งตัวให้ดูดี	ง 1.1 ป.2/1-3	- แต่งตัวไปโรงเรียน - การจัดวางของใช้ส่วนตัวในบ้าน	การแต่งตัว ไปโรงเรียน และ การจัดวางของใช้ ส่วนตัวในบ้าน	4	10
3. อาหารดี มีคุณภาพ	ง 1.1 ป.2/1-3	- การล้างผักและผลไม้ - การจัดเตรียมผักและผลไม้และอาหาร	การล้างผัก และผลไม้	6	10
4. แปลงเกษตร ของฉันทัน	ง 1.1 ป.2/1-3	- การรู้จักและใช้อุปกรณ์เครื่องมืองานเกษตร เบื้องต้น - การเพาะเมล็ด และวิธีการดูแลแปลงเพาะกล้า	การเพาะเมล็ด และวิธีการดูแล แปลงเพาะกล้า	6	15
5. เราทำได้ รายจ่าย สมดุล	ง 1.1 ป.2/1-3 ง 2.1 ป.2/1-4	- การใช้เครื่องมือเกี่ยวกับงานช่าง - การทำของเล่นใช้เอง - การออกแบบและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ ในชีวิตประจำวันจากวัสดุเหลือใช้	- ประดิษฐ์ ของใช้ฯ - ใบงาน	6	20
6. ข้อมูล ที่น่าสนใจ	ง 3.1 ป.2/1, ป.2/2	- ประเภทและแหล่งข้อมูล - การรวบรวมข้อมูล - ประโยชน์ของข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ - การรักษาแหล่งข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล	แบบทดสอบ	6	15
7. คอมพิวเตอร์ กับการทำงาน	ง 3.1 ป.2/1, ป.2/2	- ส่วนประกอบในระบบคอมพิวเตอร์ - อุปกรณ์พื้นฐานหลักของคอมพิวเตอร์ และหน้าที่ของอุปกรณ์	แบบทดสอบ	8	20
รวม				40	100

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
 ชื่อหน่วย “เราทำได้รายจ่ายสมดุล” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เวลา 6 ชั่วโมง

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เราทำได้รายจ่ายสมดุล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ง 1.1 ป.2/2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.2/1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง

ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

ค 3.1 ป.2/2 บอกชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติว่าเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม หรือทรงกระบอก

ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้าง และแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ว 3.1 ป.2/1 ระบุชนิดและเปรียบเทียบสมบัติของวัสดุที่นำมาทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 ป.2/4 มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างทัศนศิลป์ 3 มิติ

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.2/1 ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วัสดุเหลือใช้ที่พบในชุมชน สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ด้วยการคัดแยกตามลักษณะที่ต้องการเพื่อใช้ในการประดิษฐ์เป็นของใช้ เครื่องมืองานประดิษฐ์ด้วยกระบวนการทำงานที่ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ โดยใช้ทักษะการวัดความยาวที่ถูกต้องตามหลักคณิตศาสตร์ และสามารถเขียนลำดับ

การทำงานในชีวิตประจำวันเน้นการปฏิบัติจริงและเกิดความมั่นใจ ภูมิใจในความสำเร็จของงานเพื่อค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง มีการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้โดยใช้เครื่องมืองานประดิษฐ์อย่างถูกต้อง

4.2 อ่านออกเสียงคำ

4.3 ชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติว่าเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม หรือทรงกระบอก

4.4 ชนิดของวัสดุที่นำมาทำของใช้

4.5 การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการคิด

5.1.1 มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้

5.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.2.1 แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้และเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 อยู่อย่างพอเพียง

- มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ รับผิดชอบ และมีการใช้วัสดุอย่างรู้คุณค่า มีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

- ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ

1. การตรวจผลงาน

2. สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

2. แบบตรวจผลงาน

เกณฑ์การประเมินผล

ใบงาน

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 80-100 ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง ดีมาก

ช่วงคะแนน 70-79 ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดี

ช่วงคะแนน 60-69 ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง พอใช้

ช่วงคะแนน 50-59 ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง พอใช้

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลา 6 ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ชั่วโมงที่ 1 เรียนรู้วัสดุเหลือใช้

1. ครูเขียนเนื้อเพลงหรือติดแผ่นชาร์ตเพลง หนูไปโรงเรียน ให้นักเรียนร้องเพื่อเตรียมความพร้อม และเน้นการสร้างวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติ

2. ครูให้นักเรียนพิจารณาวัสดุที่ครูเตรียมมา (กล่องยาสีฟัน กล่องสบู่ แกนกระดาษทิชชู กระป๋องใส่ขนม มันฝรั่ง กล่องใส่ขนม กระดุมที่ไม่ใช่ กระดาษห่อของขวัญ เศษเสื้อผ้าที่เป็นลายดอก) แล้วใช้คำถามนำสู่การเรียนรู้วัสดุเหลือใช้

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกวัสดุเหลือใช้ในบ้าน และให้จัดเตรียมสิ่งที่นักเรียนคิดว่าเป็นวัสดุเหลือใช้ในบ้านของนักเรียนคนละหนึ่งชิ้น และนำเสนอครูในชั่วโมงต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ชั่วโมงที่ 2

1. ครูจัดโต๊ะให้นักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน
 2. นักเรียนเรียนรู้การใช้เครื่องมือเพื่อเตรียมทำสิ่งของเครื่องใช้จากวัสดุเหลือใช้
 3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกันภายในกลุ่ม ในการประดิษฐ์ชิ้นงานของแต่ละกลุ่มต้องใช้ มีอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน และใครเป็นผู้จัดเตรียมมาเพื่อเตรียมประดิษฐ์ชิ้นงานในชั่วโมงหน้า
- ชั่วโมงที่ 3-6 อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่สอนและมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะของการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เราทำได้รายจ่ายสมดุล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กิจกรรมการเรียนรู้	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	สุขศึกษา และ พลศึกษา	ศิลปะ	การงาน อาชีพและเทคโนโลยี	ภาษาต่างประเทศ
ชั้นนำเข้าสู่ บทเรียนด้วย การร้องเพลง และใช้ชุด คำถาม	-	-	-	หน้าที่ พลเมือง ส 2.1 ป 2/1	-	-	-	-
ขั้นจัด กิจกรรม ครุฑนำเสนอ วัสดุเหลือใช้	การอ่าน ออกเสียงคำ ท 1.1 ป.2/1	-	-	การระบุ สินค้าและ การบริโภค ส 3.1 ป.2/1	-	-	-	-
ขั้นกิจกรรม จำแนก ประเภทวัสดุ	-	ชนิดของ รูปทรง เรขาคณิต ค 3.1 ป.2/2	ระบุชนิด ของวัสดุ ว 3.1 ป.2/1	-	-	-	-	-
ขั้นการ ออกแบบ ชิ้นงาน	-	-	-	-	-	วาดภาพ ศ 1.1 ป.2/4	-	-

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
เราทำได้รายจ่ายสมดุล

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ 1. นักเรียนรู้ความหมายของวัสดุเหลือใช้ 2. นักเรียนเลือกวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับลักษณะของงาน	แบบสังเกตการตอบคำถาม	ผลการตอบคำถาม	ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	ครู	ระหว่างเรียน	โรงเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ 1. ความสามารถในการคิด 2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	แบบสังเกต	ผลการสรุปความรู้พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	สรุปแบบสังเกตพฤติกรรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	ครู	ขณะปฏิบัติกิจกรรม	โรงเรียน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. อยู่อย่างพอเพียง 2. มุ่งมั่นในการทำงาน	แบบสังเกต	ผลการสรุปความรู้พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	สรุปแบบสังเกตพฤติกรรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70	- ครู - นักเรียน	- ระหว่างเรียน - ขณะปฏิบัติกิจกรรม	โรงเรียน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
เราทำรายได้รายจ่ายสมดุล

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- วิเคราะห์เนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ - เนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียน/บริบทท้องถิ่น	- เนื้อหาที่กำหนดตรงและสอดคล้องกับตัวชี้วัด - นักเรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	- ครูมีความรอบรู้ในเนื้อหาการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ - จัดเรียงลำดับของเนื้อหาจากง่ายไปหายากและเป็นเนื้อหาใกล้ตัว/น่าสนใจ
เวลา	กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม/บริบทท้องถิ่น/วัยผู้เรียน และภาระงานที่มอบหมายให้นักเรียน	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละขั้นตอนชัดเจน แต่ให้สามารถยืดหยุ่นได้บางกิจกรรมที่ไม่ตรงเวลาที่กำหนด
วิธีการจัดกิจกรรม	เลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบท/วัยนักเรียน เวลา และแหล่งเรียนรู้	- จัดกิจกรรมบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด - ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	- วางแผนมอบหมายงานเพื่อให้นักเรียนเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอน - ชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนเข้าใจก่อนการปฏิบัติ - กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปหายากให้ชัดเจนปฏิบัติได้
แหล่งเรียนรู้	- เลือกใช้สถานที่ได้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ - แหล่งเรียนรู้เหมาะสมวัยผู้เรียน/เวลา/งบประมาณ	- ต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง - ใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์	- อยู่ในบริบทเดินทางสะดวก มีความปลอดภัย - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนศึกษาแหล่งเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา/กิจกรรม และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และเหมาะสมกับห้องเรียน - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คำนึงค่า	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้สื่ออุปกรณ์	- การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อนจะช่วยให้ครูเตรียมสื่อได้เหมาะสมกับนักเรียน - เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่ออย่างชัดเจน - ครูมีความชำนาญการใช้สื่ออุปกรณ์

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
การประเมินผล	- แบบประเมินมีความพอเพียงกับจำนวนนักเรียน - แบบประเมินมีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียนและเวลาที่กำหนด	- เพื่อประเมินให้ผู้เรียนมีความรู้/คุณลักษณะ/ทักษะตรงตามตัวชี้วัด - ครูเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	- วางแผนการประเมินผลในกิจกรรมชัดเจน ต่อเนื่อง - แบบประเมินมีประสิทธิภาพ - ชี้แจงการใช้แบบประเมินให้เข้าใจก่อนใช้
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- รู้หลักในการประดิษฐ์ชิ้นงาน - รู้จักหลักการใช้ การป้องกัน และการจัดเก็บเครื่องมือ - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ตรงต่อเวลา ความเมตตา		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนได้เรียนรู้การจัดสรรเวลางบประมาณ จำนวนคนเหมาะสมกับภาระงาน - เรียนรู้การใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ประหยัด และคุ้มค่า - ผู้เรียนเรียนรู้ในการทำกิจกรรมภาระงานได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตามวัยของผู้เรียน - ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมเหมาะสมกับศักยภาพของตนเองตามวัย - นำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าอย่างคุ้มค่า	- ส่งเสริมกระบวนการทำงาน การคิด การแก้ปัญหาในการทำงาน - ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ - กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเกิดผลในการผลิตชิ้นงาน - นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต	- รู้จักการวางแผน กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบให้ประสบความสำเร็จ - ฝึกเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม - ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องการประหยัดและอดออม - นำแบบอย่างแนวคิดไปพัฒนาการในการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ได้ฝึกทักษะกระบวนการทำงานของตนเองร่วมกับผู้อื่นอย่างปลอดภัย
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- รู้ลักษณะรูปทรงเรขาคณิต - การใช้เครื่องมือแต่ละชนิด เช่น กรรไกร มีด		
คุณธรรมของผู้เรียน	มีความรับผิดชอบ ความอดทน เพียรพยายามในการทำงาน มีความสามัคคีช่วยเหลือแบ่งปัน รู้จักประหยัดและตรงต่อเวลา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ \ ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูป - มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและถูกวิธี	- มีความรู้ในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงาน - มีความรู้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนครูและภูมิปัญญาท้องถิ่น	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม - มีความรู้เกี่ยวกับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มีความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์
ทักษะ	มีทักษะการทำงานและสามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับลักษณะของชิ้นงานและใช้ได้ถูกต้องถูกวิธี	- มีทักษะกระบวนการกลุ่มฝึกการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบทำให้ประสบความสำเร็จ - รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้อื่น	ได้ฝึกทักษะการนำวัสดุเหลือใช้ในบ้านมาประดิษฐ์ของใช้โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	นำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์ของใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของการใช้วัสดุอย่างถูกวิธี - มีคุณค่าของการนำวัสดุเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ตระหนักในการใช้ข้อดีและข้อเสียของวัสดุเหลือใช้บางประเภทให้โทษ	มีค่านิยมในการยกย่องชมเชยและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ง 12101

วิชา งานประดิษฐ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ชื่อหน่วย เราทำได้รายจ่ายสมดุล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ง 1.1 ป.2/2 ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.2/1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง

ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

ค 3.1 ป.2/2 บอกชนิดของรูปเรขาคณิตสามมิติว่าเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกลม หรือทรงกระบอก

ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้าง และแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ว 3.1 ป.2/1 ระบุชนิดและเปรียบเทียบสมบัติของวัสดุที่นำมาทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 ป.2/4 มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างทัศนศิลป์ 3 มิติ

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ป.2/1 ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ ควรใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม โดยนำความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้นแปลกใหม่ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยเพิ่มคุณค่าผลงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายวิธีใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมืออย่างถูกวิธีได้

3.2 ใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ถูกวิธีในการประยุกต์ประดิษฐ์ของใช้

3.3 ออกแบบและประดิษฐ์ของใช้ได้

3.4 เห็นประโยชน์ คุณค่าของวัสดุเหลือใช้

4. สารการเรียนรู้

- 4.1 การใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำงานอย่างเหมาะสม
- 4.2 การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้
- 4.3 ประโยชน์ คุณค่าของวัสดุเหลือใช้ต่อการประดิษฐ์เป็นของใช้

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
 - 5.1.1 การอ่าน ฟัง พูด จากเนื้อเพลง และสรุปตามความเข้าใจของผู้เรียน
- 5.2 ความสามารถในการคิด
 - 5.2.1 มีการวิเคราะห์เนื้อเพลง วิเคราะห์รูปทรงของวัสดุเหลือใช้
 - 5.2.2 มีความคิดในการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นของใช้
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 5.3.1 มีการวางแผนการประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ของตนเองและกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 - จากเพลงที่ครูร้องทำให้นักเรียนรู้และเข้าใจการแสดงความรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยการตั้งใจเข้าแถวเคารพธงชาติ
- 6.2 อยู่อย่างพอเพียง
 - มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีการใช้วัสดุอย่างรู้คุณค่า มีความเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - ประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ได้ด้วยตนเอง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ (กล่องใส่ดินสอ กล่องไขว้รูปถ่าย กล่องใส่ขยะ)

8. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (เวลา 1 ชั่วโมง)

1. ครูเขียนเนื้อเพลงหรือติดแผ่นชาร์ตเพลงต่อไปนี้บนกระดาน
กริ่ง กริ่ง กริ่ง
เสียงกระดิ่งให้สัญญาณ
เด็ก เด็ก มาพากันเข้าโรงเรียน
หนูต้องเข้าแถวก่อน
อย่ารีบร้อนเข้าห้องเรียน
แล้วหนูจะหัดอ่านเขียน
หนูรักโรงเรียนจริงเอ

ครูให้อ่านออกเสียงพร้อม ๆ กัน 1 เที้ยว (ในคำที่นักเรียนอ่านไม่ได้ครูเพิ่มเติมให้นักเรียนอ่านได้ถูกต้อง มีทักษะการสื่อสาร) เมื่อนักเรียนอ่านจบครูให้นักเรียนตั้งใจฟัง ครูร้องเป็นทำนองเพลงและให้นักเรียนร้องตามให้ถูกต้องตามหลักการออกเสียง (2 เที้ยว) **(เชื่อมโยงวิชาศิลปะการขับร้องเพลง)**

ครูใช้คำถามทำให้เกิดทักษะการคิด ดังนี้

- เนื้อเพลงที่ครูร้องเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร **(ทักษะการสื่อสาร)**
- เสียงกระดิ่งนอกจากดัง กริ่ง กริ่ง แล้ว มีเสียงดังอย่างไรได้อีก
- สัญลักษณ์คืออะไร ทำไมต้องมีสัญลักษณ์ด้วย **(โยงเข้าสู่การอยู่ร่วมกันต้องมีข้อตกลงร่วมกัน ต้องยอมรับ**

ข้อตกลง กฎ กติกา มารยาทของสังคม และกฎหมาย)

- ทำไมนักเรียนต้องเข้าแถว **(โยงเข้าสู่การรักษา ทัศน กษัตริย์)**
- นักเรียนเข้าแถวอย่างไร **(การสร้างวินัย)** และต้องปฏิบัติตนอย่างไรขณะเข้าแถว **(บูรณาการ**

หน้าที่พลเมือง)

- ทำไมหนูต้องเรียนหนังสือ ถ้าไม่เรียนจะเป็นอย่างไร **(ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนหนังสือ)**

2. ครูให้นักเรียนพิจารณาวัสดุที่ครูเตรียมมา (กล่องยาสีฟัน กล่องสบู่ แกนกระดาษทิชชู กระป๋องใส่ขนม มันฝรั่ง กล่องใส่ขนม กระดุมที่ไม่ใช่ กระดาษห่อของขวัญ เศษเสื้อผ้าที่เป็นลายดอก) แล้วใช้คำถามนำสู่การอภิปราย ดังนี้

- สิ่งที่คุณอยู่ในมือนี้คืออะไร ครูกล่าวซ้ำด้วยคำที่ถูกต้อง นักเรียนตอบ ครูบันทึกคำตอบบนกระดาน

นักเรียนอ่านตาม

- แล้วสิ่งที่กำลังกล่าวถึงนั้นใช้อย่างไร ทำไมจึงต้องใช้ ถ้าไม่ใช้แล้วมีผลเป็นอย่างไร หรือใช้อย่างอื่น

แทนได้หรือไม่ **(ครูเชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิตและความมีเหตุผล)**

(ตัวอย่างเช่น ครูชูกกล่องสบู่ นักเรียนจะบอกว่า กล่องสบู่ ครูก็ถามว่าเขียนอย่างไร ครูเขียนคำที่ถูกต้องบนกระดาน และอ่านว่าอะไร **(บูรณาการวิชาภาษาไทย การอ่านออกเสียงคำ)** ทำไมต้องใช้สบู่ ถ้าไม่ใช้จะเกิดอะไรขึ้น ถ้านักเรียนกล่าวว่า ทำให้ร่างกายสะอาด ทำให้ร่างกายไม่มีเชื้อโรคและกลิ่นตัว **(บูรณาการสาระสังคมศึกษาระบุสินค้า และการบริโภคในชีวิตประจำวัน)** ครูอาจเสริมความรู้ให้นักเรียนโดยใช้คำถาม มีอะไรที่เราใช้กำจัดกลิ่นตัวได้ นอกจากสบู่ และโรลออน ครูอาจกล่าวถึงสารส้ม ครูเชื่อมโยงการสอนในลักษณะนี้เช่นนี้พอให้เห็นเป็นตัวอย่าง **(เชื่อมโยงสู่การใช้ทักษะชีวิตและเป็นภูมิคุ้มกัน)**

3. ครูกล่าวถึงวัสดุต่าง ๆ ที่ครูนำมา ได้แก่ กล่องยาสีฟัน กล่องสบู่ แกนของกระดาษทิชชู เป็นต้น เราเรียกว่าวัสดุเหลือใช้ ครูเขียนคำว่าวัสดุเหลือใช้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนอ่านตาม **(นักเรียนชั้น ป.2 ต้องเน้นย้ำ การอ่านออกเขียนได้)**

4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสมัครใจกลุ่มละ 4-5 คน ครูชี้แจงให้แบ่งหน้าที่ทำงาน เลือกประธาน (หน้าที่สรุปและช่วยทำงานกลุ่มให้สำเร็จ) เลขานุการกลุ่ม (จดบันทึก) แล้วให้นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันค้นคว้าว่ามีสิ่งที่มีลักษณะเดียวกับที่สิ่งของที่ครูนำเสนอแล้วนั้น ที่บ้านของนักเรียนมีไหม มีอะไรบ้าง ให้รวบรวมจดบันทึก และส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้น **(มิติด้านสังคม)**

5. เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนเตรียมสิ่งที่นักเรียนคิดว่าเป็นวัสดุเหลือใช้ในบ้าน ของนักเรียนคนละหนึ่งชิ้น และนำเสนอครูในช่วงต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (เวลา 1 ชั่วโมง)

1. ครูจัดโต๊ะให้นักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน (ครูมีเหตุผลในการจัดกลุ่มเพื่อให้นักเรียนช่วยกันทำงานให้เสร็จ)

2. ครูนำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ที่ครูได้จัดตกแต่งขึ้นและสวยงาม ให้นักเรียนพิจารณาว่าครูทำมาจากอะไร ทำอย่างไร ครูใช้อะไรตกแต่งบ้าง **(เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดและแยกแยะ)**

3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำวัสดุเหลือใช้ของตนเองวางไว้บนโต๊ะในกลุ่มของตนเองแล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาถึงวัสดุสิ่งของที่แต่ละกลุ่มนำมาเป็นวัสดุของประเภทใด เช่น ของใช้ ของกิน (**บูรณาการสาระวิทยาศาสตร์ ระบุชนิด เปรียบเทียบสมบัติของวัสดุที่นำมาประยุกต์ เป็นของเล่นหรือของใช้ในชีวิตประจำวัน**) และเป็นรูปทรงอะไรบ้าง (ทรงกลม ทรงกระบอก ทรงสี่เหลี่ยม) และให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตกลงกันว่าจะประดิษฐ์วัสดุเหลือใช้ชิ้นใด (กลุ่มละหนึ่งชิ้น) พร้อมทั้งวาดรูปประกอบตามใบงานที่ 1 และตัวแทนกลุ่มนำเสนอเหตุผลในการเลือกชิ้นงาน (**นักเรียนเลือกประดิษฐ์ตามความสามารถของกลุ่มเป็นความพอประมาณ นักเรียนเลือกวัสดุในการประดิษฐ์ชิ้นงานเป็นเหตุผล และนักเรียนยอมรับความคิดเห็นและมติของกลุ่มเป็นมิติด้านสังคม**)

5. ครูสนทนาเรื่องการนำวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการประดิษฐ์ชิ้นงานนั้นต้องมีความเหมาะสมโดยยกตัวอย่างดังนี้

กรรไกร (อาจเป็นของจริงหรือรูปภาพ) ที่หลากหลาย ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่ากรรไกรชนิดใดที่นำมาตัดกระดาษ แล้วกรรไกรที่เหลือแต่ละชนิดเหมาะกับงานอะไร เช่น กรรไกรตัดเล็บ กรรไกรตัดกิ่งไม้ กรรไกรตัดเส้นลวด เป็นต้น

มีด (อาจเป็นของจริงหรือรูปภาพ) ที่มีลักษณะการใช้งานที่ต่างกันแล้วใช้คำถามสู่การเรียนรู้เรื่องมีดที่เหมาะสมกับการใช้งาน เช่น มีดหั่นเนื้อหมู มีดหั่นผัก มีดสำหรับปอกผลไม้ และมีดคัตเตอร์สำหรับตัดกระดาษ

กาวชนิดต่าง ๆ (อาจเป็นของจริงหรือรูปภาพ) ที่มีลักษณะการใช้งานที่ต่างกันแล้วใช้คำถามสู่การเรียนรู้เรื่อง กาวชนิดต่าง ๆ เช่น กาวปืนหรือกาวร้อน (งานไม้ งานโลหะ) กาวลาเท็กซ์ (งานผ้า งานกระดาษ งานไม้) กาวตราช่าง (แก้ว หินอ่อน กระเบื้อง รองเท้า) กาวอุดโป๊ว (อุดรอยร้าว รอยแตกร้าว) เป็นต้น

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกันภายในกลุ่มในการประดิษฐ์ชิ้นงานของแต่ละกลุ่มต้องใช้มีอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน และใครเป็นผู้จัดเตรียมมาเพื่อเตรียมประดิษฐ์ชิ้นงานในชั่วโมงหน้า (**ความพอประมาณและมีภูมิคุ้มกัน**)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- ใบงานที่ 1
- ตัวอย่างผลงานสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้
- ของจริงหรือภาพ กรรไกร มีด กาวชนิดต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. นำความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่ถูกวิธีไปประยุกต์ใช้ในการประดิษฐ์ (ความรู้)	การนำเสนอ	แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่เหมาะสมกับงานและประหยัด	การประดิษฐ์ชิ้นงาน	แบบสังเกตพฤติกรรม ขณะใช้เครื่องมือและอุปกรณ์	ใช้ได้ถูกวิธี ร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. ออกแบบและประดิษฐ์ของใช้ อย่างมีความคิดสร้างสรรค์	ใบงานที่ 1	แบบตรวจใบงานที่ 1	ผลงานการออกแบบ มีความเป็นไปได้ เกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
4. เห็นประโยชน์ คุณค่าของวัสดุเหลือใช้ต่อการประดิษฐ์เป็นของใช้	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบงานที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อวัสดุที่นักเรียนนำมา.....

ให้วาดรูปแสดงการออกแบบผลงานที่นักเรียนต้องการประดิษฐ์ (บูรณาการวิชาศิลปะ)

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ ได้แก่

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ผลงานที่ประดิษฐ์นำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- เนื้อหาเหมาะสม/ตรงกับตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ - เนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียนและบริบท	- ต้องการให้นักเรียนมีความรู้/ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตัวชี้วัด - เนื้อหาสอดคล้องกับบริบทและใกล้ตัวนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	- เรียงลำดับเนื้อหาที่สอนจากง่ายไปหายาก - เนื้อหาน่าสนใจ
เวลา	กำหนดเวลาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ กิจกรรม/วัย และตามศักยภาพของผู้เรียน	ต้องการให้กิจกรรมมีความต่อเนื่อง บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนการใช้เวลาแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน - สำรองเวลาไว้เล็กน้อย ป้องกันปัญหาใช้เวลาบางขั้นตอนมากกว่าที่กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
วิธีการจัดกิจกรรม	กำหนดวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมวัยผู้เรียน/เวลา และแหล่งเรียนรู้	- ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เห็นคุณค่าของวัสดุเหลือใช้ - กิจกรรมทำให้นักเรียนบรรลุตัวชี้วัด	- วางแผนกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า มีลำดับขั้นตอนชัดเจน - มอบหมายให้นักเรียนนำวัสดุเหลือใช้มาล่วงหน้า
แหล่งเรียนรู้	เลือกใช้สถานที่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานและวัยผู้เรียน	ใช้แหล่งเรียนรู้ในบริบทให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- เตรียมการล่วงหน้า - มีความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
สื่อ/อุปกรณ์	กำหนดสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับกิจกรรม/เวลา/วัยผู้เรียน/บริบทท้องถิ่น และงบประมาณ	- ใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาจัดทำสื่อให้เกิดประโยชน์ - ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่าย ได้รับประสบการณ์ตรง	- มีลำดับการใช้เป็นขั้นตอนชัดเจน - ครูมีความชำนาญในการใช้สื่ออุปกรณ์ - เตรียมสื่อไว้ล่วงหน้า
การประเมินผล	- ตรงตามเนื้อหาสาระที่จัดการเรียนรู้ - แบบประเมินมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย/เวลา/กิจกรรม	- เพื่อประเมินผู้เรียนตรงตามตัวชี้วัด - ต้องการนำผลการประเมิน มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	- มีวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายตรงตัวชี้วัด - แบบประเมินได้มาตรฐาน - มีคำชี้แจงชัดเจนสามารถปฏิบัติได้
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- วิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และการป้องกันอันตรายอันเกิดจากการใช้เครื่องมือต่าง ๆ - รู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรอบรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุเหลือใช้ประดิษฐ์เป็นของใช้และประโยชน์		
คุณธรรมของครู	มีความอดทน มีความซื่อสัตย์ เมตตา ยุติธรรม		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนประดิษฐ์ชิ้นงานตามกำลังความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม - ได้ฝึกทำกิจกรรมเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง - ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้ใช้แล้วกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่า	- ผู้เรียนมีเหตุผลในการเลือกที่จะประดิษฐ์ชิ้นงานของตนเองด้วยโดยใช้เศษวัสดุที่กลุ่มเลือก - นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกรูปแบบ ลวดลายที่จะประดิษฐ์ในชิ้นงานของตน	- รู้จักวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้งานสำเร็จ - นักเรียนมีความรู้ในการใช้เครื่องมือแต่ละชนิดก่อนทำงาน - นักเรียนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือทำงาน
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- รู้ลักษณะรูปทรงเรขาคณิต - การใช้เครื่องมือแต่ละชนิด เช่น กรรไกร มีด - วิธีการเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์		
คุณธรรมของผู้เรียน	มีความรับผิดชอบ ความอดทน เพียรพยายามในการทำงาน มีความสามัคคีช่วยเหลือแบ่งปัน และตรงต่อเวลา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		- มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับชิ้นงาน - มีความรู้ในการใช้เครื่องมืออย่างถูกต้องปลอดภัย	- รู้วิธีแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานให้เหมาะสมภายในกลุ่ม	- รู้วิธีการทำความสะอาดสถานที่ให้สะอาดเรียบร้อยทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นการทำงาน - รู้วิธีการจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือให้เรียบร้อยไม่รกรุงรัง	-
ทักษะ		- เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับลักษณะของชิ้นงาน - ใช้เครื่องมือในการประดิษฐ์สิ่งของอย่างประหยัดและปลอดภัย	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ใช้วัสดุเหลือใช้มาประยุกต์ประดิษฐ์ของใช้ในบ้านโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-
ค่านิยม		- เห็นคุณค่าของการใช้วัสดุอย่างถูกวิธี - มีคุณค่าของการนำวัสดุเหลือใช้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	- เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ตระหนักในการใช้ข้อดีและข้อเสียของวัสดุเหลือใช้บางประเภทให้โทษ	-

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “Fruits and Vegetables”
วิชา ภาษาอังกฤษ รหัสวิชา อ 13101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง “Fruits and Vegetables”
จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

รหัสวิชา อ 13101 วิชา ภาษาอังกฤษ

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ และบทพูดเข้าจังหวะง่าย ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมายของคำและกลุ่มคำที่ฟังตรงตามความหมาย ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยคบทสนทนาหรือนิทานง่าย ๆ
- พูดโต้ตอบด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง ใช้คำสั่ง และคำขอร้องง่าย ๆ บอกความต้องการง่าย ๆ ของตนเอง พูดขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเพื่อน บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง
- พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำตามประเภทของบุคคล สัตว์ และสิ่งของตามที่ฟังหรืออ่าน
- พูดและทำท่าประกอบตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา บอกชื่อและคำศัพท์ง่าย ๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย
- บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่าย ๆ ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
- บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
- ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่าย ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
- ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว
- มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่างและนันทนาการ ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 300-450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)
- ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) ประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาโต้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา อ 13101
จำนวน 1 หน่วยกิต

รายวิชา ภาษาอังกฤษ
เวลา 1 ชั่วโมง/สัปดาห์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
เวลา 40 ชั่วโมง

ศึกษาคำสั่ง คำขอร้อง คำ กลุ่มคำ ประโยค บทพูดเข้าจังหวะ (Chant) ภาพหรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำ ประโยค บทสนทนา หรือนิทาน ความต้องการ ข้อมูล ความรู้สึกของตนเองและเพื่อน กิจกรรม เรื่องใกล้ตัว หมดจดคำของประเภทบุคคล สัตว์ และสิ่งของ มารยาทสังคมหรือวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ชื่อและคำศัพท์เกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา กิจกรรมทางภาษา ความแตกต่างของเสียง ตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อรวบรวมคำศัพท์

โดยใช้กระบวนการทางภาษาในการอ่านออกเสียง บอก พูด สะกดคำ เลือกหรือระบุภาพ สัญลักษณ์ ตอบคำถาม พูดโต้ตอบ จัดหมวดหมู่ ทำท่าประกอบ เข้าร่วมกิจกรรม โดยการใช้ความสามารถในการสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี การคิด และการใช้ทักษะชีวิต

เพื่อปลูกฝังให้มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ มีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล เหมาะสม และรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

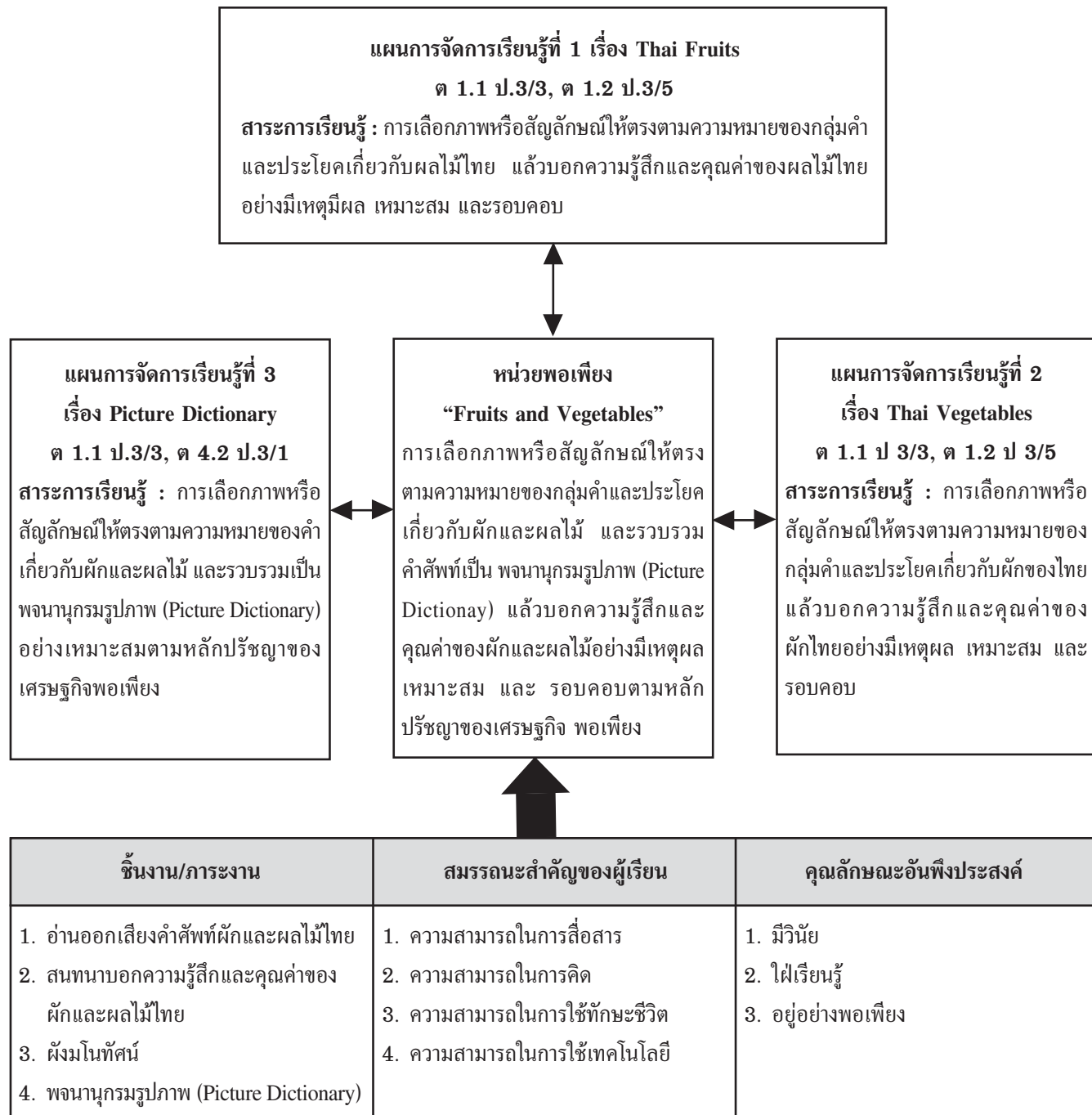
- ต 1.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4
- ต 1.2 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4, ป.3/5
- ต 1.3 ป.3/1, ป.3/2
- ต 2.1 ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3
- ต 2.2 ป.3/1
- ต 3.1 ป.3/1
- ต 4.1 ป.3/1
- ต 4.2 ป.3/1

รวมทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด

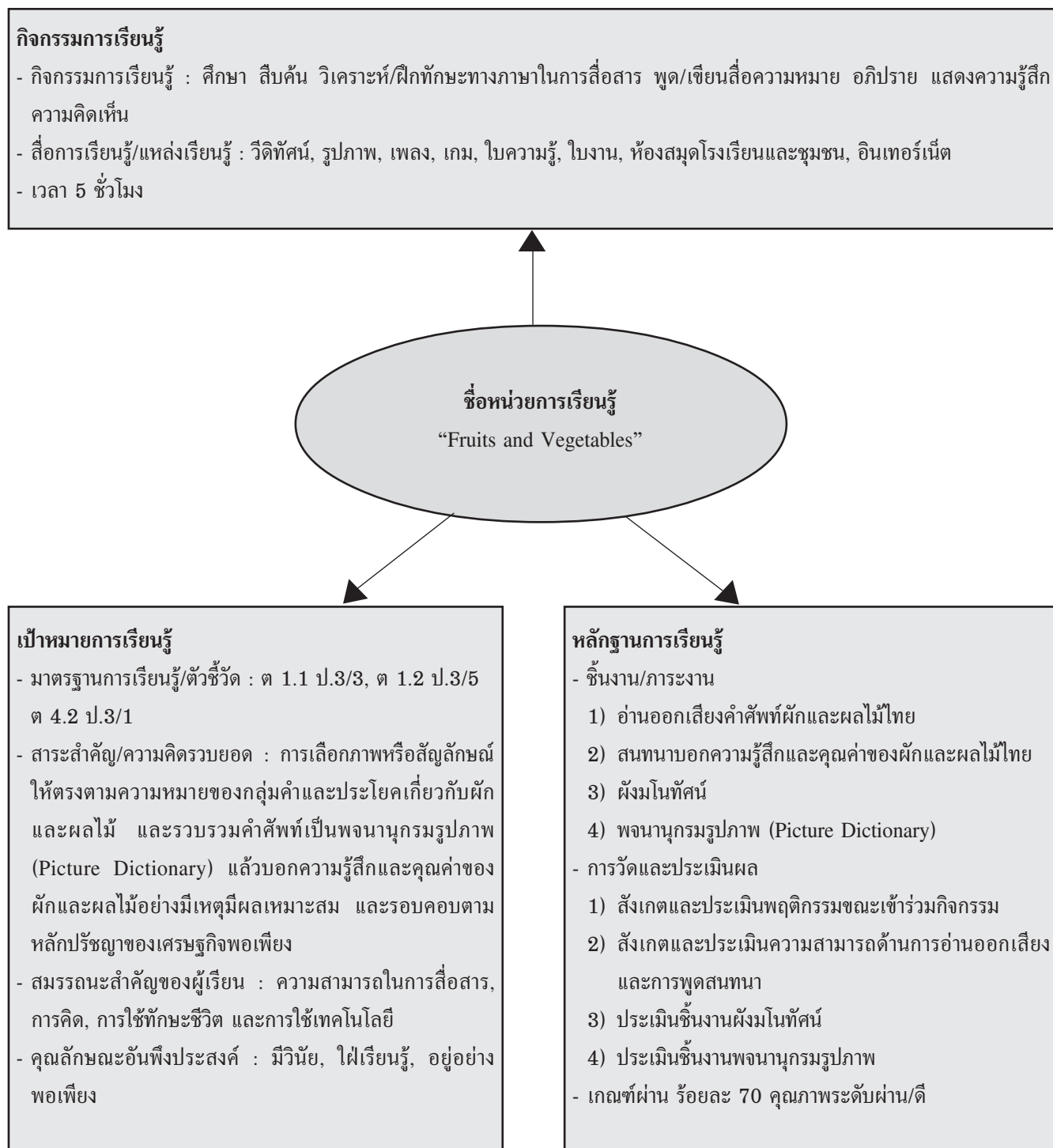
กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
หน่วยที่ 5 ชื่อหน่วย Fruits and Vegetables	ด 1.1 ป.3/3 ด 1.2 ป.3/5 ด 4.2 ป.3/1	การเลือกภาพหรือสัญลักษณ์ให้ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคเกี่ยวกับผักและผลไม้ และรวบรวมคำศัพท์เป็นพจนานุกรมรูปภาพ (Picture Dictionary) แล้วบอกความรู้สึกและคุณค่าของผักและผลไม้ว่ามีเหตุมีผล เหมาะสม และรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. อ่านออกเสียงคำศัพท์ผักและผลไม้ไทย 2. สนทนาบอกความรู้สึกและคุณค่าของผักและผลไม้ไทย 3. ผังมโนทัศน์ 4. พจนานุกรมรูปภาพ (Picture Dictionary)	5	8

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “Fruits and Vegetables”

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “Fruits and Vegetables”

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Fruits and Vegetables

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ต 1.1 ป.3/3 เลือก/ระบุภาพหรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคที่ฟัง

ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ต 1.2 ป.3/5 บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง

ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ต 4.2 ป.3/1 ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้เคียง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเลือกภาพหรือสัญลักษณ์ให้ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคเกี่ยวกับผักและผลไม้ และรวบรวมคำศัพท์เป็นพจนานุกรมรูปภาพ (Picture Dictionary) แล้วบอกความรู้สึกและคุณค่าของผักและผลไม้ อย่างมีเหตุผล มีเหตุผล เหมาะสม และรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สาระการเรียนรู้

ภาพหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายตรงตามกลุ่มคำ ประโยค จำนวน ประโยคที่บอกความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

4.1 Thai Fruits

4.2 Thai Vegetables

4.3 Picture Dictionary

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร โดยการพูด/เขียนสื่อความ อธิบาย อภิปราย และแสดงความคิดเห็นจากการฟัง

5.2 ความสามารถในการคิด โดยการคิดอย่างเป็นระบบ การสังเกต การสำรวจ สืบค้น ระบุ แยกแยะ จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ การคิดวิเคราะห์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นและสร้างชิ้นงาน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.2 มีวินัยในการเรียนรู้ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับ กติกา ข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ของวิชาเรียน/ของกลุ่ม/ของห้องเรียน

6.3 ใฝ่เรียนรู้ ตั้งใจเรียนรู้ แสวงหาความรู้เพิ่มเติม/แสวงหาความรู้ใหม่จากแหล่งเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง

6.4 อยู่อย่างพอเพียง โดยแสดงออกถึงการเป็นผู้มีความพอเพียง โดยคิดตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ใช้วัสดุอุปกรณ์ประหยัดและคุ้มค่า วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ และทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 7.1 อ่านออกเสียงคำศัพท์ผักและผลไม้ไทย
- 7.2 สนทนาบอกความรู้สึกและคุณค่าของผักและผลไม้ไทย
- 7.3 ฟังมโนทัศน์
- 7.4 พจนานุกรมรูปภาพ (Picture Dictionary)

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 8.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- 8.2 สังเกตและประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียงและการพูดสนทนา
- 8.3 ประเมินชิ้นงานฟังมโนทัศน์
- 8.4 ประเมินชิ้นงานพจนานุกรมรูปภาพ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 Thai Fruits (เวลา 2 ชั่วโมง)

นักเรียนดูภาพผลไม้ ร้องเพลงเกี่ยวกับผลไม้ แล้วสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ศึกษาและฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการอ่านออกเสียง เขียนคำศัพท์ เขียนสรุปเป็นฟังมโนทัศน์ สนทนาแสดงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรม ประเมินความรู้จากฟังมโนทัศน์ และประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 Thai Vegetables (เวลา 2 ชั่วโมง)

นักเรียนดูภาพผักชนิดต่าง ๆ ของไทย ร้องเพลงเกี่ยวกับผัก แล้วสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ศึกษา และฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการอ่านออกเสียง เขียนคำศัพท์ เขียนสรุปเป็นฟังมโนทัศน์ สนทนาแสดงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรม ประเมินความรู้จากฟังมโนทัศน์ และประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 Picture Dictionary (เวลา 1 ชั่วโมง)

นักเรียนศึกษาสืบค้นคำศัพท์เกี่ยวกับผักและผลไม้ไทยจากแหล่งเรียนรู้ รวบรวมนำมาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น และทำเป็นพจนานุกรมรูปภาพ (Picture Dictionary) แล้วนำเสนอโดยการอ่านออกเสียง ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินชิ้นงาน และประเมินความสามารถในการอ่านออกเสียงตามเกณฑ์การประเมิน

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
Fruits and Vegetables

1. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงก่อนเรียน
 - 1) คำว่า “Fruits and Vegetables” ในภาษาไทยหมายถึงอะไร นักเรียนเคยพบที่ไหนบ้าง และมีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่อย่างไร
 - 2) ทำไมเราต้องใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้ เรื่อง “Fruits and Vegetables”
2. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน
 - 1) ในการเรียนรู้ เรื่อง “Fruits and Vegetables” ในวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนจะต้องรู้/เรียนรู้/มีทักษะอะไรบ้าง และจะหาความรู้เหล่านั้น/ฝึกทักษะเหล่านั้นได้ที่ไหน อย่างไร
 - 2) ในการเรียนรู้ เรื่อง “Fruits and Vegetables” ให้สำเร็จนักเรียนจำเป็นจะต้องมีคุณธรรมอะไรบ้าง
 - 3) นักเรียนจะวางแผนการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จตามเป้าหมาย
 - 4) นักเรียนจะแบ่งหน้าที่การทำงานกลุ่มอย่างไรเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
 - 5) นักเรียนจะแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้สำเร็จ
 - 6) นักเรียนจะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไรให้ประหยัดและคุ้มค่า
 - 7) ในระหว่างเรียนนักเรียนจำเป็นต้องสังเกตและพิจารณาผลการเรียนรู้/การทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน/ของกลุ่มหรือไม่ อย่างไร และทำเพื่ออะไร
3. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงหลังเรียน
 - 1) นักเรียนได้เรียนรู้/ฝึกทักษะภาษาอังกฤษอะไรบ้าง
 - 2) กิจกรรมการเรียนรู้ตอนใดที่นักเรียนชอบ/ไม่ชอบมากที่สุด เพราะอะไร
 - 3) นักเรียนต้องการทำอะไรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนบ้าง
 - 4) นักเรียนแบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้/ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละขั้นตอนได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
 - 5) นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกแต่ละคนหรือไม่ อย่างไร
 - 6) นักเรียนใช้วัสดุประกอบการเรียนรู้อย่างประหยัดและคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร
 - 7) นักเรียนวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จ
 - 8) จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนใช้คุณธรรมอะไรบ้าง
 - 9) การทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมีข้อดีหรือไม่ สมบูรณ์หรือไม่ อย่างไร แล้วนักเรียนจะวางแผนใช้หลักพอเพียงเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไปได้อย่างไร
 - 10) หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ เรื่อง “Fruits and Vegetables” ไปแล้วนักเรียนจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันอย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
Fruits and Vegetables

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้	- ใบกิจกรรม - แบบประเมิน ผังมโนทัศน์	- ตรวจใบกิจกรรม - ประเมิน ผังมโนทัศน์	- ร้อยละ 70 ขึ้นไป - คุณภาพระดับ ดี ขึ้นไป	ครู	- ระหว่างเรียน หลังเรียน	โรงเรียน
ด้านทักษะ/ กระบวนการ	- แบบประเมิน ทักษะ/ กระบวนการ - แบบประเมิน ชิ้นงาน	- สังเกตและ ประเมินทักษะ/ กระบวนการปฏิบัติ - ประเมินชิ้นงาน	- คุณภาพระดับ ดี/ผ่าน ขึ้นไป	ครู	- ระหว่างเรียน หลังเรียน	โรงเรียน
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- แบบประเมิน พฤติกรรม	- สังเกตและ ประเมินพฤติกรรม	- คุณภาพระดับ ดี/ผ่าน ขึ้นไป	ครู นักเรียน เพื่อน	- ระหว่างเรียน หลังเรียน	โรงเรียน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ Fruits and Vegetables

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลา วัยของ นักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ - เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของ การใช้ภาษาอังกฤษ	ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัว เพื่อ ให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและอยากเรียนรู้
เวลา	กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม ให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการจัด กิจกรรม

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
วิธีการจัดกิจกรรม	- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมสำหรับการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายและเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน - แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับจำนวนนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด - ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก - ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แหล่งเรียนรู้	เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และความสนใจของผู้เรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานกับผู้เกี่ยวข้องของแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - กำหนดเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน
สื่อ/อุปกรณ์	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และเหมาะสมกับห้องเรียน - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้สื่ออุปกรณ์	- การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อนจะช่วยให้ครูเตรียมสื่อได้เหมาะสมกับนักเรียน - เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่ออย่างชัดเจน - ครูมีความชำนาญการใช้สื่ออุปกรณ์
การประเมินผล	ออกแบบการวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และผู้เรียน	เพื่อประเมินผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำศัพท์ สำนวน และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับผักและผลไม้ชนิดต่าง ๆ การทำพจนานุกรมรูปภาพ		
คุณธรรมของครู	มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทนและตรงต่อเวลา		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน - ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน - ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนและสำเร็จตามเป้าหมาย - แก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย - ประหยัดงบประมาณ	- รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบให้งานประสบความสำเร็จ - ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข - เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม - ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผักและผลไม้ไทยชนิดต่าง ๆ การทำพจนานุกรมรูปภาพ - นักเรียนมีความรู้ เรื่อง การวางแผนการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความพอเพียง		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	-	-
ทักษะ		- ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม - ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำชิ้นงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน	-	-
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	-	-

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา อ 13101

วิชา ภาษาอังกฤษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

ชื่อหน่วย Fruits and Vegetables

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง Thai Fruits

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ต 1.1 ป.3/3 เลือก/ระบุภาพหรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคที่ฟัง

ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและแสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ต 1.2 ป.3/5 บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียง หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเลือกภาพหรือสัญลักษณ์ให้ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคเกี่ยวกับผลไม้ไทย แล้วบอกความรู้สึกและคุณค่าของผลไม้ไทยอย่างมีเหตุผล มีผล เหมาะสม และรอบคอบ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ฟังแล้วบอกความหมายของคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับผลไม้ของไทยได้ถูกต้อง

3.2 อ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับผลไม้ของไทยได้ถูกต้อง

3.3 สนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ และบอกคุณค่าของผลไม้ไทยได้อย่างมีเหตุผล มีผล เหมาะสม และรอบคอบ

4. สาระการเรียนรู้

ภาพและความหมายของกลุ่มคำ ประโยคเกี่ยวกับผลไม้ของไทย และการบอกความรู้สึก คุณค่าของผลไม้ของไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

4.1 Content : Thai fruits

4.2 Vocabulary : Thai fruits : durian, mangosteen, orange, pineapple, tamarind, pomelo, jackfruit

4.3 Function : Talking about Thai fruits

4.4 Dialogue : 1. A : What Thai fruit do you like?

B : I like pomelos.

2. A : Do you like pomelos?

B : Yes, I do./No, I don't.

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร โดยการพูด/เขียนสื่อความ อธิบาย อภิปราย และแสดงความคิดเห็นจากการฟัง

5.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัยในการเรียนรู้ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับ กติกา ข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ของวิชาเรียน/ของกลุ่ม/ของห้องเรียน

6.2 อยู่อย่างพอเพียง โดยแสดงออกถึงการเป็นผู้มีความพอเพียง โดยคิดตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ใช้วัสดุอุปกรณ์ประหยัดและคุ้มค่าวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ และทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

7.1 อ่านออกเสียงคำศัพท์ผลไม้ไทย

7.2 สนทนาบอกความรู้สึกและคุณค่าของผลไม้ไทย

7.3 ฟังมโนทัศน์

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up)

8.1.1 นักเรียนทบทวนคำศัพท์เกี่ยวกับผลไม้ที่นักเรียนรู้จัก โดยให้นักเรียนบอกคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษและสะกดคำศัพท์พร้อมกัน *(เพื่อสำรวจความรู้เดิมเกี่ยวกับชื่อผลไม้เป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นเงื่อนไขความรู้ของนักเรียน)*

8.1.2 ครูนำเสนอแผนภูมิเพลง Coconut ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร้องตามและแสดงท่าทางประกอบเพลง *(เป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้)*

8.1.3 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการสนทนากับนักเรียนเป็นภาษาไทยถึงเนื้อหาของเพลงที่ร้องเป็นชื่อของผลไม้ของไทย คือ มะพร้าวซึ่งมีประโยชน์มากมาย และให้นักเรียนบอกประโยชน์ของมะพร้าว แล้วถามว่าใครชอบหรือไม่ชอบมะพร้าวบ้าง จากนั้นครูโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องผลไม้ของไทยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ว่าชื่อผลไม้ของไทยเป็นภาษาอังกฤษเรียกว่าอะไรบ้าง

(การสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของมะพร้าว เป็นการสำรวจความรู้เดิมของนักเรียนว่ารู้ว่าคุณค่าทางสารอาหารหรือไม่ และประโยชน์อื่น ๆ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันของครู และการให้นักเรียนรู้แนวทางการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องผลไม้ของไทย เป็นความมีเหตุมีผลและมีภูมิคุ้มกัน)

8.1.4 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ *(เป็นความพอประมาณกับจำนวนนักเรียนและกิจกรรมที่จัด)* โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน *(เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันระหว่างปฏิบัติงานกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมความเอื้ออาทรต่อกัน และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการสอนของครูให้บรรลุตามจุดประสงค์)*

นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ และวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ โดยแบ่งหน้าที่การทำงานให้สมาชิกภายในกลุ่มตามความสามารถของแต่ละบุคคล

(การให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ และวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนพอประมาณในการทำงานได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง)

8.2 ขั้นการสอน (Presentation)

8.2.1 นักเรียนบอกว่าชื่อผลไม้ของไทยที่นักเรียนรู้จักเป็นภาษาไทย เช่น มะม่วง ขนุน ทุเรียน เป็นต้น **(เป็นการสำรวจความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับชื่อผลไม้เป็นเงื่อนไขความรู้พอประมาณกับความรู้เดิมของนักเรียน และสมเหตุสมผลกับความสามารถของนักเรียน)**

8.2.2 ครูยกภาพผลไม้ขึ้น 1 ภาพ แล้วยกตัวอย่างการถามและตอบคำถามจากภาพ เช่น

T : What is it in this picture? (ภาพนี้เป็นภาพอะไร) ครูยกภาพมังคุดขึ้น

SS : Fruit. (ผลไม้)

T : What do you call this fruit in Thai? (ภาษาไทยเรียกว่าอะไร)

SS : มังคุด

T : Good. In English, it is a mangosteen. Repeat after me twice, please.
“Mangosteen” (ภาษาอังกฤษ คือ Mangosteen ให้นักเรียนอ่านตามครู 2 เที่ยว)

SS : Mangosteen, Mangosteen

(ครูมีความพอประมาณในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจ และวัยของนักเรียน)

8.2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกบัตรภาพผลไม้ที่กลุ่มตนเองชอบ 1 บัตรภาพ แล้วร่วมกันศึกษาคำอ่านจาก Dictionary หรือปริญญาคู แล้วแต่ละกลุ่มฝึกออกเสียงคำศัพท์ของภาพร่วมกันภายในกลุ่ม **(เป็นการปลูกฝังคุณธรรมความมีน้ำใจของนักเรียนแก่ช่วยเหลือนักเรียนอ่อนในการอ่านออกเสียง)**

8.2.4 แต่ละกลุ่มอ่านคำศัพท์ชื่อผลไม้ตามบัตรภาพของกลุ่มตนเองแล้วให้กลุ่มอื่น ๆ ออกเสียงตาม 2 ครั้ง ทำสลับกันจนครบทุกกลุ่ม โดยครูคอยแนะนำการออกเสียงให้ถูกต้อง

(เป็นการปลูกฝังคุณธรรมการมีมารยาทที่ดีในการฟัง ฟังสมาธิในการฟัง และเป็นการให้ความรู้เรื่อง การออกเสียงคำศัพท์ที่ถูกต้องแก่นักเรียน)

8.2.5 ครูติดบัตรภาพผลไม้ทุกภาพบนกระดานดำ จากนั้นยกบัตรคำชื่อผลไม้ให้นักเรียนฝึกสะกดคำที่ละคำพร้อมกันทั้งชั้น เช่น

T : Look at this word, how do you spell it? Please spell together twice.

(ภาพมังคุด)

SS : m-a-n-g-o-s-t-e-e-n, mangosteen m-a-n-g-o-s-t-e-e-n, mangosteen.

T : Well done. Now, I want a volunteer to stick this word with its picture on the board. (ครูขออาสาสมัคร 1 คน ไปติดบัตรคำนี้ให้ตรงกับบัตรภาพของคำศัพท์คำนี้)

SS : I can. (นักเรียนอาสาสมัครนำบัตรคำไปติดไว้ใต้บัตรภาพที่ตรงกับคำศัพท์)
ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเช่นนี้ไปจนครบทุกคำ

(นักเรียนอ่านออกเสียงและฝึกการสะกดคำศัพท์ เป็นการให้ความรู้แก่นักเรียน และฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และเกิดมิติทางสังคม คือ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขณะที่ออกเสียง และสะกดคำศัพท์)

8.3 ขั้นฝึก (Practice)

8.3.1 ครูนำบัตรคำที่ติดได้บัตรภาพออก แล้วนักเรียนอาสาสมัครชี้ภาพในบัตรภาพบนกระดาน ให้เพื่อนในชั้นเรียนช่วยกันออกเสียงและสะกดคำศัพท์พร้อมกันทั้งชั้น ครูชมเชย ช่วยเหลือ และแก้ไขเมื่อนักเรียน ออกเสียงผิดหรือสะกดผิด

(กิจกรรมในขั้นนี้เป็นการเน้นย้ำความรู้เรื่องการออกเสียงคำศัพท์และการสะกดคำศัพท์ที่ถูกต้อง ให้แก่นักเรียน)

8.3.2 นักเรียนแต่ละคนรับใบงานที่ 1 เรื่อง Vocabulary about Thai fruits เพื่อทำกิจกรรม เขียนคำศัพท์เกี่ยวกับผลไม้ แล้วนักเรียนจับคู่เปรียบเทียบคำตอบกันภายในกลุ่ม ถ้าคำตอบไม่ตรงกัน นักเรียนแสดง ความคิดเห็น หลังจากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันเฉลยคำตอบพร้อมกันทั้งชั้น **(เพื่อฝึกคุณธรรมความรับผิดชอบ และ เกิดมิติทางสังคมในการทำงานร่วมกันและยอมรับเหตุผลซึ่งกันและกัน และเกิดความรู้ในการเขียนคำศัพท์)**

8.3.3 นักเรียนรับใบงานที่ 2 เรื่อง Mind mapping of Thai fruits โดยทำกิจกรรมเขียนคำศัพท์ เกี่ยวกับผลไม้ที่เรียนมาแล้ว วาดภาพผลไม้และระบายสีตามความจริงหรือตามความชอบ เพื่อส่งครูในชั่วโมงเรียนต่อไป **(นักเรียนได้ฝึกคุณธรรม ความรับผิดชอบ และเป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ที่จะสามารถนำความรู้ เกี่ยวกับคำศัพท์ไปใช้ในการเรียนบทต่อไป)**

ชั่วโมงที่ 2

8.3.4 ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทบทวนคำศัพท์ผลไม้ของไทยที่เรียนไปแล้วในชั่วโมงที่ผ่านมา โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นทีมหญิงและทีมชาย แล้วแข่งขันเล่นเกมจับคู่บัตรคำกับบัตรภาพ ซึ่งครูเตรียมบัตรภาพและบัตรคำ ให้แต่ละทีมเท่า ๆ กัน วางไว้บนโต๊ะด้านหน้าของแต่ละทีม เริ่มแข่งขันโดยแต่ละทีมส่งตัวแทนออกมาครั้งละ 1 คน ครูพูดคำศัพท์ชื่อผลไม้ของไทยคำละ 2 ครั้ง ตัวแทนของแต่ละทีมเลือกบัตรภาพและบัตรคำให้ตรงกับชื่อผลไม้ที่ครูพูด แล้วนำออกไปติดบนกระดานหน้าชั้นเรียน ทีมใดจับคู่ได้ถูกต้องและติดเสร็จก่อนได้ 1 คะแนน เมื่อเสร็จกิจกรรมทีม ที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

(การทบทวนความรู้เดิมเป็นภูมิคุ้มกันให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับกิจกรรม การเรียนรู้ใหม่และการใช้กิจกรรมแข่งขันเล่นเกมจับคู่คำศัพท์ เป็นภูมิคุ้มกันของนักเรียนและเป็นความพอประมาณ ที่นักเรียนได้รู้จักวางแผนในการเลือกตัวแทนส่งเข้าแข่งขันได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล)

8.3.5 ครูยกบัตรภาพขนุน แล้วยกตัวอย่างบทสนทนาถามตอบเกี่ยวกับผลไม้ไทยที่ชอบ ดังนี้

T : What Thai fruit do you like? I like jackfruits.

และให้นักเรียนทั้งชั้นฝึกพูดประโยคคำถามและคำตอบ ด้วยการพูดตามครู โดยครูจะชี้ที่ บัตรภาพทีละบัตร และฝึกพูดจนครบทุกภาพ เช่น

T : What Thai fruit do you like?

SS : What Thai fruit do you like?

T : I like mangoes. (ชี้บัตรภาพมะม่วง)

SS : I like mangoes.

T : Do you like mangoes?

SS : Do you like mangoes?

T : Yes, I do./No, I do not.

SS : Yes, I do./No, I do not. etc.

(เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การถามคำถาม และการตอบคำถาม ทำให้เกิดรู้ และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ)

8.3.6 ครูจัดรูปภาพ ให้นักเรียนฝึกถามคำถามและตอบคำถามพร้อมกันทั้งชั้น แล้วให้นักเรียนฝึกถามและตอบคำถามเป็นคู่ โดยสลับกันถามและตอบเกี่ยวกับผลไม้ที่ตนชอบอย่างน้อย 2 ชนิด ภายในเวลา 5 นาที **(เป็นการฝึกทักษะและความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ผลไม้ไทยให้พอประมาณกับเวลาและเนื้อหา)**

8.4 ขั้นนำไปใช้ (Production)

8.4.1 สุ่มนักเรียน 3-5 คู่ ยืนขึ้นสนทนาให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนฟัง โดยกำหนดเวลาคู่ละ 2 นาที ดังตัวอย่างประโยค เช่น

S1 : What Thai fruit do you like?

S2 : I like durians. Do you like durians?

S1 : Yes, I do.

S2 : What Thai fruit do you like?

S2 : I like pomeloos. Do you like pomeloos?

S1 : No, I do not.

(กิจกรรมนี้เป็นการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ฝึกความมั่นใจ และฝึกให้นักเรียนรู้จักการวางแผน มีความรับผิดชอบในการฝึกซ้อม และฝึกเป็นผู้ฟังที่ดี)

8.4.2 นักเรียนแต่ละคนรับตารางเกม Bingo แล้วนักเรียนเขียนคำศัพท์ผลไม้ที่นักเรียนชอบลงในตาราง 8 คำ แล้วฟังคำศัพท์ที่ครูอ่าน นักเรียนคนที่มีคำศัพท์ตรงกับคำศัพท์ที่ครูอ่านครบตามแนวนอน/แนวตั้ง/แนวทแยงก่อนเป็นผู้ชนะ **(เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักความพอประมาณทั้งด้านเนื้อหาและเวลา และมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ปฏิบัติตามกติกาไม่เปลี่ยนคำศัพท์)**

8.5 ขั้นสรุป (Wrap up)

8.5.1 นักเรียนทำกิจกรรมในใบงานที่ 3 เรื่อง I like Thai fruits โดยครูกำหนดเวลาทำกิจกรรม 10 นาที **(การกำหนดเวลาให้นักเรียนทำงานเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความพอประมาณกับเวลา และรู้จักการวางแผนในการทำงาน เป็นภูมิคุ้มกันในตัวของนักเรียน มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษา มีความรอบคอบในการทำงาน และมีคุณธรรมความรับผิดชอบ)**

8.5.2 นักเรียนร่วมตอบคำถาม/แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถาม “ถ้านักเรียนมีความจำเป็นที่จะเลือกบริโภคผลไม้ นักเรียนจะพิจารณาเลือกผลไม้เพื่อบริโภคอย่างมีเหตุผล มีผลเหมาะสม และรอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร”

(ความพอประมาณกับรายได้ หาง่ายมีในท้องถิ่น มีคุณประโยชน์ต่อสุขภาพ ความมีเหตุผลในการเลือกชนิดของผลไม้)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 เพลง Coconut

9.2 บัตรคำ

9.3 บัตรภาพ

9.4 ใบงานที่ 1 เรื่อง Vocabulary about Thai fruits

9.5 ใบงานที่ 2 เรื่อง Mind mapping of Thai fruits

9.6 ใบงานที่ 3 เรื่อง I like Thai fruits

9.7 ตารางเกม Bingo

10. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ฟังแล้วบอกความหมายของคำศัพท์ และประโยคเกี่ยวกับผลไม้ของไทย ได้ถูกต้อง	ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	- ตอบถูกต้อง 7 ข้อขึ้นไป - ผ่านเกณฑ์ระดับ คุณภาพ ดี ขึ้นไป
2. อ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ และประโยคเกี่ยวกับผลไม้ของไทย ได้ถูกต้อง	- สังเกตการอ่านออกเสียง - ตรวจใบงานที่ 2	- แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน - ใบงานที่ 2	- ผ่านเกณฑ์ระดับ คุณภาพ ดี ขึ้นไป - ผ่านเกณฑ์เขียนถูก 5 คำขึ้นไป
3. สนทนาเกี่ยวกับความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบและบอกคุณค่าของผลไม้ไทยได้อย่างมีเหตุมีผลเหมาะสมและรอบคอบ	- ตรวจใบงานที่ 3 - สังเกตการสนทนา	- ใบงานที่ 3 - แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน	- ผ่านเกณฑ์เขียนถูก 3 ข้อขึ้นไป - ผ่านเกณฑ์ระดับ คุณภาพ ดี ขึ้นไป

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

- สิ่งที่วัด**
1. ออกเสียงและบอกความหมายของคำศัพท์ชื่อผลไม้ของไทย
 2. การอ่านประโยค ถาถามตอบเกี่ยวกับผลไม้ของไทย
 3. การเขียนประโยค ถาถามตอบบอกความรู้สึกต่อผลไม้ของไทย
 4. เลือกบริโภคผลไม้ของไทยได้เหมาะสมกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- คะแนนรวม 1-4 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 = ปรับปรุง
 คะแนนรวม 5-8 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 = ปานกลาง
 คะแนนรวม 9-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 = ดี

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่ต้องสังเกต					ผลการประเมิน (ระดับคุณภาพ)
		ออกเสียง/ บอกความหมาย	อ่านประโยค ถามตอบ	เขียนประโยค	เลือกบริโภคฯ	รวม 12 (คะแนน)	
		3	3	3	3		

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียน

องค์ประกอบ การประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/น้ำหนักคะแนน			คะแนน รวม
	3	2	1	
ออกเสียงและบอก ความหมายของคำศัพท์ ชื่อผลไม้ของไทย	ออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง	ออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง 4-5 คำ	ออกเสียงคำศัพท์ ได้น้อยกว่า 4 คำ	3
การอ่านประโยค ถามตอบเกี่ยวกับผลไม้ ของไทย	อ่านได้ถูกต้องทุกคำ ชัดเจน และคล่องแคล่ว	อ่านได้ถูกต้อง ชัดเจน แต่ไม่คล่องแคล่ว	อ่านผิดบ้าง ไม่ชัดเจน ไม่คล่องแคล่ว	3
การเขียนประโยค ถามตอบ บอกความรู้สึกต่อผลไม้ ของไทย	เขียนประโยค ถามตอบ บอกความรู้สึกต่อผลไม้ ของไทยได้ถูกต้อง ทุกประโยค	เขียนประโยค ถามตอบ บอกความรู้สึกต่อผลไม้ ของไทยได้ถูกต้อง 3-4 ข้อ	เขียนประโยค ถามตอบ บอกความรู้สึกต่อผลไม้ ของไทยได้ถูกต้อง น้อยกว่า 3 ข้อ	3
เลือกบริโภคผลไม้ของไทย ได้เหมาะสมกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	บอกชื่อผลไม้ในการบริโภค พร้อมให้เหตุผลประกอบ ได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 เหตุผล	บอกชื่อผลไม้ในการบริโภค พร้อมให้เหตุผลประกอบ ได้ถูกต้องอย่างน้อย 1-2 เหตุผล	บอกชื่อผลไม้ในการบริโภค แต่ไม่สามารถยกเหตุผล ประกอบได้	3
รวม				12

เกณฑ์การตัดสินผลคะแนน

คะแนนเต็ม 12 คะแนน เกณฑ์ผ่านอยู่ในระดับดีขึ้นไป

การแปลความหมายของคะแนน : ช่วงคะแนน : ผลการประเมิน

9-12 คะแนน พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดี

5-8 คะแนน พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1-4 คะแนน พฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

13. เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

เพลง Coconut

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

C-O-C-O-N-U-T
C-O-C-O-N-U-T
COCONUT COCONUT
Oh.....

บัตรคำ

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

durian

mangosteen

orange

pineapple

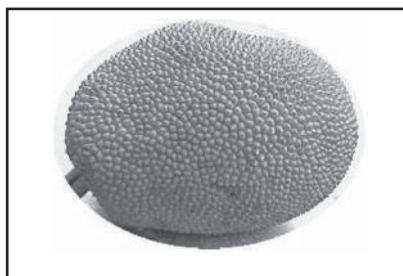
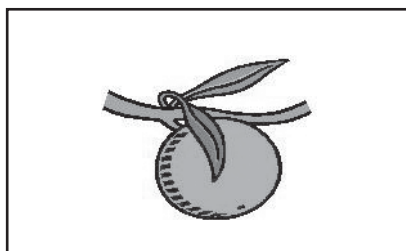
tamarind

pomelo

jackfruit

ภาพ

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

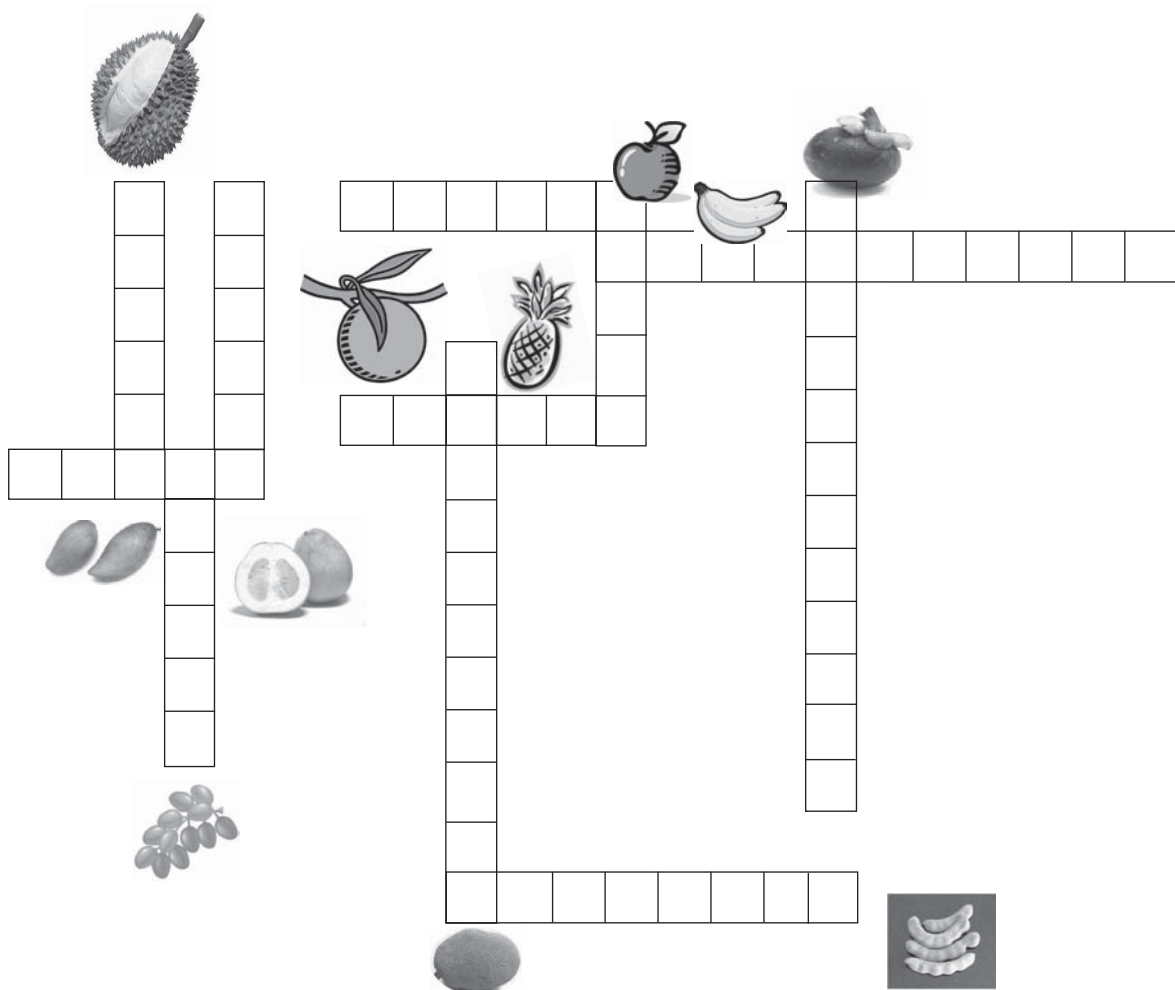
ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง Vocabulary about Thai fruits

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Name : _____ Class : _____ No. : _____

คำชี้แจง ตอนที่ 1 ดูภาพแล้วเติมตัวอักษรของคำศัพท์นั้นให้ตรงกับภาพ

ตอนที่ 2 นำคำศัพท์ที่นักเรียนเขียนในอักษรไขว้มาเติมข้างล่าง

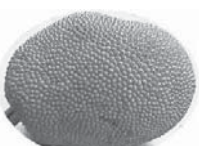
1. = _____

2. = _____

3. = _____

4. = _____

5. = _____

6. = _____

7. = _____

8. = _____

9. = _____

10. = _____

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง Mind mapping of Thai fruits

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Name : _____ Class : _____ No. : _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนผังความคิด (Mind Mapping) เกี่ยวกับ Thai fruits พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ
และระบายสีให้สวยงาม

ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง Do you like Thai fruits?

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Name : _____ Class : _____ No. : _____

คำชี้แจง เรียงคำศัพท์ที่กำหนดให้เป็นประโยคให้ถูกต้อง

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

fruit

do

Thai

like

?

What

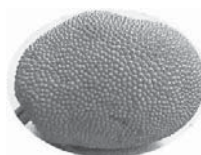
you

like

.

Jackfruits

I

you

like

Do

oranges

?

I

do

not

.

No

,

.

like

I

pineapple

เกม : BINGO

ประกอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง Fruits and Vegetables
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Thai Fruits ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- จุดประสงค์**
1. เพื่อทบทวนคำศัพท์เกี่ยวกับผลไม้ไทย
 2. เพื่อความสนุกสนานในบทเรียน
- อุปกรณ์**
1. แผ่นตารางบิงโก
 2. คลึงคำศัพท์เกี่ยวกับ Thai fruits
- วิธีเล่น**
1. ครูแจกตารางบิงโกให้นักเรียนทุกคน
 2. นักเรียนเขียนคำศัพท์ผลไม้ของไทยลงในตาราง โดยเลือกชื่อผลไม้ที่นักเรียนชอบลงในช่องใดก็ได้
 3. ครูอ่านชื่อผลไม้ทีละคำ เมื่อนักเรียนคนใดมีชื่อผลไม้ตรงกับที่ครูอ่านในตารางของตน ให้กากบาททับคำนั้น ถ้านักเรียนคนใดกากบาทคำศัพท์เรียงครบ 3 คำ ต่อกันในแนวนตั้งหรือแนวนอน หรือแนวเฉียงถือว่า บิงโก

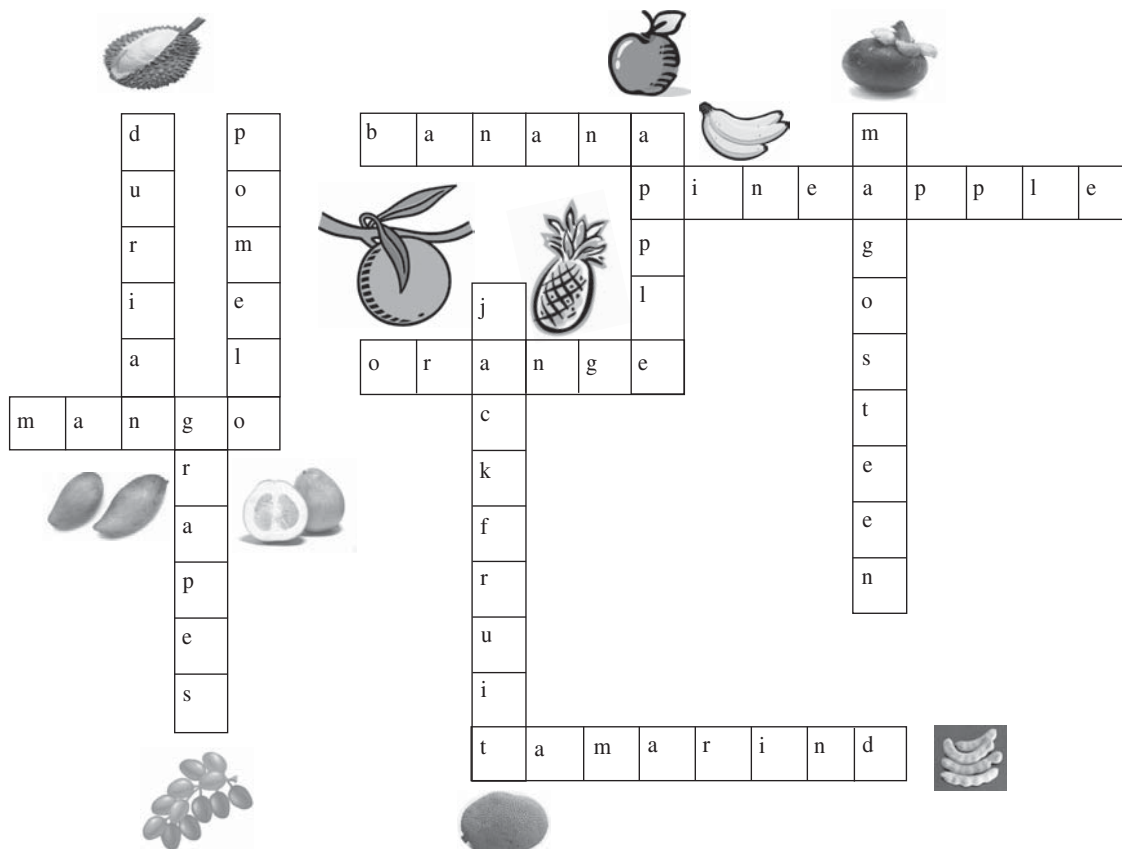
ตารางบิงโก

	☆	

เฉลย

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง Vocabulary about Thai fruits

ตอนที่ 1 ดูภาพแล้วเติมตัวอักษรของคำศัพท์นั้นให้ตรงกับภาพ

ตอนที่ 2 นำคำศัพท์ที่นักเรียนเขียนในอักษรไขว้มาเติมข้างล่าง

1. = durian

2. = pomelo

3. = banana

4.

= mangosteen

5.

= tamarind

6.

= jackfruit

7.

= mango

8.

= orange

9.

= pineapple

10.

= apple

11.

= grapes

ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง Do you like Thai fruits?

เรียงคำศัพท์ที่กำหนดให้เป็นประโยคให้ถูกต้อง

1. What Thai fruit do you?
2. I like jackfruits.
3. Do you like oranges?
4. No, I do not.
5. I like pineapple.

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เวลา	กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และวัย ของผู้เรียน	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม ให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการจัด กิจกรรม
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ เหมาะสมกับเวลา วัยของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตาม มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ - เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า ของการใช้ภาษาอังกฤษ	ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัว เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย และอยากเรียนรู้
วิธีการจัดกิจกรรม	- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ได้เหมาะสมสำหรับการนำพาผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย และเหมาะสมกับ สภาพผู้เรียน - แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับ จำนวนนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด - ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก - ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอน และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน และเหมาะสม กับบริบทห้องเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจ ในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้	- การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อน จะช่วยให้ครูเตรียมสื่อได้เหมาะสม กับนักเรียน - เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการ จัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่อ อย่างชัดเจน
การประเมินผล	ออกแบบการวัดและประเมินผล ได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และผู้เรียน	เพื่อประเมินผู้เรียนให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผล ให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่าน การตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำศัพท์ สำนวน และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับผลไม้ชนิดต่าง ๆ		
คุณธรรมของครู	มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทน และตรงต่อเวลา		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน - ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน - ผู้เรียนใช้สื่อที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอน และสำเร็จตามเป้าหมาย - แก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย - ประหยัดงบประมาณ	- รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ให้งานประสบความสำเร็จ - ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข - ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลไม้ไทยชนิดต่าง ๆ - นักเรียนมีความรู้ เรื่อง การวางแผนการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความพอเพียง		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้สื่อวัสดุในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	-	-
ทักษะ		ใช้สื่อวัสดุในการทำกิจกรรมอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน	-	-
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของสื่อวัสดุในการทำกิจกรรมอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	-	-

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข”
วิชา สุขศึกษาและพลศึกษา รหัสวิชา พ 14101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

รหัสวิชา พ 14101 วิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- เข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกายและรู้จักดูแลรักษาอวัยวะที่สำคัญของระบบนั้น ๆ

- เข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ สามารถปรับตัวและจัดการได้อย่างเหมาะสม

- เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีชีวิต และครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

- ภูมิใจและเห็นคุณค่าในเพศของตน ปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศได้ถูกต้องเหมาะสม

- ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และการเกิดโรค อุบัติเหตุ ความรุนแรง สารเสพติด และการล่วงละเมิดทางเพศ

- มีทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและการควบคุมตนเองในการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ

- รู้หลักการเคลื่อนไหวและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เกม การละเล่นพื้นเมือง กีฬาไทย กีฬาสากลได้อย่างปลอดภัยและสนุกสนาน มีน้ำใจนักกีฬา โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา สิทธิ และหน้าที่ของตนเอง

- วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมทางกาย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย เพื่อสุขภาพได้ตามความเหมาะสม

- จัดการกับอารมณ์ ความเครียด และปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

- มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้สร้างเสริมสุขภาพ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา พ 14101
จำนวน หน่วยกิต

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา
เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษาการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของร่างกายและจิตใจ ความสำคัญของกล้ามเนื้อกระดูกและข้อต่อ ตลอดจนการดูแลกล้ามเนื้อ กระดูก และข้อต่อให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะของความเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดีของครอบครัว พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย การปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและเอื้อต่อสุขภาพ สภาวะอารมณ์และความรู้สึกที่มีผลต่อสุขภาพ ความสำคัญของการใช้ยา หลักการใช้ยา วิถีปฐมพยาบาล ผลเสียของการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการป้องกัน

โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลบนฉลากอาหารและผลิตภัณฑ์ การเคลื่อนไหวร่างกายแบบผสมผสานทั้งแบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ และแบบใช้อุปกรณ์ประกอบ กายบริหารท่ามือเปล่าประกอบจังหวะ เกมเลียนแบบและกิจกรรมแบบผลัด กีฬาพื้นฐาน แอโรบิค แอนดร้าบิค ห่วงข้ามตาข่าย การออกกำลังกาย เล่นเกมตามความชอบของตนเองในการออกกำลังกาย เล่นเกมและเล่นกีฬาที่มีต่อสุขภาพ การปฏิบัติตามกฎ กติกา การเล่นกีฬาพื้นฐานตามชนิดกีฬาที่เล่น การทดสอบสมรรถภาพทางกาย การปรับปรุงสมรรถภาพทางกายตามผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

เพื่อให้เกิดทักษะการสื่อสาร ความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติความคิด ตลอดจนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีสุขภาพที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี มีทักษะในการเล่นกีฬา รักการออกกำลังกาย อนุรักษ์และภูมิใจในความเป็นไทย รักกีฬาไทย และการละเล่นพื้นเมือง มีทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตร่วมกับคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รหัสตัวชี้วัด

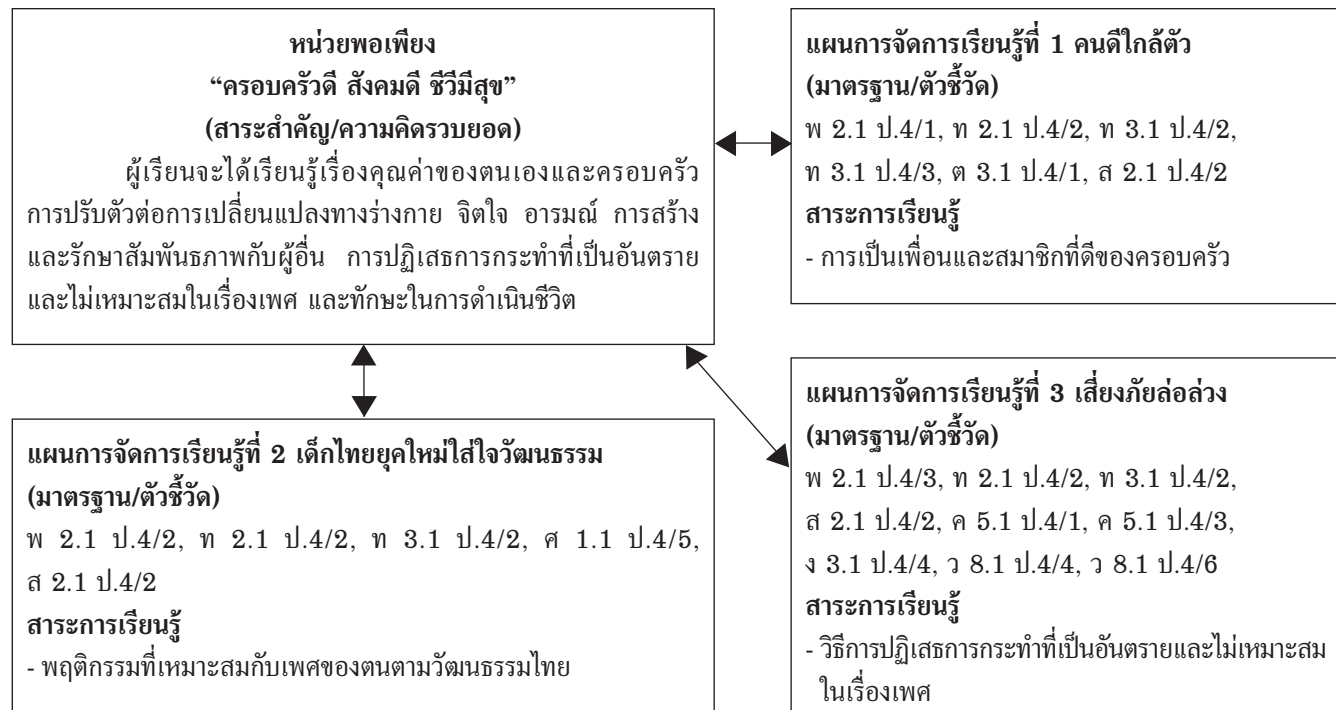
- พ 1.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3
- พ 2.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3
- พ 3.1 ป.4/1, ป.4/2 ป.4/3, ป.4/4
- พ 3.2 ป.4/1, ป.4/2
- พ 4.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3, ป.4/4
- พ 5.1 ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3
- รวมทั้งหมด 19 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
ครอบครัวดี สังคมดี ชาติดี	มาตรฐาน พ 2.1 ป.4/1 - การเป็นเพื่อนและ สมาชิกที่ดีของครอบครัว	อธิบายคุณลักษณะของความเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดีของครอบครัว	1. การแสดงบทบาท สมมุติการปฏิบัติตน ในการเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดี ของครอบครัว 2. แบบทดสอบจับคู่ “ครอบครัวของฉัน”	2	
	มาตรฐาน พ 2.1 ป.4/2 - พฤติกรรมที่เหมาะสม กับเพศของตนตาม วัฒนธรรมไทย	แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ ของตนตามวัฒนธรรมไทย	1. ภาพวาดระบายสี พฤติกรรมดีงาม ตามวัฒนธรรมไทย 2. การแสดงบทบาท สมมุติพฤติกรรม ที่เหมาะสมกับเพศ ของตนตาม วัฒนธรรมไทย	2	
	มาตรฐาน พ 2.1 ป.4/3 - บอกวิธีการปฏิเสธ การกระทำที่ เป็นอันตราย และไม่เหมาะสม ในเรื่องเพศ	ยกตัวอย่างการปฏิเสธการกระทำ ที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสม ในเรื่องเพศได้	1. แผนภูมิแท่งแสดง ระดับคะแนน ความคิดเห็นวิธี การปฏิเสธ การกระทำที่ เป็นอันตรายและ ไม่เหมาะสม ในเรื่องเพศ 2. นำเสนอผลงาน ผ่านโปรแกรม คอมพิวเตอร์	2	

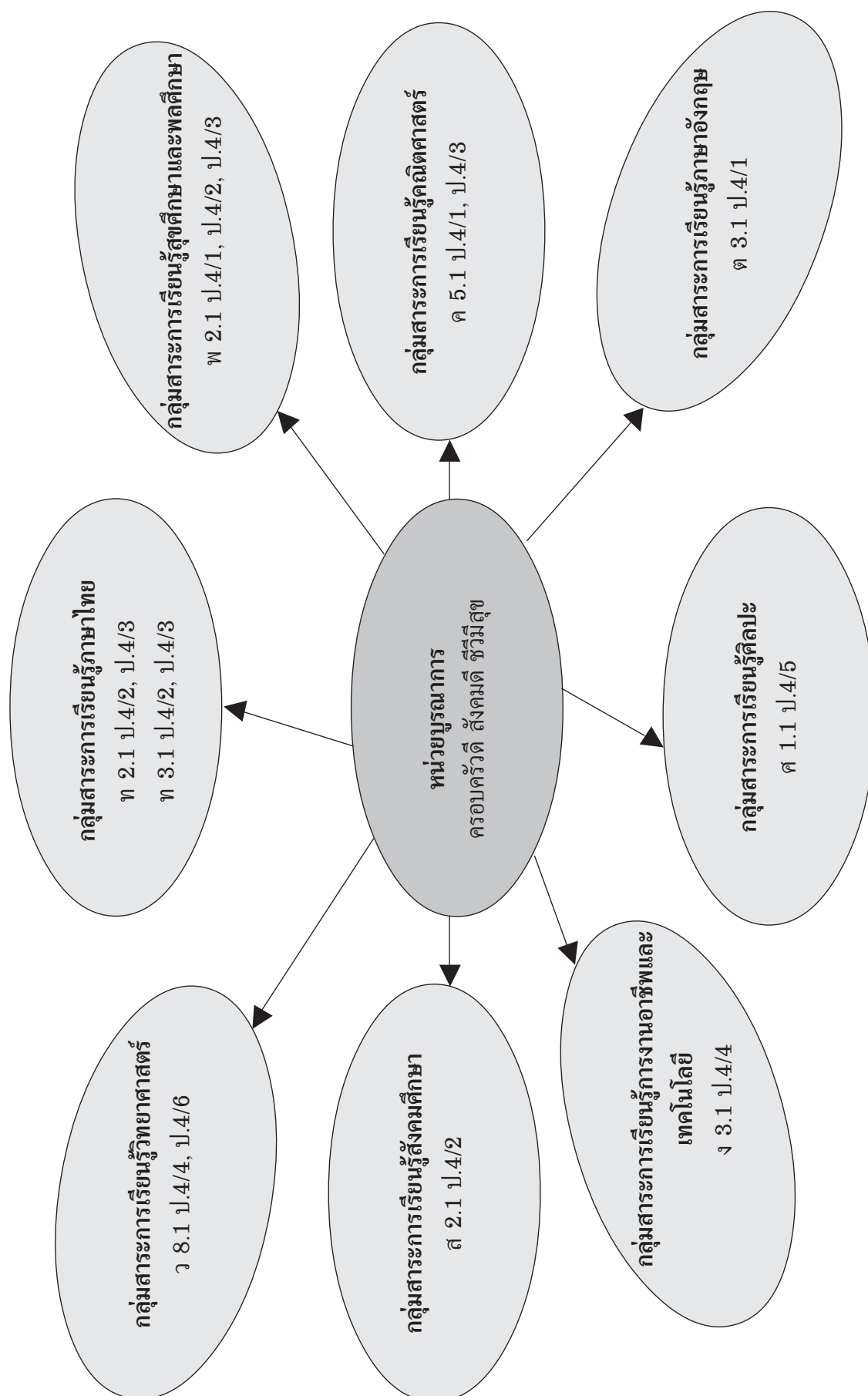
หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยเพิ่มให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข”

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. การแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว 2. ภาพวาดระบายสีพฤติกรรมดีงามตามวัฒนธรรมไทย 3. การแสดงบทบาทสมมุติพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย 4. นำเสนออธิบายความรู้สึกผ่านงานทัศนศิลป์ 5. แบบทดสอบจับคู่ “ครอบครัวของฉัน” 6. แผนภูมิแท่งแสดงระดับคะแนนความคิดเห็นวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ 7. การนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์	1. ความสามารถในการสื่อสาร - การฟัง: ฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ - การพูด: พูดอภิปราย นำเสนอหน้าชั้นเรียน 2. ความสามารถในการคิด - คิดวิเคราะห์ ระบุแยกแยะตีความหมาย 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต - ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัว การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การสื่อสาร 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. อยู่อย่างพอเพียง 5. มุ่งมั่นในการทำงาน 6. รักความเป็นไทย 7. มีจิตสาธารณะ

ผังภาพที่ 2 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
 ชื่อหน่วย “ครอบครัวดี สังคมดี ชีวีมีสุข” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 6 ชั่วโมง

ผังภาพที่ 3 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข”

กิจกรรมการเรียนรู้

- ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (6E Learning Cycle Model)
- การสร้างความสนใจ (Engagement)/ทบทวนประสบการณ์เดิม (Elicitation)/สำรวจและค้นหา (Exploration)/สร้างคำอธิบาย (Explanation)/ขยายความรู้ (Elaboration)/ประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- วิกิพีเดีย/ใบความรู้/ใบงาน/ห้องสมุด/อินเทอร์เน็ต/หมู่บ้าน/ชุมชน/หนังสือเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา

เวลา 6 ชั่วโมง

เป้าหมายการเรียนรู้

- มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

พ 2.1 ป.4/1, ป.4/2 ป.4/3, ท 2.1 ป.4/2, ท 3.1 ป.4/2, ป.4/3, ว 8.1 ป.4/4, ป.4/6, ค 5.1 ป.4/1, ป.4/3, ต 3.1 ป.4/1, ส 2.1 ป.4/2, ศ 1.1 ป.4/5 ง 3.1 ป.4/4

- สาระสำคัญความคิดรวบยอด

ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องคุณค่าของตนเองและครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น การปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ และทักษะในการดำเนินชีวิต

- สาระการเรียนรู้

- การเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย
- วิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ

- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
 - การฟัง : ฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ
 - การพูด : พูดอภิปราย นำเสนอหน้าชั้นเรียน
2. ความสามารถในการคิด
 - คิดวิเคราะห์ ระบุแยกแยะ ตีความหมาย
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัว การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การสื่อสาร
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. อยู่อย่างพอเพียง
5. มุ่งมั่นในการทำงาน
6. รักความเป็นไทย
7. มีจิตสาธารณะ

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

“ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข”

หลักฐานการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. การแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. ภาพวาดระบายสีพฤติกรรมดีงามตามวัฒนธรรมไทย
3. การแสดงบทบาทสมมุติพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย
4. นำเสนออธิบายความรู้สึกลูกผ่านงานทัศนศิลป์
5. แบบทดสอบจับคู่ “ครอบครัวของฉัน”
6. แผนภูมิแท่งแสดงระดับคะแนนความคิดเห็นวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ
7. การนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. การทดสอบ
2. การตรวจผลงาน/การนำเสนองาน
3. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
4. สังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม
5. ประเมินการแสดงบทบาทสมมุติ

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ สังคมดี ชีวิตมีสุข
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต
- พ 2.1 ป.4/1 อธิบายคุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- พ 2.1 ป.4/2 แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย
- พ 2.1 ป.4/3 ยกตัวอย่างวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ
- ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- ศ 1.1 ป.4/5 มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์สร้างสรรค์งานวาดภาพระบายสี
- ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม
- ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์
- ท 3.1 ป.4/2 พูดสรุปความจากการฟังและดู
- ท 3.1 ป.4/3 พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
- ด 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน
- ด 3.1 ป.4/1 ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน
- ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข
- ส 2.1 ป.4/2 ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ระบุว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
- ว 8.1 ป.4/4 บันทึกข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอผล สรุปผล
- ว 8.1 ป.4/6 แสดงความคิดเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้
- ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม
- ง 3.1 ป.4/4 ใช้ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน
- ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ค 5.1 ป.4/1 รวบรวมและจำแนกข้อมูล
- ค 5.1 ป.4/3 เขียนแผนภูมิรูปภาพและแผนภูมิแท่ง

3. สารสำคัญ/ความคิรวบยอ

ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เรื่องคุณค่าของตนเองและครอบครัว การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น การปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ และทักษะในการดำเนินชีวิต

4. สารการเรียนรู้

- 4.1 การเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 4.2 พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย
- 4.3 วิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
 - 5.1.1 การฟัง : ฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ
 - 5.1.2 การพูด : พูดอภิปราย นำเสนอหน้าชั้นเรียน
- 5.2 ความสามารถในการคิด
 - 5.2.1 คิดวิเคราะห์ ระบุแยกแยะ ตีความหมาย
- 5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา
- 5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - 5.4.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัว การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การสื่อสาร
- 5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 6.1 ซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนทำงานด้วยตนเองไม่ลอกผลงานผู้อื่นมาเป็นผลงานตน
- 6.2 มีวินัย นักเรียนทำงานเป็นระเบียบ
- 6.3 ใฝ่เรียนรู้ นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ตั้งใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
- 6.4 อยู่อย่างพอเพียง นักเรียนมีการวางแผนการทำงานนำผลงานมาวิเคราะห์ความสำเร็จ
- 6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนทำงานเสร็จถูกต้องครบถ้วน ชยัน อดทน
- 6.6 รักความเป็นไทย นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
- 6.7 มีจิตสาธารณะ นักเรียนอาสาสมัครทำงานด้วยความเต็มใจ

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- 7.1 การแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- 7.2 ภาพวาดระบายสีพฤติกรรมดีงามตามวัฒนธรรมไทย
- 7.3 การแสดงบทบาทสมมุติพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย
- 7.4 นำเสนออธิบายความรู้สึกผ่านงานทัศนศิลป์
- 7.5 แบบทดสอบจับคู่ “ครอบครัวของฉัน”
- 7.6 แผนภูมิแท่งแสดงระดับคะแนนความคิดเห็นวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ
- 7.7 การนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการประเมินผล

1. การทดสอบ
2. การตรวจผลงาน/การนำเสนองาน
3. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
4. สังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม
5. ประเมินการแสดงบทบาทสมมติ

เกณฑ์การประเมินผลงาน

ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ภาพวาดระบายสี พฤติกรรมดีงาม ตามวัฒนธรรม ไทย	1. มีทักษะพื้นฐาน ในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างสรรค์ งานวาดภาพ ระบายสี ศ 1.1 ป.4/5	มีทักษะพื้นฐาน ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ สร้างสรรค์งาน วาดภาพ ระบายสี ได้เป็นอย่างดี	มีทักษะพื้นฐาน ในการใช้วัสดุอุปกรณ์	เข้าใจทักษะขั้นพื้นฐาน ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ นำไปใช้ได้เป็น บางชนิด	เข้าใจทักษะขั้นพื้นฐาน แต่ไม่ได้นำไปใช้
	2. แสดงพฤติกรรม ที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรม ไทย พ 2.1 ป.4/2	แสดงพฤติกรรม ที่เหมาะสมกับ เพศของตน ตามวัฒนธรรมไทย ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และ น่าสนใจ	อธิบายพฤติกรรม ที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรมไทยได้	อธิบายพฤติกรรม ที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรมไทย ได้บ้าง แต่ไม่ทั้งหมด	อธิบายพฤติกรรม ที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรมไทยได้ แต่ใช้คำสับสน
	3. เขียนสื่อสาร โดยใช้คำ ได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม ท 2.1 ป.4/2	เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจนได้ดี	เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูกต้อง	เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูกต้อง ผิดพลาดเป็นบางครั้ง	เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ไม่ชัดเจน ผิดพลาดเป็นบางครั้ง

ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
2. การแสดง บทบาทสมมุติ การปฏิบัติตน ในการเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดี ของครอบครัว	บทบาทสมมุติ ในหัวข้อเรื่อง การปฏิบัติตน ในการเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดี ของครอบครัว พ 2.1 ป.4/1	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ครบถ้วน สมบูรณ์ ลื่นไหล ไม่ติดขัด	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ครบถ้วน สมบูรณ์ มีติดขัดบ้าง	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ยังครบสมบูรณ์ ลื่นไหล ไม่ติดขัด	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ไม่ครบถ้วน มีติดขัดบ้าง
3. การแสดง บทบาทสมมุติ พฤติกรรม ที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรม ไทย	บทบาทสมมุติ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมที่เหมาะสม กับเพศของตน ตามวัฒนธรรมไทย พ 2.1 ป.4/2	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ครบถ้วน สมบูรณ์ ลื่นไหลไม่ติดขัด	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ครบถ้วน สมบูรณ์ มีติดขัดบ้าง	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ยังครบ สมบูรณ์ ลื่นไหลไม่ติดขัด	นักเรียนสามารถ แสดงบทบาทสมมุติ ได้ตามวัตถุประสงค์ ตรงตามเนื้อหา ไม่ครบถ้วน มีติดขัดบ้าง
4. นำเสนอ อธิบายความรู้สึก ผ่านงานทัศนศิลป์	เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอด ผ่านงานทัศนศิลป์ ของตนเอง และผู้อื่น ศ 1.1 ป.4/8	เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอด ผ่านงานทัศนศิลป์ ของตนเองและผู้อื่น ได้เป็นอย่างดี	เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอด ผ่านงานทัศนศิลป์ ของตนเองได้	เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกที่ถ่ายทอด ผ่านงานทัศนศิลป์ได้ แต่ไม่ชัดเจน	เปรียบเทียบความคิด ความรู้สึกต่องาน ทัศนศิลป์ แต่ไม่สามารถ ถ่ายทอดได้
5. แบบทดสอบ จับคู่ “ครอบครัว ของฉัน”	ค้นคว้ารวบรวม คำศัพท์เกี่ยวกับ ครอบครัวของฉัน ต 3.1 ป.4/1	ทำได้ถูกต้อง ทั้งหมด 8-10 ข้อ	ทำได้ถูกต้อง ทั้งหมด 5-7 ข้อ	ทำได้ถูกต้อง ทั้งหมด 2-4 ข้อ	ทำได้ถูกต้อง ทั้งหมด 0-1 ข้อ
6. แผนภูมิแท่ง แสดงระดับ คะแนน ความคิดเห็น วิธีการปฏิเส การกระทำ ที่เป็นอันตราย และไม่เหมาะสม ในเรื่องเพศ	รวบรวมและ จำแนกข้อมูล บันทึกในเชิง ปริมาณ นำเสนอ ปริมาณนำเสนอ และสรุปผล ออกมาในรูปแบบ ของแผนภูมิแท่ง พ 1.1 ป.4/2 ค 5.1 ป.4/1, ป.4/3 ว 8.1 ป.4/4	รวบรวมและจำแนก ข้อมูล บันทึกในเชิง ปริมาณ นำเสนอ และสรุปผลออกมา ในรูปแบบของ แผนภูมิแท่ง ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน	รวบรวมและจำแนก ข้อมูล บันทึกในเชิง ปริมาณ นำเสนอ และสรุปผลออกมา ในรูปแบบของ แผนภูมิแท่งได้	รวบรวมและจำแนก ข้อมูล บันทึกในเชิง ปริมาณ นำเสนอ และสรุปผลออกมา ในรูปแบบของ แผนภูมิแท่งได้ แต่ไม่ชัดเจน	รวบรวมและจำแนก ข้อมูล บันทึกในเชิง ปริมาณ นำเสนอ และสรุปผลออกมา ในรูปแบบของ แผนภูมิแท่ง แต่ไม่ครบ องค์ประกอบ

ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็น การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
7. นำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์	การใช้ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อการทำงาน ง 3.1 ป.4/4	นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อมูลเนื้อหาถูกต้อง ใช้โปรแกรมนำเสนอได้ถูกวิธี การนำเสนอน่าสนใจ	นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อมูลเนื้อหาถูกต้อง ใช้โปรแกรมนำเสนอได้ถูกวิธี	นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อมูลเนื้อหาไม่ถูกต้อง ใช้โปรแกรมนำเสนอได้ถูกวิธี	นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อมูลเนื้อหาไม่ถูกต้อง ใช้โปรแกรมนำเสนอได้ถูกวิธี

เกณฑ์การสรุปผลการประเมิน

ช่วงคะแนน 22-28 คะแนน ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

ช่วงคะแนน 15-21 คะแนน ระดับคุณภาพ ดี

ช่วงคะแนน 8-14 คะแนน ระดับคุณภาพ พอใช้

ช่วงคะแนน 1-7 คะแนน ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง) คนดีใกล้ตัว

1. ครูนำภาพบุคคลต่าง ๆ ให้นักเรียนพิจารณา
2. นักเรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนการปฏิบัติตนเป็นคนดีของเพื่อนและของครอบครัว
4. นักเรียนช่วยกันสรุปการประพฤติตนเป็นคนดีของเพื่อนและครอบครัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง) เด็กไทยยุคใหม่ใส่ใจวัฒนธรรม

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในปัจจุบันทำอะไรบ้าง
2. ครูให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมของวัยรุ่นปัจจุบัน พร้อมให้เหตุผลประกอบของคำตอบด้วย
3. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปพฤติกรรมของเด็กไทยที่ดีตามวัฒนธรรมไทย
4. ให้นักเรียนเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทยมาแสดงบทบาทสมมุติกลุ่มละ 1 พฤติกรรม โดยให้เวลาในการแสดงบทบาทสมมุติกลุ่มละ 5 นาที
5. ครูมอบหมายให้นักเรียนวาดภาพระบายสีพฤติกรรมดีงามตามวัฒนธรรมไทยเป็นการบ้าน

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข

1. ภาพที่เห็นคือใคร มีความสำคัญอย่างไร
2. บุคคลที่เห็นมีบทบาทอย่างไรกับตัวเรา
3. แยกตามระดับความสัมพันธ์ตามสถานภาพได้อย่างไรบ้าง
4. ทำไมนักเรียนจึงอยากได้ยินคำพูดที่ไพเราะ พร้อมยกตัวอย่างคำพูดที่อยากได้ยิน
5. ทำไมนักเรียนจึงอยากได้ยินคำชม
6. ทำไมนักเรียนจึงอยากได้รับความรักจากเพื่อน
7. พฤติกรรมไม่ดีที่นักเรียนไม่ควรแสดงต่อบุคคลอื่นมีอะไรบ้าง บอกเหตุผลประกอบด้วย
8. พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนมีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ
9. พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อพ่อแม่มีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ
10. พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อญาติพี่น้องมีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ - ความรู้ - ความเข้าใจ - มโนทัศน์	แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน	ทดสอบ สัมภาษณ์ สังเกต	ระดับพอใช้ ขึ้นไป	ครู เพื่อน นักเรียน	ก่อนเรียน	โรงเรียน บ้าน
ด้านทักษะ/กระบวนการ/การสื่อสาร การสื่อสาร - การฟัง : ฟังจับใจความ ฟังด้วยความเข้าใจ - การพูด : พูดอภิปราย นำเสนอหน้าชั้นเรียน การคิด - คิดวิเคราะห์ ระบุแยกแยะ ตีความหมาย การแก้ปัญหา/ทักษะชีวิต - ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัว การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี	แบบสังเกต แบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ แบบมิตี คุณภาพ (Rubrics Scoring)	สังเกต ประเมิน	ระดับพอใช้ ขึ้นไป			
				ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง	นอกเวลาเรียน	
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ซื่อสัตย์สุจริต - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - มีจิตสาธารณะ	แบบสังเกต แบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ แบบมิตี คุณภาพ (Rubrics Scoring)	สังเกต ประเมิน	ระดับพอใช้ ขึ้นไป			

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน/ตัวชี้วัด/เวลา/บริบท ของท้องถิ่น	- เนื้อหา มีความสอดคล้องตรงกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	- ลำดับเนื้อหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากง่ายไปหายาก - เนื้อหาทันสมัย/น่าสนใจ
เวลา	ครูกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้/วัยผู้เรียน/ ภาระงาน	ต้องการให้การจัดกิจกรรมได้ครบ ทุกกระบวนการที่กำหนดไว้ และบรรลุตัวชี้วัด	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละขั้นตอน ของกิจกรรมให้ชัดเจน
วิธีการจัดกิจกรรม	จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน/ เวลาที่กำหนด/บริบทของสถานที่	- เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด - ต้องการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ	- จัดกิจกรรมสำรองไว้ เมื่อไม่สามารถ ดำเนินกิจกรรมหลัก - กำหนดกิจกรรมชัดเจน
แหล่งเรียนรู้	กำหนดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม กับกิจกรรม/วัย/เวลา	- ใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ - นักเรียนได้รับประสบการณ์	- เตรียมแหล่งเรียนรู้ก่อนใช้ - วางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ชัดเจน/ และปลอดภัย
สื่อ/อุปกรณ์	กำหนดให้เพียงพอและเหมาะสม กับวัยผู้เรียน/เวลา/กิจกรรม/บริบท ของสถานที่	- ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างสนุกสนาน/ได้ปฏิบัติจริง - ต้องการให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ได้เร็วขึ้น/ง่ายขึ้น	- ครูมีการวางแผนการจัดลำดับ การใช้สื่ออุปกรณ์ - ครูมีความชำนาญในการใช้สื่อ อุปกรณ์
การประเมินผล	แบบประเมินเหมาะสมกับสภาพจริง ของผู้เรียน/ตัวชี้วัด	- ต้องการประเมินนักเรียนที่ตรงกับ ตัวชี้วัด - นำผลการประเมินไปพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียน	ใช้แบบประเมินที่มีการทำ ประสิทธิภาพและครอบคลุม กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล
ความรู้ที่ครู จำเป็นต้องมี	- หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีของครอบครัว สังคม - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - วิธีการจัดทำสื่อ		
คุณธรรมของครู	پاکเพียร มานะอดทน มีความรับผิดชอบ เสียสละ เมตตากรุณาต่อศิษย์		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนได้ทำงานตามความสามารถของตนเอง - ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมประหยัด/คุ้มค่า	- ผู้เรียนรู้เข้าใจบทบาทการปฏิบัติตนเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีในครอบครัว - ใช้เหตุผลอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันในกลุ่ม - ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้ถูกต้องสมเหตุผล	- เตรียมตนเองให้พร้อมที่จะอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างมีความสุข - วางแผนการทำงานที่มอบหมายอย่างเป็นระบบ - ศึกษาเนื้อหาของงานให้เข้าใจก่อนปฏิบัติ

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้อง ประหยัดและคุ้มค่า	มีความรู้บทบาทการปฏิบัติตนเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีในครอบครัวของกลุ่ม	มีความรู้ที่จะใช้วัสดุอุปกรณ์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	มีความรู้ในการพฤติกรรมที่เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย
ทักษะ		เลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้อง ประหยัด และคุ้มค่า	- ทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างมีความสุข - เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมโดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ว่าต้องใช้ให้ประหยัด/คุ้มค่า	เห็นความสำคัญของบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในสังคม	เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อคุณภาพชีวิต	รักและภาคภูมิใจในพฤติกรรมที่ดีตามวัฒนธรรมไทย

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา พ 14101

วิชา สุขศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ชื่อหน่วย ครอบครัวดี สังคมดี ชีวิตมีสุข

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง คนดีใกล้ตัว

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

พ 2.1 ป.4/1 อธิบายคุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว

พ 2.1 ป.4/2 แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย

พ 2.1 ป.4/3 ยกตัวอย่างวิธีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นอันตรายและไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ป.4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจนและเหมาะสม

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ท 3.1 ป.4/2 พูดสรุปความจากการฟังและดู

ท 3.1 ป.4/3 พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู

ด 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ด 3.1 ป.4/1 ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและนำเสนอด้วยการพูด/การเขียน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว และสังคมถือเป็นวัฒนธรรมไทยที่จำเป็นจะต้องเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายคุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว

3.2 แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนตามวัฒนธรรมไทย

3.3 เห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว และสังคม

4. สาระการเรียนรู้

ลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 นักเรียนเขียนสรุปผลงานจากกลุ่มและพุดนำเสนอผลงาน

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 นักเรียนอธิบายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อสรุป

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติตนเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย (การมีวินัยในการทำงานและการเรียน)

6.2 ใฝ่เรียนรู้

6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน (นักเรียนทำใบงานให้สำเร็จตามที่มอบหมาย)

6.4 อยู่อย่างพอเพียง (นักเรียนใช้หลักความพอเพียงในการปฏิบัติงานกลุ่ม ความพอประมาณในการวางตัวบุคคล ความมีเหตุผลในการวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการทำงานเป็นภูมิคุ้มกัน)

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

การแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ครูผู้สอนนำบัตรภาพบุคคลใกล้ตัวให้ผู้เรียนดู (พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เพื่อน เป็นต้น) **(หลักพอประมาณของผู้สอน และเป็นมิติด้านวัตถุของครูที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว)** และถามผู้เรียนถึงความสัมพันธ์กับบุคคลดังกล่าว **(เป็นการฝึกให้มีสมาธิในการฟัง มีสติ)** ด้วยคำถามสำคัญต่อไปนี้

1. ภาพที่เห็นคือใครมีความสำคัญอย่างไร **(ทักษะการสังเกต)**

2. บุคคลที่เห็นมีบทบาทอย่างไรกับตัวเรา **(ทักษะการคิด)**

3. แยกตามระดับความสัมพันธ์ได้อย่างไรบ้าง **(ทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผลและผล)**

ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้แล้วตามความสามารถกลุ่มละ 4-5 คน **(ครูแบ่งกลุ่มตามขนาดของคนมีความเหมาะสมเป็นความพอประมาณของครู ครูมีเหตุผลในการแบ่งตามความเก่งอ่อน และเป็นภูมิคุ้มกันของครูที่ต้องการให้แต่ละกลุ่มทำงานสำเร็จโดยมีคนเก่งช่วยคนอ่อน)** ให้ทำใบงานที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์ความสำคัญของเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว

8.2 เมื่อแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว **(การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน นักเรียนจะมีมิติทางสังคม และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน)** ให้ส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน **(ทักษะการสื่อสาร)** หากมีผลงานแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างให้ตัวแทนกลุ่มที่คิดแตกต่างอธิบายความคิดเห็นซึ่งกันเพื่อหาข้อสรุปที่ได้ **(ผู้เรียนคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล)**

8.3 ครูสนทนากับนักเรียนเมื่อเรารู้จักความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว และสังคม แล้วสิ่งใดที่ทำให้ครอบครัวและสังคมอยู่อย่างปกติ และให้นักเรียนตอบตามอิสระ **(เป็นความพอประมาณ)**

8.4 ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดเป็นการแสดงการวิเคราะห์หาเหตุผลมาประกอบคำตอบ ดังนี้

ครู : ทำไมนักเรียนจึงอยากได้ยินคำพูดที่ไพเราะ และบอกเหตุผลประกอบ

ครู : ทำไมนักเรียนจึงอยากได้ยินคำชม และบอกเหตุผลประกอบ

ครู : ทำไมนักเรียนจึงอยากได้รับความรักจากเพื่อน และบอกเหตุผลประกอบ

ครู : ทำไมนักเรียนจึงอยากได้ยินคำชื่นชมจากญาติพี่น้อง และบอกเหตุผลประกอบ

เมื่อนักเรียนตอบครูจึงใช้คำถามเพื่อนำไปสู่ใบงานที่ 2 เรื่อง หน้าที่ของเพื่อนที่ดี และสมาชิกที่ดี ในครอบครัว ดังนี้

ครู : พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนมีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ

ครู : พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อพ่อแม่มีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ

ครู : พฤติกรรมที่ดีที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อญาติพี่น้องมีอะไรบ้าง และบอกเหตุผลประกอบ

(เหตุผลของผู้เรียน)

8.5 ครูให้ความรู้เพิ่มเติมถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมและควรประพฤติปฏิบัติตามใบสรุปความรู้ เรื่อง คนดีใกล้ตัว และให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมที่เหมาะสมที่นักเรียนควรปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย **(ทักษะการสื่อสาร)**

8.6 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 2 เรื่อง หน้าที่ของเพื่อนที่ดีและสมาชิกที่ดีของครอบครัว แล้วแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในการเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัว หน้าชั้นเรียน **(นักเรียนสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานด้วยการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพเป็นหลักของความพอประมาณด้วย)**

8.7 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน **(จิตอาสา)** และให้ทุกกลุ่มบันทึกข้อมูลความรู้ที่เพื่อน ๆ นำเสนอไว้บันทึกในส่วนที่นอกเหนือจากผลงานของกลุ่มตัวเอง **(นักเรียนไม่เรียนรู้อยู่)**

8.8 ครูและนักเรียนสรุปคุณลักษณะของความเป็นเพื่อนและสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม **(เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว และสังคม)**

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 ใบสรุปความรู้ เรื่อง คนดีใกล้ตัว

9.2 ใบงานที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์ความสำคัญของเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว

9.3 ใบงานที่ 2 เรื่อง หน้าที่ของเพื่อนที่ดีและสมาชิกในครอบครัว

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ระดับ พอใช้ ขึ้นไป
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ระดับ พอใช้ ขึ้นไป
3. ใบงานที่ 1, 2	ตรวจใบงาน	แบบประเมินใบงาน	ผ่านเกณฑ์ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ความสามารถในการสื่อสาร	นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธีส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน	นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธีส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจบางส่วน	นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธีแต่บุคคลอื่นไม่เกิดความเข้าใจ	นักเรียนไม่สามารถสื่อสารให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจได้
ความสามารถในการคิด	นักเรียนมีความคิดบ่อยครั้งและถูกต้อง	นักเรียนมีความคิดไม่บ่อยครั้งและถูกต้อง	นักเรียนมีความคิดนาน ๆ ครั้งและถูกต้อง	นักเรียนมีความคิดไม่บ่อยครั้งและถูกต้องเป็นบางครั้ง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้อย่างชัดเจนเป็นที่ประจักษ์	นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้เกือบครบทุกส่วน	นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองได้บางสถานการณ์	นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการแสวงหาความรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ต้องอาศัยครูผู้สอนทุกสถานการณ์

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม

10-12 คะแนน หมายถึง ดีมาก

7-9 คะแนน หมายถึง ดี

4-6 คะแนน หมายถึง พอใช้

1-3 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
มีวินัย	นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความร่วมมือ งานสำเร็จด้วยดี	นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความร่วมมือ งานไม่เรียบร้อย	นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความร่วมมือ งานไม่สำเร็จ	นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างไม่เป็นระบบ ขาดความร่วมมือ งานไม่เรียบร้อย
ใฝ่เรียนรู้	นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจต่อการเรียน และร่วมปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มด้วยดี	นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจต่อการเรียน และให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มบ้าง ในบางครั้ง	นักเรียนสนใจเรียน และให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มบ้าง ในบางครั้ง	นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการเรียน และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
มุ่งมั่นในการทำงาน	นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชำนาญสำเร็จ ตรงตามเวลาที่กำหนด และมีคุณภาพ	นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชำนาญสำเร็จ ตรงตามเวลาที่กำหนด แต่ขาดคุณภาพ	นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชำนาญสำเร็จ ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด และขาดคุณภาพ	นักเรียนไม่มีความตั้งใจในการทำงาน ชำนาญ ไม่สำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนดและขาดคุณภาพ
อยู่อย่างพอเพียง	นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงาน อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงาน ทุกครั้ง	นักเรียนมีพฤติกรรม มีการวางแผนการทำงาน ทุกครั้ง	นักเรียนมีพฤติกรรม มีการวางแผนการทำงาน แต่ไม่ทุกครั้ง	นักเรียนมีพฤติกรรม มีการวางแผนการทำงาน นาน ๆ ครั้ง

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม

- 11-16 คะแนน หมายถึง ดีมาก
 8-10 คะแนน หมายถึง ดี
 4-7 คะแนน หมายถึง พอใช้
 1-3 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง
 เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป
☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบสรุปความรู้ คนดีใกล้ตัว

ลักษณะของครอบครัวไทยเราตั้งแต่โบราณมาถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของเราที่ได้อบรมสั่งสอน สืบทอดต่อ ๆ กันมา กล่าวคือ ผู้เยาว์จะต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ลูกหลานจะต้องมีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา หรือญาติผู้ใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หาได้ไม่มากนักในสังคมทางซีกโลกตะวันตก ลักษณะที่สำคัญ ๆ ของครอบครัวไทย มีดังนี้ (ไพฑูริย์ เครือแก้ว. 2518)

1. เป็นครอบครัวขยายหรือครอบครัวใหญ่มากกว่าครอบครัวแบบอื่น ๆ โดยเฉพาะในชนบท ซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า (หรือตา ยาย) รวมทั้งพี่น้องของฝ่ายสามีหรือภรรยา
2. ให้อำนาจผู้ชายหรือสามีเป็นผู้นำครอบครัว โดยภรรยาต้องใช้นามสกุลของสามี สามีต้องมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู ให้ความช่วยเหลือในทางเศรษฐกิจ แต่ในปัจจุบันนี้ฝ่ายภรรยาเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เพราะต้องช่วยกันหาเงินหาทองมาช่วย ยกฐานะของครอบครัว มิฉะนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวจะอยู่ในภาวะลำบาก
3. ลูก คือ โชทองคล่องใจพ่อแม่ รวมไปถึง ปู่ ย่า ตา ยาย หรือพี่ ป้า น้า อาด้วย จะเห็นได้ว่าเมื่อเวลา มีเด็กเล็กในครอบครัว ผู้ใหญ่ทุกคนมักมุ่งความสนใจไปที่ตัวเด็ก
4. มีความเคารพเชื่อฟังกันตามลำดับอาวุโสของสมาชิกในครอบครัว
5. ลูกผู้ชายได้รับการยกย่องให้เป็นผู้สืบสกุล นั่นคือ จะต้องคอยระมัดระวังความประพฤติให้อยู่ในกรอบ ของศีลธรรม ถ้ามีความประพฤติเสียหายก็เท่ากับเป็นการทำลายวงศ์สกุล
6. ลูก ๆ จะต้องแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา กล่าวคือ ต้องคอยอุปการะเลี้ยงดูท่านเมื่อท่าน อยู่ในวัยชรา ลูกหลานจะต้องให้ความอุปการะเลี้ยงดูญาติผู้ใหญ่ของตนเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของครอบครัวไทย คนไทยได้รับการสั่งสอนอบรมเรื่องความกตัญญูกตเวที ให้รู้จักช่วยเหลือและอุปการะแก่ญาติผู้ใหญ่ของตน โดยเฉพาะ ผู้ที่อยู่ในวัยชราและขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความกตัญญูกตเวทีเป็นคุณธรรมที่สังคมยกย่องอย่างสูง
7. ภรรยา ถึงแม้จะไม่ใช่นำครอบครัว แต่ก็มีความสำคัญอย่างมาก โดยอิทธิพลเหนือฝ่ายชายในการอบรมเลี้ยงดู บุตรธิดา การใช้จ่ายในครอบครัว ตลอดจนการดูแลบ้านเรือน
8. ความผูกพันทางสายโลหิต บิดามารดารักและห่วงใยลูกของตนเสมอ แม้ว่าจะแต่งงานไปแล้วก็ตาม ทำนองเดียวกับ ญาติพี่น้องจะช่วยเหลือเผื่อแผ่กันและกัน ญาติทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายมีความเท่าเทียมกัน และนับเชื้อสายทั้งฝ่ายชาย ฝ่ายหญิง พ่อแม่มักอุปการะเลี้ยงดูลูกที่เป็นคนโสดตลอดไป ถ้าคู่สมรสใหม่จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับครอบครัวเดิม มักเลือก การอยู่ร่วมกันเดียวกันกับครอบครัวฝ่ายหญิงมากกว่าฝ่ายชาย เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะไม่มีการใช้อำนาจเหนือภรรยา เกินขอบเขต ดังนั้น ความรักภายในครอบครัวไทยจะเป็น ดังนี้
 - 1) ความรักและเคารพระหว่างสามีภรรยา
 - 2) ความรักของบิดามารดาต่อบุตร
 - 3) ความรักและความกตัญญูต่อผู้เคยอุปการะ
 - 4) ความรักในสายเลือด

อ้างอิง : โครงการสำรวจความเสี่ยงของประเทศไทย <http://www.socialwarning.m-society.go.th/risk/5.html>

ใบงานที่ 1

วิเคราะห์ความสำคัญของเพื่อนที่ดีและสมาชิกที่ดีในครัวเรือน

ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่โดยขีดเส้นโยงความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว

1. ผู้ให้กำเนิดเรา	ก. ครู
2. พี่ชายของพ่อ	ข. ป้า
3. น้องชายของพ่อ	ค. ลุง
4. พี่สาวของพ่อ	ง. น้ำ
5. น้องสาวของพ่อ	จ. อา
6. พี่ชายของแม่	ฉ. พ่อ. แม่
7. น้องชายของแม่	
8. พี่สาวของแม่	
9. น้องสาวของแม่	
10. ผู้ให้ความรู้กับนักเรียนที่โรงเรียน	

ใบงานที่ 2

หน้าที่ของเพื่อนที่ดีและสมาชิกที่ดีในครอบครัว

ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดและเขียนข้อความในช่องว่าง

1. เพื่อนที่ดีในความคิดของนักเรียนเป็นอย่างไร (สรุปเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การเป็นลูกที่ดีต้องปฏิบัติตัวอย่างไร (สรุปเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ คนดีใกล้ตัว

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น	- เนื้อหาสอดคล้องกับตัวชี้วัด - เป็นเนื้อหาที่นักเรียนนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	- เนื้อหาชัดเจนจัดเรียงลำดับให้เรียนรู้จากง่ายไปหายาก - เนื้อหาทันสมัย น่าสนใจ
เวลา	- กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ - กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับภาระงาน/วัยผู้เรียน	- ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปตามที่วางแผนและบรรลุตัวชี้วัด	- วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน - มีเวลาสำรองไว้กรณีกิจกรรมมีเหตุการณ์ไม่เป็นไปตามแผน
วิธีการจัดกิจกรรม	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา/วัยผู้เรียน/บริบทสถานที่	- เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด - นักเรียนได้ฝึกการคิด ปฏิบัติตามหลักความพอเพียง	- จัดกิจกรรมเสริมสำรองไว้เมื่อไม่สามารถดำเนินกิจกรรมหลักได้ - จัดเรียงกิจกรรมชัดเจนจากง่ายไปหายาก
แหล่งเรียนรู้	-	-	-
สื่อ/อุปกรณ์	จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์เพียงพอและเหมาะสมกับวัย/เวลา/กิจกรรม/ตัวชี้วัด	- ต้องการให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงจากการใช้สื่อ/เข้าใจง่ายและเร็วขึ้น	- ครูมีการวางแผนการจัดลำดับการใช้สื่ออุปกรณ์ - ครูมีความชำนาญการใช้สื่อ
การประเมินผล	ออกแบบการประเมินการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา/เวลา/วัยผู้เรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	- ต้องการประเมินให้ตรงตัวชี้วัด - นำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียน/ผู้เรียน	- แบบประเมินมีค่าชี้แจงชัดเจน - แบบประเมินมีประสิทธิภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- รู้หลักการปฏิบัติตนเป็นคนดีของครอบครัว สังคม - รู้วิธีการจัดทำใบงานให้เชื่อมโยงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน		
คุณธรรมของครู	พากเพียร มานะอดทน มีความรับผิดชอบ เสียสละ เมตตากรุณาต่อศิษย์		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- ผู้เรียนได้ทำงานตามความสามารถของตนเอง - ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการแสดงบทบาทสมมุติได้เหมาะสมกับบริบท/เวลา/ภาระงาน	- ตัดสินใจเลือกแสดงบทบาทสมมุติได้ตรงกับภาระงานที่กำหนด - ใช้เหตุผลมาร่วมอภิปรายในกลุ่มในห้องได้	- วางแผนและเตรียมพร้อมในการแสดงบทบาทสมมุติได้สำเร็จ - ศึกษาเนื้อหาที่จะแสดงให้เข้าใจก่อน
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- สถานภาพของสมาชิกในครอบครัว - พฤติกรรมปฏิบัติที่เหมาะสมกับผู้อื่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	ความ پاکเพียร ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสามัคคี ชยัน อดทน ตรงต่อเวลา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้เลือกวัสดุอุปกรณ์ในการมาประกอบ การแสดงบทบาทสมมุติ ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	มีความรู้บทบาท การปฏิบัติตนเป็นเพื่อน และสมาชิกที่ดี ในครอบครัว	มีความรู้เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม	รู้หลักการดำเนินชีวิต พฤติกรรมที่เหมาะสม ตามวัฒนธรรมไทย
ทักษะ		ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการ มาประกอบการแสดง บทบาทสมมุติได้อย่าง ประหยัดและคุ้มค่า	- ทำงานกลุ่มได้อย่าง มีความสุข - เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี	ใช้วัสดุอุปกรณ์ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ สะอาด	ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย
ค่านิยม		เห็นคุณค่าในการใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างประหยัด	เห็นคุณค่าของการ อยู่ร่วมกันในครอบครัว อย่างมีความสุข	เห็นคุณค่าและประโยชน์ ของสิ่งแวดล้อม	รักและภาคภูมิใจ ในการปฏิบัติตน ตามประเพณีไทย

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง”
วิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว 15101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

รหัสวิชา ว 15101 วิชา วิทยาศาสตร์

จำนวน หน่วยกิต เวลา 80 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- มีความรู้ ความเข้าใจส่วนประกอบและหน้าที่ของพืชดอก วัฏจักรของพืช การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ และไม่อาศัยเพศของพืชและสัตว์ จำแนกชนิดของพืชและสัตว์ ลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต วัสดุ แรง และความดัน เสียงในชีวิตประจำวัน
- มีความสามารถในการคิด การใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้
- มีความสามารถในการสื่อสาร และการสื่อความหมายข้อมูลในแบบต่าง ๆ และมีความสามารถใช้เทคโนโลยีสืบค้นข้อมูลบนพื้นฐานคอมพิวเตอร์
- มีความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล
- มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล และอยู่อย่างพอเพียง
- มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และจิตวิทยาศาสตร์

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ว 15101
จำนวน หน่วยกิต

รายวิชา วิทยาศาสตร์
เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เวลา 80 ชั่วโมง

ศึกษา สังเกตส่วนประกอบและหน้าที่ของพืชดอก วัฏจักรของพืช การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศและไม่อาศัยเพศของพืชและสัตว์ การจำแนกชนิดของพืชและสัตว์ ลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต สมบัติลักษณะต่าง ๆ ของวัสดุและการนำไปใช้ประโยชน์ ชนิดและผลของแรง แรงเสียดทานและการใช้ประโยชน์ การเกิดเสียง ลักษณะของเสียง และอันตรายของเสียง สุขภาพของอวัยวะรับเสียง การเกิดลม เมฆ หมอก ฝน น้ำค้าง และลูกเห็บ วัฏจักรของน้ำ การวัดความชื้น ความดันอากาศ และอุณหภูมิโดยใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ การเกิดทิศ การขึ้น-ตกของดวงดาว การใช้แผนที่ดาว

โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูล บันทึก จัดกลุ่มข้อมูล การอภิปราย สร้างสมมุติฐานที่สามารถตรวจสอบได้ วิเคราะห์ จัดทำข้อมูล สร้างคำถามที่นำไปสู่การสำรวจตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำความรู้ไปใช้หรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิดกระบวนการ ผลของโครงการหรือชิ้นงาน

เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถนำเสนอสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ เห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีจิตวิทยาศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง และค่านิยมที่เหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด

ว 1.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5

ว 1.2 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5

ว 3.1 ป.5/1, ป.5/2

ว 4.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

ว 4.2 ป.5/1

ว 5.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

ว 6.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4

ว 7.1 ป.5/1

ว 8.1 ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5, ป.5/6, ป.5/7, ป.5/8

รวมทั้งหมด 34 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
หน่วยที่ 1 ชื่อหน่วย มหัศจรรย์ สิ่งมีชีวิต คิดอย่าง พอเพียง	ว 1.1 ป.5/1 สังเกต และระบุส่วนประกอบของดอก และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับ การสืบพันธุ์ของพืชดอก	- ดอก ประกอบด้วย กลีบเลี้ยง กลีบดอก เกสรเพศผู้ และ เกสรเพศเมีย ส่วนประกอบ ของดอกที่ทำหน้าที่การสืบพันธุ์ ได้แก่ เกสรเพศเมีย	1. หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง โครงสร้างของ ดอกไม้ทั้งภายนอก และภายใน	24	40
	ว 1.1 ป.5/2 อธิบาย การสืบพันธุ์ของพืชดอก การขยายพันธุ์พืช และ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ประกอบด้วย รังไข่ ออวุล เกสรเพศผู้ ประกอบด้วย อับเรณู และละอองเรณู	2. โครงการงาน ขยายพันธุ์พืช/สัตว์ ด้วยวิธีต่าง ๆ		
	ว 1.1 ป.5/3 อธิบาย วัฏจักรชีวิตของพืชดอก บางชนิด	- พืชดอกมีการสืบพันธุ์ ทั้งแบบอาศัยเพศและ การสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ			
	ว 1.1 ป.5/4 อธิบายการสืบพันธุ์ และการขยายพันธุ์ของสัตว์	- การขยายพันธุ์พืช เพื่อเพิ่ม ปริมาณและคุณภาพของพืช			
	ว 1.1 ป.5/5 อภิปราย วัฏจักรชีวิตของสัตว์บางชนิด และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ทำได้หลายวิธีโดยการ เพาะเมล็ด การปักชำ การตอนกิ่ง การติดตา การทาบกิ่ง การเลียบยอด และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ			
	ว 1.2 ป.5/1 สำรวจ เปรียบเทียบและระบุลักษณะ ของตนเองกับคนในครอบครัว	- ลักษณะของตนเอง จะคล้ายคลึงกับคน ในครอบครัว	3. แผนผังครอบครัว		
	ว 1.2 ป.5/2 อธิบาย การถ่ายทอดลักษณะทาง พันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต ในแต่ละรุ่น	- การถ่ายทอดลักษณะทาง พันธุกรรมเป็นการถ่ายทอด ลักษณะบางลักษณะจาก บรรพบุรุษสู่ลูกหลาน			
	ว 1.2 ป.5/3 จำแนกพืช ออกเป็นพืชดอก และพืช ไม่มีดอก	- พืชดอกแบ่งออกเป็นพืช ใบเลี้ยงเดี่ยวกับพืชใบเลี้ยงคู่ โดยสังเกตจาก ราก ลำต้น และใบ	4. แผนภาพความคิด โครงสร้างภายนอก และภายในของ ดอกไม้		
	ว 1.2 ป.5/4 ระบุลักษณะของ พืชดอกที่เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว และพืชใบเลี้ยงคู่ โดย ใช้ลักษณะภายนอกเป็นเกณฑ์				

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
หน่วยที่ 1 ชื่อหน่วย มหัศจรรย์ สิ่งมีชีวิต คิดอย่าง พอเพียง	ว 1.2 ป.5/5 จำแนกสัตว์ ออกเป็นกลุ่มโดยใช้ลักษณะ ภายในบางลักษณะ และ ลักษณะภายนอกเป็นเกณฑ์	การจำแนกสัตว์เป็นกลุ่ม โดยใช้ลักษณะภายนอก และลักษณะภายในบางลักษณะ เป็นเกณฑ์แบ่งออกได้เป็น สัตว์มีกระดูกสันหลัง และ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง สัตว์มีกระดูกสันหลัง แบ่งเป็น กลุ่มปลา สัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ปีก และ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	5. แผนภาพความคิด โครงสร้างภายนอก และภายในของสัตว์		

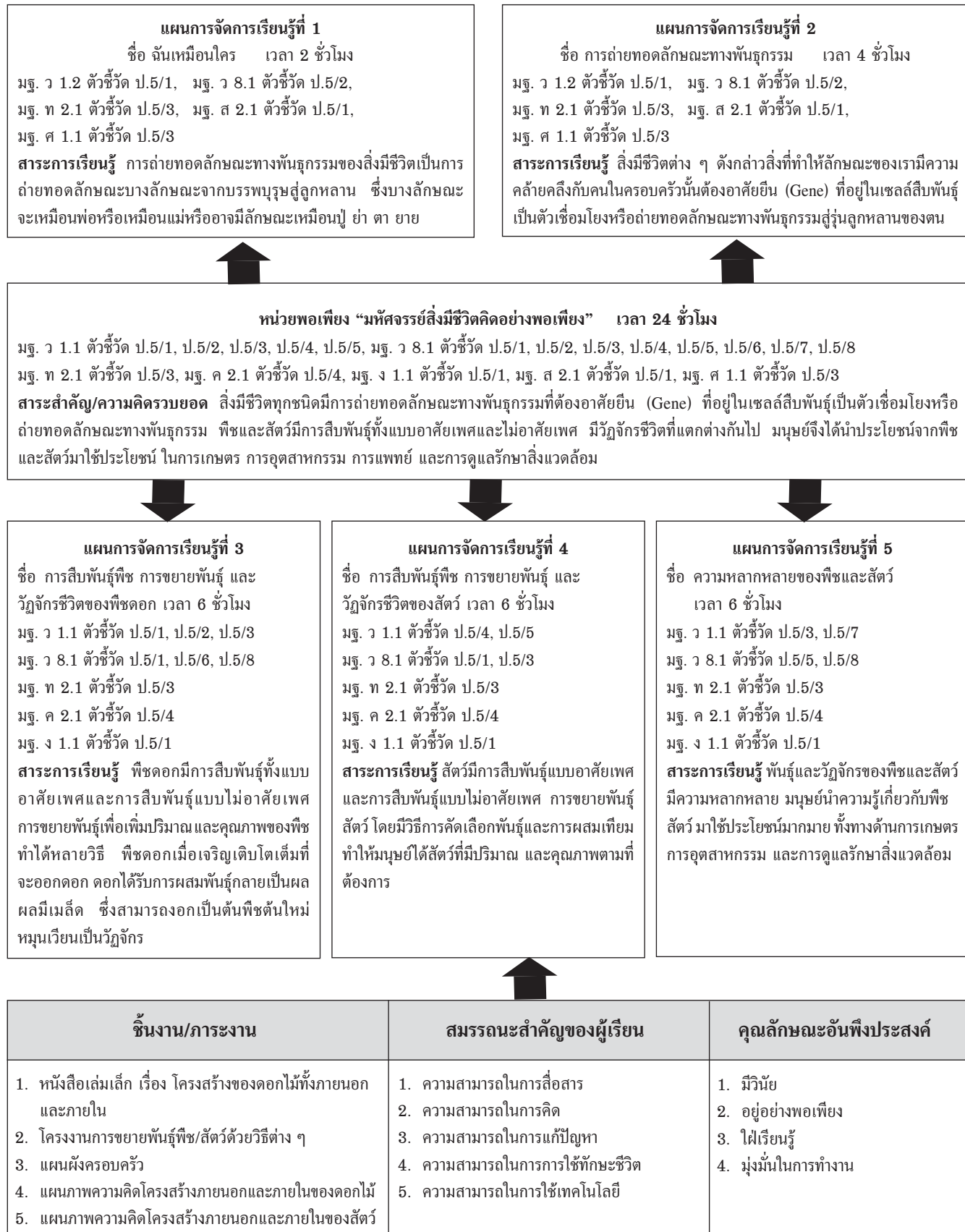
หมายเหตุ ทุกหน่วยการเรียนรู้จะมีการสอดแทรกมาตรฐาน ว 8.1 ทุกตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ตัวชี้วัด

- ป.5/1 ตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นหรือเรื่องหรือสถานการณ์ที่จะศึกษาตามที่กำหนดให้และตามความสนใจ
- ป.5/2 วางแผนการสังเกต เสนอวิธีสำรวจตรวจสอบ หรือศึกษาค้นคว้าและคาดการณ์สิ่งที่จะพบจากการสำรวจตรวจสอบ
- ป.5/3 เลือกอุปกรณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมในการสำรวจตรวจสอบ
- ป.5/4 บันทึกข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอ ผลสรุปผล
- ป.5/5 สร้างคำถามใหม่ เพื่อการสำรวจตรวจสอบต่อไป
- ป.5/6 แสดงความคิดเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้
- ป.5/7 บันทึกและอธิบายผลการสำรวจ ตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมา
- ป.5/8 นำเสนอ จัดแสดงผลงาน โดยอธิบายด้วยวาจา หรือเขียนอธิบายกระบวนการและผลของงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 24 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- มฐ. ว 1.1 ตัวชี้วัด ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5
มฐ. ว 8.1 ตัวชี้วัด ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/5, ป.5/6, ป.5/7, ป.5/8
มฐ. ท 2.1 ตัวชี้วัด ป.5/3
มฐ. ค 2.1 ตัวชี้วัด ป.5/4
มฐ. ง 1.1 ตัวชี้วัด ป.5/1
มฐ. ส 2.1 ตัวชี้วัด ป.5/1
มฐ. ศ 1.1 ตัวชี้วัด ป.5/3

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมที่ต้องอาศัยยีน (Gene) ที่อยู่ในเซลล์สืบพันธุ์เป็นตัวเชื่อมโยงหรือถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม พืชและสัตว์มีการสืบพันธุ์ทั้งแบบอาศัยเพศและไม่อาศัยเพศ มีวัฏจักรชีวิตที่แตกต่างกันไป มนุษย์จึงได้นำประโยชน์จากพืชและสัตว์มาใช้ประโยชน์ในการเกษตร การอุตสาหกรรม การแพทย์ และการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 ลักษณะของตนเองจะคล้ายคลึงกับคนในครอบครัว
4.2 การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดลักษณะบางลักษณะจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ซึ่งบางลักษณะจะเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่ หรืออาจมีลักษณะเหมือนปู่ ย่า ตา ยาย
4.3 พืชแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ พืชดอกกับพืชไม่มีดอก
4.4 พืชดอกแบ่งออกเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวกับพืชใบเลี้ยงคู่ โดยสังเกตจากราก ลำต้น และใบ
4.5 การจำแนกสัตว์เป็นกลุ่ม โดยลักษณะภายนอกและลักษณะภายในบางลักษณะเป็นเกณฑ์ แบ่งออกได้เป็นสัตว์มีกระดูกสันหลังและสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
4.6 สัตว์มีกระดูกสันหลัง แบ่งเป็นกลุ่มปลา สัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ปีก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
4.7 พืชและสัตว์มีการเจริญเติบโตเป็นวัฏจักรชีวิต มนุษย์นำความรู้เกี่ยวกับวัฏจักรชีวิตของสัตว์มาใช้ประโยชน์มากมาย ทั้งทางด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม การแพทย์ และการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร การอ่านใบสรุปความรู้ อ่านข้อมูล ฟังเรื่องราวแล้วจับใจความได้อย่างถูกต้อง เขียนแผนผังครอบครัว เขียนรายงานโครงการ เขียนสรุปความรู้ในสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำเสนอผลงานการเรียนรู้และรายงานผลการเรียนรู้

5.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สืบค้นข้อมูล สังเกต ตำรวจ เปรียบเทียบ จัดกลุ่ม จัดประเภท โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้คำตอบ เพื่อเกิดผลงาน ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการทำงานกลุ่ม การทำงานด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การตัดสินใจโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูล โดยใช้ ICT พัฒนางาน ตนเอง และสังคม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัยในการทำงาน การประพฤติปฏิบัติตนตามกฎระเบียบหรือข้อตกลงของกลุ่ม

6.2 อยู่อย่างพอเพียง ตัดสินใจวางแผนการทำงานให้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและกลุ่ม

6.3 ใฝ่เรียนรู้ มีความตั้งใจในการเรียน การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน การทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ เต็มใจ และมีความพยายามที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง โครงสร้างของดอกไม้ทั้งภายนอกและภายใน

7.2 โครงการขยายพันธุ์พืช/สัตว์ด้วยวิธีต่าง ๆ

7.3 แผนผังครอบครัว

7.4 แผนภาพความคิดโครงสร้างภายนอกและภายในของดอกไม้

7.5 แผนภาพความคิดโครงสร้างภายนอกและภายในของสัตว์

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน ได้แก่ หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง โครงสร้างของดอกไม้ทั้งภายนอกและภายใน โครงการขยายพันธุ์พืช/สัตว์ด้วยวิธีต่าง ๆ, แผนผังครอบครัว, แผนภาพความคิดโครงสร้างภายนอกและภายในของดอกไม้, แผนภาพความคิดโครงสร้างภายนอกและภายในของสัตว์

8.2 ประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมและการมีจิตวิทยาศาสตร์

8.3 ประเมินความสามารถทางสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

8.4 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

1. ครูให้ผู้เรียนสังเกตภาพสมาชิกในครอบครัวดารา “หมีว ลลิตา” และสนทนาซักถาม

2. ครูอธิบายเรื่องความหมายลักษณะของคน โดยยกตัวอย่างลักษณะต่าง ๆ จากการใช้ลักษณะของตัวครู หรือผู้เรียนในห้องเรียน และการให้ผู้เรียนดูภาพ และใช้คำถามกระตุ้นคิด

3. ครูมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใบงานที่ 1 เรื่อง กิจกรรมสำรวจเพื่อน และนำเสนอผลงานสำรวจ

4. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปลักษณะของคนที่มีลักษณะเฉพาะ และทำใบงานที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว

5. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายว่า มีปัจจัยใดที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกันกับคนในครอบครัว
6. ผู้เรียนแต่ละคนทำกิจกรรมในใบงานที่ 3 เรื่อง ใครญาติใคร
7. ผู้เรียนจัดทำแผนผังครอบครัวเป็นรายบุคคล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

1. ครูแจ้งให้ผู้เรียนออกมานำเสนอโครงงานสำรวจ
2. ครูแจ้งให้ผู้เรียนแต่ละคนจัดทำสมุดภาพครอบครัว โดยหาภาพถ่ายของสมาชิกในครอบครัวมาติดลงในสมุดวาดเขียน แยกเป็นญาติฝ่ายบิดาและญาติฝ่ายมารดา แล้วบันทึกข้อมูลของคนในภาพตามประเด็นที่กำหนด ดังนี้
 - ชื่อ-นามสกุล
 - อายุ
 - เป็นใคร และมีความสัมพันธ์กับนักเรียนอย่างไร
 - มีลักษณะที่ได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมอย่างไร
3. ผู้เรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

1. ครูให้ผู้เรียนศึกษาดอกไม้ทั้ง 2 ชนิด จากนั้นช่วยกันบอกว่าเป็นดอกไม้ชนิดใด และดอกไม้ทั้ง 2 ดอกมีส่วนประกอบเหมือนกันและต่างกันอย่างไร
2. แบ่งกลุ่มผู้เรียนรับอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม และสำรวจส่วนประกอบของดอกไม้
3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสำรวจและสังเกต
4. ครูมอบหมายภาระงานให้ทุกกลุ่มปฏิบัติการสังเกต ถ่ายละอองเรณูและผลการอธิบายภาพขั้นตอนการสืบพันธุ์ของพืช ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสังเกตการถ่ายละอองเรณู
5. แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสรุปผลการทำกิจกรรมได้ว่า การถ่ายละอองเรณูเป็นการเริ่มสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของพืชดอก
6. ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปได้ว่า การสืบพันธุ์ของพืชดอกมีทั้งการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศและการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ
7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนทำการทดลองการปักชำส่วนต่าง ๆ ของพืช นำเสนอผลงานหน้าชั้น นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์และลงข้อสรุป สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
8. แบ่งกลุ่มผู้เรียน ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืชแบบไม่อาศัยเพศตามที่เรียนมาเพิ่มเติม
9. ผู้เรียนทดลองการขยายพันธุ์พืช
10. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนทำการทดลองเรื่องวัฏจักรชีวิตของพืช โดยสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพืชที่ปลูกเป็นระยะ ๆ แล้วบันทึกผลและวาดแผนภาพประกอบ
11. ผู้เรียนนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์และลงข้อสรุป ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลสรุปที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม พร้อมกับนำเสนอพืชของกลุ่มตน และแผนภาพวัฏจักรชีวิตของพืชประกอบการอธิบาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

1. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 4-5 คน สังเกตพฤติกรรมของปลาปัก ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสังเกตและบันทึกผล แล้ววาดภาพหวอดที่ปลาปักเพศผู้สร้าง
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายผล เพื่อสรุปความรู้ที่ได้จากการทดลอง
3. ครูให้ผู้เรียนสังเกตไฮดรา และให้ทำการทดลองเรื่องมาเลี้ยงไฮดรา ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในกลุ่มเพื่อสรุปความรู้ที่ได้จากการทดลอง

4. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของสัตว์แบบอาศัยเพศ และแบบไม่อาศัยเพศ
5. ผู้เรียนวาดภาพหรือหาภาพสัตว์ที่ผู้เรียนชอบมาติดลงในกรอบและบันทึกข้อมูล และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน
6. ผู้เรียนสังเกตภาพขั้นตอนการผสมเทียมปลา และสนทนาซักถาม
7. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียน ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการขยายพันธุ์สัตว์ แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น
8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำรายงานเทคโนโลยีการขยายพันธุ์สัตว์ โดยการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการขยายพันธุ์สัตว์ แล้วนำข้อมูลมาจัดทำเป็นรายงาน และติดภาพประกอบ
9. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียน ให้แต่ละกลุ่มนำลูกน้ำยุง ไข่กบ และหนอน มาเลี้ยง 1 ชนิด สังเกตการเปลี่ยนแปลงสัตว์ที่นำมาเลี้ยง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันว่าสัตว์ที่นักเรียนเลี้ยงมีการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดกี่ระยะ สรุปผลการทดลองแล้วรายงานหน้าชั้นเรียน
10. ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่า วัฏจักรชีวิตของสัตว์ที่ออกลูกเป็นตัวจะมีการเปลี่ยนแปลงเพียง 2 ระยะ ซึ่งต่างจากวัฏจักรชีวิตของสัตว์ที่ออกลูกเป็นไข่ ที่มีการเปลี่ยนแปลง 3-4 ระยะ ก่อนจะเป็นตัวเต็มวัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

1. ครูสนทนาซักถามผู้เรียนว่า พืชและสัตว์ที่อยู่ในชุมชนหรือในโรงเรียนที่นักเรียนพบเห็นมีอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันบอก จัดประเภทของพืชและสัตว์ที่ผู้เรียนพูดถึง ร่วมกันอภิปรายว่าการจำแนกประเภทของพืชและสัตว์สามารถใช้เกณฑ์ใดได้บ้าง จากนั้นร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการอภิปราย
2. ครูตั้งประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนสืบค้น ดังนี้
 - พืชที่พบในชุมชนใกล้กับโรงเรียน สามารถจำแนกประเภทได้ที่ประเภท อย่างไรบ้าง
3. ครูให้ผู้เรียนสำรวจและสังเกตพืชที่พบบริเวณชุมชนใกล้โรงเรียน และพืชที่ครูกำหนดให้ 4 ชนิด แล้วบันทึกข้อมูลลงในตาราง แล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และบันทึกผลการสังเกตลงในตาราง
4. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสำรวจพืชอื่น ๆ ที่พบในบริเวณชุมชนแล้วอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และบันทึกผลลงในตาราง ครูสุ่มเรียกกลุ่มอาสาสมัครนำเสนอองค์ความรู้จากการสำรวจ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้เรื่องความหลากหลายของพืชไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง
6. ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องความหลากหลายของพืช
7. ครูตั้งประเด็นปัญหาให้นักเรียนสืบค้น ดังนี้
 - สัตว์ที่นักเรียนพบในชุมชน สามารถจำแนกประเภทได้ที่ประเภท อะไรบ้าง
8. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน สำรวจสัตว์ 3 ชนิด ที่นักเรียนนำมา และสังเกตลักษณะภายนอก แล้วผ่าสัตว์ตามแนวยาวเพื่อศึกษาลักษณะภายใน แล้วบันทึกข้อมูลโดยร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะของสัตว์ที่กำหนดให้ และจำแนกว่าเป็นสัตว์มีกระดูกสันหลังประเภทใด
9. ครูให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสำรวจความหลากหลายของสัตว์ในชุมชน และจำแนกประเภทของสัตว์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น อภิปรายร่วมกันในกลุ่ม
10. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าสัตว์สามารถจำแนกโดยใช้ลักษณะและกระดูกสันหลังเป็นเกณฑ์ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ สัตว์มีกระดูกสันหลัง และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
11. ครูให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้เรื่องความหลากหลายของสัตว์ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง

1. นักเรียนมีลักษณะเหมือนใครในครอบครัว ลักษณะที่เหมือนมีอะไรบ้าง
2. ดอกไม้แต่ละชนิดมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
3. นักเรียนจะวางแผนเพื่อศึกษาลักษณะภายในและภายนอกของดอกไม้ได้อย่างไร
4. การขยายพันธุ์พืชแต่ละวิธีมีความแตกต่างกันอย่างไร
5. ถ้าให้นักเรียนเลือกขยายพันธุ์พืชหนึ่งวิธีนักเรียนจะเลือกแบบใด เพราะอะไร และจะวางแผนดำเนินการอย่างไร
6. การขยายพันธุ์ของสัตว์แต่ละประเภทแตกต่างกันอย่างไร
7. วิถีการของสิ่งมีชีวิตพวกสัตว์แตกต่างกันอย่างไร
8. จะวางแผนการสำรวจความหลากหลายของสัตว์ในชุมชนอย่างไร

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน	แบบประเมินชิ้นงานในแต่ละประเภท	ประเมินชิ้นงาน/ผลงานแต่ละประเภทตามสภาพจริง	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป	- ครู - นักเรียน	เมื่อจบเนื้อหา	ห้องเรียน
2. ประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป	- ครู - นักเรียน	ขณะที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	ห้องเรียน
3. ประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สังเกตประเมินความสามารถสมรรถนะของผู้เรียนที่กำหนด	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป	- ครู - นักเรียน	ขณะที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	ห้องเรียน
4. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกตประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป	- ครู - นักเรียน	ขณะที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	ห้องเรียน
5. ประเมินจิตวิทยาศาสตร์	แบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์	สังเกตประเมินจิตวิทยาศาสตร์	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป	- ครู - นักเรียน	ขณะที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	ห้องเรียน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/ตัวชี้วัดและเหมาะสมกับบริบท	เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด	- เรียงลำดับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกัน จากง่าย-ยาก - เนื้อหาน่าสนใจ/ใกล้ตัว
เวลา	กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา/วัยผู้เรียน/กิจกรรมที่กำหนด	- เพื่อให้สอนได้เป็นลำดับต่อเนื่อง ทันเวลาบรรลุตัวชี้วัด - นักเรียนทำภาระงานได้ทันเวลา มีประสิทธิภาพ	- กำหนดเวลาสำรองกรณีมีเหตุการณ์/ อุปสรรคทำให้สอนไม่ตรงเวลา ที่กำหนด
วิธีการจัดกิจกรรม	- จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/เวลาที่กำหนด/อุปกรณ์ที่มีอยู่/แหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือ และร่วมมือกัน - เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน บรรลุตัวชี้วัด - เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อย่างทั่วถึง	- วางแผนกำหนดกิจกรรม ให้เชื่อมโยงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/ น่าสนใจ - เตรียมกิจกรรมสำรองถ้ามีเหตุการณ์ ต้องมีการเปลี่ยนแปลง
แหล่งเรียนรู้	- กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น เหมาะที่จะไปเรียน - กำหนดแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสม กับวัยผู้เรียน/ตัวชี้วัด/เวลา	- เพื่อให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ ที่มีให้เกิดประโยชน์ - เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้ ให้น่าสนใจ - ต้องการให้ผู้เรียน ได้ประสบการณ์ตรง	- เตรียมแหล่งเรียนรู้ พร้อมใช้ดูแลความปลอดภัย - เตรียมกิจกรรมสำรองกรณี ไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้
สื่อ/อุปกรณ์	- ใช้สื่อ/อุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่น อย่างประหยัด - เลือกสื่อเหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ เวลา/กิจกรรม/ตัวชี้วัดที่กำหนด/ บริบทของห้อง/จำนวนนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและเร็วขึ้น บรรลุตัวชี้วัด - ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง จากการใช้สื่ออุปกรณ์	- จัดเรียงลำดับการใช้สื่อให้เชื่อมโยง - จัดเก็บให้เป็นระบบหยิบใช้ได้ง่าย - ผู้สอนมีความชำนาญการใช้สื่อ อุปกรณ์
การประเมินผล	ออกแบบการวัดและการประเมินผล ได้เพียงพอกับตัวชี้วัดเหมาะสม กับเวลา/วัยผู้เรียน และกิจกรรม ที่กำหนด	- ต้องการประเมินการเรียนรู้ ของผู้เรียนบรรลุตัวชี้วัด - ต้องการนำผลการประเมิน มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	- ทำแบบประเมินให้ครอบคลุม เนื้อหา/ตัวชี้วัด - แบบประเมินผลมีการตรวจสอบ วัดและปรับปรุงมีความเชื่อมั่น เที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	1. ครูผู้สอน มีความรู้ในเนื้อหาการถ่ายทอดทางพันธุกรรมพืชและสัตว์ 2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. วิธีการสอนตามกระบวนการทดลองวิธีการใช้อุปกรณ์		
คุณธรรมของผู้เรียน	มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม อยู่อย่างพอเพียง มีความอดทน มีความรับผิดชอบ ต่อผู้เรียนมีความยุติธรรมไม่ลำเอียงเวลาตรวจการบ้านและงานที่ครูมอบหมาย อุทิศตนเสียสละเวลาสอนซ่อมเสริม หลังเลิกเรียน มีจิตใจโอปอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- กำหนดหน้าที่ภายในกลุ่มเหมาะสมตามความสามารถของสมาชิกภายในกลุ่ม - รู้จักเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับการะงานที่มอบหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ผู้เรียนใช้เหตุผลในการวิเคราะห์หาข้อสรุป - วิเคราะห์ความสามารถของสมาชิกแล้วแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ - ใช้หลักประชาธิปไตยเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีเหตุผลในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม	- วางแผนทำงานร่วมกันภายในกลุ่มได้สำเร็จตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย - จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนเริ่มทำงาน - ศึกษาความรู้ให้เข้าใจในงานที่มอบหมายก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พันธุกรรม การดำรงชีวิตของพืชและสัตว์ การทำโครงงาน การทดลอง		
คุณธรรมของผู้เรียน	อยู่อย่างพอเพียง ปฏิบัติตนอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง มีเหตุผล ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มุ่งมั่นในการทำงาน มีความเพียรพยายาม ทุ่มเทในภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีจิตวิทยาศาสตร์ มีลักษณะนิสัยที่เกิดจากการศึกษาหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น อดทน รอบคอบ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ประหยัด การร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ประหยัด คุ่มค่า	มีความรู้ในการปฏิบัติตนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม	-
ทักษะ		เลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม ประหยัด คุ่มค่า	- ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของกลุ่ม - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม	ปฏิบัติตนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-
ค่านิยม		เห็นความสำคัญของวัตถุต่าง ๆ ที่นำมาใช้ ต้องประหยัดและใช้ให้คุ้มค่า	เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม	เห็นคุณค่าการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตร่วมกับสิ่งแวดล้อม	-

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ว 15101 วิชา วิทยาศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย มหัศจรรย์สิ่งมีชีวิตคิดอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ฉันทน์เหมือนใคร

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ว 1.2 ป.5/1 สำรวจ เปรียบเทียบ และระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัว

ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา ระบุว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ว 8.1 ป.5/1 สำรวจ เปรียบเทียบ และระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัว

ว 1.2 ป.5/2 วางแผนการสังเกต เสนอการสำรวจตรวจสอบ หรือศึกษาค้นคว้าและคาดการณ์สิ่งที่พบจากการสำรวจตรวจสอบ

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ป.5/3 เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 ป.5/3 วาดภาพ โดยใช้เทคนิคของแสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัว จะมีความคล้ายคลึงกันในบางลักษณะที่มาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ซึ่งบางลักษณะจะเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่ หรืออาจมีลักษณะเหมือนปู่ ย่า ตา ยาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้/ความคิดรวบยอด

3.1 อธิบายลักษณะของตนเองที่มีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัวได้

3.2 สำรวจลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัวได้

3.3 เปรียบเทียบและระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัวได้

3.4 มีพึงพอใจในลักษณะของตนเองและบุคคลในครอบครัว

3.5 มีจิตวิทยาศาสตร์

4. สารการเรียนรู้

การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตเป็นการถ่ายทอดลักษณะบางลักษณะจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ซึ่งบางลักษณะจะเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่หรืออาจมีลักษณะเหมือนปู่ ย่า ตา ยาย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรม การเขียนรายงานโครงการ การจัดทำแผนผังครอบครัว

5.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 อยู่อย่างพอเพียง วิเคราะห์หาคำตอบอย่างมีเหตุผล วางแผนการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสมกับความสามารถกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีได้อย่างถูกต้อง

6.2 มุ่งมั่นในการทำงาน ให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง

6.3 ใฝ่เรียนรู้ ตั้งใจเรียน สืบค้นความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสามารถ

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 เขียนแผนผังครอบครัวตนเอง

7.2 รายงานโครงการสำรวจลักษณะที่คล้ายคลึงกันของสิ่งมีชีวิต (ตามความสนใจ)

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement)

1. ครูให้ผู้เรียนสังเกตภาพสมาชิกในครอบครัวดารา “หมีว ลลิตา” โดยใช้เวลาในการสังเกตภาพ 3 นาที และสนทนากลุ่มนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

1.1 สมาชิกคนใดในครอบครัวดารา “หมีว ลลิตา” มีลักษณะใดที่เหมือนกันบ้าง (หลักพอประมาณในการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน คือ ภาพครอบครัวดารา ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ภาพที่สามารถหาได้ไม่ต้องใช้งบประมาณในการจัดซื้อ การใช้เวลาในการสังเกตภาพ การตั้งจำนวนประเด็นคำถาม เหตุผลที่ดี เพื่อให้ นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ ความรู้ คือ นักเรียนต้องมีความรู้ในเรื่องรายละเอียดลักษณะของสิ่งมีชีวิต คุณธรรม คือ ความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรม)

2. ครูสนทนากลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่ในครอบครัวว่ามีใครบ้าง ใครอายุมากที่สุด รองลงมาคือใคร และอายุน้อยที่สุดคือใคร แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ (บูรณาการมาตรฐาน ส 2.1 ตัวชี้วัด ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ใช้ความพอประมาณในการถามสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน คือ สมาชิกในครอบครัว เหตุผลที่ดี คือ ผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้)

ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)

1. ครูอธิบายเรื่องความหมายลักษณะของคน โดยยกตัวอย่างลักษณะต่าง ๆ จากการใช้ลักษณะของตัวครู หรือผู้เรียนในห้องเรียน และการให้ผู้เรียนดูภาพ และใช้คำถามกระตุ้นคิด ได้แก่

1.1 วัยรุ่นไทยที่มีผมสีทอง ผู้เรียนคิดว่าเป็นสีผมธรรมชาติหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ผู้เรียนคิดว่าแท้จริงต้องเป็นผมสีอะไร

1.2 ลักษณะเปลือกตาของคนในทวีปเอเชียมีลักษณะอย่างไร และคนในทวีปยุโรปมีลักษณะอย่างไร

1.3 ริมฝีปากของคนมีลักษณะอย่างไร

1.4 ถ้ากล่าวถึงคนในทวีปแอฟริกาจะมีสีผิวอะไร และคนในทวีปยุโรปจะมีสีผิวคล้ายคลึงกับคนในทวีปอะไร อย่างไร

1.5 ถ้าพ่อแม่ของผู้เรียนเป็นคนที่มีรูปร่างสูง ผู้เรียนคิดว่าตนเองจะมีรูปร่างอย่างไร ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

1.6 ผู้เรียนคิดว่าลักษณะภายนอกใดที่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตามธรรมชาติในคนรุ่นนั้น ๆ เพราะเหตุใด จึงเปลี่ยนแปลงได้

1.7 ถ้าสันจมูกของเราไม่โด่ง เราควรเสริมจมูกให้โด่งหรือไม่ ทำไม (พอประมาณในการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีในห้องเรียน และภาพเหตุผลที่ดีเพื่อให้นักเรียนรู้เข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมขั้นต่อไป การใช้คำถามของครูแสดงถึงการใช้ความพอประมาณในการใช้คำถามที่ไม่ยากเกินไป เพื่อให้นักเรียนตอบได้ คำตอบในข้อ 1.7 แสดงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้เกิดกับผู้เรียนในการให้ผู้เรียนคิดถึงการเสริมจมูกให้โด่งว่าควรทำหรือไม่ และให้ผู้เรียนให้เหตุผลนั้นด้วยว่าควรทำเพราะอะไร หรือไม่ควรทำเพราะอะไร ความรู้ คือ ผู้เรียนต้องมีความรู้เรื่องลักษณะของคนในทวีปต่าง ๆ มาก่อน)

2. ครูมอบหมายให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใบงานที่ 1 เรื่อง กิจกรรมสำรวจเพื่อน ใช้เวลาในการสำรวจ 20 นาที (พอประมาณในการให้ผู้เรียนใช้เพื่อนในห้องเรียนในการสำรวจ เวลาที่มอบหมายให้ทำงาน ความเหมาะสมของจำนวนหัวข้อที่ให้สำรวจ เหตุผลที่ดี เพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมในใบงานได้สำเร็จ และลงรายการในตารางได้ถูกต้อง กับสิ่งที่สังเกต ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ข้อมูลในรายการถูกต้องทำให้สามารถนำเสนอผลการสำรวจได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสังเกตลักษณะบุคคลอื่น ๆ ได้ ความรู้ คือ ผู้เรียนมีความรู้เรื่องลักษณะของคน วิธีการลงข้อมูลในใบงาน และเกิดคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน)

ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

1. ครูขออาสาสมัครผู้เรียนที่สำรวจลักษณะเพื่อนให้ออกมาประมาณ 3 คน โดยนำใบงานที่ 1 เรื่อง กิจกรรมสำรวจเพื่อนที่ทำเสร็จแล้วออกมาและให้เรียกเพื่อนที่ถูกสังเกต 5 คน ออกมาหน้าชั้นเรียนด้วย เพื่อให้เพื่อน ๆ ทั้งหมดในชั้นเรียน เห็นว่าลักษณะที่ถูกสังเกตนั้นเป็นจริงหรือไม่ และครูอธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่มีข้อมูลไม่ชัดเจน (พอประมาณในการเลือกนักเรียนออกมานำเสนอผลการสำรวจ โดยขออาสาสมัครที่มีความสนใจในการออกมานำเสนอ เพื่อให้เพียงพอกับเวลาและได้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวอย่าง เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ เวลาเพียงพอ)

2. ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปลักษณะของคนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สีผม ลักษณะของเส้นผม สีผิว ริมฝีปาก การมีลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต เป็นการถ่ายทอดลักษณะบางลักษณะจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน ซึ่งบางลักษณะจะเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่ หรืออาจมีลักษณะเหมือนปู่ ย่า ตา ยาย (ความรู้เรื่องลักษณะของคน คุณธรรม คือ การกล้าแสดงความคิดเห็นโดยให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์)

3. ครูมอบหมายให้ผู้เรียนทุกคนทำใบงานที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว โดยให้ทำกิจกรรมใบงานนี้ที่บ้านเพื่อส่งในวันต่อมา (พอประมาณในการมอบหมายงานให้ไปสำรวจที่บ้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกตลักษณะได้จริง มีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ได้ข้อมูลจากการสังเกตที่ถูกต้อง)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นขยายความรู้ (Elaboration)

1. ครูสุ่มเรียกผู้เรียนประมาณ 5 คน ออกมานำเสนอผลการสำรวจกิจกรรมตามใบงานที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว (*พอประมาณในการสุ่มเรียกออกมา 5 คน เพื่อให้ออกมานำเสนองาน ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ไม่ต้องเสียเวลามาก ทำให้มีเวลาเพียงพอสำหรับจัดกิจกรรมในขั้นตอนต่อไป*) และผู้เรียนทั้งห้องช่วยกันอภิปรายประเด็นลักษณะผู้เรียนที่ไปสังเกตกับเครือญาติในครอบครัวว่าเหมือนกับเครือญาติคนใดบ้าง และสิ่งที่พบว่าเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย คืออะไร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นลักษณะเด่นของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดมาถึงรุ่นหลาน

2. ผู้เรียนแบ่งกลุ่มละความสามารถออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ ครูแจกกระดาษแผ่นเล็กจำนวน 10 แผ่น ให้แต่ละกลุ่ม ครูอธิบายว่ากระดาษแผ่นเล็ก ๆ นี้เรียกว่า Card จากนั้นครูตั้งประเด็นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบว่า มีปัจจัยใดที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัว ผู้เรียนในกลุ่มแต่ละคนจะต้องหยิบ Card คนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนคำตอบเพียง 1 คำตอบเท่านั้น ลงใน Card แต่ถ้ามีหลายคำตอบก็หยิบ Card ขึ้นมาเขียนคำตอบอีก กำหนดให้กระดาษ 1 แผ่น เขียนได้ 1 ประเด็น จากนั้นนำคำตอบมาจัดเป็นหมวดหมู่คำตอบ และร่วมกันอภิปรายเรียกกิจกรรมนี้ว่า เทคนิค *Card and Chart (*ความพอประมาณในการแบ่งกลุ่มละ คือ มีทั้งผู้เรียนที่มีผลการเรียนดี ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม และให้แต่ละคนที่มีความถนัดและความสามารถที่แตกต่างกัน เวลาแบ่งงานกันทำจะได้แบ่งให้ตรงกับความถนัดและความสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จได้อย่างรวดเร็วในพอประมาณ การใช้เทคนิค *Card and Chart เพราะเทคนิคนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนที่ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น สามารถเขียนสิ่งที่ตนเองอยากจะบอกหรืออยากจะแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่นรู้ได้โดยการเขียนลงในกระดาษแผ่นเล็ก ๆ*)

3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน ออกมาสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มตนหน้าชั้นเรียน โดยกำหนดเวลาให้อภิปรายกลุ่มละ 3 นาที (*พอประมาณในเรื่อง เวลา เหตุผลที่ดี คือ ไม่รบกวนเวลาของกิจกรรมอื่นต่อไป คุณธรรม คือ การตรงต่อเวลาที่กำหนดให้*)

4. ครูให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากใบสรุปความรู้เรื่องปัจจัยที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัว เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นครูอธิบายและให้ความรู้เพิ่มเติม

5. จากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนทำกิจกรรมในใบงานที่ 3 เรื่อง ใครญาติใคร ใช้เวลา 5 นาที และช่วยกันเฉลยภาพไปพร้อม ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลด้วยว่าทำไมถึงรู้ว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นญาติกัน

ขั้นประเมิน (Evaluation)

ครูมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำเป็นการบ้าน โดยมีทั้งงานที่เป็นรายบุคคลและงานกลุ่ม ดังนี้

1. แผนผังครอบครัวเป็นรายบุคคล ในการจัดทำแผนภาพครอบครัวให้ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในมาตรฐาน ท 2.1 ตัวชี้วัด ป.5/3 เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อใช้พัฒนางานเขียน มาใช้ และจากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในมาตรฐาน ศ 1.1 ตัวชี้วัด ป.5/3 วาดภาพ โดยใช้เทคนิคของแสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี มาใช้ในการจัดทำแผนผังครอบครัว

2. โครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน กำหนดให้มีสมาชิกกลุ่ม 3 คน ในการจัดทำโครงการสำรวจ ให้ผู้เรียนศึกษาใบสรุปความรู้ที่ 2 เรื่อง โครงการประเภทสำรวจ ซึ่งผู้เรียนอาจจะเลือกครอบครัวของตนเอง ของเพื่อน หรือของบุคคลอื่นที่รู้จักในชุมชน โดยจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานโครงการส่งครู (*พอประมาณในการมอบหมายงานให้ตรงตามศักยภาพความสามารถของผู้เรียน ให้เวลาในการทำงาน เหตุผลที่ดี เพื่อให้เกิดชิ้นงาน*)

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ผู้เรียนทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ความรู้ คือ เกิดความรู้เรื่องการทำงาน การทำแผนภาพ และเกิดคุณธรรมด้านความพอเพียงในการทำงานตามศักยภาพ การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างชิ้นงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การเสียสละในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ และ การมีจิตวิทยาศาสตร์ในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน)

*Card and Chart คือ การให้นักเรียนได้คิดและเขียนลงในแผ่นกระดาษเล็ก ๆ โดยเขียน 1 แผ่น ต่อ 1 ประเด็น 1 คน เขียนได้มากกว่า 1 แผ่น แล้วนำเนื้อหาที่นักเรียนเขียนมาจัดหมวดหมู่

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ใบสรุปความรู้ที่ 1 เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัว
- 9.2 ใบสรุปความรู้ที่ 2 เรื่อง โครงงานประเภทสำรวจ
- 9.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง กิจกรรมสำรวจเพื่อน
- 9.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว
- 9.5 ใบงานที่ 3 เรื่อง ใครญาติใคร
- 9.6 สมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลที่ผู้เรียนรู้จักหรือสนใจ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ 1. อธิบายลักษณะของตนเองที่มีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัวได้ 2. เปรียบเทียบและระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัวได้ 3. รายงานโครงงานสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน	สังเกตผู้เรียน อธิบายลักษณะของตนเอง ตรวจบันทึก การเปรียบเทียบและระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัว ประเมินรายงาน โครงงานสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน	ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจ ลักษณะที่ปรากฏ ของคนในครอบครัว แบบประเมินรายงาน	ผู้เรียนที่อธิบายได้ถูกต้อง มากกว่าร้อยละ 80 ดีมาก ร้อยละ 70-79 ดี ร้อยละ 50-69 พอใช้ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ปรับปรุง ผู้เรียนเปรียบเทียบและระบุลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัว 7 รายการ ได้ 4 คะแนน = ดีมาก 5-6 รายการ ได้ 3 คะแนน = ดี 3-4 รายการ ได้ 4 คะแนน = พอใช้ 2-1 รายการ ได้ 3 คะแนน = ปรับปรุง รายงานโครงงานมีช่วงคะแนน 17-21 คะแนน ระดับ 3 = ดี 11-16 คะแนน ระดับ 2 = พอใช้ 1-10 คะแนน ระดับ 1 = ปรับปรุง

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
4. แผนผังครอบครัว	การประเมินแผนผังครอบครัว	แบบประเมินแผนผังครอบครัว	แผนผังครอบครัวมีช่วงคะแนน 10-12 คะแนน ระดับ 3 = ดี 7-9 คะแนน ระดับ 2 = พอใช้ 1-6 คะแนน ระดับ 1 = ปรับปรุง
ด้านทักษะ/กระบวนการ 1. สำรวจลักษณะของตนเองกับคนในครอบครัวได้ 2. จัดทำโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน	ตรวจสอบที่การสำรวจลักษณะของผู้เรียนกับคนในครอบครัว ประเมิน/สังเกตกระบวนการทำงาน	ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องกิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว แบบประเมินสังเกตกระบวนการทำงาน	7 รายการ ได้ 4 คะแนน = ดีมาก 5-6 รายการ ได้ 3 คะแนน = ดี 3-4 รายการ ได้ 4 คะแนน = พอใช้ 2-1 รายการ ได้ 3 คะแนน = ปรับปรุง 10-12 คะแนน ระดับ 3 = ดี 7-9 คะแนน ระดับ 2 = พอใช้ 1-6 คะแนน ระดับ 1 = ปรับปรุง
ด้านค่านิยม มุ่งมั่นในการทำงาน อยู่อย่างพอเพียง ใฝ่เรียนรู้ มีจิตวิทยาศาสตร์	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินสังเกตพฤติกรรมในแต่ละด้าน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
3. รายงานโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน	17-21 คะแนน	11-16 คะแนน	1-10 คะแนน
4. แผนผังครอบครัว	10-12 คะแนน	7-9 คะแนน	1-6 คะแนน

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สื่อการสอน
ครอบครัวดารา “หมิว ลลิตา”

ที่มา : ภาพจาก <http://women.mthai.com>

ใบงานที่ 1 เรื่อง กิจกรรมสำรวจเพื่อน

ชื่อ.....ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน โดยใช้เวลา 20 นาที

1. ผู้เรียนสำรวจลักษณะทางพันธุกรรมของเพื่อน จำนวน 5 คน ว่ามีลักษณะอย่างไร
2. ให้ระบุลักษณะของเพื่อนที่ปรากฏลงในตารางบันทึกผลการสำรวจ
3. นำเสนอและอธิบายผลการสำรวจเพื่อน

สิ่งที่สังเกต	ชื่อ.....	ชื่อ.....	ชื่อ.....	ชื่อ.....	ชื่อ.....
1. เส้นผม					
2. สีผม					
3. หน้าตา					
4. สันจมูก					
5. คิ้ว					
6. ริมฝีปาก					
7. ดั้งหู					
8. สีผิว					
9. ลักยิ้ม					
10. นิ้วมือ					

ใบงานที่ 2 เรื่อง กิจกรรมสำรวจลักษณะที่ปรากฏของคนในครอบครัว

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมในใบงานเป็นการบ้าน

1. ผู้เรียนสำรวจลักษณะทางพันธุกรรมที่ปรากฏในตัวผู้เรียนและคนในครอบครัวอย่างน้อย 3 รุ่น เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ น้อง ว่ามีลักษณะใดที่เหมือนกันบ้าง
2. ให้ระบุว่าลักษณะที่ปรากฏในตัวผู้เรียนลงในตารางบันทึกผลการสำรวจ โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเครือญาติที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับผู้เรียน

สิ่งที่สังเกต	ลักษณะของผู้เรียน	เครือญาติ							
		ปู่	ย่า	ตา	ยาย	พ่อ	แม่	พี่	น้อง
1. ผม									
2. ตา									
3. สันจมูก									
4. ปาก									
5. ดั้งหู									
6. สีผิว									
7. นิ้วมือ									

สรุปผลการสำรวจ

.....

.....

คำถามหลังการสำรวจ

1. ลักษณะของผู้เรียนที่มีความคล้ายคลึงกับจำนวนเครือญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ น้อง มากที่สุด คืออะไร

ตอบ.....

2. ลักษณะใดของผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากปู่ หรือ ย่า หรือ ตา หรือ ยาย

ตอบ.....

3. ลักษณะใดของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ เพราะเหตุใดจึงภาคภูมิใจ

ตอบ.....

4. ลักษณะใดของผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียนและบุคคลในครอบครัวเกิดความภาคภูมิใจ เพราะเหตุใดจึงภาคภูมิใจ

ตอบ.....

ใบงานที่ 3 เรื่อง ใครญาติใคร

ชื่อ.....ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน โดยใช้เวลา 5 นาที

โดยพิจารณาลักษณะบุคคลใน **ภาพบุคคล ก** และ **ภาพบุคคล ข** ที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แล้วโยงเส้น **ภาพบุคคล ก** และ **ภาพบุคคล ข** และบอกความสัมพันธ์ของบุคคลดังกล่าวลงในตาราง

ภาพบุคคล	ภาพบุคคล	ความสัมพันธ์
		
		
		
		
		

เจดยไปงานที่ 3 เรื่อง ใครญาติใคร

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมในใบงาน โดยใช้เวลา 5 นาที โดยพิจารณาลักษณะบุคคลใน **ภาพบุคคล ก** และ **ภาพบุคคล ข** ที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แล้วโยงเส้น **ภาพบุคคล ก** และ **ภาพบุคคล ข** และบอกความสัมพันธ์ของบุคคลดังกล่าวลงในตาราง

ภาพบุคคล	ภาพบุคคล	ความสัมพันธ์
		แม่กับลูกสาว
		แม่กับลูกสาว
		แม่กับลูกชาย
		แม่กับลูกชาย
		พ่อกับลูกสาว

ใบสรุปความรู้ ที่ 1

เรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัว

นักเรียนเคยสังเกตเห็นไหมว่า คนในครอบครัวอื่น ๆ ที่มีในชุมชนของนักเรียน มีลักษณะรูปร่างหน้าตาคล้ายกัน หรือเหมือนกัน หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่ามีเป็นจำนวนมาก หันมาสังเกตคนในครอบครัวของนักเรียนเองดูบ้าง ซึ่งก็จะเห็นได้ว่า พี่หรือน้องหรือตัวนักเรียนเองจะมีลักษณะเหมือนกับพ่อแม่ของตนเอง โดยมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกับพ่อและมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกับแม่ ซึ่งลักษณะเหล่านี้ถ่ายทอดจากพ่อแม่ไปสู่ลูกหลาน ทั้งลักษณะเด่นและลักษณะด้อยก็ได้ นักเรียนทราบไหมว่าพ่อของนักเรียนเหมือนใคร และได้รับการถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ จากใคร ตอบได้เลยว่า พ่อเป็นลูกของปู่กับย่า พ่อจึงได้รับการถ่ายทอดลักษณะบางอย่างจากปู่และลักษณะบางอย่างมาจากย่า เช่นเดียวกัน แม่ของนักเรียนเป็นลูกของตากับยาย แม่ของนักเรียนจึงได้รับการถ่ายทอดลักษณะบางอย่างจากตา และลักษณะบางอย่างมาจากยาย แล้วตัวนักเรียน พี่ และน้องของนักเรียนล่ะเป็นลูกของใคร ตอบได้อีกเช่นกันว่า นักเรียนเป็นลูกของพ่อกับแม่ นักเรียนจึงได้รับการถ่ายทอดลักษณะบางอย่างจากพ่อและลักษณะบางอย่างมาจากแม่ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ จะมีการถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ จากพ่อแม่ไปสู่ลูกเช่นเดียวกับคนเรา เช่น แม่สุนัขจะออกลูกออกมาเป็นลูกสุนัข จะไม่มีวันออกลูกเป็นแมวหรือไก่อย่างแน่นอน ซึ่งลูกสุนัขจะมีลักษณะบางอย่างที่เหมือนกับตัวพ่อสุนัขแม่สุนัข เมล็ดข้าวเหนียวที่ถูกนำมาปลูกจะเติบโตเป็นต้นข้าวโพดเป็นไปไม่ได้ มันจะต้องเป็นข้าวเหนียวเหมือนกับต้นพ่อแม่อย่างแน่นอน

สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ดังกล่าวสิ่งที่ทำให้ลักษณะของเรามีความคล้ายคลึงกับคนในครอบครัวนั้นต้องอาศัยยีน (Gene) ที่อยู่ในเซลล์สืบพันธุ์เป็นตัวเชื่อมโยง หรือถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมสู่รุ่นลูกหลานของตน นักวิทยาศาสตร์ผู้ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมนี้ คือ เกรเกอร์ เมนเดล (Gregor Mendel) ซึ่งเป็นนักบวชชาวออสเตรีย ได้ศึกษาการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากการทดลองปลูกต้นถั่วลันเตา

ที่มา: khathawut จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/34319/3>

ใบสรุปความรู้ที่ 2 เรื่อง โครงการประเภทสำรวจ

โครงการ คืออะไร

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ความหมายของโครงการวิทยาศาสตร์ว่าเป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามความสนใจและระดับความรู้ ความสามารถ ภายใต้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อตอบปัญหาที่สงสัยได้ผลงานที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง

การทำโครงการวิทยาศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี โดยนักเรียนเป็นผู้วางแผนการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผล และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีครู อาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเพียงผู้คอยให้คำปรึกษา

โครงการประเภทสำรวจ

การสำรวจรวบรวมข้อมูลบางอย่างเพื่อจำแนกหมวดหมู่ โครงการประเภทนี้ไม่กำหนดตัวแปรในการเก็บข้อมูล อาจเป็นการสำรวจในภาคสนาม หรือในธรรมชาติ หรือนำมาศึกษาในห้องปฏิบัติการ เพื่อนำไปใช้ศึกษาทดลองต่อ ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ เช่น

- การสำรวจพืชพันธุ์ไม้ในโรงเรียนหรือในท้องถิ่น
- การสำรวจพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของสัตว์
- การสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- การศึกษาวัฏจักรชีวิตของสัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่ง
- การศึกษาลักษณะของสภาพอากาศในท้องถิ่น

วิธีทำโครงการสำรวจ

มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะทำโครงการ
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. ออกแบบการสำรวจ
4. สำรวจ
5. อภิปรายและสรุปผล
6. นำเสนอ

ตัวอย่างเค้าโครงงาน

ชื่อโครงงาน.....

คณะทำงาน.....

ครูที่ปรึกษา.....

- 1) แนวคิดที่มาและความสำคัญที่ต้องการศึกษา.....
- 2) หลักการทฤษฎี หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง (ว่ามีใครทำอะไรไว้บ้าง).....
- 3) จุดมุ่งหมายของสำรวจ.....
- 4) เป้าหมาย.....
- 5) วิธีดำเนินการทดลอง/วิธีดำเนินงาน.....
- 6) งบประมาณ.....
- 7) ประโยชน์ที่จะได้รับ.....
- 8) ชื่อเอกสารอ้างอิง.....
- 9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....
- 10) ชื่อผู้จัดทำโครงงาน.....
- 11) ครูที่ปรึกษา.....

**แบบบันทึกประเมินรายงานโครงการสำรวจ
เกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน**

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	การเขียนเค้าโครงของโครงการ	การดำเนินการสำรวจรวบรวมข้อมูล	การบันทึกผลการสำรวจ รวบรวมข้อมูล	การจัดทำข้อมูล	การแปลความหมายข้อมูล	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	การเขียนรายงาน	รวม	ระดับ คุณภาพ
		3	3	3	3	3	3	3	21	ดีเยี่ยม
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ รายงานโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน

17-21 คะแนน หมายถึง การจัดทำโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน
อยู่ในระดับดี

11-16 คะแนน หมายถึง การจัดทำโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน
อยู่ในระดับพอใช้

1-10 คะแนน หมายถึง การจัดทำโครงการสำรวจเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีคล้ายคลึงกัน
อยู่ในระดับปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

**เกณฑ์การประเมินผลรายงานโครงการสำรวจ
เกี่ยวกับลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน**

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
การเขียนเค้าโครงของโครงการ	มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ ขอบเขต/การดำเนินการ และการบันทึกผลสมบูรณ์	มีความสอดคล้องของข้อมูลในระดับ 3 แต่ไม่สมบูรณ์	ไม่มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การดำเนินการ ทดลองกับเรื่องที่สำรวจ
การดำเนินการสำรวจรวบรวมข้อมูล	ดำเนินการได้ครอบคลุมตามขอบเขตที่กำหนดครบถ้วนสมบูรณ์	ดำเนินการได้ครอบคลุมตามขอบเขตที่กำหนดเป็นส่วนใหญ่	ดำเนินการได้ครอบคลุมตามขอบเขตที่กำหนดเป็นส่วนน้อย
การบันทึกผลการสำรวจรวบรวมข้อมูล	บันทึกข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่สำรวจได้สมบูรณ์	บันทึกข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์แต่ไม่สมบูรณ์	บันทึกข้อมูลไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
การจัดทำข้อมูล	จัดทำข้อมูลได้ด้วยเกณฑ์กำหนดผลการสำรวจได้ถูกต้องชัดเจน	จัดทำข้อมูลโดยใช้เกณฑ์แต่ไม่ชัดเจน	จัดทำข้อมูลโดยไม่ใช้เกณฑ์ในการกำหนดผลการสำรวจ
การแปลความหมายข้อมูล	แปลความหมายจากผลสำรวจได้ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์	แปลความหมายจากผลการสำรวจได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	แปลความหมายจากผลสำรวจได้ถูกต้องเป็นส่วนน้อย
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	แปลกใหม่ ต่อยอดความคิดเป็นประโยชน์มาก	แปลกใหม่ เป็นประโยชน์น้อย	ไม่แปลกใหม่
การเขียนรายงาน	ขั้นตอนการเขียนรายงานครบถ้วนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนทุกส่วน	การเขียนรายงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเป็นบางส่วน	การเขียนรายงานไม่เป็นไปตามขั้นตอนของแต่ละส่วน

เกณฑ์การตัดสิน

- ช่วงคะแนน 17-21 ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดี
- ช่วงคะแนน 11-16 ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง พอใช้
- ช่วงคะแนน 1-10 ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ปรับปรุง
- เกณฑ์การผ่าน : นักเรียนได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

แบบบันทึกประเมินแผนผังครอบครัว

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (12)	ระดับคุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4		
		3 คะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ข้อประเมิน

1. การเขียนแผนผัง
2. ภาษาที่ใช้เขียนบรรยาย
3. ความสะอาดเรียบร้อย สวยงาม
4. การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการจัดทำแผนผัง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ แบบประเมินแผนผังครอบครัว

- 10-12 คะแนน หมายถึง การจัดทำแผนผังภาพครอบครัวอยู่ในระดับดี
- 7-9 คะแนน หมายถึง การจัดทำแผนผังภาพครอบครัวอยู่ในระดับพอใช้
- 1-6 คะแนน หมายถึง การจัดทำแผนผังภาพครอบครัวอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลแบบประเมินแผนผังครอบครัว

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
การเขียนแผนผัง	- เขียนแผนผังได้ถูกต้องตามที่กำหนด - ดูแล้วเข้าใจง่าย - มีขนาดเหมาะสม - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา	- เขียนแผนผังได้ถูกต้องตามที่กำหนด - มีขนาดเหมาะสม - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา	- รูปภาพมีสีสันสวยงาม - ดูแล้วเข้าใจยาก - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา
ภาษาที่เขียนบรรยาย	- มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่องชัดเจน - รายละเอียดครอบคลุม - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์	- มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - รายละเอียดครอบคลุม - มีการใช้ภาษาเรียบง่าย	- มีการใช้ภาษาผิดเป็นบางที่ - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - รายละเอียดยังไม่ครอบคลุม - มีการใช้ภาษาวกวน
ความสะอาดเรียบร้อย สวยงาม	- เขียนได้สะอาดเรียบร้อย - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา	- เขียนได้สะอาดเรียบร้อย - รูปภาพมีสีสันยังมาเด่นชัด - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหาบางส่วน	- เขียนไม่เรียบร้อย - รูปภาพไม่มีสีสัน - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหาเล็กน้อย
การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการจัดทำแผนผัง	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ราคาไม่แพงมาใช้ในการจัดทำ - ผลงานสวยงามและน่าสนใจ	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ราคาแพงมาใช้ในการจัดทำ - ผลงานสวยงามหรือน่าสนใจ	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ราคาแพงมาใช้ในการจัดทำ - ผลงานไม่สวยงามหรือน่าสนใจ

เกณฑ์การตัดสิน

ช่วงคะแนน 10-12 คะแนน ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดี

ช่วงคะแนน 7-9 คะแนน ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง พอใช้

ช่วงคะแนน 1-6 คะแนน ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน : นักเรียนได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

แบบบันทึกการประเมินความสามารถในการสื่อสาร

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน			รวมคะแนน (12)	ระดับคุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3		
		4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

ข้อประเมิน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความคิดของตนเอง
3. การใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการสื่อสาร”

- 10-12 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารในระดับดี
- 6-9 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารในระดับผ่าน
- 1-5 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารในระดับไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการสื่อสาร”

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. มีความสามารถในการสื่อสารในการทำงานภายในกลุ่ม	สามารถสื่อสารในการทำงานภายในกลุ่มได้ถูกต้อง ชัดเจน และเกิดผลงานตามที่กำหนดและมีคุณภาพ	สามารถสื่อสารในการทำงานภายในกลุ่มได้ถูกต้อง ชัดเจน และเกิดผลงานตามที่กำหนด	สามารถสื่อสารในการทำงานภายในกลุ่มได้ถูกต้อง ชัดเจน แต่ผลงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้	สามารถสื่อสารในการทำงานภายในกลุ่มไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน และผลงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดให้
2. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง ในรูปของการเขียน รายงาน โครงงาน การจัดทำแผนผัง ครอบคร้ว	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง ไปยังผู้อื่นในรูปของการเขียนรายงาน โครงงาน แผนผัง ครอบคร้ว ได้อย่างถูกต้อง	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง ไปยังผู้อื่นได้ถูกต้อง ในผลงานใดผลงานหนึ่ง และค่อนข้างถูกต้อง ในผลงานใดผลงานหนึ่ง ในรูปของการเขียน รายงาน โครงงาน หรือ แผนผัง ครอบคร้ว	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง ไปยังผู้อื่นได้ถูกต้อง ในผลงานใดผลงานหนึ่ง ในรูปของการเขียน รายงาน โครงงาน หรือ แผนผัง ครอบคร้ว	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง ไปยังผู้อื่นได้ค่อนข้างถูกต้อง ในผลงานใดผลงานหนึ่ง ในรูปของการเขียนรายงาน โครงงาน หรือ แผนผัง ครอบคร้ว
3. ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม	ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจนทุกครั้ง	ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจนเกือบทุกครั้ง	ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม ถูกต้อง เป็นบางทุกครั้ง	ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง ชัดเจน

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารอยู่ระดับดีเยี่ยม
- 3 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารอยู่ระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารอยู่ระดับผ่าน
- 1 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการสื่อสารอยู่ระดับไม่ผ่าน

แบบบันทึกการประเมินความสามารถในการคิด

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน				รวมคะแนน (16)	ระดับคุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4		
		4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ข้อประเมิน

1. ความสามารถในการจับประเด็นความสำคัญเปรียบเทียบเหตุผล
2. ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ
3. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น
4. ความสามารถในการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจจากเรื่อง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการคิด”

- 14-16 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับดีเยี่ยม
- 11-13 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับดี
- 8-10 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับผ่าน
- 1-7 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการคิด”

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. ความสามารถในการจับประเด็นสำคัญต่อสิ่งที่สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่สังเกตได้โดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผล	สามารถจับประเด็นสำคัญต่อสิ่งที่สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่สังเกตได้โดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผลได้ถูกต้องทุกประเด็น	สามารถจับประเด็นสำคัญต่อสิ่งที่สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่สังเกตได้โดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผลได้ถูกต้องเกือบทุกประเด็น	สามารถจับประเด็นสำคัญต่อสิ่งที่สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่สังเกตได้โดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผลได้ถูกต้องเป็นบางประเด็น	สามารถจับประเด็นสำคัญต่อสิ่งที่สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่สังเกตได้โดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผลได้เพียงหนึ่งประเด็น
2. ความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เรื่องที่เปรียบเทียบ	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เรื่องที่เปรียบเทียบทุกประเด็น	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เรื่องที่เปรียบเทียบได้เกือบทุกประเด็น	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เรื่องที่เปรียบเทียบบางประเด็น	สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เรื่องที่เปรียบเทียบได้เพียงหนึ่งประเด็น
3. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เปรียบเทียบ	สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เปรียบเทียบได้ถูกต้องทุกประเด็น	สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เปรียบเทียบได้ถูกต้องเกือบทุกประเด็น	สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เปรียบเทียบได้ถูกต้องบางประเด็น	สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เปรียบเทียบได้ถูกต้องเพียงหนึ่งประเด็น
4. ความสามารถในการถ่ายทอดความเข้าใจความคิดเห็นจากเรื่องที่เปรียบเทียบ	สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิดเห็นจากเรื่องที่เปรียบเทียบได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิดเห็นจากเรื่องที่เปรียบเทียบได้อย่างถูกต้อง เป็นส่วนมาก	สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิดเห็นจากเรื่องที่เปรียบเทียบได้อย่างถูกต้อง ได้น้อยมาก	สามารถถ่ายทอดความเข้าใจ ความคิดเห็นจากเรื่องที่เปรียบเทียบได้ไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับดีเยี่ยม
- 3 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับผ่าน
- 1 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการคิดในระดับไม่ผ่าน

แบบบันทึกการประเมินความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (20)	ระดับคุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5		
		4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน		
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

ข้อประเมิน

1. สามารถนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้กระบวนการกลุ่ม
2. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. กระบวนการจัดการกับปัญหาอย่างเหมาะสม
4. ความสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง
5. หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต”

18-20 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับดีเยี่ยม

15-17 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับดี

10-14 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับผ่าน

1-9 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในระดับไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน “ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต”

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. สามารถนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมทุกครั้ง	นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมเกือบทุกครั้ง	นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมเป็นบางครั้ง	นำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้บางส่วน
2. มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี	มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดีทุกครั้ง	มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดีเกือบทุกครั้ง	มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดีบางครั้ง	ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความสัมพันธ์อันดี
3. มีกระบวนการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม	ใช้กระบวนการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมทุกครั้ง	ใช้กระบวนการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมเกือบทุกครั้ง	ใช้กระบวนการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมเป็นบางครั้ง	ใช้กระบวนการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งไม่เหมาะสม
4. มีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม	สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมได้ทุกครั้ง	สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมได้เกือบทุกครั้ง	สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมได้เป็นบางครั้ง	ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม
5. รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมทุกครั้ง	รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมเกือบทุกครั้ง	รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมเป็นบางครั้ง	หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ระดับดีเยี่ยม
- 3 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ระดับผ่าน
- 1 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตอยู่ระดับไม่ผ่าน

แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน						รวม คะแนน (24)	ระดับ คุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6		
		4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน		
1									
2									
3									
4									
5									

ข้อประเมิน

1. ใช้เวลาทำงาน
2. ใช้ทรัพยากรส่วนรวม
3. ตัดสินใจรอบคอบ
4. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น/ให้อภัย
5. วางแผนการทำงาน
6. ปรับตัวเมื่อมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

- 21-24 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับดีเยี่ยม
- 17-20 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับดี
- 12-16 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับผ่าน
- 1-11 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. ใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเหมาะสมและคุ้มค่าทุกครั้ง	ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเหมาะสมและคุ้มค่าเกือบทุกครั้ง	ใช้เวลาในการทำกิจกรรมเหมาะสมและคุ้มค่าเป็นบางครั้ง	ใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสมและคุ้มค่าอย่างไม่เหมาะสม
2. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดีทุกครั้ง	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดีเกือบทุกครั้ง	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดีเป็นบางครั้ง	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างไม่ประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างไม่เหมาะสม
3. ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลทุกครั้ง	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลเกือบทุกครั้ง	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผลบางครั้ง	ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความไม่รอบคอบ มีเหตุผลบางครั้ง
4. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาดทุกครั้ง	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาดเกือบทุกครั้ง	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาดเป็นบางครั้ง	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาดบ่อยครั้ง
5. วางแผนการเรียน การทำงาน และ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	วางแผนการเรียน การทำงาน และ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสารทุกครั้ง	วางแผนการเรียน การทำงาน และ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกือบทุกครั้ง	วางแผนการเรียน การทำงาน และ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสารบางครั้ง	ไม่มีการวางแผนการเรียน การทำงาน และ การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร
6. รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง ของสังคมและ สภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข	รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของ สังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่อ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขทุกครั้ง	รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของ สังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่อ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขเกือบทุกครั้ง	รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของ สังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่อ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขเป็นบางครั้ง	รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของ สังคมและสภาพแวดล้อม แต่ไม่ยอมรับและปรับตัว เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับดีเยี่ยม
- 3 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับผ่าน
- 1 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในระดับไม่ผ่าน

แบบบันทึกการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน”

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน						รวม คะแนน (24)	ระดับ คุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6		
		4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน	4 คะแนน		
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

ข้อประเมิน

1. เอาใจใส่ต่องานที่มอบหมาย
2. ตั้งใจรับผิดชอบงาน
3. ปรับปรุงพัฒนางานด้วยตนเอง
4. พุ่มเทอดทนทำงาน
5. แก้ปัญหา
6. ซินชมผลงาน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน”

- 21-24 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับดีเยี่ยม
- 17-20 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับดี
- 12-16 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับผ่าน
- 1-11 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน”

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเกือบทุกครั้ง	เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบางครั้ง	ไม่เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จบางครั้ง	ไม่ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ
3. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองเกือบทุกครั้ง	ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเองบางครั้ง	ไม่พยายามปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง
4. ทุ่มเททำงานอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน	ทุ่มเททำงานด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานทุกครั้ง	ทุ่มเททำงานด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานเกือบทุกครั้ง	ทุ่มเททำงานด้วยความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานบางครั้ง	ไม่ทุ่มเททำงาน ไม่อดทน และย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานเสมอ
5. พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จเกือบทุกครั้ง	พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จบางครั้ง	ไม่พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ
6. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	แสดงความชื่นชมผลงานของตนเอง และผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง	แสดงความชื่นชมผลงานของตนเอง และผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจเกือบทุกครั้ง	แสดงความชื่นชมผลงานของตนเอง และผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจบางครั้ง	ชื่นชมผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจทุกครั้ง แต่ไม่แสดงความชื่นชมผลงานของผู้อื่นเลย

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับดีเยี่ยม
- 3 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับผ่าน
- 1 คะแนน หมายถึง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “มุ่งมั่นในการทำงาน” ในระดับไม่ผ่าน

แบบประเมินจิตวิทยาศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้หลักความพอเพียงประเมินจิตวิทยาศาสตร์ในการทำงานกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนการทำงานของตนเองในการร่วมงานกับกลุ่ม และการนำเสนอผลงานของเพื่อนร่วมชั้น

ชื่อกิจกรรม.....ชื่อกลุ่ม.....

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (25)	ระดับคุณภาพ
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5		
		5 คะแนน	5 คะแนน	5 คะแนน	5 คะแนน	5 คะแนน		
1								
2								
3								
4								
5								

ข้อประเมิน

1. ความสนใจใฝ่รู้
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. ยินดีทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ความรับผิดชอบ
5. ความมีระเบียบรอบคอบ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินจิตวิทยาาสตร์ (Rubric Assessment)

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1. ความสนใจใฝ่รู้	ปฏิบัติได้ 4 ข้อ	5	ดีมาก
1.1 ศึกษาค้นคว้าความองค์ความรู้ใหม่	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	4	ดี
1.2 ร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	3	พอใช้
1.3 ชักถาม ฟัง อ่าน จดบันทึกด้วยความสนใจ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ	2	น้อย
1.4 ชอบการทดลอง พิสูจน์ในความรู้ใหม่ ๆ	ปฏิบัติได้บางส่วน	1	น้อยมาก
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ปฏิบัติได้ 4 ข้อ	5	ดีมาก
2.1 แสดงความคิดที่แปลกใหม่	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	4	ดี
2.2 มีความคิดที่ยืดหยุ่น	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	3	พอใช้
2.3 คิดต่อยอดผลงานผู้อื่นได้	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ	2	น้อย
2.4 ออกแบบ/ประดิษฐ์อุปกรณ์ใหม่	ปฏิบัติได้บางส่วน	1	น้อยมาก
3. ยินดีทำงานร่วมกับผู้อื่น	ปฏิบัติได้ 4 ข้อ	5	ดีมาก
3.1 ยินดีร่วมงานเมื่อผู้อื่นขอความช่วยเหลือ	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	4	ดี
3.2 กระตือรือร้นในการทำงานกลุ่ม	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	3	พอใช้
3.3 รู้จักขอความร่วมมือและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ	2	น้อย
3.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	ปฏิบัติได้บางส่วน	1	น้อยมาก
4. ความรับผิดชอบ	ปฏิบัติได้ 4 ข้อ	5	ดีมาก
4.1 ทำงานที่ได้มอบหมายตรงตามกำหนดเวลา	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	4	ดี
4.2 ทำงานที่ได้มอบหมายสมบูรณ์ตามกำหนด	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	3	พอใช้
4.3 ยอมรับผลของการกระทำของตนเองไม่ว่าผลดีหรือผลเสีย	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ	2	น้อย
4.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	ปฏิบัติได้บางส่วน	1	น้อยมาก
5. ความมีระเบียบรอบคอบ	ปฏิบัติได้ 4 ข้อ	5	ดีมาก
5.1 มีการนำเอาหลาย ๆ วิธีมาใช้ในการตรวจสอบในการหาคำตอบ	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	4	ดี
5.2 มีความละเอียดถี่ถ้วนในการทำงาน	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	3	พอใช้
5.3 ทำงานอย่างมีระเบียบและเรียบร้อย	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ	2	น้อย
5.4 มีการวางแผนในการทำงานและจัดระบบงาน	ปฏิบัติได้บางส่วน	1	น้อยมาก

เกณฑ์การประเมินจิตวิทยาาสตร์

คะแนน	21-25	ดีมาก
คะแนน	16-20	ดี
คะแนน	11-15	พอใช้
คะแนน	6-10	น้อย
คะแนน	0	น้อยมาก

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ ฉันเหมือนใคร

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น	เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตรงกับตัวชีวิต	- จัดเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก - เนื้อหาทันสมัยและน่าสนใจ - เนื้อหาใกล้ตัวนักเรียน การเรียนรู้เกิดเร็วขึ้น
เวลา	กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และวัยผู้เรียน	เพื่อให้การสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	ครูต้องวางแผนกำหนดเวลาให้ชัดเจนสอดคล้องกับกิจกรรมและเหลือเวลาสำรองไว้กรณีมีเหตุการณ์ไม่ตรงแผน
วิธีการจัดกิจกรรม	กำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา/วัยผู้เรียน และเนื้อหา	ต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดฝึกปฏิบัติได้บรรลุตามตัวชีวิต	- วางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน - เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ทุกชนิดให้พร้อม
แหล่งเรียนรู้	กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นประหยัดและใช้ให้คุ้มค่ากำหนดให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียนและเวลา	ต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนน่าสนใจขึ้น	- วางแผน/จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนเข้าไปใช้ - ดูแลความปลอดภัยของนักเรียน - เตรียมแผนสำรองกรณีไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้ตามแผน
สื่อ/อุปกรณ์	- ใช้สื่ออุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น - เหมาะสมกับเวลา/กิจกรรม/เนื้อหา/วัยผู้เรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง - เข้าใจเนื้อหาได้เร็ว/ง่ายขึ้น บรรลุตัวชีวิต	- ครูต้องเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อมก่อนทำการสอน - จัดเรียงลำดับการใช้สื่ออุปกรณ์ให้ชัดเจน และจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ
การประเมินผล	กำหนดแบบประเมินให้ยากง่ายเหมาะสมกับตัวชีวิต/ภาระงาน/วัยผู้เรียน/เวลา/กิจกรรม	- เพื่อประเมินผู้เรียนบรรลุตัวชีวิตหรือไม่ - เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน/กิจกรรมการเรียนรู้	- ครูต้องสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและมีความยากง่ายเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน - แบบประเมินมีประสิทธิภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต - กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	มีความรับผิดชอบต่องาน มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงเวลาตรวจการบ้านและงานที่ครูมอบหมาย อุทิศตนเสียสละเวลาสอนซ่อมเสริมหลังเลิกเรียน มีจิตใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียน		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	- แบ่งหน้าที่และภาระงานให้สมาชิกภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับศักยภาพ - ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับศักยภาพและประหยัดคุ้มค่า	- สมาชิกภายในกลุ่มได้ทำงานตรงกับความสามารถ งานจะสำเร็จเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง - วิเคราะห์คุณลักษณะทางพันธุกรรมอย่างมีเหตุผล - วิเคราะห์ผลการสำรวจจนสามารถนำมาทำโครงการได้	- วางแผนการทำงานที่ดีมีลำดับการทำงานชัดเจน - จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการทำโครงการสำรวจ - รวบรวมความรู้ให้ชัดเจนถูกต้องก่อนการปฏิบัติงานที่มอบหมาย
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- ลักษณะของตนเอง ความคล้ายคลึงของคนในครอบครัว - การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต		
คุณธรรมของผู้เรียน	อยู่อย่างพอเพียง ปฏิบัติตนอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง มีเหตุผล ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มุ่งมั่นในการทำงาน มีความเพียรพยายามทุ่มเทในภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีจิตวิทยาศาสตร์ มีลักษณะนิสัยที่เกิดจากการศึกษาหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น อดทน รอบคอบ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ประหยัด การร่วมแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความมีเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		- มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานที่มอบหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- มีความรู้ในกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ	มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานหรือใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-
		- มีความรู้ในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นมีความเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง	- มีความรู้ในการปฏิบัติตนที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข		
ทักษะ		- ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานที่มอบหมายอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ปฏิบัติตนตามบทบาทที่ได้รับของกลุ่ม	ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานหรือใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-
		- เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่นมีความเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง	- ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นที่มีเหตุผลดีกว่าตนเอง		
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ประหยัดและคุ้มค่า	ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม	เห็นคุณค่าของการปฏิบัติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง”
วิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท 16101
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง”
จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

รหัสวิชา ท 16101 วิชา ภาษาไทย

จำนวน หน่วยกิต เวลา 120 ชั่วโมง

หลักสูตร ☒ รายวิชาพื้นฐาน ☐ รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน
- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำ ชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่อง และแผนภาพความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน
- พูดย่อความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถามตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดย่อรายงานเรื่องหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด
- เข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพย และสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ
- เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ท 16101
จำนวน - หน่วยกิต

รายวิชา ภาษาไทย
เวลา 14 ชั่วโมง/สัปดาห์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เวลา 160 ชั่วโมง

ศึกษาการอ่านออกเสียง อ่านจับใจความ การเขียนลือสาร การคัดลายมือ การเขียนเรียงความ ย่อความ การเขียนจดหมาย การกรอกแบบรายการ การพูดแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การท่องจำ การฟัง และการดู ตลอดทั้ง หลักการใช้คำนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม คำอุทาน คำราชาศัพท์ ระดับภาษา ภาษาถิ่น คำที่มาจากต่างประเทศ กลุ่มคำหรือวลี ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน หลักการแต่งกลอนสุภาพ ถิ่นนวน คำพังเพย และสุภาษิต วรรณคดีและวรรณกรรม นิทานพื้นบ้าน

โดยใช้ทักษะกระบวนการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด การใช้คำถาม การคิดวิเคราะห์ การสืบค้น และทักษะกระบวนการกลุ่มตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้มีความรู้และทักษะ เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการอ่านการเขียนวรรณคดีและวรรณกรรม ภูมิปัญญาทางภาษา รักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด สนใจใฝ่เรียนรู้ ขยันมุ่งมั่นในการทำงาน รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และนำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

รหัสตัวชี้วัด

ท 1.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9

ท 2.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6, ป.6/7, ป.6/8, ป.6/9

ท 3.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6

ท 4.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4, ป.6/5, ป.6/6

ท 5.1 ป.6/1, ป.6/2, ป.6/3, ป.6/4

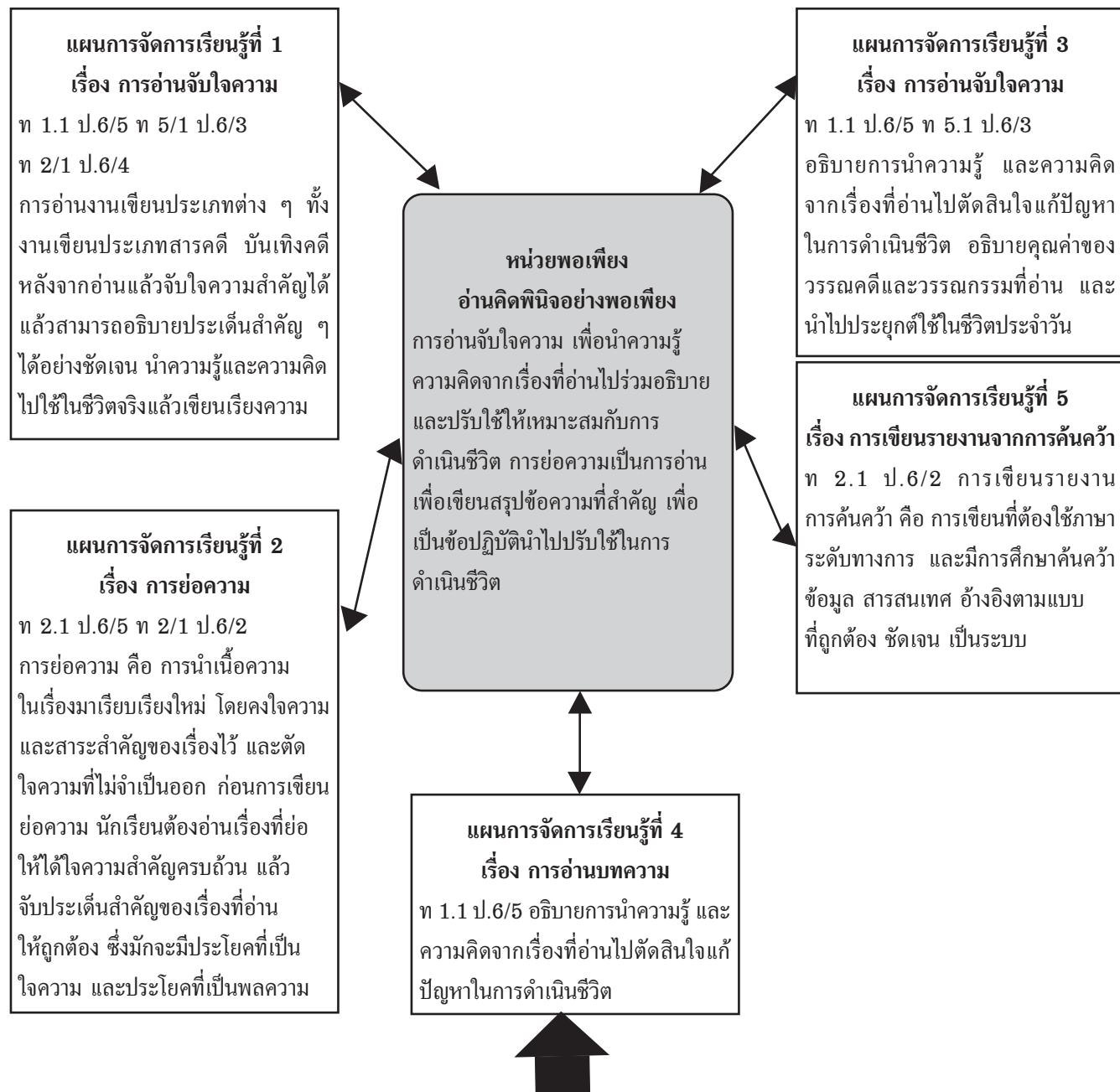
รวมทั้งหมด 34 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
อ่านคิดพินิจ อย่างพอเพียง	ท 1.1 ป.6/5 ท 2.1 ป.6/2 ท 2.1 ป.6/4 ท 2.1 ป.6/5 ท 5.1 ป.6/3	การอ่านจับใจความ เพื่อนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปร่วมอธิบาย และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต การย่อความเป็นการอ่านเพื่อเขียนสรุป ข้อความที่สำคัญเพื่อเป็นข้อปฏิบัตินำไป ปรับใช้ในการดำเนินชีวิต	- เรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทย กับวัยรุ่น - ย่อความ - ประกาดการอ่าน บทร้อยกรอง กลอนสุภาพ - ผลงานจาก การจับใจความ อธิบาย และสรุป จากการอ่าน - เขียนรายงาน จากการค้นคว้า	8	10

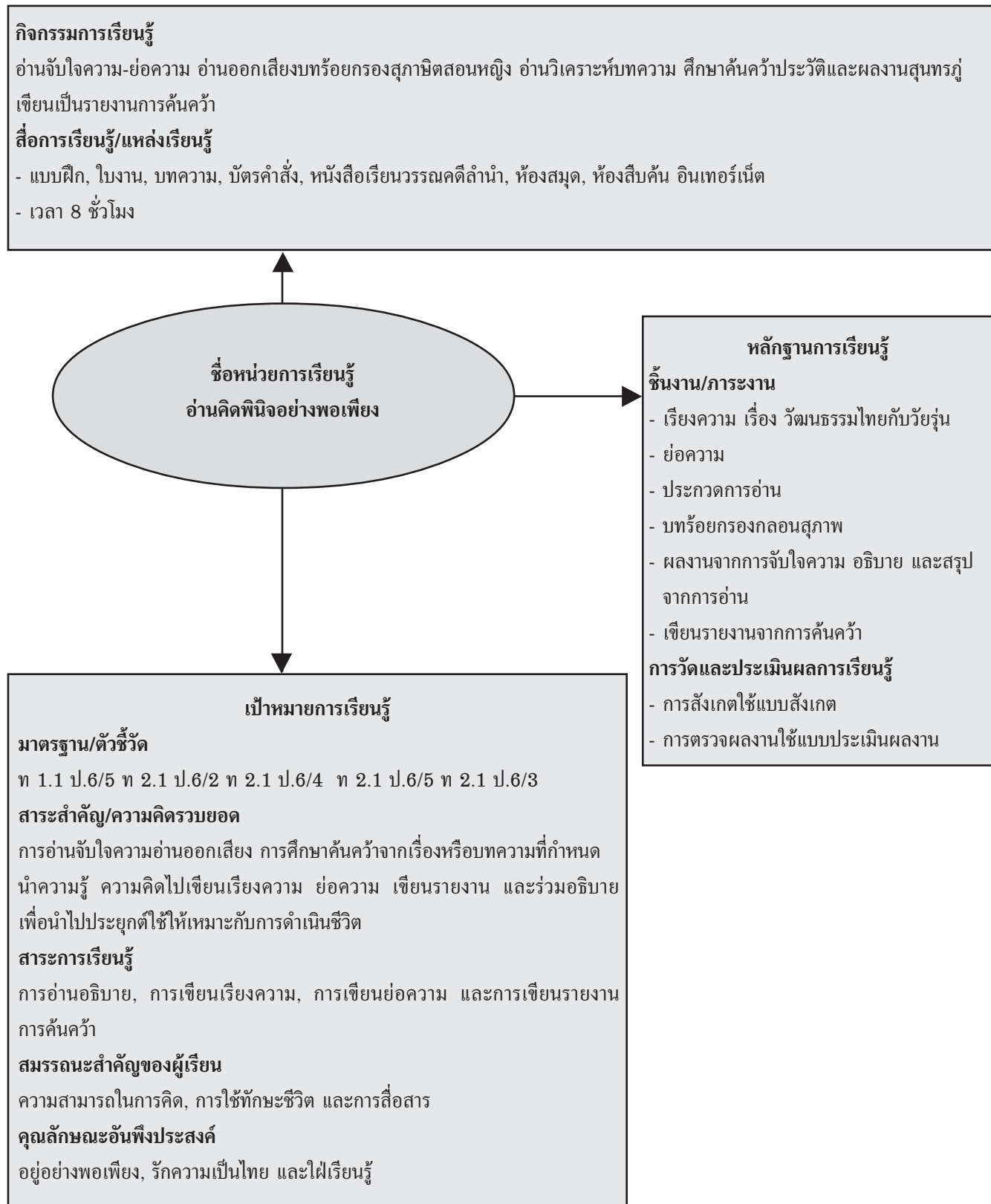
หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- เรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น - ย่อความ - ประกาดการอ่าน - บทร้อยกรองกลอนสุภาพ - ผลงานจากการจับใจความ อธิบาย และสรุปจากการอ่าน - เขียนรายงานจากการค้นคว้า	1. ความสามารถในการคิด 2. ความสามารถในการสื่อสาร 3. ความสามารถในการใช้ทักษะ	1. ใฝ่เรียนรู้ 2. อยู่อย่างพอเพียง 3. รักความเป็นไทย

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ “อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง”

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 8 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.6/5 อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูล สารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ป.6/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม

ท 2.1 ป.6/4 เขียนเรียงความ

ท 2.1 ป.6/5 เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิต

ท 5.1 ป.6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านที่ต้องอธิบายการนำความรู้และความคิดไปใช้ในชีวิตจริง การเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และการอธิบายคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรมที่อ่านจำเป็นต้องศึกษาหลักการอ่านอธิบาย หลักการเขียนเรียงความที่ดี หลักการย่อความจากเรื่องที่อ่าน หลักการเขียนรายงาน และการอธิบายคุณค่าของวรรณคดี วรรณกรรมแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การอ่านอธิบาย คือ การอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งงานเขียนประเภทสารคดี บันเทิงคดี หลังจากอ่านแล้ว จับใจความสำคัญได้แล้วสามารถอธิบายประเด็นสำคัญ ๆ ได้อย่างชัดเจนนำความรู้และความคิดไปใช้ในชีวิตจริง

4.2 การเขียนเรียงความ เป็นการเขียนเรียบเรียงเรื่องราวเพื่อแสดงความรู้ ความคิด โดยนำมาเขียนเรียบเรียงให้มีความยาวแบบร้อยแก้ว มีรูปแบบการเขียนชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนคำนำ ส่วนเนื้อหา หรือเนื้อเรื่อง และส่วนสรุป

4.3 การเขียนย่อความ คือ การนำเนื้อความในเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ โดยคงใจความและสาระสำคัญของเรื่องไว้ และตัดใจความที่ไม่จำเป็นออก ก่อนการเขียนย่อความ นักเรียนต้องอ่านเรื่องที่ย่อให้ได้ใจความสำคัญครบถ้วน แล้วจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านให้ถูกต้อง ซึ่งการย่อความมี 2 ส่วน คือ คำนำและเนื้อเรื่อง

4.4 การเขียนรายงานการค้นคว้า คือ การเขียนที่ต้องใช้ภาษาระดับทางการ และมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศ อ้างอิงตามแบบที่ถูกต้อง ชัดเจนเป็นระบบ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.1.1 อ่านจับใจความ อธิบายได้

5.1.2 เขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าได้

5.2 ความสามารถในการคิด

5.2.1 คัดเลือกใช้คำ ประโยค ข้อความเพื่อเรียบเรียงงานเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงาน

จากการค้นคว้าให้มีคุณภาพ

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.3.1 ทำงานร่วมกันในกลุ่ม ตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกัน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

- มีนิสัยรักการอ่าน

- มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

- มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง เรียนรู้ให้ลึกซึ้งกว้างขวาง

มากขึ้น

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมอย่างคุ้มค่า บริหารเวลาในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

ได้ทันเวลา

- มีการวางแผนการทำงานหรือกิจกรรมอย่างรอบคอบ มีเหตุผลอยู่เสมอ

- รักความเป็นไทย แสดงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทย

6.3 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 เรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น

7.2 ย่อความ

7.3 ประกวาดการอ่าน

7.4 บทร้อยกรองกลอนสุภาพ

7.5 ผลงานจากการจับใจความ อธิบาย และสรุปจากการอ่าน

7.6 เขียนรายงานจากการค้นคว้า

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินความรู้โดยการตรวจผลงานและการสังเกต

8.2 ประเมินการเขียนเรียงความ ย่อความ และการเขียนรายงานการค้นคว้าโดยการตรวจผลงาน

8.3 สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมโดยแบบสังเกต

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

1. นักเรียนร่วมสนทนาตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับการแต่งกาย มารยาทในการรับประทานอาหาร การกตัญญูคุณ การใช้จ่าย และมารยาทการพูด ฯลฯ
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มวางแผนการอ่านจับใจความ
3. นักเรียนอ่านจับใจความ เรื่อง อย่าชิงสุกก่อนห่าม (สุภาษิตสอนหญิง)
4. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นสรุปความรู้ ความคิดเป็นแผนภาพความคิด
5. นักเรียนเขียนเรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น เป็นชิ้นงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง)

1. นักเรียนฝึกอ่านวิเคราะห์ข้อความจากแบบฝึก แยกประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
2. ฝึกทำกิจกรรมย่อความจากเรื่อง อย่าชิงสุกก่อนห่าม (สุภาษิตสอนหญิง) ตามรูปแบบและหลักการย่อความ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (1 ชั่วโมง)

1. นักเรียนสังเกตการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องจากสื่อ
2. ฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองโดยใช้ทักษะการฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน
3. ประเมินการอ่านร้อยกรองกลอนสุภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 (2 ชั่วโมง)

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มอ่านเรื่องจากบทความ
2. ฝึกวิเคราะห์แยกแยะตามประเด็นที่ศึกษา
3. นำเสนอผลงานเป็นกลุ่ม
4. อธิบายแสดงความคิดเห็นการนำความรู้ไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 (1 ชั่วโมง)

1. นักเรียนศึกษาคำศัพท์ร่วมกัน
2. นักเรียนไปค้นคว้าผลงานสุนทรภู่พร้อมยกตัวอย่างผลงานที่ประทับใจจากห้องสมุดอินเทอร์เน็ต
3. อภิปรายภูมิปัญญาของสุนทรภู่ที่น่าภาคภูมิใจ
4. เขียนรายงานการค้นคว้า (นอกเวลาเรียน)

ภาคผนวก ก
คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

1. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงก่อนเรียน
 - 1.1 นักเรียนคิดว่าชีวิตที่พอเพียงเป็นอย่างไร และคุณลักษณะของคนที่พอเพียงเป็นอย่างไร
 - 1.2 ถ้านักเรียนจะเรียนรู้เรื่องการอ่านอธิบาย จับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนรายงานจากการค้นคว้า ต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง
2. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน
 - 2.1 นักเรียนเรียนรู้เรื่องการอ่านอธิบาย จับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า จะกระตุ้นด้วยคำถามดังนี้ ในระหว่างเรียนรู้เสมอ
 - นักเรียนคิดว่าทำไมต้องเรียนเรื่องนี้
 - เรียนแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
 - เรียนรู้เรื่องใดเพิ่มขึ้นบ้าง
 - เวล่านักเรียนเรียนรู้ หรือทำกิจกรรม ทำงานตามที่มอบหมาย นักเรียนคำนึงถึงความพร้อมเรื่องอะไรบ้าง เช่น ความพร้อมของตนเอง เพื่อน เวลา
 - เมื่อนักเรียนต้องเรียนรู้เรื่องนี้มีกระบวนการวางแผนด้วยความรอบคอบในการเรียนรู้อย่างไรบ้าง และหากแผนที่วางไว้ไม่สำเร็จนักเรียนจะอย่างไรต่อไป
 - นักเรียนคิดว่าในการเรียนรู้หรือทำกิจกรรม คุณธรรมใดบ้างที่ต้องมี
3. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงหลังเรียน
 - 3.1 หลังจากเรียนรู้เรื่องการอ่านอธิบาย จับใจความสำคัญ การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า แล้วสรุปความรู้ที่ได้
 - 3.2 ในการเรียนรู้ครั้งนี้ นักเรียนภาคภูมิใจผลงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ใดบ้าง เหตุใดจึงภาคภูมิใจ
 - 3.3 เรื่องที่เรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ นำไปใช้ในชีวิตจริงได้หรือไม่ อย่างไร
 - 3.4 หากนักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมหลังจากเรียนจบหน่วยนี้แล้ว จะเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง
 - 3.5 นักเรียนคิดว่าเรื่องที่เรียนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับหลักคิดพอเพียงอย่างไร และนำหลักดังกล่าวมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ภาคผนวก ข
ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้
อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ด้านความรู้ ความคิด - การอ่านจับใจความสำคัญอธิบายได้	แบบทดสอบใบงานใบกิจกรรม	ทดสอบตรวจผลงาน	ร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	- ก่อนเรียน - ระหว่างเรียน - หลังเรียน	ห้องเรียน
- หลักการเขียนเรียงความ	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
- หลักการย่อความ	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
- หลักการเขียนรายงานเพื่อการค้นคว้า	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
2. ด้านทักษะการสื่อสาร - อ่านจับใจความอธิบาย	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
- เขียนเรียงความ	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
- เขียนย่อความ	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
- เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า	แบบประเมินผลงานตามสภาพจริง	ประเมิน	ระดับคุณภาพ 4 ได้ระดับ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน	ครู	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน
3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3.1 ใฝ่เรียนรู้ 3.1.1 มินิสัยรักการอ่าน 3.1.2 มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน	แบบสังเกตแบบประเมินพฤติกรรม	สังเกตประเมินพฤติกรรม	คุณภาพ 4 ระดับ ระดับ 0 ระดับ 1 ระดับ 2 ระดับ 3 ต้องได้ระดับ 1 ถือว่าผ่าน	- ตนเอง - เพื่อน - ครูผู้สอน	ระหว่างเรียน	ห้องเรียน

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
3.1.3 มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง เรียนรู้ให้ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น 3.2 อยู่อย่างพอเพียง 3.2.1 ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมอย่างคุ้มค่า บริหารเวลาในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา 3.2.2 มีการวางแผนการทำงานหรือกิจกรรมอย่างรอบคอบมีเหตุผลอยู่เสมอ 3.3 รักความเป็นไทย แสดงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทย 3.3.1 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม						

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้

อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

1. ครูใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาได้เหมาะสมกับ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ความสามารถของนักเรียน	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตาม มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเนื้อหาที่นักเรียนทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตจริง สร้างชีวิตที่พอเพียง เกิดสมดุลกับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสังคม	ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก วางแผนการเชื่อมโยงเนื้อหาหนึ่ง ไปสู่อีกเนื้อหาหนึ่ง ให้ครอบคลุม ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
เวลา	เวลาเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนด/วัยผู้เรียน	เพื่อให้บรรลุตามกิจกรรมที่วางไว้ และตามตัวชี้วัด เสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนได้	- ครูวางแผนการใช้เวลาได้ดี ไม่กระทบกับเวลาเรียนของ ครูท่านอื่น - เตรียมแผนการใช้เวลา บางกิจกรรมนอกห้อง
วิธีการจัดกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม กับความสามารถของผู้เรียน ความพร้อมของสื่อ แหล่งเรียน ที่จะเอื้อต่อการจัดกิจกรรม และเวลาที่กำหนด	เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จากการทำซ้ำบ่อย ๆ จะเกิดการ พัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยดีขึ้น นำไปใช้ในชีวิตจริงได้	ครูวางแผนลำดับขั้นตอนของ การจัดกิจกรรมได้ครบ เพื่อให้บรรลุตามตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้น นักเรียน เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด/ กิจกรรมการเรียนรู้ และประหยัด	- หาได้ง่าย สะดวก เป็นแหล่งเรียนรู้ ที่มีในโรงเรียนอยู่แล้ว - ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า	สำรวจความพร้อมในการใช้ แหล่งเรียนรู้ ประสานงานผู้ดูแล อำนวยความสะดวกในการให้บริการ ระบุช่วงเวลาให้ชัดเจน
สื่อ/อุปกรณ์	เลือกสื่อที่เหมาะสมกับตัวชี้วัด/ เนื้อหา/กิจกรรมการเรียนรู้/ ความสนใจของนักเรียน	หาได้ง่าย, สะดวก เป็นสื่อที่มี ในโรงเรียน และกระตุ้นให้นักเรียน เกิดความสนใจใช้สื่อ	ครูเตรียมรายการสื่อให้พร้อม และแนะนำให้นักเรียนได้ค้นคว้า สื่อเพื่อการเรียนรู้ได้
การประเมินผล	- ออกแบบการวัดผลให้เหมาะสม กับตัวชี้วัด/เวลา/วัยนักเรียน - มีจำนวนเพียงพอกับจำนวน นักเรียน	เพื่อให้ทราบพัฒนาการของนักเรียน แต่ละคนผ่านตัวชี้วัดระดับใด พร้อมหาแนวทางแก้ไขในกรณี นักเรียนที่ไม่ผ่าน	วางแผนการสร้างแบบประเมิน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด มีแผนสำรองในกรณีนักเรียน ที่ไม่ผ่านมีเครื่องมืออื่น ๆ หลากหลาย เหมาะกับกลุ่มนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ การอธิบาย การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนรายงาน จากการค้นคว้าวรรณคดีและวรรณกรรมที่นำมาสอน การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล		
คุณธรรมของครู	มีความเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร ความรักเมตตาต่อศิษย์ ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีความอดทน มีความยุติธรรม		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	นักเรียนได้เรียนรู้การอ่านสรุปความ เพื่อวิเคราะห์สรุปความ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง ที่เป็นวรรณกรรม เหมาะสมกับระดับชั้น/วัย และเวลาที่กำหนด	- ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วนด้วยความรอบคอบ เข้าใจและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย นำไปใช้ในชีวิตจริง - วิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ มาฝึกเขียนสรุปเป็นแผนผัง ความคิด/เรียงความ/ย่อความ/ รายงานผลการศึกษาค้นคว้า อย่างสมเหตุผล	มีการวางแผนทั้งการเรียนรู้ เนื้อหาตามตัวชี้วัด และเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่มให้งานสำเร็จ และมีความสุขในการทำงาน ร่วมกับเพื่อน
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	มีความรู้การอ่านจับใจความ อธิบาย การเขียนเรียงความ การย่อความ การเขียนรายงานจากการค้นคว้า		
คุณธรรมของผู้เรียน	ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน อดทน สามัคคีในกลุ่ม		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	มีความรู้ในการเลือก หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนรู้และปฏิบัติ กิจกรรมอย่างประหยัด/ คุ่มค่า	มีความรู้ในการปฏิบัติตน ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่าง มีความสุข	มีความรู้เกี่ยวกับความ สำคัญของสิ่งแวดล้อม เพื่อเลือกวัสดุอุปกรณ์ ในการทำงานไม่กระทบ สิ่งแวดล้อม	มีความรู้เกี่ยวกับมารยาท ในการอ่าน การเขียน และวัฒนธรรมไทยที่งดงาม
ทักษะ	เลือกหนังสือ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม อย่างคุ้มค่า	เคารพกฎ กติกา ยอมรับ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามารถทำงานกลุ่ม อย่างมีความสุข	ช่วยกันรักษาความสะอาด ห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้ และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ หลังกิจกรรม	ปฏิบัติตามมารยาท ในการอ่าน การเขียน การเข้าไปใช้บริการ แหล่งเรียนรู้
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของการใช้ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม การเรียนรู้อย่างคุ้มค่า	เห็นคุณค่าของการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้เกียรติ และยอมรับฟังความคิดเห็น ของกลุ่ม	ตระหนักถึงความสำคัญ ในการรักษาความสะอาด ของแหล่งเรียนรู้ หลังจากการเรียนรู้ ทำกิจกรรม	เห็นคุณค่าของมารยาท ในการอ่าน การเขียน และการปฏิบัติตามมารยาท ในการเข้าใช้บริการ แหล่งเรียนรู้

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ท 16101

รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่

ชื่อหน่วย อ่านคิดพินิจอย่างพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านจับใจความ

เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.6/5 อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิต

ท 5.1 ป.6/3 อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านจับใจความและนำความรู้ความคิดจาก เรื่อง อย่างซึ้งลึกก่อนห้าม (สุภาษิตสอนหญิง) เขียนสรุปเป็นแผนผังความคิด นำความรู้มาอธิบายเพื่อเป็นแนวทางตัดสินใจประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตด้วยการเขียนเรียงความ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายการนำความรู้และความคิดจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต

3.2 สรุปความรู้จากการอ่านโดยใช้แผนผังความคิดได้

3.3 เขียนเรียงความประยุกต์จากเรื่องที่อ่านได้

3.4 ตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีที่อ่านได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การอ่านจับใจความวรรณกรรม เรื่อง อย่างซึ้งลึกก่อนห้าม (สุภาษิตสอนหญิง)

4.2 การอธิบายการนำความรู้ ความคิด คุณค่าจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการคิด

5.1.1 คิดวิเคราะห์จากการอ่าน คิดเชื่อมโยงในการสรุปความรู้มาทำแผนผังความคิด

5.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

5.2.1 นำความรู้จากการอ่าน (อย่างซึ้งลึกก่อนห้าม) ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

5.3 ความสามารถในการสื่อสาร

5.3.1 การพูดโต้ตอบสนทนา การฟังเรื่องราวอย่างตั้งใจ มีมารยาทในการฟัง การอ่านเรื่องที่กำหนดอย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย การเขียนเรียงความ เขียนแผนผังความคิด

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 อยู่อย่างพอเพียง

- ตัดสินใจเลือกเนื้อหา ความรู้วางแผนการทำงานอย่างเหมาะสมถูกต้อง

6.2 รักความเป็นไทยแสดงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทย

7. ชิ้นงานและภาระงาน

เขียนเรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 นักเรียนร่วมสนทนถึงการแต่งกายของผู้หญิงที่ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน ครูตั้งคำถาม เช่น

ครู : เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันชอบแต่งกายอย่างไร

นักเรียน : (ตอบได้อย่างอิสระ เช่น ใส่สายเดี่ยว ใส่ขาสั้น ฯลฯ)

ครู : นักเรียนคิดว่าการแต่งกายเช่นนี้เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

นักเรียน : (ตอบได้อย่างอิสระ)

(ครูใช้เหตุผลในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้คิด สังเกตประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัว)

8.2 นักเรียนพิจารณาข้อความในแถบประโยคที่ครูติดบนกระดาน จากนั้นช่วยกันใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าแถบประโยคที่แสดงพฤติกรรมเหมาะสมควรปฏิบัติ และเครื่องหมาย ✕ หน้าแถบประโยคที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่ควรปฏิบัติโดยครูนำแถบประโยคให้นักเรียนตอบทีละประโยค พร้อมให้แสดงเหตุผลว่าทำไม เพราะอะไร ดังนี้

✕ จามเสียงดังและไม่ปิดปาก ครูสรุปเพิ่มเติมว่า การจามควรปิดปาก

เพราะเป็นสุขปฏิบัติที่ควรทำ ป้องกันการแพร่เชื้อโรคไปสู่ผู้อื่น

✓ ใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสะอาดและเรียบร้อยเวลาเข้าห้องเรียน ครูสรุปเพิ่มเติมว่า เป็นการรักษา

ระเบียบวินัยเคารพกฎ กติกาของโรงเรียน

✕ แต่งกายตามสมัยนิยมและทันสมัยตลอดเวลา ครูสรุปเพิ่มเติมว่า การแต่งกายถูกกาลเทศะ

เป็นการเคารพสถานที่ และให้เกียรติผู้อื่น

✓ เลี้ยงบิดามารดาเมื่อท่านแก่ชรา ครูสรุปเพิ่มเติมว่า แสดงความกตัญญูกตเวที เป็นการสืบทอด

วัฒนธรรมไทย

✓ ซื้อสิ่งของเครื่องใช้เท่าที่จำเป็น ครูสรุปเพิ่มเติมว่า ทุกคนควรรู้จักเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นต่อการ

ดำเนินชีวิตจะช่วยด้านการประหยัดค่าใช้จ่าย

✓ ใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบุคคล ครูสรุปเพิ่มเติมว่า ควรรู้จักเลือกใช้คำพูดให้เหมาะสมกับบุคคล

เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี

(นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เหตุผลเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม)

8.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน จำนวน 6 กลุ่ม โดยใช้พฤติกรรมตามแถบประโยค จากข้อ 8.2 ที่ตนเองชอบ โดยให้ได้กลุ่มละ 4-5 คน ถ้าแถบประโยคใดมีสมาชิกเกิน 5 คน ให้เฉลี่ยไปเลือกแถบประโยคที่ชอบเป็นอันดับ 2 เมื่อได้กลุ่มแล้วต้องวางแผนการอ่าน เรื่อง สุภาษิตของหญิง จากหนังสือวรรณคดีลำนํ้า เรื่อง อย่างซึ้งลึกก่อนห้ามใช้เวลากลุ่มละ 10 นาที โดยนักเรียนวางแผนการทำงาน ดังนี้

(นักเรียนได้ฝึกคิด วางแผนเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานให้สำเร็จ)

8.3.1 นักเรียนวางแผนการทำงานกลุ่มกับจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ 4-5 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่มนักเรียนต้องใช้เหตุผลในการเลือก เพราะบทบาทหน้าที่สมาชิกจะส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่มได้ **(ครูฝึกให้นักเรียนใช้ความพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันเพราะผู้นำที่มีความเหมาะสม จะช่วยบริหารจัดการกลุ่มได้)**

8.3.2 กำหนดเวลาและวางแผนทำงานร่วมกัน ประธานชี้แจงขอบข่ายของงาน ดังนี้

- แบ่งเนื้อหาจากหนังสืออย่างสุกก่อนห้าม คนละ 1 บท
- อ่านบทกลอนที่ได้รับมอบหมาย คนละ 2 นาที
- สรุปเนื้อความจากบทกลอนที่อ่านให้เพื่อนฟัง

(ครูฝึกให้นักเรียนคิดด้วยความรอบคอบเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน)

8.3.3 นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน เช่น ผู้แต่งวรรณกรรมนี้คือใคร (สุนทรภู่) ผู้แต่งเป็นบุคคลในสมัยใด (กรุงรัตนโกสินทร์) บทหรือยกตอนนี้มุ่งสอนใคร (สอนผู้หญิง) สอนในเรื่องใด (สอนเรื่องการแต่งตัว การพูด การประหยัด การกตัญญูต่อบุพการี การรักความสะอาด และการรักนวลสงวนตัว) เนื้อหาของเรื่องสุภาษิตสอนหญิงได้ข้อคิดอะไรบ้าง (การนำคำสอนในเรื่องต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันจะส่งผลให้ทุกคนมีความสุข) แล้วสรุปเป็นแผนภาพความคิด (แบบฝึกใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน)

8.4 ครูสุ่มกลุ่มนำเสนอผลงาน ประมาณ 2-3 กลุ่ม ใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที นักเรียนเลือกตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานการอ่านสรุปความเป็นแผนภาพความคิดในแบบฝึกใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน โดยเลือกคุณลักษณะดังนี้ คนที่มีคุณสมบัติเหมาะกับการพูดนำเสนอ เช่น เข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ถูกต้อง กล้านำเสนอ การใช้น้ำเสียงชัดเจน มีความมั่นใจ)

(ฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้ความพอประมาณ มีเหตุผลในการเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะกับการพูดนำเสนอ เช่น เข้าใจเนื้อหา ถูกต้อง กล้านำเสนอ การใช้น้ำเสียงชัดเจน มีความมั่นใจ)

ชั่วโมงที่ 2

8.5 ครูนำประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการแต่งกายของผู้หญิงที่ไม่เหมาะสมในปัจจุบัน เช่น ใส่สายเดี่ยว นุ่งสั้น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปปฏิบัติให้เหมาะสม โดยใช้คำถามดังนี้

- การแต่งกายเหมาะสมหรือไม่ ถ้าเหมาะสมให้เหตุผลว่าเหมาะสมอย่างไร ถ้าไม่เหมาะสมให้เหตุผลว่าทำไม และควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับความเป็นไทย **(นักเรียนใช้ความพอประมาณเป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกับมิติด้านขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี)**

สำหรับครูคาดการณ์คำตอบไว้ : จากประเด็นคำถามดังนี้ ผู้หญิงไทยควรแต่งกายอย่างไรให้เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย ก

หากนักเรียนคิดได้ตั้งกรอบคำตอบที่ครูคาดการณ์ไว้ แสดงว่านักเรียนได้รู้จักการประมาณตนเอง มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมไทย ความเป็นหญิงไทย รู้จักแยกแยะสิ่งควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำสำหรับผู้หญิง แสดงถึงการคิดอย่างมีเหตุผลและคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความเสียหายในอนาคต แล้วตัดสินใจเลือกไม่ปฏิบัติ นักเรียนจึงเป็นผู้มีภูมิคุ้มกันในตัว มีคุณธรรมที่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาที่ได้อบรมสั่งสอนให้คนรุ่นหลังได้ปฏิบัติและร่วมกันรักษาไว้

8.6 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม แล้วสรุปเป็นข้อคิดที่ได้จากการอ่านควรนำไปปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ลงในกระดาษ A 4 ใช้เวลา 10 นาที ในประเด็นต่อไปนี้

- การใช้จ่ายประหยัด ทำไมจึงมุ่งเน้นสอนผู้หญิง เพราะเหตุใด

ครูคาดการณ์คำตอบไว้ : เพราะในสมัยก่อนผู้หญิงเป็นแม่บ้านแม่เรือน คอยดูแลครอบครัว ซึ่งรวมถึงการใช้จ่ายสิ่งของด้วย หากได้แม่บ้านไม่รู้จักประหยัด จะทำให้ครอบครัวยากจน เป็นหนี้มากมาย

- ในปัจจุบันการกตัญญูต่อบุพการีควรทำหรือไม่ เพราะมีพ่อแม่บางคนบอกว่า ไม่อยากได้อะไรกับลูก ขอให้เลี้ยงตัวเองได้ก็พอ เหตุผลนี้นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

ครูคาดการณ์คำตอบไว้ : ความกตัญญูเป็นวัฒนธรรมไทยและความเชื่อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

(ครูฝึกให้นักเรียนมีสติได้คิดอย่างรอบคอบโดยใช้เงื่อนไขความรู้ที่ได้จากการอ่าน ครูแทรกคุณธรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์การอยู่อย่างพอเพียง ให้นักเรียนได้นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต)

8.7 นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นบวกประกอบเหตุผลที่เหมาะสมจากประเด็นในข้อ 8.6 กลุ่มละ 2 นาที เพื่อสรุปเป็นข้อปฏิบัติ โดยครูสุ่ม 2-3 กลุ่ม แต่ไม่ซ้ำกับกลุ่มที่ถูกสุ่มไปแล้ว จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเป็นความรู้ ดังนี้

- 1) แต่งกายควรให้สะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับตนเอง สถานที่ และโอกาส
- 2) ชยันอดทน ดูแลและทำความสะอาดบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยให้สะอาดและน่าอยู่
- 3) มีกิจกรรมยามว่างที่ดีงาม เช่น พุดจาอ้อนหวาน นินนาวล
- 4) มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ
- 5) รักนวล สงวนตัว ให้เห็นคุณค่าของตนไม่เที่ยวกลางคืนไม่ไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม
- 6) รู้จักประหยัดมัธยัสถ์วางแผนใช้จ่ายและเก็บออม

8.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านว่า “ได้ความรู้จากการอ่าน เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง ให้เป็นข้อคิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามประเพณีวัฒนธรรมไทยในด้านการใช้จ่ายอย่างประหยัด ด้านความกตัญญูต่อบุพการี ด้านความขยันอดทน ด้านการแต่งกายให้เหมาะสม กิจกรรมยามว่าง การรักนวลสงวนตัว ฯลฯ และเห็นคุณค่าของวรรณกรรมที่อ่านเสมอ”

8.9 นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมใบงานที่ 1 การเขียนเรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น ทำเป็นการบ้าน และส่งให้ครูตรวจในชั่วโมงต่อไป

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 แลปประโยค

9.2 หนังสือเรียนชุดพื้นฐานภาษาวรรณคดีลำนํ้า เรื่อง อย่าชิงสุกก่อนห่าม

9.3 แบบฝึกใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน และกิจกรรมใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนเรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น

9.4 กระดาษ A4

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ ความคิด	ตรวจผลงาน	แบบประเมินผลงาน	ระดับดี ร้อยละ 80
ด้านทักษะกระบวนการ	สังเกต/ตรวจผลงาน	แบบสังเกต/แบบประเมินผลงาน	ระดับดี ร้อยละ 80
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สังเกต	แบบสังเกต	ระดับดี ร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ด้านความรู้ ความคิด				
ด้านทักษะกระบวนการ				
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์				

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบฝึกกิจกรรมที่ 1

เรื่อง การเขียนสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญและข้อคิดจากเรื่องสุภาพิตสอนหญิงแล้วเขียนเป็นแผนผังความคิด

กิจกรรมใบงานที่ 1

เรื่อง การเขียนเรียงความ

เรื่อง วัฒนธรรมไทยกับวัยรุ่น

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำสั่ง จากการศึกษาเรียนรู้ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง แล้วให้นำความรู้ ความคิดมาเขียนเรียงความ เรื่อง วัฒนธรรมไทย กับวัยรุ่น ให้ถูกต้องตามรูปแบบให้ได้ไม่น้อยกว่า 15 บรรทัด

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

เกณฑ์การประเมินการเขียนสื่อกาิตสอนหญิง

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
เนื้อหา	เนื้อหาถูกต้อง ตรงประเด็น ชัดเจน	เนื้อหาถูกต้อง ตรงประเด็น	เนื้อหาถูกต้อง ตรงประเด็นบางส่วน	เนื้อหาไม่ถูกต้อง
รูปแบบ	มีรายละเอียด ลำดับขั้นตอนครบถ้วน ถูกต้อง	มีรายละเอียด ขั้นตอนครบถ้วน	มีรายละเอียด ขั้นตอนถูกต้อง บางส่วน	รายละเอียด ไม่เป็นไปตามลำดับ ขั้นตอน
ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย	การจัดทำ มีความเป็นระเบียบ สะอาดเรียบร้อย	การจัดทำ มีความเป็นระเบียบ	การจัดทำสะอาด เรียบร้อยบางส่วน	การทำไม่สะอาดเรียบร้อย
ประโยชน์ในการนำไปใช้	มีประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อส่วนรวม	มีประโยชน์ต่อตนเอง	ประโยชน์ที่ได้รับไม่ชัดเจน
ความคิดสร้างสรรค์	ออกแบบแผนผัง ความคิดมีรูปแบบ สร้างสรรค์ สวยงาม ตกแต่งสีไม่ต่ำกว่า 3 สี	ออกแบบแผนผัง ความคิดมีรูปแบบ สร้างสรรค์ สวยงาม ตกแต่งสีไม่ต่ำกว่า 2 สี	ออกแบบแผนผัง ความคิดได้สร้างสรรค์ พอใช้ ตกแต่งเพียง 1 สี	ออกแบบแผนผัง ความคิดได้สร้างสรรค์ พอใช้ แต่ไม่มีสีส่น

เกณฑ์การตัดสิน

- 16-20 คะแนน หมายถึง ดีมาก
 - 11-15 คะแนน หมายถึง ดี
 - 6-10 คะแนน หมายถึง พอใช้
 - 0-5 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง
- เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป

แบบประเมินการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

คำชี้แจง ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมกลุ่มและให้คะแนนลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน ผู้ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนรวมร้อยละ 80 ขึ้นไป

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	กระบวนการทำงานกลุ่ม	ความรับผิดชอบหน้าที่	ความร่วมมือในการทำงาน	การร่วมงานกลุ่มอย่างมีความสุข	ความสำเร็ของผลงาน	รวมคะแนน	สรุปผลการประเมิน	
		3	3	3	3	3	15	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
รวม									
ร้อยละ									

ผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ต้องได้คะแนนตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

**รายละเอียดเกณฑ์การประเมินให้คะแนนแบบประเมิน
การทำงานกลุ่ม (Rubrics Scoring)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. กระบวนการทำงานกลุ่ม	1. มีประธาน เลขานุการ ผู้ร่วมงาน ผู้นำเสนอ 2. มีการวางแผนงาน 3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ 4. ปฏิบัติตามแผนและ พัฒนางาน	ขาดขั้นตอน 1 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน	ขาดขั้นตอน 2 ขั้นตอน ขึ้นไป หรือไม่ชัดเจน
2. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	ทุกคนทำหน้าที่ของตนเอง อย่างรับผิดชอบ เต็มความสามารถ	มีผู้ทำหน้าที่ แต่ไม่รับผิดชอบ 1 คน	มีผู้หน้าที่ แต่ไม่รับผิดชอบ 2 คน ขึ้นไป
3. ความร่วมมือในการทำงาน	ทุกคนมีส่วนร่วม และได้ความร่วมมือ อย่างเต็มที่	ร้อยละ 80 ของกลุ่ม มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ	ร้อยละ 60 ของกลุ่ม มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือ
4. การร่วมงานกลุ่มอย่างมีความสุข	ทุกคนร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีความสุข	ร้อยละ 80 ของกลุ่ม ร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีความสุข	ร้อยละ 60 ของกลุ่มร่วม กิจกรรมกลุ่มอย่างมีความสุข
5. ความสำเร็จของผลงาน	ผลงานมีคุณภาพ และเสร็จตามกำหนดเวลา	ผลงานมีคุณภาพ เสร็จไม่ทันตามกำหนดเวลา	ผลงานไม่มีคุณภาพ เสร็จไม่ทันตามกำหนดเวลา

เกณฑ์การผ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านจับใจความ

1. ครูใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็น / หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- เนื้อหาเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน - เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	เพื่อนำความรู้ ความคิด หลักการดำเนินชีวิตของผู้หญิง ตามขนบธรรมเนียมไทย นำไปประพฤติปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน	วางแผนจัดเรียงเนื้อหา ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ และตัวชี้วัด
เวลา	เวลาเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนด/วัยผู้เรียน	เพื่อให้บรรลุตามกิจกรรมที่วางไว้ และตามตัวชี้วัด เสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถสำคัญของผู้เรียนได้	- ครูวางแผนการใช้เวลาได้ดี ไม่กระทบกับเวลาเรียนของครูท่านอื่น - เตรียมแผนการใช้เวลา บางกิจกรรมนอกห้อง
วิธีการจัดกิจกรรม	ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสม กับความสามารถของผู้เรียน ความพร้อมของสื่อ แหล่งเรียนรู้ ที่จะเอื้อต่อการจัดกิจกรรม และเวลาที่กำหนด	เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จากการทำซ้ำบ่อย ๆ จะเกิดการ พัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาไทยดีขึ้น นำไปใช้ในชีวิตจริงได้	ครูวางแผนลำดับขั้นตอน ของการจัดกิจกรรมได้ครบ เพื่อให้บรรลุตามตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้	สำรวจความพร้อมในการ ใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เหมาะสมกับ ระดับผู้เรียน ปลอดภัย ประหยัด และสะดวก	หาได้ง่าย สะดวก ประหยัด เนื่องจากเป็นสื่อที่มีในโรงเรียน อยู่แล้ว	ครูเตรียมสื่อสำรอง เช่น ใบความรู้ ไว้เพื่อป้องกันห้องสมุดปิด หรืออินเทอร์เน็ตล่ม
สื่อ/อุปกรณ์	- จัดสื่ออุปกรณ์ให้พอเพียง กับจำนวนผู้เรียน - สื่อมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน/วัยผู้เรียน	- ต้องการใช้สื่อที่มีอยู่ในโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์ - ต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ตรงจากการใช้สื่อ ทำให้ผู้เรียน สนใจการเรียนรู้มากขึ้น	- ครูเตรียมจำนวนหนังสือเรียน/ เนื้อหาไว้ล่วงหน้า และสำรองไว้สำหรับนักเรียนที่ไม่มี - ครูจัดเรียงลำดับการใช้สื่อ ให้ชัดเจน
การประเมินผล	แบบประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหา/ ตัวชี้วัด/วัยผู้เรียน/เวลา	- ต้องการประเมินผู้เรียน ตามตัวชี้วัดที่กำหนด - ต้องการนำผลการประเมิน มาพัฒนาการเรียนการสอน	- แบบประเมินปรับปรุง จนมีประสิทธิภาพ - แบบประเมินมีคำชี้แจงที่ชัดเจน
ความรู้ที่ควรจำเป็นต้องมี	- หลักการอ่านจับใจความ การอ่านออกเสียง การเขียนเรียงความ - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - กระบวนการทางภาษา จิตวิทยาในการสอน		
คุณธรรมของครู	มีความเสียสละ ความขยัน ความรักเมตตาต่อศิษย์ อุดมคติ ประชาธิปไตย		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	นักเรียนได้เรียนรู้การอ่านสรุปความ เพื่อวิเคราะห์สรุปความ เรื่อง สุภาษิต สอนหญิงที่เป็นวรรณกรรม เหมาะสมกับระดับชั้น/วัย เวลาที่กำหนด	- ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วน ด้วยความรอบคอบ เข้าใจและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทย นำไปใช้ในชีวิตจริง - วิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ มาฝึกเขียนสรุปเป็นแผนผังความคิด/เรียงความ/ย่อความ/รายงานผลการศึกษาค้นคว้า อย่างสมเหตุผล	มีการวางแผนทั้งการเรียนรู้เนื้อหา ตามตัวชี้วัด และเรียนรู้การทำกิจกรรม กลุ่มให้งานสำเร็จและมีความสุข ในการทำงานร่วมกับเพื่อน
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	มีความรู้การอ่านจับใจความ อธิบาย การเขียนเรียงความหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน อดทน สามัคคีในกลุ่ม		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเขียนแผนผังความคิดและเรียงความอย่างประหยัด/คุ้มค่า	มีความรู้ในการปฏิบัติตนทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	มีความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมเพื่อเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานไม่กระทบสิ่งแวดล้อม	มีความรู้เกี่ยวกับมารยาทในการอ่าน การเขียน และวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม
ทักษะ		เลือกหนังสือ ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนแผนผังความคิดและเขียนเรียงความอย่างคุ้มค่า	เคารพกฎกติกายอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามารถทำงานกลุ่มอย่างมีความสุข	ช่วยกันรักษาความสะอาด ห้องเรียน/แหล่งเรียนรู้ และจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หลังปฏิบัติกรรม	ปฏิบัติตามมารยาทในการอ่าน การเขียน การเข้าไปใช้บริการแหล่งเรียนรู้ค่านิยม
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของการใช้หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า	เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้เกียรติและยอมรับฟังความคิดเห็นของกลุ่ม	ตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาความสะอาดของแหล่งเรียนรู้ หลังจากการเรียนรู้ ทำกิจกรรม	เห็นคุณค่าของมารยาทในการอ่าน การเขียน และการปฏิบัติตามมารยาทในการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้

ก.

เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

“
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม
ที่ถูกรุดกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป
”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนา : 4 ธันวาคม 2542

1

เศรษฐกิจพอเพียง

“**เศรษฐกิจพอเพียง**” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542

เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

SUFFICIENCY ECONOMY

“**Sufficiency Economy**” is a philosophy bestowed by His Majesty the King to his subjects through royal remarks on many occasions over the past three decades. The philosophy provides guidance on appropriate conduct covering numerous aspects of life. After the economic crisis in 1997, His Majesty reiterated and expanded on the “Sufficiency Economy” in remarks made in December 1997 and 1998. The philosophy points the way recovery that will lead to a more resilient and sustainable economy, better able to meet the challenges arising from globalization and other changes.

PHILOSOPHY OF THE “SUFFICIENCY ECONOMY”

“Sufficiency Economy” is a philosophy that stresses the middle path as an overriding principle for appropriate conduct by the populace at all levels. This applies to conduct from the level of the families, communities, as well as the level of nation in development and administration so as to modernize in line with the forces globalization. “Sufficiency” means moderation. Reasonableness, and the need of selfimmunity for sufficient protection from impact arising from internal and external changes. To achieve this, an application of knowledge with due consideration and prudence is essential. In particular great care is needed in the utilization of theories and methodologies for planning and implementation in every step. At the same time, it is essential to strengthen the moral fibre of the nation, so that everyone, particularly public officials, academic, businessmen at all levels, adheres first and foremost to the principle of honesty and integrity. In addition, a way of life based on patience, perseverance, diligence, wisdom and prudence is indispensable to create balance and be able to cope appropriately with critical challenges arising from extensive and rapid socioeconomic, environmental, and cultural changes in the world.”

“

เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy
...คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ
จะมีได้อย่างไร เพราะว่าทฤษฎีใหม่
...Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา
เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่...
และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า
เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น

”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542

2

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. **ค่านิยม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

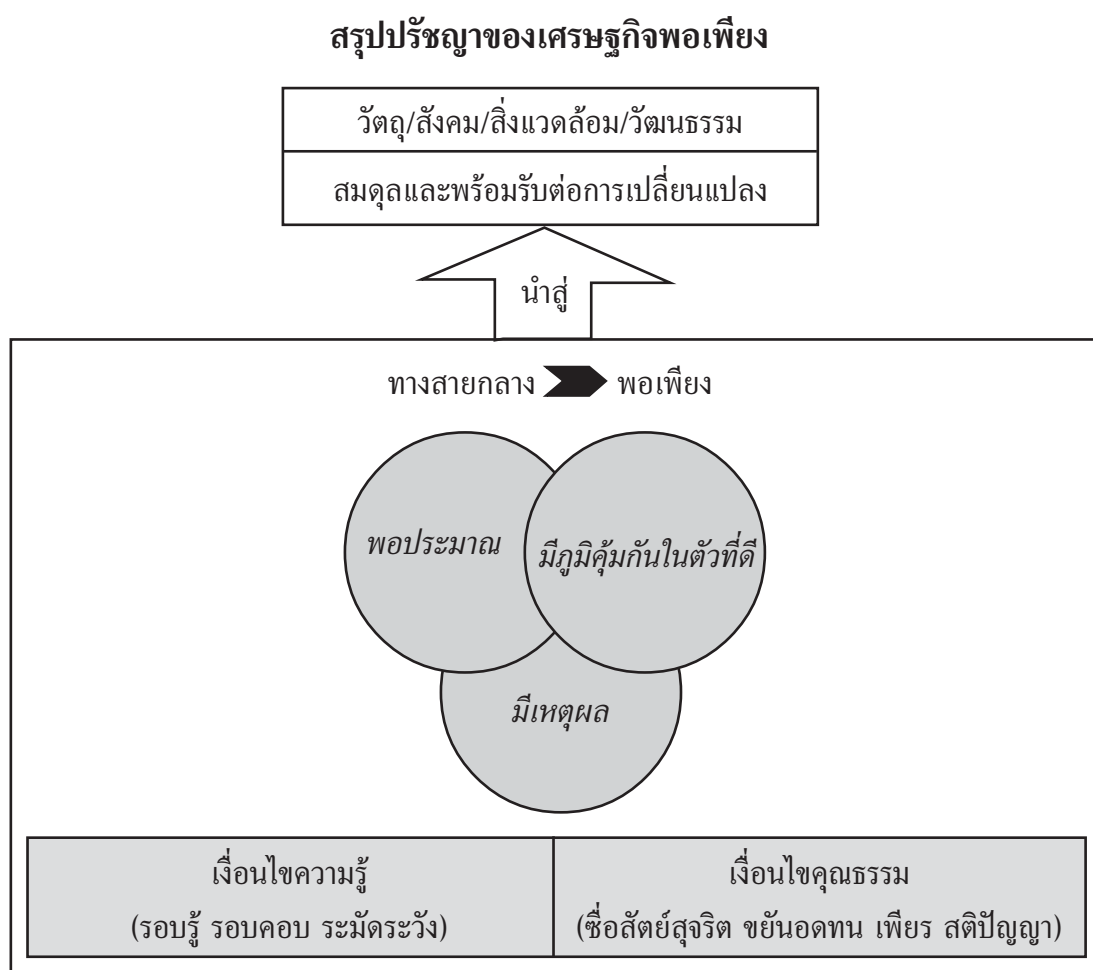
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. **แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้** คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

บ.

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ก. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขความรู้ (คู่คุณธรรม)

จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

ข. เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

เศรษฐกิจพอเพียง

คุณธรรมนำความรู้

การบริหารสถานศึกษา

- * จัดสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างพอเพียง
- * สร้างวัฒนธรรมองค์กร
- * ใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง
- * ปลุกฝังให้เป็นวิถีชีวิตเรียนรู้
- * ชุมชนสัมพันธ์

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

- * กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปี (รายวิชาพื้นฐาน)
- * จัดทำหน่วย/แผนการเรียนรู้
- * จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- * จัดทำสื่อ/แหล่งการเรียนรู้
- * จัดทำเครื่องมือวัด/ประเมินผล
- * เกณฑ์การผ่านช่วงชั้น

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนะแนว

- * ให้บริการแนะแนว
- * ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กิจกรรมนักเรียน

- * ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
- * ผู้บำเพ็ญประโยชน์
- * โครงการงาน
- * ชมรม ชุมชน ฯลฯ

กิจกรรมเพื่อสังคม/จิตสาธารณะ

เน้นการมีส่วนร่วม

การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในโรงเรียน

การบริหารจัดการ

กำหนดเป็นนโยบาย

- * วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ แผนปฏิบัติการ
- * งานวิชาการ งบประมาณ บุคคล บริหารทั่วไป ชุมชนสัมพันธ์
- * นำหลักทรงงานมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา
- * เน้นการบริหารทรัพยากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วม รู้รักสามัคคี ไม่ประมาท

หลักสูตรการเรียนการสอน

สอนวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามมาตรฐาน ส 3.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้ จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม/หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา

การเรียนการสอน

จัดทำหน่วย/แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แหล่งการเรียนรู้

สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ลักษณะของกิจกรรม

- * ต่อยอดหรือพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับภูมิสังคม/บริบท
- * ดำเนินการหลักสูตรโดยผู้เรียนด้วยความสนใจโดยมีครูช่วยสนับสนุน
- * ผู้เรียนใช้หลักคิด/หลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักวิชาการอย่างสมเหตุสมผล
- * มีการวางแผนอย่างรอบคอบ คำนึงถึงความเสี่ยงต่าง ๆ
- * ส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม

ตัวอย่าง

- * มีวินัยในการใช้จ่าย
- * ประหยัด/การออม
- * พึ่งตนเองในการผลิตหรือสร้างรายได้
- * เห็นค่าการอยู่ร่วมกันในสังคม
- * ช่วยเหลือสังคม/ชุมชน
- * รักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- * ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- * สืบสานวัฒนธรรม/ประเพณีไทย
- * ส่งเสริมปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา
- * ร่วมสร้างความสามัคคี ฯลฯ

ค. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง

1. มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจทั่วไป
- 1.3 เห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาตนเอง/พัฒนากลุ่ม/โรงเรียน/ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม

2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เช่น การผลิตและจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่าง ๆ การใช้ง่าย และการออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้
- 2.2 มีทักษะ ค่านิยม และจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุข และรู้จักสามัคคี
- 2.3 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุขอย่างยั่งยืน
- 2.4 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหนทรัพย์สินสมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3. ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน/สังคมที่อยู่อาศัย
- 3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้และรอบคอบในการคิด พุด ทำ โดยยึดหลักทางสายกลางในการปฏิบัติ
- 3.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
- 3.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง
- 3.5 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

**เป้าหมาย นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง
สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ**

อยู่อย่างพอเพียง

ด้านวัฒนธรรม

สร้างความภูมิใจ/เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ความเป็นไทย

ด้านสิ่งแวดล้อม

ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม

ด้านสังคม

ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อ/แบ่งปัน/ไม่เบียดเบียน

ด้านวัตถุ

ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้วัตถุ/สิ่งของ/ทรัพยากรอย่างพอเพียง

ภาพความสำเร็จ

1. **สถานศึกษา** นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาและดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม
2. **ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง** มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. **นักเรียน** มีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่อย่างพอเพียง”
4. **ผู้ปกครอง ชุมชน** ดำเนินชีวิตและมีการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ง. แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

1. การพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม
- 1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 1.2

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นความพอเพียงระดับตนเองและครอบครัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นความพอเพียงระดับโรงเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นความพอเพียงระดับชุมชน/จังหวัด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นความพอเพียงระดับประเทศชาติภายใต้โลกาภิวัตน์

2. การจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความรู้ (Knowledge)
- 2) ทักษะกระบวนการ (Process)
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

การเขียนแผนแบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

* ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) ในการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

* ยึดสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก เพราะสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะมีหัวข้อและเนื้อหาชัดเจนที่สอดคล้องตรงความคิด/คุณค่า/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ลงไปได้

* ยุทธศาสตร์การสอนของครู สอดแทรกคุณธรรม วินัย ความรับผิดชอบ การคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่น/สังคมรอบตัว สภาพแวดล้อมทางวัตถุและธรรมชาติ ความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย

* เน้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเป็นเหตุเป็นผล รอบคอบ โดยครูคอยชักจูงให้คิดแบบโยนิโสมนสิการ และสร้างบรรยากาศให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนะนำ ท่วงทีกันด้วยความจริงใจ

การสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

- จัดกิจกรรมหลากหลาย	- ปลูกฝังคุณธรรม
- เรียนรู้จากธรรมชาติ	- จัดสภาพแวดล้อมจิตใจ
- สร้างจุดเด่นซ่อมจุดด้อย	- ฝึกการฟังตนเองตามวัย
- ใส่ใจนักเรียนเป็นรายบุคคล	- นักเรียนมีส่วนร่วม
- จินตนาการ	- เน้นกระบวนการเรียนรู้
- สร้างวินัย	- เรียนรู้จากสถานการณ์จริง
- ทำงานเป็นกลุ่ม	

3. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดลอมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

3.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

3.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกัน และกัน ฯลฯ

3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดประกวดในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีอื่น ๆ

3.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

3.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ห้องเรียนแห่งความพอเพียง

ตัวอย่างการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนรู้

เรียนรู้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- ศึกษาพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการดำรงชีวิต/หลักธรรม
- ให้ศึกษาหลักการทรงงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- นำเสนอพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- แนะนำให้รู้จักแก้ปัญหาในชีวิตโดยยึดพระราชดำรัส

พึ่งตนเอง

- โครงการเกษตรผสมผสาน
- โครงการปลูกพืชสมุนไพร/ทำน้ำสมุนไพร
- ปลูกพืชไร่ดินโดยใช้เศษผ้า ฯลฯ
- ทำน้ายาล้างจาน
- ปลูกข้าวโพดทุกวัน มีกินทั้งปี

การประหยัด

- ทำใบงานโดยใช้เอกสารหน้าเดียว
- เรียนรู้เรื่องประหยัดพลังงาน
- ประกวดบิลค่าน้ำ/ค่าไฟ
- ลดขยะในห้องเรียน

ครูต้นแบบ

- การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
- เป็นต้นแบบในเรื่องความประหยัดและช่วยเหลือสังคม

การช่วยเหลือสังคม/แบ่งปัน

- สอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกัน เพื่อปลูกฝังให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ให้ความช่วยเหลือชุมชน
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

*นักสืบสายน้ำ

*เฝ้าระวังลุ่มน้ำ/ป่าชายเลน

- โต๊ะเรียนเพื่อน้อง

เพิ่มรายได้

- สหกรณ์ร่วมใจ
- ทำผลิตภัณฑ์ OTOP จากสมุนไพรพื้นบ้าน
- พัฒนาอาชีพ
- ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
- *เพิ่มคุณภาพสินค้า
- ธนาคารขยะรีไซเคิล
- ทำโครงการเกษตรผสมผสาน
- ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของบริษัท
- *ลดต้นทุนการผลิต

การแสดง

- ละคร

*ความสุขที่ยั่งยืน

*“เดินตามรอยพ่อ อยู่อย่างพอเพียง”

ส่งเสริมให้เข้าร่วมการประกวดต่าง ๆ

- เรียงความ
- ประกวดสื่อการเรียนการสอน
- แต่งคำประพันธ์/คำขวัญ

การเรียนรู้จากชุมชน

- กินอาหารท้องถิ่น/ตามฤดูกาล ช่วยให้อายุยืน
- การประกอบอาชีพพอมีพอกิน
- นำนักเรียนไปเรียนรู้วิถีชีวิตจริง
- ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การทำบัญชี

การออมทรัพย์

4. การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางดังนี้

4.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4.2 กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

4.3 พัฒนานุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 จัดระบบการนิเทศสถานศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

5. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

- 5.1 ร่วมกำหนดนโยบายและการวางแผน
- 5.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 5.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา
- 5.4 ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและที่บ้าน
- 5.5 ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

6.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

6.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

6.3 จัดระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

“คนที่น่าสนใจเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้ผล

มักจะมีคุณสมบัติที่เหมือนกันหลายอย่าง ได้แก่

ชอบที่จะทำงานหนัก มีความซื่อสัตย์ สนุกสนานกับการเรียนรู้

และการสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับตนเอง เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม

และการอยู่ร่วมกับระบบนิเวศวิทยาอย่างสมดุล คนเหล่านี้ไม่ใช่พวกวัตถุนิยม

แต่มีจะคำนึงหลักการบริโภคแบบยั่งยืน มีความเคารพธรรมชาติ

และเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยสรุป พวกเขามี

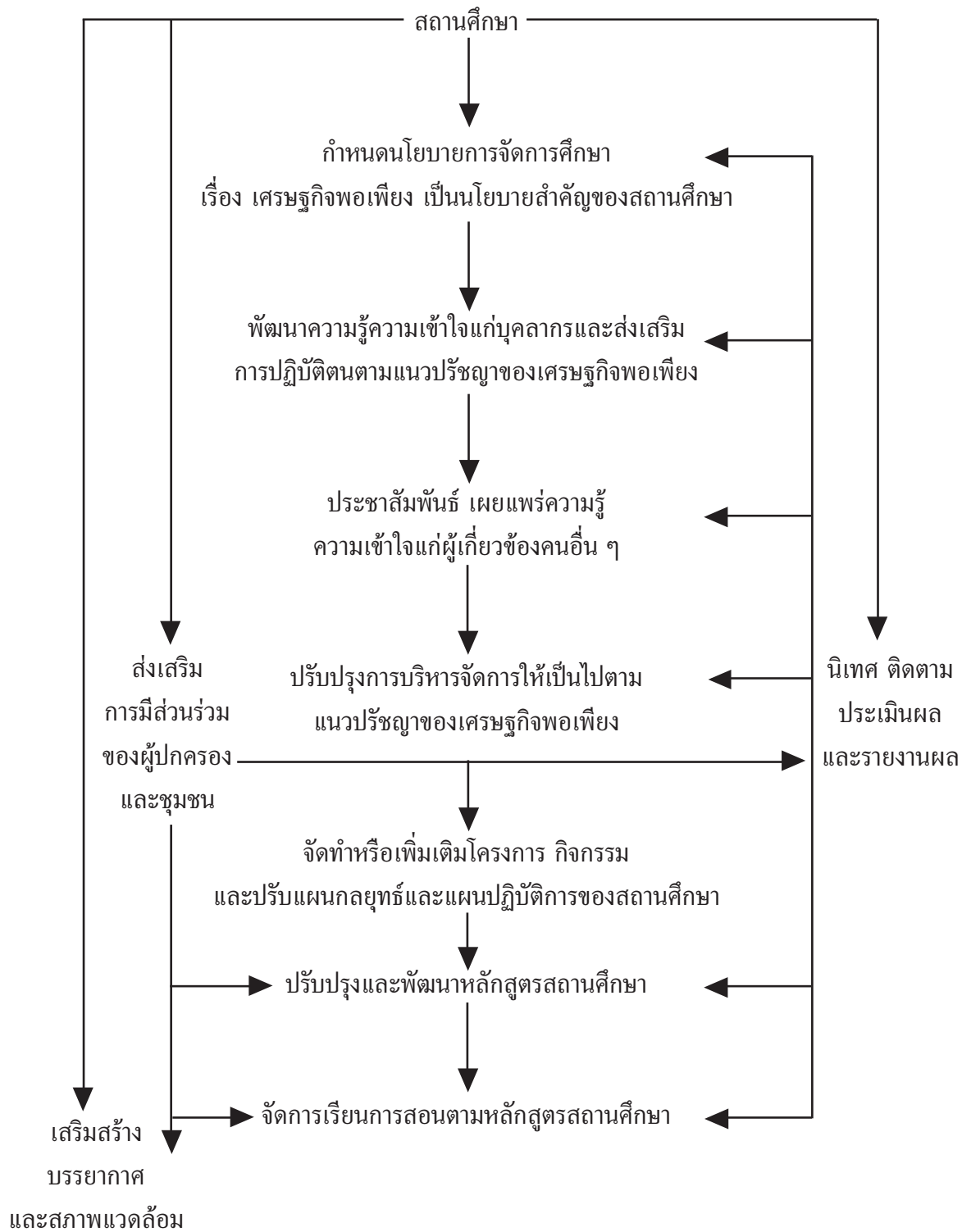
จิตสำนึกและวิถีคิดในแบบฉบับเฉพาะ”

จ. ขั้นตอนในการดำเนินการ

การดำเนินการตามแนวการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา
2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
4. ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนากิจการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับปรุงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
6. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
7. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
8. เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
9. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ
10. ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

ผังภาพขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ฉ. ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จากแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น เขียนเป็นแผนภาพ ซึ่งเป็นแผนภาพเชิงระบบที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษาทุกด้าน

การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการ เนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนา ผู้เรียน - จัดอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้ร่มรื่น เป็นแหล่งเรียนรู้ สะท้อน การอนุรักษ์สืบสานทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย - ส่งเสริมการแสวงหาและเผยแพร่ ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง - ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของบุคลากร - จัดโครงการส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การจัดการเรียนการสอนจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ ผู้เรียนโดย - พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน - เน้นกิจกรรมการทดลองการปฏิบัติจริง ในชีวิตประจำวัน - วัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้าน ความรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดระบบบริหารจัดการตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ปรับโครงสร้างและกระบวนการบริหาร ให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง - กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ - พัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง - จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษา	คุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ พัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และดำเนิน ชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง - มีความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ในความสำคัญของการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง - ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล - ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ ผลงาน การปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน - ติดตามและประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละด้าน - รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงาน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด		

ค.

ตามรอยพ่อ

ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1

หลักพอเพียง

คือ หลักพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

นับเป็นเวลากว่าสามทศวรรษแล้วที่คำว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง เพื่ออธิบายความหมายเกี่ยวกับอนาคตของสังคมมนุษย์และโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่แม้ในปัจจุบันก็ยังคงมีความพยายามอย่างต่อเนื่อง ที่จะหาแนวทาง และกลไกวิธีการดำเนินการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะสังคมโดยรวมยังไม่สามารถมองเห็นถึงเหตุและปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการปรับเปลี่ยนวิถีการพัฒนา ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างจริงจัง ทำให้เรื่องนี้เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่นักวิชาการและนักพัฒนาทั่วโลก ยังขบคิด หรือเสวนากันว่า จะทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นจริง ๆ ได้อย่างไร

แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แปรเปลี่ยนมาจากคำนิยามของ World Commission on Environment and Development (1983) ซึ่งได้เสนอแนะว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ รูปแบบของการพัฒนา ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอม ยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง”

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้นำเสนอคำนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนจากมุมมองของประเทศไทย ในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน 2545 ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทรเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม” ซึ่งเป็นข้อเสนอที่มีพื้นฐานมาจากหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ที่รัฐบาลได้อัญเชิญมาเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาและบริหารประเทศตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวโลก ทั้งนักวิชาการและนักพัฒนา กำลังปรึกษาหารือ ถกเถียงกัน เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน โดยจุดเด่นของหลักปรัชญาฯ ที่เพิ่มวิสัยทัศน์ มุมมองใหม่ ที่จำเป็นในการทำให้เกิดวิถีการพัฒนาสู่ความยั่งยืน มี 4 ประการ คือ

(1) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลโดยเสนอแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในระดับบุคคล องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนจนถึงรัฐบาล ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างสมดุล ทั้งทรัพยากรทางกายภาพ ที่เป็นวัตถุดิบทุน ระบบนิเวศวิทยาต่าง ๆ ไปจนถึงทรัพยากรทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ ค่านิยม และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง (Dynamic balance) มากกว่า การที่จะมุ่งขยายการเจริญเติบโตให้มากขึ้นเพียงมิติเดียว ดังที่เคยดำเนินมาในอดีต

(2) การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนา ที่มุ่งเน้น**ประโยชน์ส่วนรวม** เนื่องจากลักษณะการมองโลกอย่างเป็นองค์รวมของปรัชญาฯ จึงให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของมนุษย์กับสรรพสิ่ง (คนกับวัตถุ/คนกับคน/คนกับธรรมชาติ/และคนรุ่นต่าง ๆ ที่สืบทอดชนชาติต่อ ๆ กันมา) จากมุมมององค์รวมดังกล่าว ทำให้ปรัชญาฯ น้อมว่าการกระทำของแต่ละบุคคล ในที่สุดแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมไม่ช้าก็เร็ว และไม่มากก็น้อย ฉะนั้น แต่ละคนจึงควรใส่ใจที่จะกำหนดเป้าหมายย่อยส่วนบุคคลในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่เป็น**ประโยชน์ส่วนรวม**และในขั้นปฏิบัติ แต่ละบุคคลควรดำเนินการกิจตนให้ดีที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ภายใต้บริบทและข้อจำกัดของแต่ละคน (Think global, act local.) เพื่อให้เกิดทั้งประโยชน์ตนเองและประโยชน์ส่วนรวมไปพร้อมกัน

(3) การให้ความสำคัญกับ**การพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง** โดยเริ่มจากการ**พัฒนาฐานรากของสังคม** (Foundation) คือ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับครอบครัวให้เข้มแข็ง พออยู่พอกิน สามารถพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่งก่อน แล้วจึงเพิ่มระดับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน (step-by-step development) เช่น การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดการระบบการออม และสวัสดิการชุมชนต่าง ๆ ไปจนถึงการพัฒนาในระดับเครือข่ายที่ขยายสู่สังคมและประเทศชาติ ในที่สุด ซึ่งการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยเริ่มจากรากฐานนี้จะทำให้ผลพวงที่เกิดจากการพัฒนาดกถึงแก่ประชาชนส่วนใหญ่โดยตรง และเป็นแนวทางการพัฒนาที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดวิกฤตล้มละลายทั้งในระบบ อย่างที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ

(4) การให้ความสำคัญกับ**การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ** (Quality of people) โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มี**คุณธรรม** **กำกับความรู้**ในการดำเนินชีวิต จึงจะสามารถทำให้เกิดวิถีการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้ เพราะคนที่มีคุณภาพจะสามารถใช้สติปัญญาในทางที่ถูกต้อง เป็นเหตุเป็นผลและใส่ใจเรียนรู้ คิดค้น ปรับปรุง วิธีการ แนวทางในการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สมดุล และป้องกันแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้เกิดผลดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวมในขณะเดียวกัน ซึ่งในที่สุดก็จะนำไปสู่**การพัฒนาที่ยั่งยืน**นั่นเอง

หลังจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 ประเทศไทยได้บทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และขาดเสถียรภาพ ขาดความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพคนในทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนสภาวะวิกฤตส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง จากบทเรียนในครั้งนั้น **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550** จึงได้กำหนดให้รัฐบาลต้องบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตาม**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ (มาตรา 78 วรรค 1) รวมถึงรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มาตรา 83)

ในปัจจุบัน หน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน สถานศึกษา ประชาชนทั่วไป ฯลฯ ได้เริ่มน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ดำเนินธุรกิจ พัฒนาอาชีพ และดำเนินชีวิตกันอย่างกว้างขวาง

และไม่ใช่ว่าเฉพาะชาวไทยเท่านั้น ที่ควรยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หรือในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ ชาวโลกทุกคนก็สามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำให้เกิดประโยชน์และความสุขในการดำเนินชีวิตได้เช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวประกาศราชสดุดีของ นายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ในครั้งที่ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์” แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 ณ พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความตอนหนึ่งว่า

“...ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทำให้นานาประเทศตื่นตัวในการปรับปรุงแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามแนวทางพระราชปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ชี้แนวทางการพัฒนา ที่เน้นความพอประมาณ การบริโภคด้วยสำนึกในคุณธรรม ความรับผิดชอบอย่างเป็นเหตุเป็นผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่จะต้านทานและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งในพระราชปรัชญานี้เป็นคุณูปการยิ่งต่อการพัฒนาในยุคปัจจุบัน ที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ และด้วยพระราชปรัชญาดังกล่าวนี้นี้ สหประชาชาติจึงมุ่งเน้นเพียรพยายามที่จะส่งเสริมแนวทางการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญต่อคน และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์นี้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีปณิธานที่จะส่งเสริมประสพการณ์และแนวทางปฏิบัติในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันทรงคุณค่าอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่านมาช่วยจุดประกายแนวความคิดสู่นานาชาติ ในโอกาสนี้ข้าพระพุทธเจ้ามีความปลื้มปิติและภาคภูมิใจ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ แด่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท”

บทความนี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะเด่นของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติให้เกิดผลอย่างยั่งยืนโดยเน้นที่การพัฒนาที่สมดุล การพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงโดยเริ่มจากรากฐานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การกำหนดเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรมกำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองได้อย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหัวใจหลักของการใช้ชีวิตพอเพียงตามรอยพ่อ

2

ชีวิตพอเพียง คือ ชีวิตที่ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล และลึกซึ้งยิ่งกว่านักพัฒนาหรือนักวิชาการใด ๆ จะมีสติปัญญาเสมอเหมือนได้ ดังพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมา ที่ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปัญหามาต่าง ๆ เพื่อให้รอดพ้นวิกฤต และแนวทางการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง มีคุณธรรมกำกับความรู้ เพื่อให้คนส่วนใหญ่พออยู่พอกิน พอมีพอใช้ และทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มากับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กรในทุกระดับ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ (1) **ความพอประมาณ** กับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อมตามความเป็นจริง (2) **ความมีเหตุมีผล** บนพื้นฐานของความถูกต้อง และ (3) **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง** คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ที่ต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา และการที่จะคิด พูด ทำ อย่างพอเพียงได้นั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมี**คุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจและการดำเนินชีวิต** คือสามารถรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ละอายที่จะทำความชั่ว เกรงกลัวต่อผลการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในการทำอะไรที่ไม่เบียดเบียน หรือก่อโทษให้กับผู้อื่นหรือสังคม เห็นคุณค่าของการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นและชีวิตอื่น ๆ ของสังคม ให้มีความสามัคคี มีความเพียรที่จะร่วมสร้างสรรค์พลังในทางบวก อันเนื่องจากจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สุด และยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลโลกาภิวัตน์ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ เศรษฐกิจ ด้านสังคม ชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมต่าง ๆ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ**หลักพอเพียง** เป็นหลักการดำเนินชีวิตตาม**แนวทางสายกลาง** ที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นวิธีการเน้นการรักษาความสมดุลในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาท ไม่เสี่ยง เป็นหลักการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งมีพื้นฐานตั้งอยู่บนคำสอนใน **พระพุทธศาสนา** อันเป็นคำสอนที่เป็นสากล ทนสมัยตลอดเวลา เพราะเป็นคำสอนให้มนุษย์สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย แม้ในปัจจุบันในการปฏิบัติตนในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วน และทุกด้านการพัฒนา เพื่อสังคมส่วนรวมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

การใช้ชีวิตตามหลักพอเพียง หรือ**ชีวิตพอเพียง** นั้นหากมีความเข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของหลักปรัชญาฯ อย่างถูกต้องและชัดเจน ก็สามารถนำไปปรับใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขได้

2.1 ความพอเพียงของทรัพยากรด้านต่าง ๆ

ในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ในขณะที่หลักเศรษฐศาสตร์ หรือทฤษฎีการพัฒนาทั่วไป ให้ความสำคัญกับทุน (Capital) ทรัพยากรมนุษย์ (Labour) และเทคโนโลยี (Technology) ในการเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตและบริการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและในช่วงทศวรรษ 2520 นักพัฒนาและนักวิชาการ ก็ได้เพิ่มทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) เข้าไปเป็นอีกส่วนประกอบหนึ่งของปัจจัยการผลิต ซึ่งผลมาจากกระแสความสนใจการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลก และต่อมาหลังจากที่ธนาคารโลกได้ให้ความสนใจพิเศษในเรื่องทุนทางสังคม (Social capital) โดยได้รับอิทธิพลทางความคิดจากบทความที่มีชื่อเสียงของ Robert D. Putnam (1995) ปัจจัยทางด้านสังคมก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มุ่งการพัฒนาให้การพัฒนา

กรอบแนวคิดภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้**เพิ่มอีกปัจจัยหนึ่ง** คือปัจจัยทางด้าน**วัฒนธรรม** เพื่อให้งานพัฒนาได้ตระหนักถึงความสำคัญโดยเน้นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบใน 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างเป็น**องค์รวม** คือไม่แยกส่วนแต่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผลตาม**หลักอริยสัจ 4 ของพระพุทธศาสนา** องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านเป็นทั้งปัจจัยที่ใช้ในกระบวนการผลิต การบริหาร และในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา จึงกล่าวได้ว่า **คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา** คือ ทั้งเป็นผู้กระทำและได้รับผลของการกระทำ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบเหล่านี้ รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

(1) **วัตถุ** หมายถึง วัตถุต่าง ๆ เชิงกายภาพที่มนุษย์สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น วัตถุดิบ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ไม้สอย อาหาร เสื้อผ้าอาภรณ์ ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะผลิตไว้ใช้เองได้ หรือใช้วิธีแลกเปลี่ยนกันดังเช่นในอดีต ในยุคปัจจุบันก็สามารถซื้อหามาเพื่อบริโภคได้โดยเงินทุน องค์ประกอบนี้จึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ หรือเงินทุน (ในความหมายแคบ) เป็นหลัก แต่ในกระบวนการผลิตวัตถุดิบต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นปัจจัยประกอบไปด้วย

(2) **สิ่งแวดล้อม** รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลกโดยรวม ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุ ความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นปกติของภูมิอากาศ กระแสทิศทางลม คลื่น พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นนอกจากจะเป็นปัจจัยในการผลิตและการบริการแล้ว ยังเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรเป็นไปด้วยความเคารพ และระมัดระวัง ด้วยความรับผิดชอบต่อคนรุ่นหลัง ที่จำเป็นต้องพึ่งพิงทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ในการดำรงชีวิตเช่นกัน

(3) **สังคม** หมายถึง สภาพการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เช่น การไว้น้ำใจเชื่อใจกัน การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างเคร่งครัด การมีกฎหมาย และระบบยุติธรรม ที่เชื่อถือได้ว่าเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การมีความผูกพัน รักใคร่ สามัคคี ประองตองของหมู่คณะและคนในสังคม การมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เช่น ครอบครัวอบอุ่น เครือญาติ สามัคคี การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในยามวิกฤตให้สมาชิกในสังคม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะมีตัวอย่างให้เห็นอยู่มากมายในหลาย ๆ ประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบันว่า ปัจจัยทางด้านสังคมเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา เพราะการพัฒนาไม่ว่าจะด้านใด ๆ จะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีหรือราบรื่น หรือไม่สามารถนำมาซึ่งประโยชน์และความสุขอย่างต่อเนื่องได้หากสังคมอ่อนแอ พื้นฐานจิตใจของคนในสังคมไม่ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรม กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ คนไม่สามัคคีกัน เป็นต้น

(4) **วัฒนธรรม** หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตและการดำรงชีวิต ซึ่งรวมถึงความเชื่อ ศาสนา ระบบ คุณค่าภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมการกิน อาหารพื้นเมือง การอยู่ของผู้คน การรักษาสุขภาพ การแต่งตัว ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ การแสดง โบราณสถานต่าง ๆ เป็นต้น วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างมากในการบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตน การดำรงอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายอย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากวัฒนธรรมจะเป็นต้นทุนสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งในการผลิต การให้บริการเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะเฉพาะ (Product identity/differentiation) แล้ว ในระยะยาวการพัฒนาที่สมดุลนั้น ควรสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อของคนในท้องถิ่น แล้วจึงค่อย ๆ ต่อยอดพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้วิถีการพัฒนา สร้างความแตกแยก หรือความแปลกแยกขึ้นในสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ชุมชน/ชนชาติไม่ให้ถูกกลืนหายไป

นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์วัฒนธรรม (ฉัตรทิพย์ 2542) แสดงความเห็นในเรื่องนี้โดยสรุปว่า “...สินทรัพย์ของประเทศนั้น ไม่ใช่สิ่งของที่จับต้องได้อย่างเดียว แต่คือประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คุณค่า และปัญญาของชาวไทยเรา ไทยเป็นประเทศที่ร่ำรวยทางประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรมอันเก่าแก่ อุดมด้วยน้ำใจไมตรี และมีขนบธรรมเนียมสืบเนื่องมายาวนาน ชุมชนคือทรัพย์สินที่มีค่าสูงยิ่งของประเทศ คือ รากฐานของเศรษฐกิจแห่งชาติ...” นอกจากนี้แล้ว ในปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติต่างก็ตกลงกันที่จะให้ความสำคัญต่อการให้เกียรติ และเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่าง เนื่องจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสมบัติที่มีคุณค่ายิ่งของมนุษยชาติ (“Human beings must respect one other, in all their diversity of belief, culture and language. Differences within and between societies should be neither feared nor repressed. But cherished as a precious asset of humanity.”-United Nations, 2000)

2.2 ใช้หลักพอเพียง 3 หลักการ

เพื่อจัดการทรัพยากรอย่างสมดุล

ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตน โดยยึด 3 หลักการ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีค่าทั้ง 4 ด้าน ให้เป็นไปอย่างสมดุล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ก็ต้องยึด 3 หลักการนี้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ และการกระทำ ดังนี้

(1) **ความพอประมาณ** หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของ บริการต่าง ๆ จากภายนอก จึงจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะพอควรกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น-ภูมิสังคม-เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายในโดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ชุมชนก่อน แล้วจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

ส่วนการใช้ทรัพยากรนั้น ก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นสถานะของตนเอง สถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยรักษาระดับความพอประมาณไม่มาก เกิดศักยภาพ และก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน หรือไม่เพียงพอที่จะดำเนินการให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการใช้อย่างมีธรรมาภิบาล รู้คุณค่า ดูแลรักษา พัฒนาต่อยอด ให้เพิ่มพูนและดียิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งการจะตัดสินใจว่าอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ และจำเป็นต้องใช้ทั้ง 4 ด้าน ตามที่กล่าวข้างต้น โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการวางแผนและตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย เช่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และไม่ทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

(2) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ

การคิดพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิดพิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญาด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณลักษณะที่ถูกต้อง

(3) **การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันที่กล่าวโดยย่อ คือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่แน่นอน มีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรก็ตามต้องไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น แล้วเตรียมตนเอง และผู้เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่จะคุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะได้สามารถดำเนินการกิจต่อไปได้โดยไม่ชุลกชุลก ต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

2.3 มุ่งพัฒนาให้มั่นคง เริ่มจากสร้างฐานรากที่เข้มแข็งและก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เนื่องจากพื้นฐานประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมประชากรส่วนใหญ่ต้องพึ่งพิงการผลิตภาคเกษตรเพื่อการดำรงชีวิต เมื่อประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ยุคพัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีความห่วงใยเกษตรกรรายย่อย ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ว่าอาจจะถูกละเลยจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และกลายเป็นเหยื่อของการพัฒนาไปใช้ในที่สุด ด้วยเหตุนี้พระองค์จึงได้ทรงทำการค้นคว้าทดลองโครงการด้านเกษตรหลายโครงการในพื้นที่บริเวณรอบ ๆ พระราชวังสวนจิตรลดา โดยมุ่งเน้นอยู่ที่การค้นคว้าเทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับเกษตรกรรายย่อยในประเทศไทยซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า 3,000 โครงการทั่วประเทศ

แม้ว่าโครงการพระราชดำรินี้จะมีความหลากหลายแตกต่างกันไป แต่จุดเน้นที่สำคัญคือ **การทำเกษตรในระดับครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง** สามารถพึ่งตนเองได้ในขั้นต้นซึ่งจะเป็นรากฐานทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในที่สุด กล่าวคือ ทำให้ครอบครัวเกษตรกรสามารถอยู่ได้อย่างพออยู่พอกิน และลดความเสี่ยงจากต้องพึ่งพาน้ำฝนที่มีความไม่แน่นอน และจากการปลูกพืชเพียงไม่กี่ชนิด รวมทั้งมีความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาด ซึ่งต่อมาในปี 2537 แนวพระราชดำรินี้ได้พัฒนามาเป็น **ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน** ที่พระองค์ได้ทรงแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของการพัฒนาจากระดับฐานรากให้มั่นคงอย่างเป็นขั้นเป็นตอนในภาคเกษตร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในระดับครอบครัว ที่สอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยา เพื่อให้พออยู่พอกิน สมควรแก่สภาพ ในระดับที่ประหยัดและเลี้ยงครอบครัวได้ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน เพื่อ (1) ขุดบ่อสำหรับเก็บน้ำไว้ใช้ในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งและใช้เลี้ยงปลา (2) ปลูกข้าวให้พอเพียงสำหรับการบริโภคในครอบครัวตลอดทั้งปี (3) ปลูกไม้ยืนต้น สวนผลไม้ และพืชผลอื่น ๆ และ (4) ไร่เป็นบริเวณที่อยู่อาศัย ปลูกพืชสวนครัว และเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน โดยมีการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การควบคุมวัชพืช ตลอดจนการควบคุมแมลงศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติทั้งหมด เป็นระบบการผลิตที่เน้นการเกื้อกูลกันระหว่างสัตว์เลี้ยงและพืชผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกภูมิภาคให้เหมาะสมกับสภาพของดิน น้ำ และชนิดของพืช ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละแห่ง แนวทางการจัดสรรทรัพยากรที่หลากหลายในลักษณะที่เกื้อกูลกันตามหลักธรรมชาติดังกล่าวนี้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาคเกษตรของไทยในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา เพราะหลีกเลี่ยงการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ต้องพึ่งพาสารเคมีตลอดเวลาทำให้คุณภาพดินเสื่อม ทั้งยังได้ผลกำไรต่ำ และเสี่ยงกับความไม่แน่นอนของตลาด นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาของการขาดแคลนน้ำซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่ม จึงเป็นวิธีการที่จะทำให้เกษตรกรมีทั้งชีวิตมั่นคง สามารถเลี้ยงตัวเองได้ แต่พระองค์ก็ทรงยอมรับว่าทฤษฎีใหม่นี้ “ปฏิบัติลำบากเพราะผู้ที่ปฏิบัติต้องมีความเพียรและความอดทน” อย่างไรก็ตาม การทำเกษตรในลักษณะนี้จะทำให้มีส่วนเกินของผลผลิตในระยะยาวมากกว่าความจำเป็นที่จะบริโภคภายในครอบครัว และส่วนเกินดังกล่าวสามารถนำไปแลกเปลี่ยนซื้อขายในตลาดท้องถิ่นทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 มีเป้าหมายอยู่ที่สร้างความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับชุมชนด้วยการนำเอาผลผลิตส่วนเกินของครอบครัวต่าง ๆ มาจัดร่วมกันในระดับชุมชน และยึดหลักการแบ่งงานกันทำและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ประหยัดและคุ้มทุน ซึ่งจะทำให้เกิดการเพิ่มผลผลิตและทำให้มีสินค้าและบริการในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น การพึ่งตนเองในระดับชุมชนสามารถทำได้หลายทาง โดยการรวมกลุ่ม หรือร่วมมือกันในรูปสหกรณ์ เพื่อจัดการการผลิต การตลาด และพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดตั้งกลุ่มการผลิตร่วมกัน ธนาคารข้าว/โค/กระบือ กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน ศูนย์บริการสุขภาพชุมชน กลุ่มฌาปนกิจชุมชน เป็นต้น เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก โดยยังคงยึดหลักการ **ใช้ความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก** แม้ว่าในขั้นนี้การแลกเปลี่ยนภายนอกจะเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงกันเองภายในชุมชน เพราะช่วยประหยัดค่าขนส่งและค่าการตลาดต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อสัมพันธ์กับระบบตลาด และเศรษฐกิจภายนอก เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น จำหน่ายผลผลิตส่วนเกิน แสวงหาเทคโนโลยี และทรัพยากรจากภายนอกมาใช้ในกิจการของชุมชน เช่น การสร้างโรงสีข้าว ใช้บริการสินเชื่อธนาคาร และสถาบันการเงิน ตลอดจนสถาบันทางเศรษฐกิจอื่น ๆ และถ้าหากชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น ก็อาจจะมีการเจรจาต่อรองความร่วมมือกับบรรษัทธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย

การพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามแนวทางทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นนี้ ท้ายสุดแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงอย่างต่อเนื่อง และเจริญก้าวหน้าไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงและซับซ้อนขึ้น

“...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ก้าวหน้าไปอีก ไม่ใช่แค่ปลูกข้าวให้พอมีพอกิน ..มันต้องมีพอที่จะตั้งโรงเรียน มีพอที่จะมี แม้แต่ศิลปะ...ก็จะถือว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่เจริญในทุกทาง เจริญในทางไม่หิว มีกิน คือไม่จน แล้วมีกิน แล้วก็มีความสุข อาหารที่จะเป็นศิลปะหรืออะไรอื่น ๆ ให้มาก ๆ...”
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546)

3

ตามรอยพ่อ

เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความสุขที่ยั่งยืน

หลังจากที่แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงตัวอย่างและผลที่เกิดขึ้น ในทางปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ได้รับการเผยแพร่ขยายไปในวงกว้าง ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาฯ และการนำไปประยุกต์ใช้ในส่วนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากที่มีการเผยแพร่หนังสือ **“รายงานการพัฒนาคอนของประเทศไทย ปี 2550 : เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคอน”** ที่จัดพิมพ์โดยสำนักโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme) ทำให้แนวคิดการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อ**การพัฒนาคอน** มีความลุ่มลึกมากขึ้นอีกระดับหนึ่ง เนื่องด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคอนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ ที่เน้นการฝึกให้มีความรอบรู้ ใช้ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการใช้ความรู้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านคุณธรรม ให้เห็นถึงประโยชน์ที่แท้จริง คือ **ประโยชน์ในระยะยาว** ผ่านการสร้างจิตสำนึกกับผิชอบการอยู่ร่วมกันในสังคม การใช้ทรัพยากรของสังคม/โลก โดยคำนึงถึง**ประโยชน์ส่วนรวม** เพราะท้ายที่สุดแล้วในระยะยาวการกระทำใด ๆ ก็ตาม จะส่งผลกระทบต่อส่วนรวม และย้อนกลับมากระทบต่อส่วนบุคคลในที่สุด

3.1 การเห็นคุณค่าและประโยชน์ส่วนรวม

มนุษย์เราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งการจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของแต่ละคน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงผลกระทบต่อตนเอง คนรอบข้าง ส่วนรวม และท้ายที่สุดผลกระทบที่ย้อนกลับมาหาตนเองในที่สุด และเนื่องจากทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด สภาพแวดล้อมทางสังคม/สิ่งแวดล้อมในโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่นั่นอน การที่จะตัดสินใจทำกิจกรรมอะไรก็ตาม เช่น การผลิต การบริโภค การลงทุน การเดินทาง การเลือกแหล่งที่อยู่อาศัย ฯลฯ จึงควรจำเป็นต้องมีหลักยึดในการตัดสินใจและการปฏิบัติ ซึ่งหากเป้าหมายของแต่ละคนคือประโยชน์และความสุขที่แท้จริงแล้วก็ควรดำเนินชีวิตตามหลักพอเพียง โดยมีหลักในการตัดสินใจเชิงเป้าหมายที่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว (ความยั่งยืน) โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและคำนึงถึงความสมดุลของการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

การคำนึงถึง**ประโยชน์ส่วนรวม** เริ่มตั้งแต่การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิต โดยการพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ ในการตัดสินใจเลือก หรือจัดลำดับความสำคัญในสิ่งที่จะทำ ทรัพยากรที่จะใช้วิธีการที่จะดำเนินว่าจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมและต่อตนเองในระยะยาวอย่างไร และหากมีส่วนร่วมในการพิจารณาดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาชุมชน/สังคม ก็ควรใช้หลักพอเพียง คือ มุ่งให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ หรือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วน และความจำเป็นของปัญหา คำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรและการลงทุน มากกว่าการวัดด้วยตัวเลขผลกำไร หรือรายได้ที่จะเกิดขึ้นอย่างเดียวตามหลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

เมื่อแต่ละคนสามารถดำเนินชีวิตพอเพียงในระดับบุคคลได้แล้ว ก็ควรให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยเริ่มจากการให้ การแบ่งปันแก่ผู้ที่ยังขาด ยังขัดสนอยู่ในสังคม ทั้งวงแคบและวงกว้างตามกำลังที่แต่ละคนมี การไม่เบียดเบียน การให้ การแบ่งปัน การมีไมตรีจิต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันของคนในสังคม เป็นพื้นฐานของความไว้วางใจกันว่า สามารถพึ่งพิงอาศัยกันได้ ช่วยเหลือกันได้ในยามที่จำเป็น ซึ่งจะทำให้สังคมโดยรวมสามารถอยู่ได้อย่างสงบสุข มีความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในเบื้องต้น เพราะเมื่อมีการช่วยเหลือบุคคลที่ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการครองชีพ โอกาสที่คนจะประกอบอาชญากรรม กระทำความผิด เพราะความบีบคั้นที่ต้องแสวงหาปัจจัยพื้นฐานมาดำรงชีวิตก็จะน้อยลง และนำไปสู่ความสามัคคีและความเข้มแข็งในที่สุด

3.2 เรียนรู้หลักการทรงงาน เพื่อดำเนินตามรอยพ่อ

การมุ่งประโยชน์สุขส่วนรวม เป็นเป้าหมายหลักในการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับการ**คิดอย่างเป็นองค์รวม มองเชิงระบบ** เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการพัฒนา ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมในทางปฏิบัติจริง เราสามารถเรียนรู้แนวทาง หรือวิธีการทำงานได้จากหลักการทรงงานต่าง ๆ ของพระองค์ท่านได้ ยกตัวอย่างเช่น

การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รู้ว่าเรามีทรัพยากรอะไรบ้าง ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ หรือมีปัญหาอย่างไร เป็นการรู้จักตนเองให้ดีกว่าก่อน อย่างรอบรู้ จะได้ตัดสินใจเลือกเส้นทางพัฒนาองค์กร/ชุมชน/สังคม/ประเทศชาติได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละปัจจุบันตามความเป็นจริง

เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรอบคอบ ตลอดจนสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบร่วมกัน ในกระบวนการพัฒนาแต่ละคนจะได้มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ในปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชน รวมถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

การพัฒนาให้เป็นไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้สามารถรักษาสอดคล้องในแต่ละย่างก้าวของการพัฒนาได้ เพราะการพัฒนามาซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้และปรับตัวต่างกัน การที่จะทำให้เกิดประโยชน์ของการพัฒนากระจายสู่ส่วนรวมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ศักยภาพ และสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ในแต่ละช่วงเวลา แล้วค่อย ๆ ต่อยอดการพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ จากฐานรากตามความเป็นจริงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนามีความมั่นคง ชุมชน และสังคมมีความเข้มแข็ง ไม่เกิดความแตกแยกในสังคมบนเส้นทางการพัฒนา

4

พัฒนาคุณภาพคน

ให้มีคุณธรรมกำกับความรู้ คือ หัวใจของหลักพอเพียง

การพัฒนาคนที่เน้นคุณภาพคน ด้าน**คุณธรรม** คือ ทำสิ่งที่ถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ควบคู่ไปกับการใช้สติปัญญา ให้เกิดความรอบรู้ รอบคอบนี้ เป็นประเด็นใหม่ของการพัฒนาคนที่ยังไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีการพัฒนา ได้กล่าวถึงหรือให้ความสำคัญ ดังเช่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายงานการพัฒนาคน

ของประเทศไทย ปี 2550 (UNDP, 2007) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “...เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและจิตวิญญาณมากกว่าพัฒนาวัตถุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการพัฒนาจิตนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทุกชนิดโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้”

คำนิยาม**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**ที่พระราชทานมา ให้สอดคล้องเกี่ยวกับเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจและการกระทำเป็นไปอย่างพอเพียง นั่นคือ จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ของคนเป็นสำคัญในการพัฒนาสู่ความพอเพียง โดยอาจสรุปได้ดังนี้

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยการฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน **มีความรอบคอบและระมัดระวัง**ที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ **ความรู้**เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้อยู่ตลอดเวลาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโลก

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย **ด้านจิตใจ** คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และ**ด้านการกระทำ** คือมีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นให้ใช้หลัก 3 ประการ ในการจัดการทรัพยากรทุกมิติอย่างสมดุลนั้น จำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือต้องมีคุณธรรมกำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต (2 เงื่อนไขสู่ความพอเพียง) เพื่อให้สามารถช่วยตัวเองได้ และยืนอยู่บนขาของตนเองได้อย่างเต็มภาคภูมิ ไม่เขย่งก้าวกระโดดตามคนอื่นโดยใช้ชีวิตอย่างประมาดตน เป็นเหตุเป็นผล และมีการเตรียมความพร้อมที่ดี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยไม่ประมาท ซึ่งการที่แต่ละบุคคลจะสามารถพึ่งตนเองได้ตามความหมายนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้อย่างถูกต้องและเพียงพอในเรื่องใด ๆ ก็ตามที่ทำการ และมีกรอบหรือหลักในการปฏิบัติที่จะไม่ทำให้เกิดโทษ แต่นำมาซึ่งประโยชน์ฝ่ายเดียว นั่นก็คือ การต้องยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้องเป็นเหตุเป็นผลตามความเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองหรือผู้อื่น กล่าวคือ การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว และก็ต้องประกอบไปด้วยความเพียรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันข้อบกพร่องไม่ให้เกิดขึ้น และพัฒนาปรับปรุงให้เกิดผลที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

แม้ว่าคุณธรรมจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตและดำเนินงานทุกขั้นตอน แต่เนื่องจากมาตรฐานคุณธรรมของคนในสังคมมีความแตกต่างกัน หรือมีระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ละสังคมจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และต้องมีระบบบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพ และทำให้สังคมเกิดความสงบ เป็นระเบียบเรียบร้อย ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมให้คนพัฒนาตัวเองให้มีคุณธรรมด้วย

ยกตัวอย่าง หลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาตามเส้นทางของศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการดำรงชีวิต เพื่อให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน มีจิตสำนึกรับผิดชอบในผลของการกระทำของตน โดยเริ่มจากการที่แต่ละบุคคลมีความเห็นตรงเห็นชอบตามหลักเหตุผล ความเป็นจริง เช่น เชื่อว่าการกระทำทุกอย่าง แม้แต่เล็กน้อย ดีหรือชั่ว มีผลจริง แล้วมีความคิดชอบ คือ การคิดริเริ่มอะไรก็ตามไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร มี**วาจาชอบ** คือ การกล่าววาจาที่เป็นเหตุเป็นผล ไม่หยาบกระด้าง ไม่ส่อเสียดนินทา ไม่เพ้อเจ้อ มี**การกระทำชอบ** คือ การกระทำอะไรก็แล้วแต่ ต้องทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ไม่ก่อให้เกิดโทษต่อตนเองหรือผู้อื่น โดยเฉพาะการประกอบอาชีพที่ต้องเลือกสัมมาอาชีพ แล้วมุ่งมั่นในอาชีพด้วยความเพียร อุทิศหาในอาชีพนั้น ๆ จดจ่อด้วยความมีสติปัญญา ด้วยสติชอบ และฝึกจิตให้มีความตั้งมั่นเป็นสมาธิในการประกอบภารกิจทั้งปวงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักพอเพียง

การหาเลี้ยงชีพ (ผลิต/บริการ) อย่างพอเพียงโดยคำนึงถึงทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งความรู้ เทคโนโลยี ประสิทธิภาพ และศักยภาพของคนและชุมชน แล้วเลือกผลิตสินค้าที่ใช้ทรัพยากร/ปัจจัยการผลิต สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของคนและภูมิสังคม โดยคำนึงถึงกรรมวิธีการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดโทษต่อคน/สังคม/สิ่งแวดล้อม หรือใช้วิธีการที่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น โดยการทุจริต ผิดกฎหมาย ไม่มีจรรยาบรรณ เพียงเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงการวางแผนทั้งปริมาณและคุณภาพการผลิตที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค และคำนึงถึงคุณค่าของการลงทุนและการจัดการความเสี่ยง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน และใช้ความรู้ทางวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังอย่างมีสติ อีกทั้งแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรอบรู้ และเพิ่มพูนปัญญา เพื่อให้ก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นตอนพร้อมกับความสมดุลในชีวิต

การรักษาทรัพยากรอย่างพอเพียง เมื่อแต่ละคนประกอบอาชีพทำมาหากิน ทำให้ได้ทรัพยากรมาครอบครอง และใช้เป็นปัจจัยในการบริโภคและยังชีพแล้ว ก็จำเป็นต้องรู้จักรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ให้มีใช่นาน ๆ เช่น ทรัพยากรส่วนบุคคล ต้องมีการใช้อย่างประหยัด ไม่ใช้อย่างสิ้นเปลือง ทะนุบำรุงรักษาสัตว์ของ เครื่องใช้ไม่สอยต่าง ๆ ให้คงสภาพอยู่คงทน เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ยาวนานและคุ้มค่า หรือการมีส่วนร่วมใส่ใจในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม การรักษาสมดุลของธรรมชาติ การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ เป็นต้น

บริโภคอย่างพอเพียง คือการใช้ทรัพยากร รวมถึงการใช้จ่ายทรัพยากรอย่างมีธรรมาภิบาล ซึ่งความมีธรรมาภิบาลนี้ต่างจากความตระหนี่ที่เป็นโทษกับสังคมและตนเอง เพราะคนตระหนี่เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แต่คนมีธรรมาภิบาลเป็นคนที่รู้จักกาลเทศะ ในการใช้จ่ายใช้สอย มีความพอประมาณในการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล สมดุลกับรายรับและอัตภาพของตน และคำนึงถึงความประหยัด ความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นหรือไม่เหมาะสมก็ไม่ต้องใช้ ไม่ต้องซื้อ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และต่อส่วนรวม โดยใช้สติปัญญาพิจารณาตามเหตุผลความเป็นจริงอย่างไม่เข้าข้างตนเอง

การใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง ควรมีการแบ่งสัดส่วนของทรัพยากรในการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ทั้งเพื่อการดำเนินชีวิตภายในครอบครัว การแบ่งปันเผื่อแผ่แก่ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง การทำบุญตามความเชื่อและศรัทธาเพื่อประโยชน์ในภายภาคหน้า การสงเคราะห์ผู้ยากไร้ขัดสนในสังคม ตลอดจนการอบรม และลงทุนการทำประกันในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เริ่มต้นวันนี้ ที่ตัวเรา

ด้วยการใช้ชีวิตพอเพียง...ตามรอยพ่อ

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย. ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข. พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติก็พอเพียง...”
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2541)

ที่ปรึกษา

1. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
5. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ดร.ปัญญา แก้วกียูร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. ดร.ปริยานุช ธรรมปิยา ผู้ทรงคุณวุฒิเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

พัฒนาปรับปรุงแก้ไข

1. นางสาวนิตยา เม่นแย้ม โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง จังหวัดเชียงราย
2. นายประสงค์ ลิขธิวงศ์ โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง จังหวัดเชียงราย
3. นางอภัยวัลย์ กีก้อง โรงเรียนสนามบิน จังหวัดขอนแก่น
4. นางละออ ผาน้อย โรงเรียนสนามบิน จังหวัดขอนแก่น
5. นายฉลาด ปาโส โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
6. นางไพบัน ปาโส โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
7. นายเชตะวัน สุวรรณศรี โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
8. นางวิษฐา นีวทอง โรงเรียนลำโรงทาบวิทยา จังหวัดสุรินทร์
9. นางสาวเกี๋ย สายหอม โรงเรียนลำโรงทาบวิทยา จังหวัดสุรินทร์
10. นางชวลพัชร สุทธิชินธรรม โรงเรียนลำโรงทาบวิทยา จังหวัดสุรินทร์
11. นางสาวนิตยา โยธาศิริ โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด
12. นางสาวยุพยงค์ พัฒนิบูลย์ โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยา จังหวัดร้อยเอ็ด
13. นางวาริน รอดบำรุง โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม
14. นางรัตติยา แหวนวงศ์ โรงเรียนศีขรภูมิพิสัย จังหวัดสุรินทร์
15. นายพิสิษฐ์ สรรค์ศรีปรีชาพัฒนะ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเพชรบุรี
16. นายประทีป เมืองงาม โรงเรียนบ้านต้นเกด จังหวัดเพชรบุรี
17. นางวชิราภรณ์ ช่างปรุง โรงเรียนบ้านเหล่ากกหุ้ง จังหวัดขอนแก่น
18. นางสุมาลี จี๋งาม โรงเรียนแม่พริกวิทยา จังหวัดลำปาง
19. นางอัมพร จริยพันธุ์ โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น
20. นายคณศ เทพสุวรรณ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน
21. นายภัควัฒน์ สุป็นโน โรงเรียนร่มเกล้าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

22. นายสุวิทย์ ปานคะเชนทร์
23. นางสาวสุกัญญา มาชำนาญ
24. นางสาวปัทมา วิญญูกุล
25. นางสาวสุสนา เงินเจริญ
26. นายบุญฤกษ์ มະศิริ
27. นางวิภา ประราศรี
28. นายรัชชัย ทับทิม

โรงเรียนลับแลพิทยาคม จังหวัดอุตรดิตถ์
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 3
 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา 13
 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา 27
 สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา 38

รวบรวม/สรุปจัดทำรูปเล่ม

1. นางรจนา สันทิ
2. นางสาวพิมชนก มงคลรัตน์
3. นางสาวชุตินา แชนเพ็ชร
4. นางสาวสาริณี มงคลรัตน์

สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
 ด้านการศึกษาและเยาวชน
 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พิมพ์เผยแพร่

ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ
 สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
 โทร. 0-2628-6398 โทรสาร 0-2628-6399
 www.skp.moc.go.th
 ISBN. 978-616-202-855-7
 (สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ)

